

ประวัติหลวงพ่อดู่ พรหมปัญโญ

ชาติภูมิ

พระคุณเจ้าหลวงพ่อดู่ พรหมปัญโญ มีชาติกำเนิดในสกุล หนูศรี เดิมชื่อ ดู่ เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๗ ตรงกับวันศุกร์ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีมะโรง ซึ่งตรงกับวันวิสาขบูชา ณ บ้านข้าวเม่า ตำบลข้าวเม่า อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โยมบิดาชื่อน พุด โยมมารดาชื่อน พุ่ม ท่านมีพี่น้องร่วมมารดาเดียวกัน ๓ คน ท่านเป็นบุตรคนสุดท้าย มีโยมพี่สาวอีก ๒ คน มีชื่อตามลำดับดังนี้

๑. พี่สาวชื่อน ทองคำ สุนิมิตร
๒. พี่สาวชื่อน สุ่ม พึ่งกุศล
๓. ตัวท่าน

ปฐมวัยและการศึกษาเบื้องต้น

ชีวิตในวัยเด็กของท่านดูจะขาดความอบอุ่นอยู่มาก ด้วยกำพร้าบิดามารดาตั้งแต่เยาว์วัย นายยวง พึ่งกุศล ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานของท่าน ได้เล่าให้ฟังว่า บิดามารดาของท่านมีอาชีพทำนา โดยนอกฤดูทำนาจะมีอาชีพทำขนมไข่มงคลขาย เมื่อตอนที่ท่าน

ยังเป็นเด็กทารก มีเหตุการณ์สำคัญที่ควรบันทึกไว้ คือในคืนวันหนึ่ง ซึ่งเป็นหน้าหนาว ขณะที่บิดามารดาของท่านกำลังทอด “ขนมมงคล” อยู่ นั่น ท่านซึ่งถูกวางอยู่บนเบาะนอกชานคนเดียว ไม่ทราบด้วยเหตุใดตัวท่านได้กลิ้งตกลงไปในน้ำทั้งคนทั้งเบาะ แต่เป็นที่อัศจรรย์ยิ่งที่ตัวท่านไม่จมน้ำ กลับลอยน้ำจนไปติดอยู่ข้างรั้ว กระทั่งสุนัขเลี้ยงที่บ้านท่านมาเห็นเข้าจึงได้เห่าพร้อมกับวิ่งกลับไปกลับมาระหว่างตัวท่านกับมารดาท่าน เมื่อมารดาท่านเดินตามสุนัขเลี้ยงออกมาจึงได้พบท่านลอยน้ำติดอยู่ที่ข้างรั้ว ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้มารดาท่านเชื่อมั่นว่าท่านจะต้องเป็นผู้มีบุญวาสนามากมาเกิด

มารดาของท่านได้ถึงแก่กรรมตั้งแต่ท่านยังเป็นทารกอยู่ ต่อมาบิดาของท่านก็จากไปอีก ขณะท่านมีอายุได้เพียง ๔ ขวบ เท่านั้น ท่านจึงต้องกำพร้าบิดามารดาตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็กจำความไม่ได้ ท่านได้อาศัยอยู่กับยายโดยมีโยมพี่สาวที่ชื่อสู่มเป็นผู้ดูแลเอาใจใส่และท่านก็ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนที่วัดกลางคลองสระบัว วัดประดู่ทรงธรรม และวัดนิเวศน์ธรรมประวัติ

สู่เพศพรหมจรรย์

เมื่อท่านอายุได้ ๒๑ ปี ก็ได้เข้าพิธีบรรพชาอุปสมบท เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ตรงกับวันอาทิตย์แรม ๔ ค่ำ เดือน ๖ ณ วัดสะแก ตำบลธนู อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีหลวงพ่อกั่น เจ้าอาวาสวัดพระญาติการาม

เป็นพระอุปัชฌาย์ มีหลวงพ่อดี เจ้าอาวาสวัดสะแกขณะนั้นเป็น
พระกรรมวาจาจารย์ และมีหลวงพ่อดี วัดกลางคลองสระบัว
เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายาว่า **“พรหมปัญญา”**

ในพรรษาแรกๆ นั้น ท่านได้ศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัด
ประดู่ทรงธรรม ซึ่งในสมัยนั้นเรียกว่าวัดประดู่โรงธรรม โดยมี
พระอาจารย์ผู้สอน คือ ท่านเจ้าคุณเนื่อง พระครูชม และหลวงพ่อดี
รอด (เสื่อ) เป็นต้น

ในด้านการปฏิบัติพระกรรมฐานนั้น ท่านก็ได้ศึกษากับ
หลวงพ่อดีผู้เป็นอุปัชฌาย์ และหลวงพ่อดี ศิษย์องค์สำคัญ
ของหลวงพ่อดี ซึ่งมีศักดิ์เป็นอาของท่าน เมื่อท่านบวชได้พรรษา
ที่สองประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๔๖๙ หลวงพ่อดีก็มรณภาพ
ท่านจึงได้ศึกษาหาความรู้จากหลวงพ่อดีเป็นสำคัญ นอกจากนี้
ท่านยังได้ศึกษาจากตำรับตำราที่มีอยู่ จากชาดกบ้าง จากธรรมบท
บ้าง และด้วยความที่ท่านเป็นผู้รักการศึกษาค้นคว้า ท่านจึงได้เดิน
ทางไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากพระอาจารย์อีกหลายท่านที่
จังหวัดสุพรรณบุรีและสระบุรี

ประสบการณ์รุดงค์

ประมาณเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๖ ออกพรรษาแล้ว
ท่านก็เริ่มออกเดินรุดงค์จากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมี
เป้าหมายที่ป่าเขาทางแถบจังหวัดกาญจนบุรี และแคว้นมัสการ
สถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น พระพุทธฉายและรอยพระ

พุทธบาท จังหวัดสระบุรี จากนั้นท่านก็เดินธุดงค์ไปยังจังหวัดสิงห์บุรี สุพรรณบุรี จนถึงจังหวัดกาญจนบุรี จึงเข้าพักปฏิบัติตามป่าเขาและถ้ำต่างๆ

หลวงพ่อดู ท่านเคยเล่าให้ฟังว่าเริ่มแรกที่ท่านชวนชวายศึกษาและปฏิบัตินั้น แท้จริงมิได้มุ่งเน้นมรรคผลนิพพาน หากแต่ต้องการเรียนรู้อะไรก็ได้วิชาต่างๆ เป็นต้นว่า วิชาคงกระพันชาตรี ก็เพื่อที่จะสืกออกไปแก่คนพวกโจรที่ปล้นบ้านโยมพ่อโยมแม่ท่านถึง ๒ ครั้ง แต่เดชะบุญ แม้ท่านจะสำเร็จวิชาต่างๆ ตามที่ตั้งใจ ท่านกลับได้คิด นึกสลดสังเวชใจตัวเองที่ปล่อยให้อารมณ์อาฆาตแค้นทำร้ายจิตใจตนเองอยู่เป็นเวลานานนับสิบๆ ปี ในที่สุด ท่านก็ได้ตั้งจิตอธิษฐานให้แก่วรรณเหล่านั้น แล้วมุ่งดำเนินจิตตามทางแห่งศีลสมาธิ และปัญญา อย่างแท้จริง

ในระหว่างที่ท่านเดินธุดงค์อยู่นั้น ท่านเคยเล่าให้ฟังว่าได้พบฝูงควายป่ากำลังเดินเข้ามาทางท่าน ท่านตั้งสติอยู่ครู่หนึ่ง จึงตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวหยุดยืนภาวนานิ่งอยู่ ฝูงควายป่าที่มุ่งตรงมาทางท่านนั้น พอเข้ามาใกล้จะถึงตัวท่าน ก็กลับเดินทักซิธรอบท่านแล้วก็จากไป บางแห่งที่ท่านเดินธุดงค์ไปถึง ท่านมักพบกับพวกนักเลงที่ขบถของ ครั้งหนึ่ง มีพวกนักเลงเอาปืนมายิงใส่ท่านขณะนั่งภาวนาอยู่ในกลด ท่านเล่าให้ฟังว่า พวกนี้ไม่เคารพพระสนใจแต่ “ของดี” เมื่อยิงปืนไม่ออก จึงพากันมาแสดงตัวด้วยความนอบน้อม พร้อมกับอ้อนวอนขอ “ของดี” ทำให้ท่านต้องออกเดินธุดงค์หนีไปทางอื่น

การปฏิบัติของท่านในช่วงรุดงค์อยู่นั้น เป็นไปอย่างเอา
จริงเอาจัง ยอมมอบกายถวายชีวิตไว้กับป่าเขา แต่สุขภาพธาตุขันธ์
ของท่านก็ไม่ใช่ใจเสียเลย บ่อยครั้งที่ท่านต้องเอาผ้ามาคาดที่
หน้าผากเพื่อบรรเทาอาการปวดศีรษะ อีกทั้งก็มีอาการทำชา
รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ แม้กระนั้น ท่านก็ยังไม่ละความเพียร สมดังที่ท่าน
เคยสอนลูกศิษย์ว่า **“นิพพานอยู่ปากตาย”** ในการประพฤติ
ปฏิบัตินั้น จำต้องยอมมอบกายถวายชีวิตลงไปดังที่ท่านเคยกล่าว
ไว้ว่า **“ถ้ามันไม่ดีหรือไม่ได้พบความจริงก็ให้มันตาย ถ้ามันไม่
ตายก็ให้มันดี หรือได้พบกับความจริง”**

ดังนั้น อุปสรรคต่างๆ จึงกลับเป็นปัจจัยช่วยให้จิตใจของ
ผู้ปฏิบัติแข็งแกร่งขึ้นเป็นลำดับ

นิมิตธรรม

อยู่มาวันหนึ่ง เข้าใจว่าก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เล็กน้อย
หลังจากหลวงพ่อดู๋สวดมนต์ทำวัตรเย็น และปฏิบัติกิจส่วนตัวเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว ท่านก็จำวัด เกิดนิมิตไปว่าได้ฉันทาวที่มีแสงสว่าง
มาก ๓ ดวง ในขณะที่กำลังฉันอยู่นั้นก็รู้สึกว่ารอบๆ ดี ก็เลย
ฉันเข้าไปทั้งหมด แล้วจึงตกใจตื่น เมื่อท่านพิจารณาใคร่ครวญถึง
นิมิตธรรมที่เกิดขึ้น ก็เกิดความเข้าใจขึ้นว่าแก้ว ๓ ดวงนั้น ก็คือ
พระไตรสรณาคมน์นั่นเอง พอท่านว่า **“พุทธัง สรณัง คัจฉามิ,
ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ, สังฆัง สรณัง คัจฉามิ”** ก็เกิดอัศจรรย์
ขึ้นในจิตท่าน พร้อมกับอาการปีติอย่างท่วมท้น ทั้งเกิดความรู้สึ

ลึกซึ้งและมั่นใจว่า พระไตรสรณาคมน์นี้แหละเป็นรากแก้วของ พระพุทธศาสนา ท่านจึงกำหนดเอามาเป็นคำปริกรรมภาวนา ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

เน้นหนักที่การปฏิบัติ

หลวงพ่อดูท่านให้ความสำคัญอย่างมากในเรื่องของการ ปฏิบัติสมาธิภาวนา ท่านว่า **“ถ้าไม่เอา (ปฏิบัติ) เป็นเก้าเสีย ดีกว่า”** ในสมัยก่อนเมื่อตอนที่ศาลาปฏิบัติธรรมหน้ากุฏิท่านยัง สร้างไม่เสร็จนั้น ท่านก็เมตตาให้ใช้ห้องส่วนตัวที่ท่านใช้จำวัด เป็น ที่รับรองสาธุศิษย์และผู้สนใจได้ใช้เป็นที่พักปฏิบัติธรรม ซึ่งนับเป็น เมตตาอย่างสูง

สำหรับผู้ที่ได้ไปกราบนมัสการท่านบ่อยๆ หรือมีโอกาสดู ฟังท่านสนทนาธรรม ก็คงจะได้เห็นกุศโลบายในการสอนของท่าน ที่จะโน้มน้าวผู้ฟังให้วกเข้าสู่การปรับปรุงแก้ไขตนเอง เช่น ครั้งหนึ่ง มีลูกศิษย์วิพากษ์วิจารณ์คนนั้นคนนี่ให้ท่านฟังในเชิงว่ากล่าวว่าเป็น ต้นเหตุของปัญหาและความยุ่งยาก แทนที่ท่านจะเออออกไปตาม อันจะทำให้เรื่องยิ่งบานปลายออกไป ท่านกลับปรามว่า **“เรื่องของ คนอื่น เราไปแก้ไขไม่ได้ ที่แก้ไขคือตัวเรา แก้ข้างนอกเป็น เรื่องโลก แต่แก้ที่ตัวเรานี่เป็นเรื่องธรรม”**

คำสอนของหลวงพ่อดูจึงสรุปลงที่การใช้ชีวิตอย่างคนไม่ ประมาท นั่นหมายถึงว่าสิ่งที่ต้องเป็นไปพร้อมๆ กัน ก็คือ ความ

พากเพียรที่ลงสู่ภาคปฏิบัติ ในมรรควิธีที่เป็นสาระแห่งชีวิตของ
ผู้ไม่ประมาท ดังที่ท่านพูดย้ำเสมอว่า **หมั่นทำเอาไว้** ๆ

อ่อนน้อมถ่อมตน

นอกจากความอดทน อดกลั้นยิ่งแล้ว หลวงพ่ออยู่ยังเป็น
แบบอย่างของผู้ไม่ถือตัว วางตัวเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ยกตนข่ม
ผู้อื่น เมื่อครั้งที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เสงี่ยม) วัดสุทัศน์เทพวร
าราม หรือที่เราเรียกกันว่า “ท่านเจ้าคุณเสงี่ยม” ซึ่งมีอายุพรรษา
มากกว่าหลวงพ่อดู ๑ พรรษามานมัสการหลวงพ่อดูโดยยกย่องเป็น
ครูเป็นอาจารย์ แต่เมื่อท่านเจ้าคุณเสงี่ยมกราบหลวงพ่อดูเสร็จแล้ว
หลวงพ่อดูท่านก็กราบตอบ เรียกว่าต่างองค์ต่างกราบซึ่งกันและกัน
เป็นภาพที่พบเห็นได้ยากเหลือเกินในโลกที่ผู้คนทั้งหลายมีแต่
จะเติบโตทางด้านทิฐิมานะ ความถือตัว อวดดี อวดเด่น ยก
ตนข่มท่าน ปล่อยให้กิเลสตัวหลงออกเรียกราด เทียบประกาศให้
ผู้คนทั้งหลายได้รู้ว่าตนเก่ง โดยเจ้าตัวก็ไม่รู้ว่าถูกกิเลสขึ้นขี่คอ
พาบงการให้เป็นไป

หลวงพ่อดูไม่เคยวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติธรรมของ
สำนักไหน ๆ ในเชิงลบหลู่หรือเปรียบเทียบดูถูกดูหมิ่น ท่านว่า
“คนดีนะ เขาไม่ตีใคร” ซึ่งลูกศิษย์ทั้งหลายได้ถือเป็นแบบอย่าง

หลวงพ่อดูเป็นพระพูดน้อย ไม่มากโวหาร ท่านจะพูดย้ำ
อยู่แต่ในเรื่องของการปฏิบัติธรรมและความไม่ประมาท เช่น
“ของดีอยู่ที่ตัวเรา หมั่นทำ (ปฏิบัติ) เข้าไว้” “ให้หมั่นดูจิต

**รักษาจิต” “อย่าลืมตัวตาย” และ “ให้หมั่นพิจารณาอนิจจัง
ทุกขัง อนัตตา” เป็นต้น**

อุบายธรรม

หลวงพ่อดูเป็นผู้ที่มีอุบายธรรมลึกซึ้ง สามารถขัดเกลา
จิตใจคนอย่างค่อยเป็นค่อยไป มิได้เร่งรัดเอาผล เช่นครั้งหนึ่งมี
นักเลงเหล้าติดตามเพื่อนซึ่งเป็นลูกศิษย์มากราบนมัสการท่าน
สนทนากันได้สักพักหนึ่งเพื่อนที่เป็นลูกศิษย์ก็ชักชวนเพื่อนนักเลง
เหล้าให้สมาทานศีล ๕ พร้อมกับฝึกหัดปฏิบัติสมาธิภาวนา นักเลง
เหล้าผู้นั้นก็แย้งว่า “จะมาให้ผมสมาทานศีลและปฏิบัติได้ยังไง
ก็ผมยังกินเหล้าเมายาอยู่ี่ครับ” หลวงพ่อดูท่านก็ตอบว่า “**เอ็ง
จะกินก็กินไปซี ข้าไม่ว่า แต่ให้เอ็งปฏิบัติให้ช้าวันละ ๕ นาที
ก็พอ**” นักเลงเหล้าผู้นั้นเห็นว่านั่งสมาธิแค่วันละ ๕ นาที ไม่ใช่
เรื่องยากเย็นอะไร จึงได้ตอบปากรับคำจากหลวงพ่อดู

ด้วยความที่เป็นคนนิสัยทำอะไรทำจริง ซื่อสัตย์ต่อตัวเอง
ทำให้เขาสามารถปฏิบัติได้สม่ำเสมอเรื่อยมามิได้ขาดแม้แต่วันเดียว
บางครั้งถึงขนาดดื่อกินเหล้ากับเพื่อน ๆ เพราะได้เวลาปฏิบัติ จิต
ของเขาเริ่มเสพคุ้นกับความสุขสงบจากการที่จิตเป็นสมาธิ ไม่ช้า
ไม่นานเขาก็สามารถเลิกเหล้าได้โดยไม่รู้ตัวด้วยอุบายธรรมที่
น้อมนำมาจากหลวงพ่อดู ต่อมาเขาได้มีโอกาสมานมัสการท่านอีก
ครั้ง ที่นี้หลวงพ่อดูท่านให้โอวาทว่า “**ที่แกปฏิบัติอยู่ ให้รู้ว่าไม่
ใช่เพื่อข้า แต่เพื่อตัวแกเอง**” คำพูดของหลวงพ่อดูทำให้เขาเข้า

ใจอะไรมากขึ้น ศรัทธา และความเพียรต่อการปฏิบัติ ก็มีมากขึ้นตามลำดับ ถัดจากนั้นไม่กี่ปี เขาผู้ที่ดีดีเคยเป็นนักเลงเหล้า ก็ละเพศฆราวาสเข้าสู่เพศบรรพชิตตั้งใจปฏิบัติธรรมเรื่อยมา

อีกครั้งหนึ่งมีชาวบ้านหาปลาตามนัสการท่าน และก่อนกลับ ท่านก็ให้เขาสมาทานศีล ๕ เขาเกิดตะขิดตะขวงใจกราบเรียนท่านว่า “ผมไม่กล้าสมาทานศีล ๕ เพราะรู้ว่าประเดี๋ยวก็ต้องไปจับปลา จับกุ้ง มันเป็นอาชีพของผมครับ” หลวงพ่อตอบเขาด้วยความเมตตาว่า “แกจะรู้หรือว่า แกจะตายเมื่อไหร่ ไม่แน่ว่าแกเดินออกไปจากกุฏิช้าแล้ว อาจถูกงูกัดตายเสียกลางทางก่อนไปจับปลา จับกุ้ง ก็ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อตอนนี่แกยังไม่ได้ทำบาปกรรมอะไร ยังไง ๆ ก็ให้มีศีลไว้ก่อน ถึงจะมีศีลขาดก็ยังดีกว่าไม่มีศีล”

หลวงพ่อบอกท่านไม่เพียงพร่ำสอนให้บรรดาศิษย์ทั้งหลาย เจริญบำเพ็ญคุณงามความดีเท่านั้น หากแต่ยังเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญและระมัดระวังในการรักษาไว้ซึ่งคุณงามความดีนั้นๆ ให้คงอยู่ รวมทั้งเจริญออกงามขึ้นเรื่อยๆ ท่านมักจะพูดเตือนเสมอๆ ว่าเมื่อปลุกต้นธรรมด้วยดีแล้วก็ต้องคอยหมั่นระวังอย่าให้หนอนและแมลง ไต่แก่ ความโลภ ความโกรธ และความหลง มากัดกินทำลายต้นธรรมที่อุตส่าห์ปลุกขึ้น และอีกครั้งหนึ่งที่ท่านแสดงถึงแบบอย่างของความเป็นครูอาจารย์ที่ปราศจากทิฐิมานะและเปี่ยมด้วยอุบายธรรม ก็คือครั้งที่สำนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรม

ศาสตร์ ๒ คน ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของท่าน มากرابلسพร้อมกัน
เรียนให้ท่านทราบว่า จะเดินทางไปพักค้าง เพื่อปฏิบัติธรรมกับ
ท่านพระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน วัดป่าบ้านตาด จังหวัด
อุดรธานี

หลวงพ่อดูท่านฟังแล้วก็ยกมือพนมขึ้นไหว้ไปทางข้างๆ
พร้อมกับพูดว่า “ข้าไมهنากับพวกแกด้วย ตัวข้าไม่มีโอกาส...”
ไม่มีเลยที่ท่านจะห้ามปรามหรือแสดงอาการที่เรียกว่าหวงลูกศิษย์
ตรงกันข้ามมีแต่จะส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจเพื่อให้ลูกศิษย์
ของท่านชวนชวนในการปฏิบัติธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีลูกศิษย์มาเรียนให้ท่านทราบถึงครู
อาจารย์นั้นองค์นี้ ในลักษณะตื่นครูตื่นอาจารย์ ท่านก็จะปราม
เพื่อวกเข้าสู่เจ้าตัวโดยพูดเตือนสติว่า “ครูอาจารย์ดี ๆ แม้จะมี
อยู่มาก แต่สำคัญที่ตัวแกต้องปฏิบัติให้จริง สอนตัวเองให้มาก
นั่นแหละจึงจะดี”

หลวงพ่อดูท่านมีแนวทางการสอนธรรมะที่เรียบง่ายฟัง
ง่าย ชวนให้ติดตามฟัง ท่านนำเอาสิ่งที่เข้าใจยากมาแสดงให้เข้าใจ
ง่าย เพราะท่านจะยกอุปมาอุปไมยประกอบในการสอนธรรมะ
จึงทำให้ผู้ฟังเห็นภาพและเกิดความเข้าใจในธรรมที่ท่านนำมา
แสดง แม้ว่าท่านมักจะออกตัวว่าท่านเป็นพระบ้านนอกที่ไม่มีความ
รู้อะไร แต่สำหรับบรรดาศิษย์ทั้งหลาย คงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าหลาย
ครั้งที่ท่านสามารถพูดแทงเข้าไปถึงก้นบึ้งหัวใจของผู้ฟังทีเดียว

อีกประการหนึ่ง ด้วยความที่ท่านมีรูปร่างลักษณะที่เป็นที่น่าเคารพเลื่อมใส เมื่อใครได้มาพบเห็นท่านด้วยตนเอง และถ้า ยิ่งได้สนทนาธรรมกับท่านโดยตรง ก็อย่างยิ่งเพิ่มความเคารพเลื่อมใส และศรัทธาในตัวท่านมากขึ้นเป็นทวีคูณ

หลวงพ่อดูท่านพูดถึงการประพฤติปฏิบัติ ของคนสมัย นี้ว่า **“คนเราทุกวันนี้ โลกเท่าแผ่นดิน ธรรมเท่าปลายเข็ม เรา มัวพากันยุ่งอยู่กับโลกจนเหมือนลิงติดตัง เรื่องของโลก เรื่อง และ ๆ เรื่องไม่มีที่สิ้นสุด เราไปแก้ไขเขาไม่ได้จะต้องแก้ไขที่ตัว เราเอง ตนของตนเตือนตนด้วยตนเอง”**

ท่านได้อบรมสั่งสอนศิษย์ โดยให้พยายามถือเอา เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาเป็นครูสอนตนเองเสมอ เช่น ในหมู่ คณะ หากมีผู้ใดประพฤติปฏิบัติดี เจริญในธรรมปฏิบัติ ท่านก็กล่าว ชมและให้ถือเป็นแบบอย่าง แต่ถ้ามีผู้ประพฤติผิด ถูกท่านตำหนิ ตีเตือน ก็ให้น้อมเอาเหตุการณ์นั้นๆ มาสอนตนทุกครั้งไป ท่าน ไม่ได้ชมผู้ทำดีจนหลงลืมตน และท่านไม่ได้ตีเตือนผู้ทำผิดจนหมด กำลังใจ แต่ถือเอาเหตุการณ์ๆ เป็นเสมือนครูที่เป็นความจริงแสดง เหตุผลให้เห็นธรรมที่แท้จริง

การสอนของท่านก็พิจารณาดูบุคคลด้วย เช่น คนบางคนพูดให้ฟังเพียงอย่างเดียว ไม่เข้าใจ บางที่ท่านก็ต้องทำให้เกิด ความกลัว เกิดความละอายบ้างถึงจะหยุด เลิกละการกระทำที่ไม่ ดีนั้นๆ ได้ หรือบางคนเป็นผู้มีอุปนิสัยเบาบางอยู่แล้ว ท่านก็สอน

ธรรมดา การสอนธรรมะของท่าน บางทีก็สอนให้กลัว บางทีก็สอนให้กลัว ที่ว่าสอนให้กลัวนั้น คือ ให้กลัวในการทำความดี กลัวในการประพฤติปฏิบัติเพื่อถอดถอนกิเลสออกจากใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลสอยู่ร่ำไป ส่วนที่สอนให้กลัวนั้น ท่านให้กลัวในการทำความชั่ว ผิดศีลธรรม เป็นโทษ ทำแล้วผู้อื่นเดือดร้อน บางทีท่านก็สอนให้เชื่อ คือให้เชื่อมั่นในคุณพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ เชื่อในเรื่องกรรม อย่างที่ท่านเคยกล่าวว่า **“เชื่อไหมละ ถ้าเราเชื่อจริง ทำจริง มันก็เป็นของจริง ของจริงมีอยู่ แต่เรามันไม่เชื่อจริง จึงไม่เห็นของจริง”**

หลวงพ่อดูท่านสอนให้มีปฏิปทาสมาเสมอ ท่านว่า **“ขยันก็ให้ทำ ชี้เกียจก็ให้ทำ ถ้าวันไหนยังกินข้าวอยู่ก็ต้องทำ วันไหนเลิกกินข้าวแล้ว นั่นแหละ จึงค่อยเลิกทำ”**

การสอนของท่านนั้นมิได้เน้นแต่เพียงการนั่งหลับตาภาวนา หากแต่หมายรวมไปถึงการกำหนดดู กำหนดรู้ และพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ในความเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านชี้ให้เห็นถึงสังขารร่างกายที่มันเกิดมันตายอยู่ตลอดเวลา ท่านว่า เราวันนี้ กับเราเมื่อตอนเป็นเด็กมันก็ไม่เหมือนเก่า เราขณะนี้กับเราเมื่อวานก็ไม่เหมือนเก่า จึงว่าเราเมื่อตอนเป็นเด็ก หรือเราเมื่อวานมันได้ตายไปแล้ว เรียกว่าร่างกายเรามันเกิด - ตาย อยู่ทุกลมหายใจเข้าออก มันเกิด - ตาย อยู่ทุกขณะจิต ท่านสอนให้บรรดาศิษย์เห็นจริงถึงความสำคัญของความทุกข์ยากว่าเป็นสิ่งมีคุณค่าในโลก

ท่านจึงพูดบ่อยครั้งว่า การที่เราประสบทุกข์ นั้นแสดงว่า
เรามาถูกทางแล้ว เพราะอาศัยทุกข์นั้นแหละ จึงทำให้เราเกิด
ปัญญาขึ้นได้

ใช้ชีวิตอย่างผู้รักสันโดษและเรียบง่าย

หลวงพ่อดูท่านยังเป็นแบบอย่างของผู้มีกน้อยสันโดษใช้
ชีวิตเรียบง่าย ไม่นิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย แม้แต่การสร่งน้ำ ท่าน
ก็ยังไม่เคยใช้สบู่เลย แต่ก็หน้าอัศจรรย์เมื่อได้ทราบจากพระอุปัชฌาย์ว่า
ไม่พบว่าท่านมีกลิ่นตัว แม้ในห้องที่ท่านจำวัด

มีผู้พิจารณาตัวจะถวายเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกต่างๆ ให้กับท่าน ซึ่งส่วนใหญ่ท่านจะปฏิเสธ คงรับไว้บ้าง
เท่าที่เห็นว่าไม่เกินเลยอันจะเสียสมณะสาธูป และใช้สอยพอให้ผู้
ถวายได้เกิดความปลื้มปิติที่ได้ถวายแก่ท่าน ซึ่งในภายหลังท่าน
ก็มักยกให้เป็นของสงฆ์ส่วนรวม เช่นเดียวกับข้าวของต่างๆ ที่มี
ผู้มาถวายเป็นสังฆทานโดยผ่านท่าน และเมื่อถึงเวลาเหมาะสม
ท่านก็จะระบายน โดยจัดสรรไปให้วัดต่างๆ ที่อยู่ในชนบทและยัง
ขาดแคลนอยู่

สิ่งที่ท่านถือปฏิบัติสม่ำเสมอในเรื่องลาภสักการะ ก็คือ
การยกให้เป็นของสงฆ์ส่วนรวม แม้ปัจจัยที่มีผู้ถวายให้กับท่านเป็น
ส่วนตัวสำหรับค่ารักษาพยาบาล ท่านก็สมทบเข้าในกองทุน
สำหรับจัดสรรไปในกิจการณประโยชน์ต่างๆ ทั้งโรงเรียนและ
โรงพยาบาล

หลวงพ่อดู ท่านไม่มีอาการแห่งความเป็นผู้อยากเด่น
อยากดังแม้แต่หน่อย ดังนั้น แม้ท่านจะเป็นเพียงพระบ้านนอกรูป
หนึ่งซึ่งไม่เคยออกจากวัดไปไหน ทั้งไม่มีการศึกษาระดับสูงๆ ใน
ทางโลก แต่ในความรู้สึกของลูกศิษย์ทั้งหลาย ท่านเป็นดังพระ
เถระผู้ถึงพร้อมด้วยจริยวัตรอันงดงาม สงบ เรียบง่าย เบิกบาน และ
ถึงพร้อมด้วยธรรมวุฒิที่รู้ถ้วนทั่วในวิชาอันจะนำพาให้พ้นเกิด พ้น
แก่ พ้นเจ็บ พ้นตาย ถึงฝั่งอันเกษม เป็นที่ฝากเป็นฝากตายและ
ฝากหัวใจของลูกศิษย์ทุกคน

ในเรื่องทรัพย์สมบัติดั้งเดิมของท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ที่นา ซึ่งมีอยู่ประมาณ ๓๐ ไร่ ท่านก็ได้แบ่งให้กับหลานๆ ของ
ท่าน ซึ่งในจำนวนนี้ นายยวง พิงกุศล ผู้เป็นบุตรของนางสุม โยม
พี่สาวคนกลางที่เคยเลี้ยงดูท่านมาตลอด ก็ได้รับส่วนแบ่งที่นาจาก
ท่านด้วยจำนวน ๑๘ ไร่เศษ แต่ด้วยความที่นายยวง ผู้เป็นหลาน
ของท่านนี้ไม่มีทายาท ได้คิดปรึกษานางธมยาผู้ภรรยาเห็นควรยก
ให้เป็นสาธารณประโยชน์ จึงยกที่ดินแปลงนี้ให้กับโรงเรียน
วัดสะแก ซึ่งหลวงพ่อดูท่านก็โหมทนาในกุศลเจตนาของคนทั้งสอง

กุศโลบายในการสร้างพระ

หลวงพ่อดูท่านมิได้ตั้งตัวเป็นเกจิอาจารย์ การที่ท่าน
สร้างหรืออนุญาตให้สร้างพระเครื่องหรือพระบูชา ก็เพราะเห็น
ประโยชน์ เพราะบุคคลจำนวนมากยังขาดที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ
ท่านมิได้จำกัดศิษย์อยู่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นคณะศิษย์ของ

ท่านจึงมีกว้างขวางออกไป ทั้งที่ใฝ่ใจธรรมล้วน ๆ หรือที่ยังต้อง
อิงกับวัตถุมงคล ท่านเคยพูดว่า **“ติดวัตถุมงคล ก็ยิ่งดีกว่าที่
จะให้ไปติดวัตถุอัปมงคล”** ทั้งนี้ท่านย่อมใช้ดุลยพินิจพิจารณา
ตามความเหมาะสมแก่ผู้ที่ไปหาท่าน

แม้ว่าหลวงพ่อดูจะรับรองในความศักดิ์สิทธิ์ของพระ
เครื่องที่ท่านอธิษฐานจิตให้ แต่สิ่งที่ท่านยกไว้เหนือกว่านั้นก็คือการ
ปฏิบัติ ดังจะเห็นได้จากคำพูดของท่านว่า **“เอาของจริงดีกว่า
พุทธังฯ ธัมมังฯ สังฆังฯ สรณัง คัจฉามิ นี่แหละของแท้”**

จากคำพูดนี้ จึงเสมือนเป็นการยืนยันว่าการปฏิบัติภาวนา
นี่แหละเป็นที่สุดแห่งเครื่องรางของขลัง เพราะคนบางคนแม้แขวน
พระที่ผู้ทรงคุณวิเศษอธิษฐานจิตให้ก็ตาม ก็ใช้ว่าจะรอดปลอดภัย
อยู่ดีมีสุขไปทุกกรณี อย่างไรก็ตาม ก็ใช่ว่าจะรอดปลอดภัย
ที่ตนได้สร้างไว้ ดังที่ท่านได้กล่าวไว้ว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์ ก็คือ **กรรม**

ดังนั้น จึงมีแต่ พระ **“สติ”** พระ **“ปัญญา”** ที่ฝึกฝนอบรม
มาดีแล้วเท่านั้น ที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติรู้เท่าทันและพร้อมที่จะเผชิญ
กับปัญหาและสิ่งกระทบต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต อย่างไม่ทุกข์ใจ ดุจ
ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นเสมือนฤดูกาลที่ผ่านเข้ามาในชีวิต บางครั้งร้อน
บางครั้งหนาว ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นไปตามธรรมดาของโลก

พระเครื่องหรือพระบูชาต่างๆ ที่ท่านอธิษฐานปลุกเสกให้
แล้วนั้นปรากฏผลแก่ผู้บูชาในด้านต่างๆ เช่น แคล้วคลาด ฯลฯ

นั่นก็เป็นเพียงผลพลอยได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ทางโลกๆ แต่ประโยชน์ที่ท่านสร้างมุ่งหวังอย่างแท้จริงนั่นก็คือ ใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติภาวนา มี พุทธานุสติกรรมฐาน เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว ผู้ปฏิบัติยังได้อาศัยพลังจิตที่ท่านตั้งใจบรรจุไว้ในพระเครื่องช่วยน้อมนำและประคับประคองให้จิตรวมสงบได้เร็วขึ้น ตลอดถึงการใช้เป็นเครื่องเสริมกำลังใจและระงับความหวาดวิตกขณะปฏิบัติอีก อันถือเป็นประโยชน์ทางธรรมซึ่งก่อให้เกิดพัฒนาการทางจิตของผู้ใช้ ไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

จากที่เบื้องต้น เราได้อาศัย พุทธัง สรณัง คัจฉามิ ธรรมัง สรณัง คัจฉามิ และ สังฆัง สรณัง คัจฉามิ คือยึดเอา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะ จนจิตของเราเกิดศรัทธา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เราเรียกกันว่า ตถาคตโพธิสัทธา คือเชื่อ ปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าขึ้นแล้ว เราก็ยอมเกิดกำลังใจขึ้นว่า พระพุทธองค์เดิมก็เป็นคนธรรมดาเช่นเดียวกับเรา ความผิดพลาด พระองค์ก็เคยทรงทำมาก่อน แต่ด้วยความเพียร ประกอบกับพระสติปัญญาที่ทรงอบรมมาดีแล้ว จึงสามารถก้าวข้ามวิญญูะสงสาร สู่ความหลุดพ้น เป็นการบุกเบิกทางที่เคยรกชัฏให้พวกเราได้เดินกัน ดังนั้น เราซึ่งเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับพระองค์ ก็ยอมที่จะมี ศักยภาพที่จะฝึกฝนอบรมกาย วาจา ใจ ด้วยตัวเราเองได้เช่นเดียวกับที่พระองค์ทรงกระทำมา พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ กาย วาจา ใจ เป็นสิ่งที่ฝึกฝนอบรมกันได้ ใ้ว่าจะต้องปล่อยให้ไหลไปตามยถากรรม

เมื่อจิตเราเกิดศรัทธาดังที่กล่าวมาแล้ว ก็มีการน้อมนำเอาข้อธรรมคำสอนต่าง ๆ มาประพฤติปฏิบัติขัดเกลากิเลสออกจากใจตน จิตใจของเราก็จะเลื่อนชั้นจากปุถุชนที่หนาแน่นด้วยกิเลส ขึ้นสู่กัลยาณชน และ อริยชน เป็นลำดับ เมื่อเป็นดังนี้แล้ว ในที่สุดเราก็ยอมเข้าถึงที่พึงคือตัวเราเอง อันเป็นที่พึงที่แท้จริง เพราะกาย วาจา ใจ ที่ได้ผ่านขั้นตอนการฝึกฝนอบรมโดยการเจริญศีล สมาธิ และปัญญาแล้ว ย่อมกลายเป็นกายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต กระทำสิ่งใด พูดสิ่งใด คิดสิ่งใด ก็ยอมหาโทษมิได้ ถึงเวลานั้นแม้พระเครื่องไม่มี ก็ไม่อาจทำให้เราเกิดความหวั่นไหว หวาดกลัว ขึ้นได้เลย

เปี่ยมด้วยเมตตา

นี่ถึงสมัยพุทธกาล เมื่อพระพุทธองค์ทรงประจวบหน้กครั้งสุดท้ายแห่งการปรินิพพาน ท่านพระอานนท์ผู้อุปฐากพระองค์อยู่ตลอดเวลา ได้ห้ามมานพผู้หนึ่งซึ่งขอร้องจะขอเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าขณะนั้น

พระอานนท์คัดค้านอย่างเด็ดขาดไม่ให้เข้าเฝ้า แม้มานพขอร้องถึง ๓ ครั้ง ท่านก็ไม่ยอม จนกระทั่งเสียงขอกับเสียงขัดดังถึงพระพุทธองค์ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “อานนท์ อย่าห้ามมานพนั้นเลย จงให้เข้ามาเดี๋ยวนี้” เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว มานพก็เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าได้ฟังธรรม บรรลุสมรรถผลแล้วขอบวชเป็นพระสาวกองค์สุดท้ายมีนามว่า “พระสุภทัตตะ”

พระอาณนทันท่านทำหน้าที่ของท่านถูกต้องแล้ว ไม่มี ความผิดอันใดเลยแม้แต่น้อย ส่วนที่พระพุทธเจ้าให้เข้าเฝ้านั้นเป็น ส่วนพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์ที่ทรงมีต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย โดยไม่มีประมาณ ย่อมแผ่ไพศาลไปทั่วทั้งสามโลก พระสาวกรุ่น หลังกระทั่งถึงพระเถระหรือครูบาอาจารย์ผู้สูงอายุโดยทั่วไปที่มี เมตตาสูง รวมทั้งหลวงพ่อย่อมเป็นที่เคารพนับถือของชนหมู่มาก ท่านก็อุทิศชีวิตเพื่อกิจพระศาสนา ก็ไม่ค่อยคำนึงถึงความชรา อาพาธของท่าน เห็นว่าผู้ใดได้ประโยชน์จากการบูชาสักการะท่าน ท่านก็อำนวยความสะดวกนั้นแก่เขา

เมื่อครั้งที่หลวงพ้ออาพาธอยู่ ได้มีลูกศิษย์กราบเรียนท่าน ว่า “รู้สึกเป็นห่วงหลวงพ้อ” ท่านได้ตอบศิษย์ผู้นั้นด้วยความเมตตา ว่า “ห่วงตัวแเองเถอะ” อีกครั้งที่ผู้เขียนเคยเรียนหลวงพ้อว่า “ขอให้หลวงพ้อพักผ่อนมากๆ”

หลวงพ้อตอบทันทีว่า “พักไม่ได้ มีคนเขามากันเยอะ แยะ บางทีกลางคืนเขาก็มากัน เราเหมือนนกตัวนำ เราเป็น ครูเขานี้ ครู... เขาตีระฆังได้เวลาสอนแล้วก็ต้องสอน ไม่สอน ได้ยังไง”

ชีวิตของท่านเกิดมาเพื่อเกื้อกูลธรรมแก่ผู้อื่น แม้จะอ่อน เพลียเมื่อยล้าสักเพียงใด ท่านก็ไม่แสดงออกให้ใครต้องรู้สึกวิตก กังวลหรือลำบากใจแต่อย่างใดเลย เพราะอาศัยความเมตตาเป็นที่ตั้ง จึงอาจกล่าวได้ว่า ปฏิปทาของท่านเป็นดั่งพระโพธิสัตว์หรือ

หน่อพุทธภูมิ ซึ่งเห็นประโยชน์ของผู้อื่นมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
ดังเช่น พระโพธิสัตว์หรือหน่อพุทธภูมิอีกท่านหนึ่ง คือ หลวงปู่ทวด
เหยียบน้ำทะเลจืด พระสุปฏิปันโนสมัยกรุงศรีอยุธยาซึ่งหลวงพ่อดู
ได้สอนให้ลูกศิษย์ให้ความเคารพเสมือนครูอาจารย์ผู้ชี้แนะแนว
ทางการปฏิบัติ อีกท่านหนึ่ง

หลวงพ่อดู ท่านได้ตัดสินใจไม่รับกิจนิมนต์ออกนอกวัด
ตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ดังนั้น ทุกคนที่ตั้งใจไปกราบนมัสการ
และฟังธรรมจากท่านจะไม่ผิดหวังเลยว่าจะไม่ได้พบท่าน ท่าน
จะนั่งรับแขกบนพื้นไม้กระดานแข็งๆ หน้ากุฏิของท่านทุกวันตั้งแต่
เช้าจรดค่ำ บางวันที่ท่านอ่อนเพลีย ท่านจะเอนกายพักผ่อนหน้า
กุฏิ แล้วหาอุบายสอนเด็กวัดโดยให้อาหนังสี่ธรรมะมาอ่าน
ให้ท่านฟังไปด้วย

ข้อวัตรของท่านอีกอย่างหนึ่งก็คือ การฉันอาหารมื้อเดียว
ซึ่งท่านกระทำมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๐ แต่ภายหลังคือ
ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เหล่าสาธุศิษย์ได้กราบนิมนต์ให้ท่านฉัน
๒ มื้อ เนื่องจากความชราภาพของท่าน ประกอบกับต้องรับแขก
มากขึ้น ท่านจึงได้ผ่อนปรนตามความเหมาะสมแห่งอัฐภาพ ทั้ง
จะได้เป็นการโปรดญาติโยมจากที่ไกลๆ ที่ตั้งใจมาทำบุญถวาย
ภัตตาหารแต่ท่าน

หลวงพ่อแม้จะชราภาพมากแล้ว ท่านก็ยังอุตส่าห์นั่งรับ
แขกที่มาจากทิศต่าง ๆ วันแล้ววันเล่า ศิษย์ทุกคนก็ตั้งใจมาเพื่อ

กราบหมัสการท่าน บางคนก็มาเพราะมีปัญหาหนักอกหนักใจ แก้ไขด้วยตนเองไม่ได้ จึงมุ่งหน้ามาเพื่อกราบเรียนถามปัญหาเพื่อให้คลายความทุกข์ใจ บางคนมาหาท่านเพื่อต้องการของดี เช่น เครื่องรางของขลัง ซึ่งก็มักได้รับคำตอบจากท่านว่า **“ของดีนั้นอยู่ที่ตัวเรา พุทธ ธรรม สังฆ นี้แหละของดี”**

บางคนมาหาท่านเพราะได้ยื่นข่าวเล่าลือถึงคุณความดี คือลาจารีวัตรของท่านในด้านต่างๆ บางคนมาหาท่านเพื่อขอความช่วยเหลือทางลัดโดยไม่อยากทำงาน แต่อยากได้เงินมากๆ

บางคนเจ็บไข้ไม่สบายก็มาเพื่อให้ท่านรดน้ำมนต์ เป่าหัวให้ มาขอดอกบัวบูชาพระของท่านเพื่อนำไปต้มดื่มให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ นานาสารพันปัญหา แล้วแต่ใครจะนำมาเพื่อหวังให้ท่านช่วยตน บางคนไม่เคยเห็นท่านก็อยากมาดูว่าท่านมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร บ้างแค่มาเห็นก็เกิดปีติ สบายอกสบายใจจนลืมคำถามหรือหมดคำถามไปเลย

หลายคนเสียสละเวลา เสียค่าใช้จ่ายเดินทางไกลมาเพื่อพบท่าน ด้วยเหตุนี้ ท่านจึงอุทิศสัณห์รับแขกอยู่ตลอดวันโดยไม่ได้พักผ่อนเลย และไม่เว้นแม้ยามป่วยไข้ แม้นายแพทย์ผู้ให้การดูแลท่านอยู่ประจำจะขอร้องท่านอย่างไร ท่านก็ไม่ยอมตามด้วยเมตตาสงสาร และต้องการให้กำลังใจแก่ญาติโยมทุกคนที่มาพบท่าน

ท่านเป็นจุดพ่อ

หลวงพ่อดูท่านเป็นจุดพ่อของลูกศิษย์ทุกๆ คน เหมือนอย่างที่เรากรรมฐานสายพระอาจารย์มั่น เรียกหลวงปู่มั่นว่า “พ่อแม่ครูอาจารย์” ซึ่งถือเป็นคำยกย่องอย่างสูง เพื่อให้สมฐานะอันเป็นที่รวมแห่งความเป็นกัลยาณมิตร

หลวงพ่อดูท่านให้การต้อนรับแขกอย่างเสมอหน้ากันหมด ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ท่านจะพูดห้ามปราม หากมีผู้มาเสนอตัวเป็นนายหน้าคอยจัดแจงเกี่ยวกับแขกที่เข้ามานมัสการท่าน ถึงแม้จะด้วยเจตนาดี อันเกิดจากความห่วงใยในสุขภาพของท่านก็ตาม เพราะท่านทราบดีว่ามีผู้ใฝ่ธรรมจำนวนมากที่อุตสาหะเดินทางมาไกล เพื่อนมัสการและซักถามข้อธรรมจากท่าน หากมาถึงแล้วยังไม่สามารถเข้าพบได้โดยสะดวกก็จะทำให้เสียกำลังใจ

นี่เป็นเมตตาธรรมอย่างสูงซึ่งนับเป็นโชคดีของบรรดาศิษย์ทั้งหลายไม่ว่าใกล้หรือไกล ที่สามารถมีโอกาสเข้ากราบนมัสการท่านได้โดยสะดวก หากมีผู้สนใจการปฏิบัติกรรมฐานมาหาท่าน ท่านจะเมตตาสนทนาธรรมเป็นพิเศษ อย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย บางครั้งหลวงพ่อก็มีได้กล่าวอะไรมา เพียงการทักทายศิษย์ด้วยถ้อยคำสั้นๆ เช่น “เฮ้...กินน้ำชาสิ ” หรือ “ว่าไง...” ฯลฯ เท่านั้นก็เพียงพอที่ยังปิติให้เกิดขึ้นกับศิษย์ผู้นั้น เหมือนดังหยาดน้ำทิพย์ชโลมให้เย็นฉ่ำ เกิดความสดชื่นตลอดร่างกาย จน...ถึงจิต...ถึงใจ

หลวงพ่อดูท่านให้ความเคารพในองค์หลวงปู่ทวดอย่างมาก ทั้งกล่าวยกย่องในความเป็นผู้ที่สืบธรรมเนียมเต็มเปี่ยมตลอดถึงการที่ได้มาตรัสธรรมในอนาคต ให้บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลายยึดมั่นและหมั่นระลึกถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อติดขัดในระหว่างการปฏิบัติธรรม หรือแม้แต่ประสบปัญหาในทางโลกๆ ท่านว่าหลวงปู่ทวดท่านคอยช่วยเหลือทุกคนอยู่แล้ว แต่ขอให้ทุกคนอย่าได้ท้อถอยหรือละทิ้งการปฏิบัติ

หลวงพ่อดูกับครูอาจารย์ท่านอื่น

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๒ ได้มีพระเถระและครูบาอาจารย์หลายท่านเดินทางมาเยี่ยมเยียนหลวงพ่อดู เช่น **หลวงปู่ดาดดา ถาวโร** วัดกลางชูศรีเจริญสุข จังหวัดสิงห์บุรี ท่านเป็นพระเถระซึ่งมีอายุย่างเข้า ๙๖ ปี ก็ยังเมตตามาเยี่ยมหลวงพ่อดูที่วัดสะแกถึง ๒ ครั้ง และบรรยายภาสของการพบกันของท่านทั้งสองนี้ เป็นที่ประทับใจผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์อย่างยิ่ง เพราะต่างองค์ต่างอ่อนน้อมถ่อมตน ปราศจากการแสดงออกซึ่งทิฏฐิมานะใดๆ เลย แป้งเสกที่หลวงปู่ดาดดาเมตตา มอบให้หลวงพ่อดู ท่านก็เอามาทาที่ศีรษะเพื่อแสดงถึงความเคารพอย่างสูง

พระเถระอีกท่านหนึ่ง ซึ่งได้เดินทางมาเยี่ยมหลวงพ่อดู ค่อนข้างบ่อยครั้ง คือ **หลวงปู่โง่น โสรโย** วัดพระพุทธรบาทเขารวก จังหวัดพิจิตร ท่านมีความห่วงใยในสุขภาพของหลวงพ่อดูอย่างมาก โดยได้สั่งให้ลูกศิษย์จัดทำป้ายกำหนดเวลารับแขกในแต่ละวันของ

หลวงพ่อดู เพื่อเป็นการถนอมธาตุชั้นของหลวงพ่ให้อยู่ได้นานๆ แต่อย่างไรก็ดี ไม่ช้าไม่นาน หลวงพ่อดูท่านก็ให้นำป้ายออกไป เพราะเหตุแห่งความเมตตาที่ท่านมีต่อผู้คนที่ทั้งหลาย

ในระยะเวลาเดียวกันนั้น **ครูบาบุญชุ่ม ญาณสังวโร** วัดพระธาตุดอนเรือง ท่านเป็นศิษย์ของหลวงปู่โง่น โสรโย ก็ได้เดินทางมากราบนมัสการหลวงพ่อดู ๒ ครั้ง โดยท่านได้เล่าให้ฟัง ภายหลังว่า เมื่อได้มาพบหลวงพ่อดู จึงได้รู้ว่าหลวงพ่อดูก็คือ พระภิกษุชราภาพที่ไปสอนท่านในสมาธิ ในช่วงที่ท่านอธิษฐาน เข้ากรรมปฏิบัติไม่พูด ๗ วัน ซึ่งท่านก็ได้แต่กราบระลึกถึงอยู่ตลอด ทุกวัน โดยไม่รู้ว่าเป็นพระภิกษุชราภาพรูปนี้คือใคร กระทั่งได้มีโอกาส มาพบหลวงพ่อดูที่วัดสะแก เกิดรู้สึกเหมือนดังพ่อลูกที่จากกันไป นานๆ แม้ครั้งที่ ๒ ที่พบกับหลวงพ่อดู หลวงพ่อดูก็ได้พูดสอนให้ ท่านเร่งความเพียร เพราะหลวงพ่จะอยู่อีกไม่นาน

ครูบาบุญชุ่มยังได้เล่าว่า ท่านตั้งใจจะกลับไปวัดสะแกอีก เพื่อหาโอกาสไปอุปัฏฐากหลวงพ่อดู แต่แล้วเพียงระยะเวลาไม่นานนัก ก็ได้ข่าวว่าหลวงพ่อดูมรณภาพ ยังความสลดสังเวชใจแก่ท่าน ท่านได้เขียนบันทึกความรู้สึกในใจของท่านไว้ในหนังสืองานพระราชทานเพลิงศพหลวงพ่อดู ตอนหนึ่งว่า

“...หลวงปู่ท่านมรณภาพสิ้นไป เปรียบเสมือนดวงอาทิตย์ ที่ให้ความสว่างส่องแจ้งในโลกและดับไป อุปมาเหมือนดังดวง ประทีปที่ให้ความสว่างไสวแก่ลูกศิษย์ได้ดับไป ถึงแม้พระเดช

พระคุณหลวงปู่ได้มรณะไปแล้ว แต่บุญญาบารมีที่ท่านแผ่เมตตา รอยยิ้มอันอัมมิ์บยังปรากฏฝังอยู่ในดวงใจอาตมา มีอาจสึมได้

ถ้าหลวงปู่มีญาณรับทราบ และแผ่เมตตาอุทิศศิษย์ลูกหา ทุกคน ขอให้พระเดชพระคุณหลวงปู่เข้าสู่พระนิพพานเป็นอมตะ แต่ท่านเทอญ อาตมาขอกราบคารวะพระเดชพระคุณหลวงปู่ผู้ พรหมปัญโญ ด้วยความเคารพสูงสุด”

ยังมีพระเถระอีกรูปหนึ่งที่ควรกล่าวถึง เพราะหลวงพ่อดู ให้ความยกย่องมากในความเป็นผู้มีคุณธรรมสูง และเป็นแบบอย่าง ของผู้ที่มีความเคารพในพระรัตนตรัยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งหลวงพ่อดูได้ แนะนำสานุศิษย์ให้ถือท่านเป็นครูอาจารย์อีกท่านหนึ่งด้วย นั่นก็คือ หลวงพ่อเกษม เขมโก แห่งสุสานไตรลักษณ์ จังหวัดลำปาง

ปัจฉิมวาร

นับแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นต้นมา สุขภาพของหลวงพ่อก็ เริ่มแสดงไตรลักษณ์ให้ปรากฏอย่างชัดเจน สังขารร่างกายของ หลวงพ่อซึ่งก่อเกิดมาจากธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ และมีใจครองเหมือน เราๆ ท่านๆ เมื่อสังขารผ่านมานานวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีการ ใช้งานมาก และพักผ่อนน้อย ความทรุดโทรมก็ย่อมเกิดเร็วขึ้นกว่า ปรกติ กล่าวคือ สังขารร่างกายของท่านได้เจ็บป่วยอ่อนเพลียลงไป เป็นลำดับ ในขณะที่บรรดาอุทิศศิษย์ลูกหาทั้งญาติโยมและบรรพชิต ก็หลั่งไหลกันมานมัสการท่านเพิ่มขึ้นทุกวัน ในท้ายที่สุดแห่งชีวิต

ของหลวงพ่อดู ด้วยปณิธานที่ตั้งไว้ว่า **“สู้แค่ตาย”** ท่านใช้ความอดทนอดกลั้นอย่างสูง แม้บางครั้งจะมีโรคมาระเบิดเบียดเบียนอย่างหนัก ท่านก็อดส่ำหรือออกโปรดญาติโยมเป็นปกติ พระที่อุปฐากท่านได้เล่าให้ฟังว่าบางครั้งถึงขนาดที่ท่านต้องพุงตัวเองขึ้นด้วยอาการสั่นและมีน้ำตาคลอเบา ท่านก็ไม่เคยปริปากให้ใครต้องเป็นกังวลเลยในปีท้ายๆ ท่านถูกตรวจพบว่าเป็นโรคคลื่นหัวใจรั่ว แม้นายแพทย์จะขอร้องท่านเข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล ท่านก็ไม่ยอมไป ท่านเล่าให้ฟังว่า **“แต่ก่อนเราเคยอยากดี เมื่อดีแล้วก็เอาให้หายาก อย่างมากก็สู้แค่ตาย ใครจะเหมือนข้า ข้าบนตัวตาย”**

มีบางครั้งได้รับข่าวว่าท่านล้มขณะกำลังลุกเดินออกจากห้องเพื่อออกโปรดญาติโยม คือ ประมาณ ๖ นาฬิกา อย่างที่เคยปฏิบัติอยู่ทุกวัน โดยปกติในยามที่สุขภาพของท่านแข็งแรงดี ท่านจะเข้าจำวัดประมาณสี่ห้าทุ่ม แต่กว่าจะจำวัดจริงๆ ประมาณเที่ยงคืนหรือตีหนึ่ง แล้วมาตื่นนอนตอนประมาณตีสาม มาช่วงหลังที่สุขภาพของท่านไม่แข็งแรง จึงตื่นตอนประมาณตีสี่ - ตีห้า เสร็จกิจทำวัตรเช้าและกิจธุระส่วนตัวแล้วจึงออกโปรดญาติโยมที่หน้ากุฏิ

ประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๒ หลวงพ่อดูพูดบ่อยครั้งในความหมายว่า ใกล้ถึงเวลาที่ท่านจะละสังขารนี้แล้ว ในช่วงท้ายของชีวิตท่าน ธรรมที่ถ่ายทอดยิ่งเด่นชัดขึ้น มิใช่ด้วยเทศนาธรรมของท่าน หากแต่เป็นการสอนด้วยการปฏิบัติให้ดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิบัติในเรื่องของความอดทน สมดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประทานไว้ในโอวาทปาฏิโมกข์ว่า **“ขันติ ประมัง ตโป ตีติกขา**

ความอดทนเป็นตบะอย่างยิ่ง” แทบจะไม่มีใครเลย นอกจากโยมอุปัฏฐากใกล้ชิดที่ทราบว่าคุณหนึ่งรับแขกบนพื้นไม้กระดานแข็งๆ ทุกวันๆ ตั้งแต่เช้าจรดค่ำ เป็นระยะเวลานับสิบๆ ปี ด้วยอาการยิ้มแย้มแจ่มใส ใครทุกขใจมา ท่านก็แก้ไขให้ได้รับความสบายใจกลับไป แต่เบื้องหลัง ก็คือ ความลำบากทางธาตุชั้นธของท่าน ที่ท่านไม่เคยปรึกษาบอกใคร กระทั่งวันหนึ่ง โยมอุปัฏฐากได้รับการไหว้วานจากท่านให้เดินไปซื้อยาทาแผลให้ท่าน จึงได้มีโอกาสขอดูและได้เห็นแผลที่ก้นท่าน ซึ่งมีลักษณะแตกซำๆ ซากๆ ในบริเวณเดิม เป็นที่สลดใจจนไม่อาจกล้าน้ำตาเอาไว้ได้

ท่านจึงเป็นครูที่เลิศ สมดังพระพุทโธวาทที่ว่า สอนเขาอย่างไร พึงปฏิบัติให้ได้เช่นนั้น ดังนั้น ธรรมในข้อ **“อนัตตา”** ซึ่งหลวงพ่อกำหนดไว้เป็นธรรมชั้นเอก ท่านก็ได้ปฏิบัติให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของศิษย์ทั้งหลายแล้วถึงข้อปฏิบัติต่อหลักอนัตตาไว้อย่างบริบูรณ์ จนแม้ความอาลัยอาวรณ์ในสังขารร่างกายที่จะมาหวังเหนี่ยว หรือสร้างความทุกข์ร้อนแก่จิตใจท่านก็ได้ปรากฏให้เห็นเลย

ในตอนปลายวันของวันก่อนหน้าที่ท่านจะมรณภาพ ขณะที่ท่านกำลังเอนกายพักผ่อนอยู่นั้น ก็มีนายทหารอากาศผู้หนึ่งมากราบนมัสการท่าน ซึ่งเป็นการมาครั้งแรก หลวงพ่อได้ลุกขึ้นนั่งต้อนรับด้วยใบหน้าที่สุดใส ราศีเปล่งปลั่งเป็นพิเศษ กระทั่งบรรดาศิษย์ ณ ที่นั้น เห็นผิดสังเกต หลวงพ่อแสดงอาการยินดีเหมือนรอยคอบุคคลผู้นี้มานาน ท่านว่า **“ต่อไปนี่ข้าจะได้หายเจ็บหายไข้**

เสียที” ไม่มีใครคาดคิดมาก่อนว่าท่านกำลังโปรดลูกศิษย์คน
สุดท้ายของท่าน หลวงพ่อดู๋ท่านได้แนะนำการปฏิบัติพร้อมทั้งให้
นั่งปฏิบัติต่อหน้าท่าน ซึ่งเขาก็สามารถปฏิบัติได้ผลเป็นที่น่าพอใจ
ท่านย้ำในตอนท้ายว่า **“ข้าขอฝากให้แกไปปฏิบัติต่อ”**

ในคืนนั้นก็ยังมีคณะศิษย์มาราบนมัสการท่านซึ่งการมา
ในครั้งนี้ไม่มีใครคาดคิดมาก่อนเช่นกันที่จะเป็นการมาพบกับ
สังขารธรรมของท่านเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว หลวงพ่อดู๋ได้เล่าให้ศิษย์
คณะนี้ฟังด้วยสีหน้าปรกติว่า **“ไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดในร่างกาย
ข้าที่ไม่เจ็บปวดเลย ถ้าเป็นคนอื่นคงเข้าห้องไอซียูไปนานแล้ว”**
พร้อมทั้งพูดหนักแน่นว่า **“ข้าจะไปแล้วนะ”** ท้ายที่สุดท่านก็เมตตา
กล่าวย้ำให้ทุกคนตั้งอยู่ในความไม่ประมาท **“ถึงอย่างไรก็ขออย่า
ได้ทั้งการปฏิบัติ ก็เหมือนนักมวยขึ้นเวทีแล้วต้องชกอย่ามัวแต่
ตั้งท่าเงอะ ๆ ะ ๆ”** นี่ดูจะเป็นปัจฉิมโอวาทแห่งผู้เป็นพระบรมครู
ของผู้เป็นศิษย์ทุกคน อันจะไม่สามารถลืมเลือนได้เลย

หลวงพ่อดู๋ได้ละสังขารไปด้วยอาการอันสงบด้วยโรคหัวใจ
ในกุฏิท่าน เมื่อเวลาประมาณ ๕ นาฬิกาของวันอังคารที่ ๑๗
มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๓ อายุ ๘๕ ปี ๘ เดือน อายุพรรษา ๖๕
พรรษา สังขารธรรมของท่านได้ตั้งบำเพ็ญกุศลโดยมีเจ้าภาพสวด
อภิธรรมเรื่อยมาทุกวันมิได้ขาด ตลอดระยะเวลา ๔๕๙ วัน
จนกระทั่งได้รับพระราชทานเพลิงศพเป็นกรณีพิเศษ ในวันเสาร์ที่
๒๐ เมษายน ๒๕๓๔

พระองค์เจ้าหลวงพ่อดู่ พรหมปัญญา ได้อุปสมบทและจำพรรษาอยู่ ณ วัดสะแก มาโดยตลอด จนกระทั่งมรณภาพยังความเศร้าโศกและอาลัยแก่ศิษยานุศิษย์และผู้เคารพรักท่านเป็นอย่างยิ่ง อุปมาดังดวงประทีปที่เคยให้ความสว่างไสวแก่ศิษยานุศิษย์ได้ดับไป แต่เมตตาธรรมและคำสั่งสอนของท่านจะยังปรากฏอยู่ในดวงใจของศิษยานุศิษย์และผู้ทีเคารพรักท่านตลอดไป บัดนี้ สิ่งทีคงอยู่มิใช่สังขารธรรมของท่าน หากแต่เป็นหลวงพ่อดู่องค์แท้ ทีศิษย์ทุกคนจะเข้าถึงท่านได้ด้วยการสร้างคุณงามความดีให้เกิดให้มีขึ้นทีตนเอง สมดังทีท่านได้กล่าวไว้เป็นคติว่า

“ตราบใดก็ตามทีแกยังไม่เห็นความดีในตัวเอง ทีไม่นับว่าแกรู้จักข้า แต่ถ้าเมื่อใด แกเริ่มเห็นความดีในตัวเองแล้ว เมื่อ นั้น...ข้าจึงว่าแกเริ่มรู้จักข้าดีขึ้นแล้ว”

ธรรมทั้งหลายทีท่านได้พร่ำสอน ทุกวรรคตอนแห่งธรรมทีบรรดาศิษย์ได้น้อมนำมาปฏิบัติ นั่นก็คือการทีท่านได้เพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความดีงามบนดวงใจของศิษย์ทุกคน ซึ่งนับวันจะเติบโตใหญ่ผลิดอกออกผลเป็นสติและปัญญาบนลำต้นทีแข็งแรงคือสมาธิ และบนพื้นดินทีมั่นคงแน่นอนหนา คือ ศีล สมดังเจตนารมณ์ทีท่านได้ทุ่มเททั้งชีวิต ด้วยเมตตาธรรมอันยิ่ง อันจักหาได้ยากทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต...

คติธรรม
หลวงพ่อดู พรหมปัญโญ

๑

สมมุติและวิมุติ

ในวันสิ้นปีเมื่อหลายปีก่อน ผู้เขียนได้มาค้างคืนอยู่ปฏิบัติที่วัดสะแก และได้มีโอกาสเรียนถามปัญหาการปฏิบัติกับหลวงพ่อบุญเรื่องนิมิตจริงนิมิตปลอมที่เกิดขึ้นภายในจากการภาวนา ท่านตอบให้สรุปใจความได้ว่า

ต้องอาศัยสมมุติขึ้นก่อนจึงจะเป็นวิมุติได้ เช่น การทำอสุภะหรือกสิณนั้น ต้องอาศัยสัญญาและสังขารน้อมนึกเป็นนิมิตขึ้นในขั้นนี้ไม่ควรสงสัยว่านิมิตนั้นเป็นของจริงหรือของปลอม มาจากภายนอกหรือมาจากจิต เพราะเราจะอาศัยสมมุติตัวนี้ไปทำประโยชน์ต่อ คือยังจิตให้เป็นสมาธิแน่นขึ้น แต่ก็อย่าสำคัญมั่นหมายว่าตนรู้เห็นแล้ว หรือดีวิเศษแล้ว

การน้อมจิตตั้งนิมิตเป็นองค์พระ เป็นสิ่งที่ดี ไม่ผิด เป็นศุภนิมิตคือนิมิตที่ดี เมื่อเห็นองค์พระ ให้ตั้งสติคุมเข้าไปตรง ๆ (ไม่ปรุงแต่ง หรืออยากโน้มน้า) ไม่ออกซ้าย ไม่ออกขวา ทำความเลื่อมใสเข้า เติมนิจให้แน่น สติละเอียดเข้า ต่อก็จะสามารถแยกแยะหรือพิจารณานิมิตให้เป็นไตรลักษณ์จนเกิดปัญญา สามารถจะก้าวเข้าสู่วิมุติได้

๒

อุปมาศีล สมาธิ ปัญญา

ครั้งหนึ่งได้มีโอกาสสนทนาธรรมกับหลวงหน้าสายหยุด ท่านได้เมตตาเล่าให้ผู้เขียนฟังว่า หลวงพ่อเคยเปรียบเทียบธรรมะของ พระพุทธเจ้าเหมือนแกงส้ม แกงส้มนั้นมี ๓ รส คือ เปรี้ยว เค็ม และเผ็ด ซึ่งมีความหมายดังนี้

รสเปรี้ยว หมายถึง ศีล ความเปรี้ยวจะกัดกร่อนความ สกปรกออกได้ฉันใด ศีลก็จะขัดเกลาความหยาบออกจากกาย วาจา ใจ ได้ฉันนั้น

รสเค็ม หมายถึง สมาธิ ความเค็มสามารถรักษาอาหาร ต่างๆ ไม่ให้เน่าเสียได้ฉันใด สมาธิก็สามารถรักษาจิตของเราให้ตั้ง มั่นอยู่ในคุณความดีได้ฉันนั้น

รสเผ็ด หมายถึง ปัญญา ความเผ็ดร้อนโลดแล่นไป เปรียบ ได้ตั้งปัญญา ที่สามารถก่อให้เกิดความแจ่มชัด ขจัดความไม่รู้ เปลี่ยนจากของคว่ำเป็นของหงาย จากมืดเป็นสว่างได้ ฉันนั้น

๓

หนึ่งในสี่

ครั้งหนึ่งหลวงพ่อดีได้ปรารภธรรมกับผู้เขียนว่า...

“ข้าพเจ้าดูดยา มองดูของยาแล้วก็ตั้งปัญหาถามตัวเองว่า
เราปฏิบัติได้ ๑ ใน ๔ ของศาสนาแล้วหรือยัง? ถ้าของยานี้
แบ่งเป็น ๔ ส่วน เรายังไม่ได้ ๑ ใน ๔ มันจวนเจียนจะได้แล้ว
มันก็คล้าย เหมือนเรามัดเชือกจนเกือบจะแน่นได้ที่แล้วเรา
ปล่อย มันก็คลายออก เรายังไม่เชื่อจริง ถ้าเชื่อจริงก็ต้องได้
๑ ใน ๔ แล้ว”

ต่อมาภายหลังท่านได้ขยายความให้ผู้เขียนฟังว่า ที่ว่า ๑ ใน
๔ นั้น อุปมาตั้งการปฏิบัติธรรมเพื่อให้บรรลุผลในพุทธ
ศาสนาซึ่งแบ่งเป็นชั้นโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี และอรหัตตผล
อย่างน้อยเราเกิดมาชาติหนึ่งชาตินี้ ได้พบพระพุทธศาสนาซึ่ง
เปรียบเสมือนสมบัติอันล้ำค่าแล้ว หากไม่ปฏิบัติธรรมให้ได้ ๑ ใน
๔ ของพุทธศาสนาเป็นอย่างน้อย คือ เข้าถึงความ เป็นพระโสดาบัน
ปิดประตูบาปภูมิให้ได้ ก็เท่ากับว่าเราเป็นผู้ประมาทอยู่เหมือนเรา
มีข้าวแล้วไม่กิน มีนาแล้วไม่ทำ ฉันทใดก็ฉันทนั้น

๔

อาบิสงส์การภาวนา

หลวงพ่อก่านเคยพูดเสมอว่า

**“อุปัชฌาย์ข้า (หลวงพ่อกั่น) สอนว่า ภาวนาได้เห็น
แสงสว่างเท่าปลายหัวไม้ขีด ชั่วประเดี้ยวเดียว เท่าข้างกระดูก
หู ูงแลบลิ้น ยังมีอาบิสงส์มากกว่าตักบาตรจนชั้นลงหินทะเล”**

พวกเรามากจะได้ยินท่านคอยให้กำลังใจอยู่บ่อยๆ ว่า

**“หมั่นทำเข้าไว้ หมั่นทำเข้าไว้ ต่อไปจะได้เป็นที่พึ่งภาย
หน้า”**

เสมือนหนึ่งเป็นการเตือนให้เราเร่งความเพียรให้มาก การ
ให้ทานรักษาศีลร้อยครั้งพันครั้งก็ไม่เท่ากับนั่งภาวนาหนึ่งเดียว นั่ง
ภาวนาร้อยครั้งพันครั้ง กุศลที่ได้ก็ไม่เท่ากุศลจิตที่สงบเป็นสมาธิ
เกิดปัญญาเพียงครั้งเดียว

ชั้นลงหิน คือ ภาชนะใช้ใส่อาหารสำหรับเตรียมใส่บาตรพระ ซึ่งคนสมัยก่อนนิยมใช้

๕

แสงสว่างเป็นกิเลส ?

มีคนเล่าให้หลวงพ่อฟังว่า มีผู้กล่าวว่าการทำสมาธิแล้ว บังเกิดความสว่างหรือเห็นแสงสว่างนั้นไม่ดีเพราะเป็นกิเลส มีดี ๆ จึงจะดี

หลวงพ่อก่อนกล่าวว่า

“ที่ว่าเป็นกิเลสก็ถูก แต่เบื้องต้นต้องอาศัยกิเลสไปละ กิเลส (อาศัยกิเลสส่วนละเอียดไปละกิเลสส่วนหยาบ) แต่ไม่ได้ให้ติดในแสงสว่างหรือหลงแสงสว่าง แต่ให้ใช้แสงสว่างให้ถูก ให้เป็นประโยชน์ เหมือนอย่างกับเราเดินผ่านไปในที่มืด ต้องใช้แสงไฟ หรือจะข้ามแม่น้ำ มหาสมุทรก็ต้องอาศัยเรือ อาศัยแพ แต่เมื่อถึงฝั่งแล้วก็ไม่ได้แบกเรือแบกแพขึ้นฝั่งไป”

แสงสว่างอันเป็นผลจากการเจริญสมาธิก็เช่นกัน ผู้มีสติ ปัญญาสามารถใช้เพื่อให้เกิดปัญญาอันเป็นแสงสว่างภายใน ที่ไม่มีแสงใดเสมอเหมือน ดังธรรมที่ว่า **“นัตถิ ปัญญา สมา อภา** แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี”

๖

ปลูกต้นธรรม

ครั้งหนึ่งหลวงปู่เคยเปรียบเทียบการปฏิบัติธรรมเหมือนการ
ปลูกต้นไม้

ท่านว่า...ปฏิบัตินี้มันยาก ต้องคอยบำรุงดูแลรักษาเหมือน
กับเราปลูกต้นไม้

ศีล.....คือ ดิน

สมาธิ.....คือ ลำต้น

ปัญญา.....คือ ดอก ผล

ออกดอกเมื่อใดก็มีกลิ่นหอมไปทั่ว การปฏิบัติธรรมก็เช่น
กัน ผู้รักการปฏิบัติต้องคอยหมั่นรดน้ำพรวนดินระวังรักษาต้น
ธรรม ให้ผลิดอก ออกใบ มีผลนารับประทาน

ต้องคอยระวัง ตั๊กแตน คคือ โลก โกรธ หลง มิให้มากัด
กินต้นธรรมได้

อย่างนี้....จึงจะได้ชื่อว่าผู้รักธรรม รักการปฏิบัติจริง

๗

วัดผลการปฏิบัติด้วยสิ่งใด ?

มีผู้ปฏิบัติหลายคน ปฏิบัติไปนานเข้าซักเขว ไม่ชัดเจนว่า
ตนปฏิบัติไปทำไม หรือปฏิบัติไปเพื่ออะไร ดังครั้งหนึ่ง เคยมีลูกศิษย์
กราบเรียนถามหลวงพ่อบุญว่า

“ภาวนามาก็นานพอสมควรแล้ว รู้สึกว่ายังไม่ได้อะไรเห็นสิ่ง
ต่าง ๆ มีนิมิตภายนอก แสดงสีต่างๆ เป็นต้น ดังที่ผู้อื่นเขาได้เห็น
กันเลย ”

หลวงพ่อบุญถามย้อนถาม สั้นๆ ว่า

“ปฏิบัติแล้ว โกรธ โลภ หลง ของแกลดน้อยลงหรือ
เปล่าละ ถ้าลดลง ขำว่าแกใช้ได้ ”

๘

เทวทูต ๔

ธรรมะที่หลวงพ่อยกมาสั่งสอนศิษย์เป็นประจำ มีอยู่เรื่องหนึ่ง คือเทวทูต ๔ ที่เจ้าชายสิทธัตถะพบก่อนบรรพชา คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ

ความหมายของคำว่าเทวทูต ๔ หลวงพ่อท่านหมายถึง *ผู้มาเตือน* เพื่อให้ระลึกถึงความไม่ประมาท ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรคิด แต่คนส่วนใหญ่มักมองข้าม

หลวงพ่อบรรยายอยู่เสมอว่า แก่ เจ็บ ตาย น้อ...หมั่นทำเข้าไว้ มีความหมายโดยนัยว่า เมื่อเราเกิดมาแล้ว เราก็ย่อมก้าวเข้าสู่ความชราความแก่เฒ่าอยู่ตลอดเวลา มีความเจ็บป่วยเป็นธรรมดา และเราจักต้องตายเหมือนกันทุกคน

การเห็นสมณะหรือนักบวช จึงเป็นนิมิตหมายที่ดีที่จะชักจูงให้เราก้าวล่วงความพินทุคติได้ในที่สุด โดย “*ผู้มาเตือน*” ทั้ง ๔ นี้เอง

๙

อารมณ์อัพยาทุกต

เคยมีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งได้กราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า อารมณ์
อัพยาทุกตไม่จำเป็นต้องมีได้เฉพาะพระอรหันต์ใช่หรือไม่?

ท่านตอบว่า “ใช่ แต่อารมณ์อัพยาทุกตของพระอรหันต์ท่าน
ทรงตลอดเวลา ไม่เหมือนปุถุชนที่มีเป็นครั้งคราวเท่านั้น”

ท่านอุปมาอารมณ์ให้ฟังว่า เปรียบเสมือนคนไปยืนที่ตรง
ทางสองแพร่ง ทางหนึ่งไปทางดี (กุศล) อีกทางหนึ่งไปในทางที่ไม่
ดี (อกุศล) ท่านว่า อัพยาทุกตมี ๓ ระดับ คือ

-ระดับหยาบ คือ อารมณ์ปุถุชนที่เฉยๆ ไม่คิดดี ไม่คิดชั่ว
ซึ่งมีเป็นครั้งคราวเท่านั้น

-ระดับกลาง มีในผู้ปฏิบัติสมาธิ มีสติ มีความสงบของจิต
วางอารมณ์จากสิ่งที่ดีที่ชั่ว ดังที่เรียกว่า อุเบกขารมณ์

-ระดับละเอียด คือ อารมณ์ของพระอรหันต์ ซึ่งไม่มีทั้ง
อารมณ์ที่คิดปรุงไปในทางดี หรือในทางไม่ดี วางอารมณ์อยู่ได้
ตลอดเวลา เป็นวิหαρธรรมของท่าน

๑๐

ตรี โท เอก

ครั้งหนึ่ง ผู้เขียนจะจัดทำบุญเพื่อเป็นกตัญญูตเวทิตาธรรม
น้อมถวายแด่หลวงปู่เกษม เขมโก เนื่องในโอกาสที่หลวงปู่ท่าน
มีอายุครบ ๗๔ พรรษา เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๘

ผู้เขียนได้เรียนถามหลวงปู่ว่า

“การทำบุญอย่างไร จึงจะดีที่สุด”

หลวงปู่ท่านได้เมตตาตอบว่า

“ของดีนั้นอยู่ที่เรา ของดีนั้นอยู่ที่จิต จิตมี ๓ ชั้น ตรี โท
เอก ถ้าตรีก็ต่ำหน่อย โทก็ปานกลาง เอกนี้อย่างอุกฤษฏ์

มันไม่มีอะไร...ก็ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ตัวอนัตตานี้
แหละเป็นตัวเอก ไล่ไปไล่มาให้มันเห็นสังขารร่างกายเรา ตาย
แน่ๆ คนเราหนีตายไปไม่พ้น ตายน้อย ตายใหญ่

ตายใหญ่ก็ตายหมด ตายน้อยก็หลับ ไปตรองดูให้
ดีเถอะ...”

๑๑

ต้องสำเร็จ

หลวงปู่เคยสอนว่า... “ความสำเร็จนั้นมิใช่อยู่ที่การสวดมนต์อ้อนวอนพระเจ้ามาประทานให้ หากแต่ต้องลงมือทำด้วยตนเอง ถ้าตั้งใจทำตามแบบแล้วทุกอย่างต้องสำเร็จ ไม่ใช่จะสำเร็จ พระพุทธเจ้าท่านวางแบบเอาไว้แล้ว ครูบาอาจารย์ทุกองค์มีพระพุทธเจ้าเป็นที่สุด ก็ได้ทำตามแบบ เป็นตัวอย่างให้เราดู อริสัทธานก็กลายเป็นพระธาตุกันหมด เมื่อได้ไตร่ตรองพิจารณาให้รอบคอบแล้ว ขอให้ลงมือทำทันที ข้าขอรับรองว่าต้องสำเร็จ ส่วนจะช้าหรือเร็วนั้น อยู่ที่ความเพียรของผู้ปฏิบัติ”

ขอให้ตั้งปัญหาถามตัวเองว่า “สิ่งนั้น บัดนี้เราได้ลงมือทำแล้วหรือยัง ?”

๑๒

จะเอาโลกหรือเอาธรรม

บ่อยครั้งที่มีผู้มาถามปัญหาเกี่ยวกับหลวงปู่ โดยมักจะนำเอาเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับหน้าที่การงาน สามเณร ภรรยา ลูกเต้า ญาติมิตร หรือคนอื่นๆ มาปรารภให้หลวงปู่ฟังอยู่เสมอ

ครั้งหนึ่งท่านได้ให้คติเตือนใจผู้เขียนว่า

“โลกเท่าแผ่นดิน ธรรมเท่าปลายเข็ม ”

ซึ่งต่อมาท่านได้เมตตาขยายความให้ฟังว่า

“เรื่องโลกมีแต่เรื่องยุ่งของคนอื่นทั้งนั้น ไม่มีที่สิ้นสุด เราไปแก้ไขเขาไม่ได้ ส่วนเรื่องธรรมนั้นมีที่สิ้นสุด มาจบที่ตัวเรา ให้มาใส่ใจตัวเอง แก้ไขที่ตัวเราเอง ตนของตนเตือนตนด้วยตนเอง

ถ้าคิดสิ่งที่เป็นธรรมแล้ว ต้องกลับเข้ามาหาตัวเอง ถ้าเป็นโลกแล้ว จะมีแต่ส่งออกไปข้างนอกตลอดเวลา เพราะธรรมแท้ๆ ย่อมเกิดจากในตัวของเราทั้งนั้น”

๑๓

แนววิธีปฏิบัติ

เคยมีสุภาพสตรีท่านหนึ่งมีปัญหาถามว่า นั่งปฏิบัติภาวนา แล้วจิตไม่รวม ไม่สงบ ควรจะอย่างไร ท่านแก้ให้ว่า

“การปฏิบัติ ถ้าอยากให้เป็นเร็ว ๆ มันก็ไม่เป็น หรือ ไม่อยากให้เป็น มันก็ประมาทเสีย ไม่เป็นอีกเหมือนกัน อยาก เป็นก็ไม่ว่า ไม่อยากเป็นก็ไม่ว่า ทำใจให้เป็นกลาง ๆ ตั้งใจให้ แน่วแน่ในกัมมัฏฐานที่เรายึดมั่นอยู่นั้น แล้วภาวนาเรื่อยไป

เหมือนกับเรากินข้าวไม่ต้องอยากให้มันอืด ค่อย ๆ กิน ไปมันก็อืดเอง ภาวนาก็เช่นกัน ไม่ต้องไปคาดหวังให้มันสงบ หน้าที่ของเราคือ ภาวนาไป ก็จะถึงของดี ของวิเศษในตัวเรา แล้วจะรู้ชัดขึ้นมาว่าอะไรเป็นอะไร ให้มันทำเรื่อยไป”

๑๔

การบวชจิต - บวชใจ

หลวงพ่อกเคยปรารภไว้ว่า...

จะเป็นชายหรือหญิงก็ดี ถ้าตั้งใจประพฤติปฏิบัติ มีศีล รัก
ในการปฏิบัติ จิตมุ่งหวังเอาการพ้นทุกข์เป็นที่สุด ย่อมมีโอกาสเป็น
พระกันได้ทุกๆ คน มีโอกาสที่จะบรรลุมรรคผล นิพพาน ได้เท่า
เทียมกันทุกคน ไม่เลือกเพศ เลือกวัย หรือฐานะแต่อย่างใด ไม่มี
อะไรจะมาเป็นอุปสรรคในความสำเร็จได้ นอกจากใจของผู้ปฏิบัติเอง

ท่านได้แนะนำเคล็ดในการบวชจิตว่า.....

ในขณะที่เรานั่งสมาธิเจริญภาวนานั้น คำกล่าวว่

พุทธัง สรณัง คัจฉามิ.... ใ้หนักถึงว่าเรามีพระพุทธเจ้า เป็น

พระอุปัชฌาย์ของเรา

ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ.... ใ้หนักว่าเรามีพระธรรม เป็นพระ
กรรมวาจาจารย์

สังฆัง สรณัง คัจฉามิ.... ใ้หนักว่าเรามีพระอริยสงฆ์ เป็น
พระอนุสาวนาจารย์

แล้วอย่าสนใจชั้นที่ ๕ หรือร่างกายเรา

ให้สำรวมจิตให้ดี มีความยินดีในการบวช

ชายก็เป็นพระภิกษุ หญิงก็เป็นพระภิกษุณี
อย่างนี้จะมีอาหิสงส์สูงมาก จัดเป็นเนกขัมบารมีชั้นอุกฤษฏ์
ทีเดียว

๑๕

ควรทำหรือไม่ ?

ครั้งหนึ่ง มีลูกศิษย์หลวงพ่อบุญธรรมปฏิบัติกำลังนั่งภาวนาเงียบอยู่ไม่ห่างจากท่านเท่าใดนัก บังเอิญมีแขกมาหาศิษย์ผู้นั้นแต่ไม่เห็น ก็มีศิษย์อีกท่านหนึ่งเดินเรียกชื่อท่านผู้กำลังนั่งภาวนาอยู่ด้วยเสียงอันดัง และเมื่อเดินมาเห็นศิษย์ผู้นั่งกำลังภาวนาอยู่ก็จับแขนดึงขึ้นมาจากที่กำลังนั่งภาวนา

เมื่อผู้นั้นห่างไปแล้ว หลวงพ่อบุญธรรมจึงเปรยขึ้นมาว่า

“ในพุทธกาลครั้งก่อน มีพระอรหันต์องค์หนึ่งกำลังเข้านิโรธสมาบัติ ได้มีนกแสกตัวหนึ่งบินโฉบผ่านหน้าท่านพร้อมกับร้อง “แขก” ท่านว่านกแสกตัวนั้นเมื่อตายแล้วได้ไปอยู่ในนรก แม้กับนี้พระพุทธเจ้าผ่านไปได้พระองค์ที่สี่แล้ว นกแสกตัวนั้นยังไม่ได้ขึ้นมาจากนรกเลย”

๑๖

การอุทิศส่วนกุศลภายนอกภายใน

มีบางท่านเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตายของหลวงพ่อบ้าง ซึ่งท่านเมตตาทำเป็นปกติ จึงมีความหวังว่าเมื่อตนตาย หลวงพ่อบ้างจะเมตตาให้บุญส่งวิญญาณ ส่งจิตไปสวรรค์ ไปนิพพานได้ ด้วยตนเป็นผู้เข้าวัดทำทานและปรนนิบัติหลวงพ่อบานาน หลวงพ่อบ้างก็เมตตาเตือนว่า

“ถ้าข้าตายไปก่อน แล้วใครจะส่ง (บุญ) ให้แก่ล่ะ”

ด้วยความไม่เข้าใจ ท่านผู้นั้นจึงมีคำตอบว่า

“ขอให้หลวงพ่อบ้างอยู่ต่อไปนานๆ ให้พวกผมตายก่อน”

นี่เป็นจุดชวนคิดในคำเตือนของท่านที่บอกเป็นนัยว่า การไปสู่คติหรือการหลุดพ้นนั้น ต้องปฏิบัติ ต้องสร้างด้วยตนเองเป็นสำคัญ มิใช่หวังพึ่งบุญพึ่งกุศลผู้อื่น การอาศัยผู้อื่นเมื่อตายแล้วนั้น เป็นเพียงส่วนน้อยที่อาจจะได้ อีกทั้งยังเป็นความไม่แน่นอนด้วย ผู้ทำด้วยตัวเองไม่ได้ เป็นแง่คิดให้คิดว่า ต้องปฏิบัติตนให้มั่นใจในตนเองตั้งแต่ก่อนตาย เมื่อถึงเวลาจำต้องทิ้งชั้นธัมม์ไม่ต้องมัวกังวลต่อภพชาติภายนอก โดยเฉพาอย่างยิ่งการปฏิบัติให้รู้แจ้งในธรรม ตั้งแต่ปัจจุบันชาตินี้เป็นดียิ่งที่เดียว

๑๗

สติธรรม

บ่อยครั้งที่พวกเราถูกหลงพ้อท่านดูในเรื่องของการไม่
สำรวมระวัง ท่านมักจะดูว่า

“ ให้ทำ (ปฏิบัติ) ไม่ทำ ทำประเดี๋ยวเดียว เดี่ยวออก
มาจับกลุ่มกันอีกแล้ว ที่เวลาคุย คุยกันได้นาน “

ปฏิบัติของท่านต้องการให้พวกเราตั้งใจปฏิบัติ ตั้งใจทำให้
จริง มีสติ สำรวมระวัง แม้เวลากินข้าว ท่านก็ให้ระวังอย่าพูดคุยกัน
เอะอะเสียงดัง

สติ นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะทำให้เราได้หยุด
คิด พิจารณาก่อนที่จะทำ จะพูด และแม้แต่จะคิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าสิ่ง
นั้นดีหรือชั่ว มีคุณประโยชน์หรือเสียหาย ควรกระทำหรือควร
งดเว้นอย่างไร เมื่อยังคิดได้ก็จะช่วยให้พิจารณาทุกสิ่งทุกอย่าง
ละเอียดประณีต และสามารถถกถ่วงกรองเอาสิ่งที่ไม่เป็นสาระไม่เป็น
ประโยชน์ออกให้หมด คงเหลือแต่เนื้อที่ถูกต้องและเป็นธรรมซึ่ง
เป็นของควรคิด ควรพูด ควรทำแท้ๆ

๑๘

ธรรมะจากชองยา

บ่อยครั้งที่หลวงพ่อก็มักจะหยิบยกเอาสิ่งของรอบตัวท่านมา
อุปมาเป็นข้อธรรมะให้ศิษย์ได้ฟังกันเสมอ

ครั้งหนึ่งท่านได้อบรมศิษย์ผู้หนึ่งเกี่ยวกับการรู้เห็นและได้
ธรรมว่ามีทั้งชั้นหยาบ ชั้นกลาง ชั้นละเอียด อุปมาเหมือนอย่างชอง
ยานี้ (หลวงพ่ot่านชี้ไปที่ชองบุหรี)

“แรกเริ่ม เราเห็นแค่ชองของมัน ต่อมา เราจะไปเห็น
มวนบุหรีอยู่ในชองนั้น ในมวนบุหรีแต่ละมวนก็ยังมียาเส้นอยู่
ภายในอีก แล้วที่สุดจะเกิดตัวปัญญาขึ้น รู้ด้วยว่ายาเส้นนี้ทำมา
จากอะไร จะเรียกว่า เห็นในเห็น ก็ได้ ลองไปตรองดูแล้วเทียบ
กับตัวเราให้ดีเถอะ”

๑๙

ธรรมะจากโรงพยาบาล

โรงพยาบาลเป็นสถานที่บำบัดทุกข์ของมนุษย์เรา อย่างน้อย ๓ ประการ ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ในพระสูตรสำคัญหลายเรื่อง คือ

ชาติทุกข์ - ความเดือดร้อนเวลาเกิด

ชราทุกข์ - ความเดือดร้อนเมื่อความแก่มาถึง และ

พยาธิทุกข์ - ความเดือดร้อนในยามเจ็บไข้ได้ป่วย

หลวงพ่อกเคยบอกกับผู้เขียนว่า ที่โรงพยาบาลนั้นแหละมีของดีเยอะเป็นเหมือนโรงเรียน เวลาไปอย่าลืมดูตัวเกิด แก่ เจ็บ ตาย อยู่ในนั้นหมด

ดูข้างนอกแล้วย้อนมาดูตัวเรา เหมือนกันไหม

๒๐

ของจริง ของปลอม

เมื่อหลายปีก่อน ได้เกิดไฟไหม้ที่วัดสะแกบริเวณกุฎิตรงข้าม
กุฎิหลวงพ่อ แต่ไฟไหม้ไหม้กุฎิหลวงพ่อ เป็นที่น่าอัศจรรย์ใจแก่ศิษย์
และผู้ที่พบเห็นเป็นอย่างยิ่ง ถึงขนาดมีฆราวาสท่านหนึ่งคิดว่าหลวง
พ่ของท่านมีพระดี มีของดี ไฟจึงไหม้กุฎิท่าน

ผู้ใหญ่ท่านนั้นได้มาที่วัดและกราบเรียนหลวงพ่อว่า

“หลวงพ่อครับ ผมขอพระดีที่กันไฟได้หน่อยครับ”

หลวงพ่อยิ้มก่อนตอบว่า

“พุทธัง ธัมมัง สังฆัง ไตรสรณคมนี้นี้แหละ พระดี”

ผู้ใหญ่ท่านนั้นก็รีบบอกว่า

“ไม่ใช่ครับผมขอพระเป็นองค์ๆ อย่างพระสมเด็จจะครับ”

หลวงพ่อก็กล่าวยืนยันหนักแน่นอีกว่า

“ก็พุทธัง ธัมมัง สังฆัง นี้แหละมีแค่นี้ละ ภาวนาให้ดี”

แล้วหลวงพ่อก็มีได้ให้อะไร จนผู้ใหญ่ท่านนั้นกลับไป
หลวงพ่อก็ได้ปรารภธรรมอบรมศิษย์ที่ยังอยู่ว่า

**“คนเรานี้ก็แปลก ข้าให้ของจริงกลับไม่เอา จะเอาของ
ปลอม”**

๒๑

คำสารภาพของศิษย์

เราเป็นศิษย์รุ่นปลายอ้อปลายแฉม และมีความซื่อเกียจเป็นปกติ ก่อนที่เราจะไปวัด เราไม่เคยสนใจทำอะไรจริงจังยาวนาน คือเราสนใจทำอะไรจริงจังแต่ก็ประเดี๋ยวเดียว เมื่อเราได้ไปวัด ด้วยความอยากเห็น อยากรู้เหมือนที่เพื่อนบางคนเขารู้ เขาเห็น เราจึงพยายามทำ แต่มันไม่ได้ ความพยายามของเราก็เลยลดน้อยถอยลงตามวันเวลาที่ผ่านไป แต่ความอยากของเรามันไม่ได้หมดไปด้วย พอซื่อเกียจหนักเข้า เราจึงถามหลวงพ่อกว่า

“หนูซื่อเกียจเหลือเกินค่ะ จะทำยังไงดี ”

เราจำได้ว่าท่านนั่งเอนอยู่ พอเรากราบเรียนถามท่านก็ลุกขึ้นนั่งจับไว มองหน้าเรา แล้วบอกว่า

“ถ้าข้าบอกแกไม่ให้กลัวตาย แกจะเชื่อข้าไหมล่ะ”

เราเงยบเพราะไม่เข้าใจที่ท่านพูดตอนนั้นเลย

อีกครั้งหนึ่งตลอดคน เรากกราบเรียนถามท่านว่า

“คนซื่อเกียจอย่างหนูนี้ มีสิทธิ์ถึงนิพพานได้หรือไม่ ”

หลวงพ่อบอกท่านนั่งสูบบุหรี่ยิ้มอยู่และบอกเราว่า

“ถ้าข้าให้แกเดินจากนี้ไปกรุงเทพฯ แกเดินได้ไหม”

เราเงยบแล้วยิ้มแห้งๆ ท่านจึงพูดต่อว่า

“ถ้าแกกินข้าวสามมื้อ มันก็มีกำลังวังชา เดินไปถึงได้ ถ้าแกกินข้าวมื้อเดียว มันก็พอไปถึงได้แต่ช้าหน่อย แต่ถ้าแกไม่กินข้าวไปเลย มันก็คงไปไม่ถึง ไซ้ไหมล่ะ”

เรารู้สึกเข้าใจความข้อนี้อึ้งซาบเลยที่เดียว แล้วหลวงพ่อก็พูดต่อว่า

“เรื่องทำมั่งธรรมะอะไรข้าพูดไม่เป็นหรอก ข้าก็เป็นแต่พูดของข้าอย่างนี้แหละ”

อรพินท์

๒๒

นรตนะต่างกัน

เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในวงของผู้ปฏิบัติธรรม หลวงพ่อ ท่านได้ให้โอวาทเตือนผู้ปฏิบัติไว้ว่า การมาอยู่ด้วยกัน ปฏิบัติด้วยกันมากเข้าย่อมมีเรื่องกระทบกระทั่งกันเป็นธรรมดา トラบใดที่ยัง เป็นปุถุชนคนธรรมดาอยู่ ทัศนคติความเห็นย่อมต่างกัน ขอให้เอาแต่ ส่วนดีมาสนับสนุนกัน อย่าเอาเลวมาอวดกัน การปรามาสพระกิติ การพูดจาจาบจ้วงในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์หรือท่านที่มีศีล มีธรรมกิติ จะเป็นกรรมติดตัวเราและขัดขวางการปฏิบัติธรรมใน ภายหน้า ดังนั้น หากเห็นใครทำความดี ก็ควรอนุโมทนายินดีด้วย แม้ต่างวัดต่างสำนักหรือแบบปฏิบัติต่างกันก็ตาม

ไม่มีใครผิดหรอก เพราะจุดมุ่งหมายต่างก็เป็นไปเพื่อความ พ้นทุกข์เช่นกัน เพียงแต่เราจะทำให้ดี ดียิ่ง ดีที่สุด

ขอให้ถามตัวเองเสียก่อนว่า... แล้วเราละถึงที่สุดแล้ว หรือยัง

๒๓

อุเบกขาธรรม

เรามักจะเห็นการกระทำที่เป็นคำพูดและการแสดงออกอยู่บ่อยๆ ส่วนการกระทำที่เป็นการนิ่ง ที่เรียกว่ามีอุเบกขานั้นมักไม่ค่อยได้เห็นกัน

ในเรื่องการสร้างอุเบกขาธรรมขึ้นในใจนั้น ผู้ปฏิบัติใหม่เมื่อได้เข้ามาสู่ธรรม เห็นธรรม ได้พบเห็นสิ่งแปลกๆ และคุณค่าของพุทธศาสนา มักเกิดอารมณ์ความรู้สึกว่าอยากชวนคนมาวัด มาปฏิบัติให้มากๆ โดยลืมดูพื้นฐานจิตใจของบุคคลที่กำลังจะชวนว่าเขามีความสนใจมากน้อยเพียงใด

หลวงพ่อบอกว่า

“ให้ระวังให้ดีจะเป็นบาป เปรียบเสมือนกับการจุดไฟไว้ตรงกลางระหว่างคนสองคน ถ้าเราเอาธรรมาไปชวนเขา เขาไม่เห็นด้วย ปรามาศธรรมนี้ซึ่งเป็นธรรมของพระพุทธเจ้าก็เท่ากับเราเป็นคนก่อ แล้วเขาเป็นคนจุดไฟ... บาปทั้งคู่เรียกว่า เมตตาคะพาดกเหว”

แล้วท่านยกอุทาหรณ์สอนต่อว่า

“เหมือนกับมีชายคนหนึ่งตกอยู่ในเหวลึก มีผู้จะมาช่วย คนที่ ๑ มีเมตตาจะมาช่วย เอาเชือกดึงขึ้นจากเหว ดึงไม่ไหว จึงตกลงไปในเหวเหมือนกัน คนที่ ๒ มีกรุณาจะมาช่วยดึงอีก ก็ตกลงเหวอีก คนที่ ๓ มีมุทิตามาช่วยดึงอีกก็พลาดตกเหวอีก เช่นกัน

คนที่ ๔ สุกต้าย เป็นผู้มึนอุเบกขาธรรม เห็นว่าเหวนี้ลึก เกินกว่ากำลังของตนที่จะช่วย ก็มิได้ทำประการใดทั้ง ๆ ที่จิตใจก็มีเมตตาธรรม ที่จะช่วยเหลืออยู่ คนสุกต้ายนี้จึงรอดชีวิต จากการตกเหวตาม เพราะอุเบกขาธรรมนี้แล”

๒๔

ให้รู้จักบุญ

การทำบุญทำกุศลนั้น โปรดอย่านึกว่าจะต้องหอบข้าว หอบของไปใส่บาตรที่วัดทุกวัน หรือบุญจะเกิดได้ก็ต้องทอด กฐินสร้างโบสถ์ สร้างศาลา และอื่น ๆ อย่างที่เขาโฆษณา ขायบุญ กัน ทั้งทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ และใบเรียไรกันเกลื่อนกลาด จนรู้สึก ว่าจะต้องเป็นภาระที่ต้องบริจาคเมื่อไปวัดหรือสำนักนั้น ๆ เป็น ประจำ

บทสวดมนต์ชื่อพระพุทธชัยมงคลคาถา ที่ขึ้นต้นด้วย “พาหุง...” มีอยู่ท่อนหนึ่ง ซึ่งกล่าวถึงพระพุทธเจ้าทรงชนะมารคือ กิเลส ว่า

“ทานาธิธัมมวิธินา ชิตวา มุนินโท” แปลว่า

“พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นจอมปราชญ์ ทรงชนะมารคือ กิเลส ด้วยวิธีบำเพ็ญบารมีธรรมคือ ความดี มีการบริจาคทาน เป็นต้น”

พระพุทธเจ้าทรงสอนการทำบุญทำกุศล ด้วยการให้ทาน รักษาศีล และสวดมนต์เจริญสมาธิภาวนา ให้ทานทุกครั้ง ให้

ทำลายความโลภ คือกิเลสทุกครั้ง รักษาศีล เจริญภาวนาเพื่อ
ทำลายความโกรธ ความเห็นแก่ตัว ให้ใจสะอาด ใจไม่เศร้าหมอง
มองเห็นบาปบุญคุณโทษได้ทุกครั้ง ทำได้ดังนี้ จึงชื่อว่าทำตาม
พระพุทธเจ้า

๒๕

อุปายวิธีทำความเพียร

ครั้งหนึ่งที่ได้สนทนาปัญหาธรรมกับหลวงพ่อก่อน ท่านเล่าให้
ผู้เขียนฟังว่า...เขามาถามปัญหาช้า ช้าก็ตอบไม่ได้อยู่ปัญหาหนึ่ง
ผู้เขียนเรียนถามท่านว่า “ปัญหาอะไรครับ” ท่านเล่าว่า “เขาถาม
ว่า ชีเกียจ (ปฏิบัติ) จะทำอย่างไรดี”

หลวงพ่อก้าวร้าว ก่อนที่จะตอบต่อไปว่า “บ๊ยะ ชีเกียจก็หมด
กัน ก็ไม่ต้องทำชี่”

สักครู่ท่านจึงเมตตาสอนว่า “หมั่นทำเข้าไว้ ... ถ้าชีเกียจ
ใหนักถึงช้า ช้าเข้ามา ๕๐ ปี อุปัชฌาย์ช้าเคยสอนไว้ว่า ถ้าวัน
ไหนยังกินข้าวอยู่ก็ต้องทำ วันไหนเลิกกินข้าว...นั่นแหละถึงไม่
ต้องทำ”

๒๖

พระเก่าของหลวงพ่อ

สำหรับพระเครื่องแล้ว พระสมเด็จวัดระฆังฯ เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักเลงพระว่าเป็นของหายากและมีราคาแพง ใครได้ไว้บูชานับเป็นมงคลอย่างยิ่ง

หลวงพ่อได้สอนว่า การนับถือพระเช่นนี้เป็นสิ่งที่ดี แต่เป็นดีภายนอกมิใช่ดีภายใน ท่านบอกว่า **“ให้หาพระเก่าให้พบ นี่ชิตีของแท้ของดีจริง ”**

ผู้เขียนเรียนถามท่านว่า **“พระเก่าหมายความว่าอย่างไรครับ”**

ท่านว่า **“ก็หมายถึงพระพุทธเจ้า นะชิตี นั้น ท่านเป็นพระเก่า พระโบราณ พระองค์แรกที่สุด”**

๒๗

ข้อควรคิด

การไปวัด ไปไหว้พระ ตลอดจนการสนทนาธรรมกับท่าน สมควรที่จะต้องมีความตั้งใจและเตรียมให้พร้อมที่จะรับธรรมจาก ท่าน มิฉะนั้นแล้วอาจเกิดเป็นโทษได้ ดังเรื่องต่อไปนี้

ปกติของหลวงพ่от่านมีความเมตตา อบรมสั่งสอนศิษย์ และสนทนาธรรมกับผู้สนใจตลอดมา วันหนึ่งมีผู้มากกราบนมัสการ ท่านและเรียนถามปัญหาต่างๆ จากนั้นจึงกลับไป

หลวงพ่от่านได้ยกเป็นคติเตือนใจให้ผู้เขียนฟังว่า

**คนที่มาเมื่อก็ หากไปเจอพระดีละก็ลงนรก ไม่ไปสวรรค์
นิพพานหรอก**

ผู้เขียนจึงเรียนถามท่านว่า “เพราะเหตุไรครับ “

ท่านตอบว่า **ก็จะไปปรามาสพระท่านนะซี ไม่ได้ไปเอา
ธรรมจากท่าน**

หลวงพ่อเคยเตือนพวกเราไว้ว่า **“การไปอยู่กับพระ
อรหันต์ อย่าอยู่กับท่านนาน เพราะเมื่อเกิดความมักคั่นแล้ว มัก
ทำให้ลืมนึกเห็นท่านเป็นเพื่อนเล่น คุณเล่นหัวท่านบ้าง ให้ท่าน**

เหาะให้ดูบ้าง ถึงกับออกปากใช้ท่านเลยก็มี การกระทำเช่นนี้
ถือเป็นการปรามาสพระ ลบหลู่ครูอาจารย์และเป็นบาปมาก
ปิดกั้นทางมรรคผลนิพพานได้ จึงขอให้พวกเราสำรวมระวัง
ให้ดี”

๒๘

ไม่พยากรณ์

เกี่ยวกับเรื่องปฏิบัติธรรมแล้วจะได้สำเร็จมรรคผลนิพพานหรือไม่ เคยมีพระภิกษุท่านหนึ่งได้มากราบนมัสการและเรียนถามหลวงพ่อกว่า

“หลวงพ่อกครับ กระผมจะได้สำเร็จหรือไม่ หลวงพ่อช่วยพยากรณ์ทีครับ”

หลวงพ่อนิ่งสักครู่หนึ่งก่อนตอบว่า

“พยากรณ์ไม่ได้ ”

พระภิกษุรูปนั้นได้เรียนถามต่อว่า

“เพราะเหตุไรหรือครับ ”

หลวงพ่อกจึงตอบว่า

“ถ้าผมบอกว่าท่านจะได้สำเร็จ แล้วท่านเกิดประมาทไม่ปฏิบัติต่อ มันจะสำเร็จได้อย่างไร และถ้าผมบอกว่าท่านจะไม่สำเร็จ ท่านก็คงจะซีเกียดและละทิ้งการปฏิบัติไป นิมนต์ท่านทำต่อเถอะครับ”

๒๙

จะตามมาเอง

หลายปีมาแล้ว มีพระภิกษุรูปหนึ่ง ได้มาบวชปฏิบัติธรรม
อยู่ที่วัดสระแก ก่อนที่จะลาสิกขาเข้าสู่เพศฆราวาส ท่านได้นัดแนะ
กับเพื่อนพระภิกษุที่จะสึกด้วยกัน 3 องค์ว่า เพื่อความเป็นสิริมงคล
ก่อนสึกพวกเราจะไปกราบขอให้หลวงพ่อพรมน้ำมนต์และให้พร

ท่านได้เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า

ขณะที่หลวงพ่อพรมน้ำมนต์ ให้พรอยู่นั้น ท่านก็นึก
อธิษฐานอยู่ในใจว่า “ขอความร่ำรวยมหาศาล ขอลาภขอผลพูนทวี
มีกินมีใช้ไม่รู้หมด จะได้แบ่งไปทำบุญมากๆ”

หลวงพ่อก็นมามองหน้าหลวงพี่ที่กำลังคิดละเมอเพื่อฝันถึง
ความร่ำรวยนี้ ก่อนที่จะบอกว่า

“ท่าน... ที่ท่านคิดนะมันดำ คิดให้มันสูงไว้ไม่ดีหรือ แล้ว
เรื่องที่ท่านคิดนะจะตามมาทีหลัง”

แนววิธีวางอารมณ์

หลวงพ่อกเคยพูดเสมอว่า “ผู้ปฏิบัติต้องหมั่นตามดูจิตรักษาจิต” สำหรับคนที่ไม่เคยปฏิบัติแล้วไม่รู้จะดูที่ไหนอะไร จะดูอะไร รู้สึกสับสน แยกไม่ถูกเพราะไม่เคยดู ไม่เคยสังเกตอะไร เคยอยู่แต่ในความคิดปรุงแต่ง อยู่กับอารมณ์แต่แยกอารมณ์ไม่ได้ ยิ่งคนที่ยังไม่เคยบวช คนที่อยู่ในโลกแบบวุ่นวาย ยิ่งดูจิตของตนได้ยาก

หลวงพ่อกได้เปรียบให้ผู้เขียนฟัง โดยท่านได้กำมือและยื่นนิ้วกลางมาข้างหน้าผู้เขียนว่า เราภาวนาที่แรกก็เป็นอย่างนี้ สักครู่ท่านก็ยื่นนิ้วชี้ออกมา สักครู่ก็ยื่นนิ้วนางพร้อมกับมือไหวเล็กน้อยและท่านก็ยื่นนิ้วหัวแม่มือและนิ้วก้อย ตามลำดับออกมาจนครบ ๕ นิ้ว ท่านทำมือโคลงไปโคลงมา เปรียบการภาวนาของนักปฏิบัติที่จิตแตก ไม่สามารถรวมใจให้เป็นหนึ่งได้

ผู้ฝึกจิตถ้าทำจิตให้มีอารมณ์หลายอย่างจะสงบไม่ได้ และไม่เห็นสภาพของจิตตามเป็นจริง ถ้าทำจิตใจให้ตั้งแน่วแน่อยู่ในอารมณ์อันเดียวแล้ว จิตก็มีกำลังแปลงรัศมีแห่งความสว่างออกมาเต็มที่ มองสภาพของจิตตามความเป็นจริงได้ว่า อะไรเป็นจิต อะไรเป็นกิเลส อะไรที่ควรรักษา อะไรที่ควรละ

๓๑

อย่าพูดมาก

“เวลาปฏิบัติ พอจะได้ดีหน่อย มันอยากจะพูด อยากจะเล่าให้ใครฟัง จริงไหมล่ะแก ข้ารู้ ข้าก็เคยเป็นมา”

หลวงพ่อก่อนกล่าว แล้วเล่าเรื่องเป็นอุทาหรณ์ว่า

“มีพระองค์หนึ่งปฏิบัติจิตสงบดี แล้วเกิดนิมิตเห็นพระพุทธรูปเจ้าหน้บร้อยองค์เดินเข้ามาหา ท่านมีความปีติเอิบอิมยินดีมาก อยากจะเล่าให้หมู่เพื่อนฟังตอนเช้าจึงเล่าผลการปฏิบัติของตนให้หมู่เพื่อนทราบ ผลปรากฏว่าพระรูปนั้นทำสมาธิอีกเป็นเดือนก็ยังไม่ปรากฏจิตสงบถึงระดับที่เคยนั้นเลย”

ถึงตรงนี้ ท่านสั่งเลยว่า

“แกจำไว้เลยนะ คนที่ทำเป็น เขาไม่พูด คนที่พูดนั้นยังทำไม่เป็น”

๓๒

เชื่อจริงหรือไม่

สำหรับผู้ปฏิบัติแล้ว คำดูต่ำกว่ากล่าวของครูอาจารย์ นับเป็น เรื่องสำคัญและมีคุณค่ายิ่ง หากครูบาอาจารย์เมตตาไม่ดูต่ำกว่า กล่าวก็เหมือนเป็นการลงโทษ

ผู้เขียนเคยถูกหลวงพ่อดูว่า

“แกยังเชื่อไม่จริง ถ้าเชื่อจริง พุทธัง ธัมมัง สังฆัง สรณัง คัจฉามิ ต้องเชื่อและยอมรับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง แทนที่จะเอาความโลภมาเป็นที่ยึด เอาความโกรธมาเป็นที่ยึด เอาความหลงมาเป็นที่ยึด”

หลวงพ่อบอกกล่าวกับผู้เขียนว่า

“โกรธ โลภ หลง เกิดขึ้น

ให้ภาวนา แล้วโกรธ โลภ หลงจะคลายลง

ซำรับรอง ถ้าทำแล้วไม่จริง ให้มาด่าซ้ำได้”

๓๓

คิดว่าไม่มีดี

ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่มักจะไม่พอใจในผลการปฏิบัติของตน โดยที่มักจะขาดการไตร่ตรองว่าสาเหตุนั้นเป็นเพราะอะไร ดังที่เคยมีลูกศิษย์คนหนึ่งของหลวงปู่ได้มานั่งบ่นให้ท่านฟังในความอาภัพ อับวาสนาของตนในการภาวนาว่า ตนไม่ได้รู้ ไม่ได้เห็นสิ่งต่างๆ ภายใน มีนิมิตภาวนา เป็นต้น ลงท้ายก็ตำหนิว่าตนนั้นไม่มีความรู้ ธรรมรู้ธรรมและความดีอะไรเลย

หลวงปู่หนึ่งฟังอยู่สักครู่ ท่านจึงย้อนถามลูกศิษย์จอมขี้บ่นผู้นั้นว่า **“แกแน่ใจหรือว่าไม่มีอะไรดี แล้วแกรู้จักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์หรือเปล่า”**

ลูกศิษย์ผู้นั้นนิ่งอึ้งสักครู่จึงตอบว่า **“รู้จักครับ”**

หลวงปู่จึงกล่าวสรุปว่า **“เออ นั่นซี แล้วแกทำไมจึงคิดว่าตัวเราไม่มีดี”**

นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความเมตตาของท่าน ที่หาทางออกทางปัญญาให้ศิษย์ผู้กำลังท้อถอยด้วยความคิด และตำหนิ วาสนาตนเอง หากปล่อยไว้ย่อมทำให้ไม่มีกำลังใจในการปฏิบัติเพื่อผลที่ควรได้แห่งตน

๓๔

พระที่คล้องใจ

เมื่อมีผู้ไปขอของดีจำพวกวัตถุมงคลจากหลวงพ่อไว้ห้อยคอหรือพกติดตัว หลวงพ่อก็จะสอนว่า

“จะเอาไปทำไม ของดีภายนอก ทำไมไม่เอาของดีภายใน ...พุทธรัง ธัมมัง สังฆัง นี่แหละ ของวิเศษ”

ท่านให้เหตุผลว่า

“คนเรานั้น ถ้าไม่มีพุทธรัง ธัมมัง สังฆัง เป็นของดีภายใน ถึงแม้จะได้ของดีภายนอกไปแล้ว ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร...ทำอย่างไรจึงจะได้เห็นพระจริง ๆ เห็นมีแต่พระปูน พระไม้ พระโลหะ พระรูปถ่าย พระสงฆ์ ลองกลับไปคิดดู”

๓๕

จะเอาดีหรือจะเอารวย

อีกครั้งหนึ่งที่คณะผู้เขียนได้มานมัสการหลวงพ่อกุศล เพื่อนของผู้เขียนท่านหนึ่งต้องการเช่าพระอุปัชฌาย์ที่วัดเพื่อนำไปบูชา โดยกล่าวกับผู้ที่มาด้วยกันว่า บูชาแล้วจะได้รวย

เพื่อนของผู้เขียนท่านนั้นแทบตะลึง เมื่อมากราบหลวงพ่อกุศลแล้วท่านได้ตักเตือนว่า **“รวยกับขวยมนั้ใกล้เคียงกันนะ”**

ผู้เขียนได้เรียนถามหลวงพ่อกุศลว่า

“ใกล้เคียงกันยังไงครับ”

ท่านยิ้มและตอบว่า **“มันออกเสียงคล้ายกัน”**

พวกเราต่างยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ สักครูท่านจึงขยายความให้เราฟัง

“จะเอารวยนะ จะหาмайังไงก็ทุกข์ จะรักษามันก็ทุกข์ หมดไปก็เป็นทุกข์อีก กลัวคนจะจีจะปล้น ไปคิดดูเถอะ มันไม่จบหรอก มีแต่เรื่องยุ่ง เอาดี ดีกว่า”

คำว่า “ดี” ของหลวงปู่มีความหมายลึกซึ้งมาก ผู้เขียน
ขออัญเชิญพระบรมราโชวาทของในหลวงของเราในเรื่องการ
ทำความดี มาเปรียบ ณ ที่นี้ ความตอนหนึ่งว่า

“...ความดีนี้ ไม่ต้องแย่งกัน ความดีนี้ ทุกคนทำได้ เพราะ
ความดีนี้ทำแล้วก็ดีตาม คำว่า ‘ดี’ นี้ ดีทั้งนั้น ฉะนั้น ถ้าช่วยกัน
ทำดี ความดีนั้นก็จะใหญ่โต จะดียิ่ง ดีเยี่ยม...”

๓๖

หลักพระพุทธศาสนา

เล่ากันว่า มีโยมท่านหนึ่ง ไปนมัสการพระเถระองค์หนึ่ง
อยู่เป็นประจำ และในวันหนึ่งได้ถามปัญหาธรรมกับท่านว่า

“หลักของพระพุทธศาสนาคืออะไร”

พระเถระตอบว่า

“ละความชั่ว ทำความดี ทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว”

โยมท่านนั้นได้ฟังแล้ว พูดว่า

“อย่างนี้เด็ก ๗ ขวบก็รู้”

พระเถระยิ้มเล็กน้อยก่อนตอบว่า

“จริงของโยม เด็ก ๗ ขวบก็รู้ แต่ผู้ใหญ่อายุ ๘๐ ก็ยัง
ปฏิบัติไม่ได้”

อย่างนี้กระมังที่ผู้เขียนเคยได้ยินหลวงปู่พุดเสมอว่า

“ของจริง ต้องหมั่นทำ”

พระพุทธศาสนานั้น ถ้าปราศจากการน้อมนำเข้าไปไว้ใน
ใจแล้ว การ “ถือ” พุทธศาสนาก็ไม่มีความหมายแต่อย่างใด

๓๗

“พ” พานของหลวงพ่อ

หลวงพ่อเคยปรารภธรรมกับผู้เขียนว่า

“ถ้าแก่เขียนตัว พ พาน ได้เมื่อไร นั้นแหละจึงจะดี”

ผู้เขียนถามท่านว่า **“เป็นอย่างใ้ครับ พ พาน”**

ท่านตอบว่า **“ก็ตัว พอ นะซี ”**

คนเราจะมีชีวิตอยู่ในโลก ไม่จำเป็นต้องร่ำรวย มีฐานะแล้ว จึงจะมีความสุข มีคนที่ลำบากอีกมาก แต่เขา รู้จักว่าอะไรคือสิ่งที่ พอตัว ก็สามารถอยู่อย่างมีความสุขได้

นี่ก็อยู่ที่คนเรา รู้จักคำว่า “พอ” หรือไม่ รู้จัก “พอ” ก็จะมีแต่ความสุข ไม่รู้จัก “พอ” ถึงแม้จะร่ำรวย มีเกียรติ ตำแหน่งใหญ่โต มันก็ไม่มีความสุขได้เหมือนกัน

คนที่มีเงิน ก็ยิ่งอยากมีเงินเพิ่มขึ้นอีก

คนที่ทำงาน ก็อยากกินตำแหน่งสูงขึ้น

มีสิ่งใดก็เป็นทุกข์เพราะสิ่งนั้น ไม่มีที่สิ้นสุด

๓๘

การสอนของท่าน

วิธีวัดอย่างหนึ่งว่าผู้ใดปฏิบัติธรรมได้ดีเพียงใดนั้น ท่านให้สังเกตดูว่าผู้นั้นสามารถฝึกตน สอนตัวเองได้ดีเพียงใด การเตือนผู้อื่นไม่ให้หลงผิดได้นั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่การเตือนตนให้ได้ย่อมดีกว่า

การสอนของหลวงพ่อกันจะทำให้เราดูเป็นตัวอย่าง ท่านสอนให้เราทำอย่างที่ท่านทำ มิได้สอนให้ทำตามที่ท่านสอน ทุกอย่างที่ท่านสอนท่านได้ทดลองทำและปฏิบัติทางจิตจนรู้จนเห็นหมดแล้วทั้งสิ้น จึงนำมาอบรมแก่ศิษย์

เหมือนเป็นแบบอย่างให้เราได้ยึดถือตามครูอาจารย์ว่า การแนะนำอบรมหรือสอนธรรมผู้อื่นนั้น เราต้องปฏิบัติจนแน่ใจตนเองเสียก่อน และควรคำนึงถึงสติปัญญาความสามารถของตน ถ้ากำลังไม่พอแต่จะรับภาระมาก นอกจากผู้มาศึกษาจะไม่ได้รับประโยชน์แล้ว ตนเองยังจะกลายเป็นคนเสียไปด้วย ท่านว่าเป็นการไม่เคารพธรรม และไม่เคารพครูอาจารย์อีกด้วย

๓๙

หัดมองชั้นลึก

ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา ล้วนมีความหมายชั้นลึกโดยตัวของมันเองอยู่เสมอ ไอน์สไตน์มองเห็นวัตถุ เขาคิดทะลุเลยไปถึงการที่จะสลายวัตถุให้เป็นปรมาณู สองพี่น้องตระกูลไรท์มองเห็นนกบินไปมาในอากาศ ก็คิดเลยไปถึงการสร้างเครื่องบินได้

พระพุทธเจ้าแต่ครั้งเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ได้ทรงพบคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ท่านก็มองเห็นถึงความคิดไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

หลวงปู่เคยเตือนสติลูกศิษย์รุ่นหนุ่มที่ยังมองเห็นสาว ๆ ว่า สวยว่างาม น่าหลงใหลใฝ่ฝันกันนัก ว่า...

“แกมันดูตัวเกิด ไม่ดูตัวดับ
ไม่สวย ไม่งาม ตาย เน่า เหม็น
ให้เห็นอย่างนี้ได้เมื่อไร ข้าว่าแกใช้ได้ ”

๘๐

เวลาเป็นของมีค่า

หลวงพ่อกเคยบอกว่า...

“คนฉลาดนะ เขาไม่เคยมีเวลาว่าง”

เวลาเป็นของมีค่า เพราะไม่เหมือนสิ่งอื่น แก้วแหวน เงินทอง สิ่งของทั้งหลาย เมื่อหมดไปแล้วสามารถหามาใหม่ได้

แต่สำหรับเวลาแล้ว หากปล่อยให้ผ่านเลยไปโดยเปล่าประโยชน์ ขอให้ตั้งปัญหาถามตัวเองว่า...

“สมควรแล้วหรือกับวันคืนที่ล่วงไปๆ ค่ำค่าแล้วหรือกับลมหายใจที่เหลือน้อยลงทุกขณะ”

๔๑

ต้องทำจริง

ในเรื่องของความเคารพครูอาจารย์ และความตั้งใจจริงในการปฏิบัติ หลวงพ่อเคยบอกว่า

“การปฏิบัติ ถ้าหยิบจากตำราโน้นนี่ (หรือ)แบบแผนมาสงสัยถาม มักจะโต้เถียงกันเปล่า โดยมากชอบเอาอาจารย์โน้นนี่ว่าอย่างนั้นอย่างนี้มา

การจะปฏิบัติให้รู้ธรรม เห็นธรรม ต้องทำจริง จะได้อยู่ที่ ทำจริง เข้าเป็นคนมีทิวิฐิแรง เรียนจากครูบาอาจารย์นี้ ยังไม่ได้ผลก็ต้องเอาให้จริงให้รู้ ยังไม่ไปเรียนกับอาจารย์อื่น ถ้าเกิดไปเรียนกับอาจารย์อื่นโดยยังไม่ทำให้จริงให้รู้ ก็เหมือนดูถูกดูหมิ่นครูอาจารย์ ”

๘๒

ของจริงนั้นมีอยู่

มีคนจำนวนไม่น้อยที่ปฏิบัติธรรมแล้วเกิดความท้อใจ ปฏิบัติอยู่เป็นเวลานาน ก็ยังรู้สึกว่าตนเองไม่ได้พัฒนาขึ้น หลวงพ่อเคยเมตตาสอนผู้เขียนว่า

“ของที่มีมันยังไม่จริง ของจริงเขามี เมื่อยังไม่จริง มันก็ยังไม่มี”

หลวงพ่อกำลังกล่าวเสริมอีกว่า

“คนที่กล้าจริง ทำจริง เพียรปฏิบัติอยู่เสมอ จะพบความสำเร็จในที่สุด ถ้าทำจริงแล้วต้องได้แน่ๆ”

หลวงพ่อยืนยันอย่างหนักแน่นและให้กำลังใจแก่ลูกศิษย์ของท่านเสมอ เพื่อให้ตั้งใจ **ทำจริง** แล้วผลที่เกิดจากความตั้งใจจริงจะเกิดขึ้นให้ตัวผู้ปฏิบัติได้ชื่นชมยินดีในที่สุด

๘๓

ล้มให้รีบลุก

เป็นปกติของผู้ปฏิบัติธรรม ช่วงใดเวลาใดที่สามารถปฏิบัติธรรมได้ก้าวหน้า จิตใจสงบเย็นเป็นสมาธิได้ง่าย สามารถพิจารณาอรรถธรรมให้ผ่านทะลุจิตใจได้โดยตลอดสาย ช่วงดังกล่าวมักจะต้องมีปัญหา และอุปสรรคที่เข้ามาไม่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เพื่อมาขวางกั้นการปฏิบัติธรรมของผู้ปฏิบัติคนนั้นๆ ถ้าผู้ปฏิบัติธรรมไม่สามารถเตรียมใจรับกับสถานการณ์นั้นๆ ได้ ธรรมที่กำลังพิจารณาดี ๆ ก็ต้องโหนเอนไปมาหรือล้มลุกคลุกคลานอีกได้

ผู้เขียนเคยกราบเรียนให้หลวงพ่อบรรพาสมาธิถึงปัญหาและอุปสรรคที่กำลังประสบอยู่

หลวงพ่อบรรพาสมาธิให้กำลังใจว่า....

“พอล้มให้รีบลุก รู้ตัวว่าล้มแล้วต้องรีบลุก แล้วตั้งหลักใหม่ จะไปยอมมันไม่ได้

...ก็เหมือนกับตอนที่แกเป็นเด็กคลอตออกมา กว่าที่จะเดินเป็น แกก็ต้องหัดเดินจนเดินได้ แกต้องล้มที่ที่เคยนับไหม พอล้มแกก็ต้องลุกขึ้นมาใหม่ใช่ไหม....ค่อย ๆ ทำไป”

หลวงพ่อฟุ้งสายตามาที่ผู้เขียนแล้วเมตตาสอนว่า...

**“ของข้า เสื่อมมากกว่าอายุแกะซะอีก ไม่เป็นไร ตั้งมัน
กลับขึ้นมาใหม่”**

ผู้เขียน “แล้วจะมีวิธีป้องกันไม่ให้ลัมบ่อยได้อย่างไร”

หลวงพ่อ **“ต้องปฏิบัติธรรมให้มาก ถ้ารู้ว่าใจเรายังแข็ง
แกร่งไม่พอ ถูกโลกเล่นงานง่าย ๆ แก่ต้องทำให้ใจแก่แข็งแกร่ง
ให้ได้ แก่ถึงจะสู้กับมันได้ ”**

เพื่อเป็นการเพิ่มกำลังใจของนักปฏิบัติ ไม่ว่าจะลัมลัคกี่ครั้ง
ก็ตาม แต่ทุกๆ ครั้ง เราจะได้บทเรียน ได้ประสบการณ์ที่แตก
ต่างกันไป ให้น้อมนำสิ่งที่เราเผชิญมาเป็นครู เป็นอุทาหรณ์สอน
ใจของเราเอง เตรียมใจของเราให้พร้อมอีกครั้ง ถ้าเกิดเหตุการณ์
เช่นนั้นอีก

๔๔

สุนทราภรณ์

เมื่อครั้งที่ผู้เขียนกับหมู่เพื่อนใกล้สำเร็จการศึกษา ได้
มาราบนมัสการหลวงพ่อบ้านได้สนทนากับพวกเราอยู่นาน
สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการปฏิบัติคือ

เมื่อพบแสงสว่างในขณะภาวนาให้ไล่อุทธู ถ้ามทำนไล่อแสง
หรือไล่อจิต ทำนตอบว่าให้ไล่อจิตโดยเอาแสงเป็นประธาน (เข้าใจ
ว่าอาศัยปีติคือความสว่างมาสอนจิตตนเอง) เช่น ไล่อว่าพระพุทธร
พระธรรม พระสงฆ์ มีจริงหรือไม่ มีจริงก็เป็นพยานแก้ตน

ถ้ามทำนว่าไล่อดูเห็นแต่สิ่งปกปิด คือกิเลสในใจ

ทำนว่า...

“ถ้าแกเกลียดกิเลสเหมือนเป็นหมาเนา หรือของบูดเนา
ก็ดี ให้เกลียดให้ได้อย่างนั้น”

๘๕

ผู้บอกทาง

ครั้งหนึ่ง มีผู้มาหาซื้อยามาภายในวัด ไม่ทราบว่ามี
จำหน่ายที่กุฏิไหน หลวงพ่อท่านได้บอกทางให้ เมื่อผู้นั้นผ่านไป
แล้ว หลวงพ่อท่านได้ปรารภธรรมให้ลูกศิษย์ที่นั่งอยู่ฟังว่า

**“ข้านั่งอยู่ ก็เหมือนคนคอยบอกทาง เขามาหาข้าแล้ว
ก็ไป...”**

ผู้เขียนได้ฟังแล้วระลึกถึงพระพุทธเจ้าผู้เป็น “กัลยาณมิตร”
คอยชี้แนะให้ทางเดิน ดังพุทธภาษิตว่า

**“จงรีบพากเพียรพยายามดำเนินตามทางที่บอกเสียแต่
เดี๋ยวนี้ ตถาคตทั้งหลายเป็นเพียงผู้ชี้ทางให้เท่านั้น”**

หลวงพ่อบอก แต่พวกเราต้องเป็นคนทำ และต้องทำ
เดี๋ยวนี้

๘๖

อย่าทำเล่น

เคยมีผู้ปรารภกับผู้เขียนว่าปฏิบัติธรรมมาหลายปีเต็มที แต่ ภูมิจิต ภูมิธรรม ไม่ค่อยจะก้าวหน้าถึงขั้น “หน้าชมเชย” ยังล้ม ลุกคลุกคลานอยู่มองไปทางไหนก็เห็นแต่ตัวเองและหมู่เพื่อนเป็น โรคระบาด คือโรคช้ำอ่อน หลังอ่อน ไม่สามารถจะเดินจงกรม นั่งสมาธิได้ ต้องอาศัยนอนภาวนาพิจารณา “ความหลับ” เป็น อารมณ์เลยต้องพ่ายแพ้ต่อเจ้ากรรมนายเวร คือ เสื่อ และหมอน ตลอดชาติ

พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญบารมีถึง ๔ อสงไขย กำไร แสนมหากัป ครั้นออกบวชก็ทรงเพียรปฏิบัติอยู่หลายปี กว่าจะได้ บรรลุพระโพธิญาณ หลวงปู่มั่น หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่แหวน ฯลฯ ท่านปฏิบัติธรรมตามป่าตามเขา บางองค์ถึงกับสลบเพราะพิษไข้ ปากก็หลายครั้ง หลวงพ่อคุณท่านก็ปฏิบัติอย่างจริงจังจนมาตลอดหลาย สิบพรรษา กว่าจะได้ธรรมแท้ ๆ มาอบรมพรา้สอนเรา

แล้วเราละ ปฏิบัติกันจริงจังแค่ไหน

“ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” แล้วหรือยัง

๔๗

อะไรมีค่าที่สุด

ถ้าเรามาลองคิดดูกันแล้ว สิ่งที่มีค่ามากที่สุดในชีวิตเรา ตั้งแต่วันเกิดจนกระทั่งวันตายคืออะไร หลายคนอาจตอบว่าทรัพย์สมบัติ สามี ภรรยา บุคคลที่รัก หรือบุตร หรืออะไรอื่น ๆ แต่ท้ายที่สุดก็ต้องยอมรับว่าชีวิตของเรานั้นมีค่าที่สุด เพราะถ้าเราสิ้นชีวิตแล้ว สิ่งที่เราวางขังตันก็ไม่มีค่าความหมายใด ๆ

ชีวิตเป็นของมีค่าที่สุดในจำนวนสิ่งที่มีอยู่ในโลกนี้ พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าก็เป็นของมีค่าที่สุดในโลก สิ่งต่าง ๆ ในโลกช่วยให้เราพ้นทุกข์ชนิดถาวรไม่ได้ แต่พระธรรมช่วยเราได้ ผู้มีปัญญาทั้งหลายควรจะผนวกเอาสิ่งที่มีคุณค่าที่สุดทั้งสองนี้ให้ขนานทาบทับเป็นเส้นเดียวกัน อย่าให้แตกแยกจากกันได้เลยดังพระพุทธพจน์ตอนหนึ่งว่า

กิญโฉ มนุสสปฏิลาโภ การได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก
กิญจํ มจจानํ ชีวิตํ การได้มีชีวิตอยู่เป็นของยาก
กิญจํ สทถมมสสวณํ การได้ฟังพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นของยาก

กิจโณ พุทธานมุปปโท การบังเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้า เป็น
ของยาก

อะไรจะมีค่าที่สุด สำหรับผู้ที่ได้มานมัสการหลวงพ่อนั้น
คงไม่ใช่พระพรหมผง หรือเหรียญอันมีชื่อของท่าน

หลวงพ่อกเคยเตือนศิษย์เสมอว่า

“ข้าไม่มีอะไรให้แก่

(ธรรม) ที่สอนไปนั้นแหละ ให้รักษาเท่าชีวิต”

๔๘

นายระนาดเอก

เกี่ยวกับเรื่องไหวพริบ ปฏิภาณและตัวปัญญา หลวงพ่อท่าน ได้ยกตัวอย่าง เรื่องของนายระนาดเอกไว้ให้ฟังว่า สมัยก่อนการเรียนระนาดนั้น อาจารย์จะสอนวิชาการตีระนาดแม่ไม้ม่างต่าง ๆ โดยทั่วไปแก่ศิษย์ ส่วนแม่ไม้ม่างวิชาครูจะเก็บไว้เฉพาะตน มิได้ถ่ายทอดให้แก่ศิษย์ผู้หนึ่งผู้ใด อยู่มาวันหนึ่ง นายระนาดเอกพักผ่อนนอนเล่น อยู่ใต้ถุนเรือนที่บ้านอาจารย์ของตน ได้ยินเสียงอาจารย์ของเขา กำลังบรรเลงระนาดทบทวนแม่ไม้ม่างวิชาครูอยู่ นายระนาดเอกก็แอบฟัง ตั้งใจจดจำไว้จนขึ้นใจ

วันหนึ่งอาจารย์ได้เรียกศิษย์ทุกคนมาแสดงระนาดให้ดูเพื่อทดสอบฝีมือ ถึงครานายระนาดเอก ก็ได้แสดงแม่ไม้ม่างวิชาครูซึ่งไพเราะกว่าศิษย์ผู้อื่น อาจารย์รู้สึกแปลกใจมากที่ศิษย์สามารถแสดงแม่ไม้ม่างของครูได้ โดยที่ตนไม่เคยสอนมาก่อน จึงถามนายระนาดเอกว่าไปใต้แม่ไม้ม่างนี้มาจากไหน นายระนาดเอกจึงตอบว่า “ได้มาจากใต้ถุนเรือน ครับ”

แล้วหลวงพ่อก็ได้สรุปให้พวกเราฟังว่า การเรียนธรรมก็เช่นกัน ต้องลักเขา แอบเขาเรียน คือ จดจำเอาสิ่งที่ตั้งถามของผู้อื่นมา

ปฏิบัติแก้ไขตนเองให้ได้ ตัวท่านเองสอนได้บอกทางได้แต่ไม่หมด
ที่เหลือเราต้องค้นคว้าและฝึกฝนปฏิบัติด้วยตนเอง ใครไหวพริบดีก็
เรียนได้เร็ว เหมือนนายระนาดเอกในเรื่องนี้

๘๙

เสกข้าว

ครั้งหนึ่งเคยมีศิษย์บางท่านนำข้าวมาให้หลวงพ่อก่อนเสก
อธิษฐานจิตให้ท่านเสมอ ซึ่งท่านก็เมตตาไม่ขัด แต่บ่อยๆ เข้าท่าน
ก็พูดว่า **“เสกอะไรกันให้บ่อยๆ เสกเองบ้างสิ”**

คำพูดนี้ท่านได้ขยายความให้ฟังในภายหลังว่า คำว่า เสก
เอง คือ การเสกตนเองให้เป็นพระ ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติต่อจิตใจ
ของตนเอง ยกกระดับให้สูงขึ้น หรือมีใจเป็นพระบ้าง มิใช่จะเป็นท่าน
อธิษฐานเสกเป่าของภายนอก เพื่อหวังเป็นมงคลถ่ายเดียว โดยไม่
คิดเสกตนเองด้วยตนเอง

๕๐

สำเร็จที่ไหน

มีผู้ปฏิบัติธรรมบางท่านข้องใจข้อปฏิบัติธรรมะเกี่ยวกับการวางที่ตั้งตามฐานของจิตในการภาวนา จึงได้ไปเรียนถามหลวงพ่อดังตามที่เคยได้รับรู้ รับฟังมาว่า “การภาวนาที่ถูกต้อง หรือจะสำเร็จมรรคผลได้นั้น ต้องตั้งจิตวางจิตไว้ที่กลางท้องเท่านั้น ใช่หรือไม่?”

หลวงพ่อดังท่านตอบอย่างหนักแน่นว่า

“ที่ว่าสำเร็จนั้นสำเร็จที่จิต ไม่ได้สำเร็จที่ฐาน คนที่ภาวนาเป็นแล้วจะตั้งจิตไว้ที่ปลายนิ้วชี้ก็ยิ่งได้ ”

แล้วท่านก็บอกจำนวนที่ตั้งตามฐานต่างๆ ของจิตให้ฟัง

จะเห็นได้ว่าท่านไม่ได้เห็นว่าต้องวางจิตใจที่เดียวที่นั่นที่นี้ เพราะฐานต่างๆ ของจิตเป็นทางผ่านของลมหายใจทั้งสิ้น ท่านเน้นที่สติและปัญญาที่มากำกับใจต่างหาก สมดังในพระพุทธรูปองค์ที่ว่า

“ มโน บุพพุงคมา ธมฺมา มโนเสฏฺฐา มโนมยาฯ ธรรมทั้งหลายมีใจถึงก่อน มีใจเป็นใหญ่เป็นประธานสำเร็จได้ด้วยใจ ”

๕๑

เรารักษาศิลปะ รักษาเรา

ศิลปะเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการปฏิบัติธรรมทุกอย่าง หลวงพ่อมักจะเตือนเสมอว่าในขั้นต้นให้หมั่นสมาทานรักษาศิลปะให้ได้ แม้จะเป็นโลกียศิลปะ รักษาได้บ้าง ไม่ได้บ้าง บริสุทธิ์บ้าง ไม่บริสุทธิ์บ้าง ก็ให้เพียงระวัง รักษาไป สำคัญที่เจตนาที่จะรักษาศิลปะไว้ และปัญญาที่คอยตรวจตราแก้ไขตน

“เจตนาหัง ภิกขเว สीलัง วทามิ” ท่านว่าเจตนาเป็นตัวศิลปะ

“เจตนาหัง ภิกขเว ปุญญัง วทามิ” เจตนาเป็นตัวบุญ

จึงขอให้พยายามสั่งสมบุญนี้ไว้โดยอบรมศิลปะให้เกิดขึ้นที่จิต เรียกว่า เรารักษาศิลปะ ส่วนจิตที่อบรมศิลปะดีแล้ว จนเป็นโลกุตระศิลปะ เป็นศิลปะที่ก่อให้เกิดปัญญาในอริยมรรคอริยผลนี้จะคอยรักษาผู้ประพฤติปฏิบัติมิให้เสื่อมเสียหรือตกต่ำไปในทางที่ไม่ดีไม่งามนี้แล เรียกว่า ศิลปะรักษาเรา

๕๒

คนดีของหลวงปู่

ธรรมะที่หลวงปู่นำมาอบรมพวกเราเป็นธรรมที่สงบเย็น และไม่เบียดเบียนใครด้วยกรรมทั้งสามคือ ความคิด การกระทำ และคำพูด

ครั้งหนึ่งท่านเคยอบรมศิษย์เกี่ยวกับวิธีสังเกตคนดีสั้นๆ ประโยคหนึ่งคือ

“คนดี เขาไม่ตีใคร”

ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติธรรม หรือการทำงาน ในทางโลกนั้นย่อมมีการกระทบกระทั่งกันเป็นธรรมดาของโลก ปุถุชน หากเรากระทำการสิ่งใดซึ่งชอบด้วยเหตุและผล คือ ได้พยายามทำอย่างดีที่สุด แล้วอย่าไปกลัวว่าใครเขาจะว่าอะไรเรา ใครเขาจะโกรธเรา แต่ให้กลัวที่เราจะไปว่าอะไรเขา กลัวที่เราจะไป โกรธเขา

๕๓

สั้น ๆ ก็มี

เคยมีผู้ปฏิบัติกราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า

“หลวงพ่อกับ ขอรุณมะสั้น ๆ ในเรื่องวิธีปฏิบัติเพื่อให้กิเลส
๓ ตัว คือ โกรธ โลภ หลง หหมดไปจากใจเรา จะทำได้อย่างไรครับ”

หลวงพ่อบอกเสียงดังฟังชัด จนพวกเราในที่นั้นได้ยินกัน
ทุกคนว่า “สติ”

๕๔

แบบปฏิบัติธรรมหลวงพ่อดูเป็นเช่นใด

ในยุคปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้คนเผชิญกับความทุกข์ความเดือดร้อนกันถ้วนหน้า ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาในเรื่องปากท้อง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผู้คนต่างแสวงหาที่พึ่ง แสวงหาคำตอบของชีวิต ในขณะเดียวกันก็มีผู้ตั้งตนเป็นอาจารย์สอนการปฏิบัติธรรมกันมาก

เกี่ยวกับเรื่องแบบปฏิบัติธรรมนี้ หลวงพ่อได้เล่าไว้ว่าเคยมีผู้พิมพ์แบบปฏิบัติธรรมมาถวายและใช้คำว่า “แบบปฏิบัติธรรมวัดสะแก” ท่านแก้ให้ว่าอย่างนี้ไม่ถูกต้องเพราะเป็นแบบของพระพุทธเจ้า ไม่ควรใช้ว่าเป็นแบบของวัดใด

อีกครั้งหนึ่งที่เคยมีผู้ตั้งคำถามในอินเตอร์เน็ตว่า

“แบบปฏิบัติธรรมของหลวงพ่อดูเป็นอย่างไร”

ข้าพเจ้าหวนระลึกถึงบทสนทนาตอนที่หลวงพ่อกำลังเล่าให้ฟังเมื่อครั้งมีลูกศิษย์มาขอศึกษาธรรม ตามแบบของท่าน หลวงพ่อได้ตอบศิษย์ผู้นั้นไปว่า ข้าไม่ใช่อาจารย์หรอก อาจารย์นั้น ต้องพระพุทธเจ้า หลวงพ่อทวดนั้น ข้าเป็นลูกศิษย์ท่าน

ข้าพเจ้ากลับมาหนึ่งคิดทบทวนอยู่หลายครั้ง ความชัดเจน
ในคำตอบของหลวงพ่ोजึงค่อย ๆ กระจ่างขึ้นเป็นลำดับ เสียงสวด
มนต์ทำวัตรแว่วมาแต่ไกลโย ธัมมัง เทเสสิ อาทิกัลยาณัง มัช
ฌกัลยาณัง ปรีโยसानะกัลยาณัง สาทถัง สะพยัญชะนัง เกวะละ
ปะริปุณณัง ปะริสุทถัง พรหมะจะริยยัง ปะกาเสสิ แปลได้ความว่า
พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ใด ทรงแสดงธรรมแล้ว มีความ
ไพเราะงดงามในเบื้องต้น ไพเราะงดงามในท่ามกลาง ไพเราะ
งดงามใน ที่สุดทรงประกาศพรหมจรรย์ คือ แบบแห่งการปฏิบัติ
อันประเสริฐ บริสุทธี บริบูรณ์โดยสิ้นเชิง พร้อมทั้งอรรถะ พร้อม
ทั้งพยัญชนะ

สาธุ ถูกรูปของหลวงพ่อกและจริงเป็นที่สุด พระพุทธเจ้าทรงวาง
แบบแผนการปฏิบัติไว้อย่างดียิ่ง เป็นขั้นเป็นตอนและสมบูรณ์แบบ
ที่สุด ไม่ต้องการผู้ใดมาแต่งมาเติมอีก กุญแจคำตอบสำหรับเรื่อง
นี้ได้เฉลยแล้ว

ตะมะหัง ภาคะวันตัง อะภิปุชะยามิ

ตะมะหัง ภาคะวันตัง สิริสา นะมามิ

ข้าพเจ้าขอบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์
นั้น

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นด้วย
เศียรเกล้า

๕๕

บทเรียน บทแรก

หากย้อนระลึกถึงหลวงพ่อดู๋ พรหมปัญโญ ในความทรงจำของข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าได้มาราบนมัสการหลวงพ่อกับเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ ด้วยการชักชวนของเพื่อนกัลยาณมิตร จากนั้นไม่นาน บทเรียนบทแรกที่หลวงพ่อดู๋ได้เมตตาสอนลูกศิษย์ซึ่งสงสัย ก็ได้เริ่มขึ้นเหมือนเป็นปฐมบทแห่งการเริ่มต้นที่ท่านรับข้าพเจ้าไว้เป็นลูกศิษย์

มีเหตุการณ์ที่ประทับใจข้าพเจ้าในช่วงแรกจากการได้มาราบหลวงพ่อดู๋ อันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งศรัทธา ซึ่งต่อมาภายหลังได้กลายเป็น...อจลศรัทธา ศรัทธาที่แน่วแน่นมั่นคง ต่อดองค์หลวงพ่อดู๋ของข้าพเจ้า คือ ข้าพเจ้าได้บูชาพระพุทธรูปแก้วใส ปางสมาธิจากตลาดพระที่วัดราชนัดดา กรุงเทพฯ มาหนึ่งองค์ และได้นำมาที่วัดสะแก ให้หลวงพ่อดู๋ช่วยแผ่เมตตาอธิษฐานจิตเพื่อนำไปสักการะบูชาเป็นพระพุทธรูปประจำบ้าน

หลวงพ่อดู๋ท่านประนมมือไหว้พระและยกพระพุทธรูปขึ้นมา จับองค์พระของข้าพเจ้าแล้วกลับตาทิ้งสักครู่หนึ่งจึงล้มตาศั้นมา ท่านบอกให้ข้าพเจ้านำสองมือมาจับที่ฐานของพระ

พุทธรูปซึ่งปิดทองคำเปลวโดยรอบ ท่านให้ข้าพเจ้าหลับตา

สักครู่ท่านถามข้าพเจ้าว่าเห็นอะไรไหม ข้าพเจ้าเห็น พระพุทธรูปอยู่เบื้องหน้า แต่ข้าพเจ้านิ่งไม่ตอบอะไรท่านเนื่อง จากตั้งแต่ข้าพเจ้าเกิดมาในชีวิต ยังไม่เคยพบเหตุการณ์เช่นนี้ จึงไม่ทราบว่...“เห็น” ในความหมายของหลวงพ่อนั้นหมายถึง “เห็นอย่างไร” และชัดเจนขนาดไหนที่เรียกว่า...“เห็น” ของท่าน

สักครู่ท่านจึงพูดย้ำกับข้าพเจ้าว่า **“แกเห็นพระพุทธรูป แล้วนี้ ดูเสียที่นี่ จะได้หายสงสัยว่าข้าให้อะไรแก กลับบ้าน แกจะได้ไม่สงสัย เป็นพระยืน เดิน นั่ง หรือว่านอน”**

“ยืนครับ” ข้าพเจ้าตอบท่าน

“เออ! ข้าโมทนาสาธุด้วย ที่ข้าให้เป็นพระประจำวัน เกิดของแก เอาไปบูชาให้ดี” ท่านตอบ

ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา ศิษย์สี่สงสัยอย่างข้าพเจ้ามีหรือ จะไม่อดที่จะสงสัยต่อ ยามว่างทั้งในเวลากลางวันหรือกลางคืน ข้าพเจ้าจะมานั่งมองดูพระพุทธรูป เอาสองมือประคองจับที่ฐาน ขององค์พระ...หลับตา...ทำสมาธิ...ด้วยความอยากดู...อยากรู้ อยากเห็นองค์พระอย่างที่ท่านเคยทำให้ข้าพเจ้าเห็น

วันแล้ววันเล่า ครั้งแล้วครั้งเล่า ...อนิจจา...เวลาผ่านไป ๑ สัปดาห์...๑ เดือน...๒ เดือน...๓ เดือนก็แล้ว ยังไม่มีวิแววที่ ข้าพเจ้าจะได้เห็นองค์พระที่ท่านทำให้ข้าพเจ้าดูที่วัดสะแกเช่นวัน นั้นอีกเลย

จวบจนกระทั่งหลายเดือนต่อมา ข้าพเจ้าได้มีโอกาส
มากราบนมัสการหลวงพ่อกิ่ง จึงได้เรียนถามท่านว่าทำไมเมื่อ
ข้าพเจ้ากลับไปบ้านแล้วลองจับพระอังกาบจับจนทองคำเปลวที่ปิด
ฐานขององค์พระซีดเป็นรอยมือ ข้าพเจ้าก็ยังไม่เห็นองค์พระแม
สักครั้งเดียว หลวงพ่อกิ่งก่อนตอบข้าพเจ้าด้วยความเมตตาว่า
“ทำจนหายอยากแหละแก ข้าทำมาก่อนแล้ว”

ข้าพเจ้ากลับมาหนึ่งคิดทบทวนอยู่หลายครั้ง ความ
ชัดเจนในคำตอบของหลวงพ่อกิ่งค่อย ๆ กระจ่างขึ้นเป็นลำดับ
...ต้องเริ่มที่ความอยากเสียก่อน จึงคิดที่จะทำ แต่ถ้าทำด้วยความ
อยาก ก็จะไม่สำเร็จ เมื่อความอยากหมดไปเมื่อไร เมื่อนั้นจึง
จะพบของจริง

กุญแจคำตอบสำหรับ...บทเรียนบทแรกของการเรียน
ธรรมะจากท่าน ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจได้ว่าท่านได้ใช้กุศโลบายให้
ข้าพเจ้าจดจำรูปพรรณสัณฐานขององค์พระพุทธรูปให้ได้ หลัง
จากที่ได้ใช้เวลาบวกร่วม...ความอยากอยู่เป็นเวลาหลายเดือน
ข้าพเจ้าจึงเริ่มได้พุทธานุสติ ธรรมานุสติ และสังฆานุสติ จากการ
เพ่งมององค์พระจนเกิดเป็นภาพติดตา...ติดใจ ในที่สุด เป็นการ
สอนการภาวนาในภาคสมถธรรม พร้อมกับแนะวิธีวางอารมณ์
พระกรรมฐานของหลวงพ่อกิ่งสำหรับข้าพเจ้าอย่างเยียมยอดทีเดียว

๕๖

หนึ่งในสี่ (อีกครั้ง)

หลายปีก่อนหลวงพ่อดีได้ปรารภธรรมกับข้าพเจ้าในเรื่องของเป้าหมายชีวิตที่แต่ละคนเกิดมาอย่างน้อยก็ควรให้เข้าถึงความเป็นพระโสดาบัน ท่านได้ปรารภไว้ว่า

“ข้าพเจ้าดูดยา มองดูของยาแล้วตั้งปัญหาถามตัวเองว่า เราปฏิบัติได้หนึ่งในสี่ของพระพุทธศาสนาแล้วหรือยัง? ถ้าของยานี้แบ่งออกเป็นสี่ส่วน เรายังไม่ได้หนึ่งในสี่ มันจวนเจียนจะได้แล้วก็คล้าย เหมือนเรามัดเชือกจนเกือบจะแน่นได้ที่แล้วเราปล่อย มันก็คลายออก เรายังไม่เชื่อจริง ถ้าเชื่อจริงต้องได้หนึ่งในสี่แล้ว”

อีกครั้งหนึ่งหลวงพ่อดีได้ปรารภกับข้าพเจ้าอีกในเรื่องเดียวกัน แต่คราวนี้ท่านบอกว่า **“ข้าพเจ้ามองดูกระจกหน้าต่างที่หอสวดมนต์ กระจกมันมีสีมุก เปรียบการปฏิบัติของเรา ถ้ามันได้สักมุกหนึ่งก็เห็นจะดี”** หลวงพ่อดีเฉลยปริศนาธรรมเรื่องนี้ให้ข้าพเจ้าฟังว่า ที่ว่าหนึ่งในสี่นั้น หมายถึงการปฏิบัติธรรมเพื่อให้บรรลุผลในพระพุทธศาสนา ซึ่งแบ่งเป็น

โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล
สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล
อนาคามีมรรค อนาคามีผล
อรหัตตมรรค อรหัตตผล

อย่างน้อยเราเกิดมาชาติหนึ่งชาตินี้ ได้พบพุทธศาสนา เปรียบเหมือนสมบัติล้ำค่าแล้ว ก็ควรปฏิบัติตามคำสอนท่านให้ เข้าถึงความพ้นทุกข์อย่างน้อยที่สุดคือโสดาปัตติผล เพราะคนที่ เข้าถึงความ เป็นพระโสดาบันแล้ว หากยังไม่บรรลुพระนิพพานใน ชาตินี้ชาติต่อไปก็จะไม่เกิดในภพภูมิที่ต่ำกว่ามนุษย์อันได้แก่ สัตว์ นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉานอีก

ข้าพเจ้าเชื่อว่าการที่หลวงพ่อบริหารธรรมในเรื่องนี้กับ ของบุหรี่ป้าง หรือแผ่นกระจกบ้างเพราะต้องการให้เราหมั่นนึก คิดพิจารณาในเรื่องนี้บ่อย ๆ วัตถุรูปทรงสี่เหลี่ยมเป็นรูปทรง วัตถุที่เราสามารถพบได้บ่อยที่สุดในชีวิตประจำวัน มีอยู่รอบตัว เราตลอดเวลาตั้งแต่วันเกิดจนกระทั่งวันตาย มีอยู่ทั่วไปได้แก่ เตียงนอน นาฬิกาปลุก หนังสือ รูปภาพ รถยนต์ โต๊ะทำงาน โทรศัพท์ หน้าต่างประตู และอื่น ๆ อีกมากมาย จนกระทั่งสิ่ง สุดท้ายที่อยู่ใกล้ตัวเราคือโลงศพ

หากผู้ใดเห็นว่าธรรมเรื่องหนึ่งในสี่ของหลวงพ่อบริหารธรรม สำคัญแล้ว ข้าพเจ้าเชื่อเหลือเกินว่าผู้นั้นจะเป็นผู้ไม่มีกิเลสในไม่ ช้านี้ จึงขอฝากธรรมะจากหลวงพ่อบริหารธรรมให้เรานำไปพิจารณาด้วย

๕๗

วิถีคลายกลุ่ม

ความกลัวเป็นบ่อเกิดของความเครียด ความเครียด ก็เป็นที่มาของความกลัวเช่นกัน

หลายคนคงเห็นด้วยกับข้าพเจ้าว่า เมืองไทยนี้ดีกว่า เมืองฝรั่ง เวลาที่เรามีเรื่องกลุ่มอกกลุ่มใจ ในต่างประเทศ สิ่งที่ นิยมกันมากคือ ไปหาหมอรักษาโรคจิต กลุ่มใจที่ก็ไปเอากลุ่ม ออกโดยนั่งระบายความทุกข์ ระบายปัญหาให้จิตแพทย์ฟัง เสร็จ แล้วจ่ายเงินให้หมอเป็นค่านั่งฟังเฮ้อ! คนเรานี้ก็แปลกดีนะ เอากลุ่มออกอย่างเดียวไม่พอ เงินในกระเป๋าออกไปด้วย

เท่าที่สังเกตดู ฝรั่งไปหาจิตแพทย์กันเป็นเรื่องปกติ แต่ ระยะเวลาในเมืองไทยเรา คนไข้โรคจิตนับวันจะมีมากขึ้นทุกที คนไทยไม่นิยมไปหาจิตแพทย์เหมือนฝรั่ง แต่จะไปหาจิตแพทย์ ก็ต่อเมื่อทนไม่ไหวแล้วจริง ๆ คือใกล้จะบ้าแล้วนั่นเอง คนไทย โชคดีกว่าฝรั่งตรงที่มีวัดแทนคลินิกจิตแพทย์ มีพระนี่ล่ะดีกว่าด้วย เพราะไม่ต้องเสียตังค์ แถมไปหาหลวงพ่อก็ได้ทำบุญ ได้ฟังธรรมะ จากท่าน กลางวันยังได้ทานอาหารบุฟเฟ่ต์หลังจากหลวงพ่อดฉัน เสร็จ บางครั้งสมัยที่ข้าพเจ้ายังเรียนหนังสืออยู่ หากเดินทางมา

ถึงวัดตอนเย็นท่านยังมีขนมฝอยทอง ทองหยิบ ทองหยอด ผลไม้
ประเภทส้ม กล้วย บางทีโชคดีก็มีแอปเปิ้ลให้ได้ทานอึดท้องด้วย

มีเรื่องเล่าว่า มีโยมคนหนึ่งเกิดกukulุ่มอกกukulุ่มใจในชีวิตที่
แสนสับสน วุ่นวายของตนโดยไม่รู้ว่าจะแก้ไขอย่างไร จึงได้ไป
กราบขอให้หลวงพ่от่านพุทธทาสช่วยคลายทุกข์ให้

หลวงพ่อดำถามว่า **“มันกukulุ่มมากหรือโยม”**

**“มากครับท่าน สมองแทบจะระเบิดเลย แน่นอยู่ในอก
ไปหมด”**

**“เอาจ้ะ โยมออกไปยืนที่กลางแจ้ง สูดลมหายใจเข้า
ปอดแรง ๆ สามครั้งแล้วตะโกนให้ดังที่สุดว่า กukulุ่มจริงโว้ย
กukulุ่มจริงโว้ย กukulุ่มจริงโว้ย”**

โยมผู้นั้นออกไปทำตามที่หลวงพ่อดำแนะนำแล้วกลับเข้า
มาหาท่านด้วยใบหน้าที่ผ่อนคลาย

“เป็นไง” หลวงพ่อดำถาม

“รู้สึกสบายขึ้นแล้วครับ” เขาตอบ

“เออ เอากukulุ่มออกแล้วนี่” ท่านกล่าวยิ้ม ๆ แล้วไม่
พูดอะไรอีก

ข้าพเจ้าเคยเห็นคนที่ไปหาหลวงพ่อดูหลายรายมีความ
กukulุ่ม มีความเครียด เสร็จแล้วเมื่อมาถึงวัด นั่งอยู่ต่อหน้าท่าน
หลายคนเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่าไม่รู้ว่าจะแก้ตัวกukulุ่ม ตัวเครียดมัน

พากันหายไปไหนหมด มีแต่ความเบาสบายกาย สบายใจ อยากร
อยู่ตรงหน้าหลวงพ่อนาน ๆ บางคนขอเพียงได้นั่งเฉย ๆ ก็มี

ทุกวันนี้หลวงพ่อกจากพวกเราไปแล้ว แต่เป็นการจาก
เพียงรูปร่าง ธรรมที่ท่านเคยสอนไว้มิได้สูญหายไปด้วยเลย หาก
เรามีความกลุ้มอกกลุ้มใจไม่ว่าเรื่องใด โดยเฉพาะเรื่องปัญหา
เศรษฐกิจยุคปัจจุบัน ปัญหาเรื่องสุขภาพ ปัญหาเรื่องครอบครัว
ปัญหาเรื่องงาน ปัญหาอะไรก็แล้วแต่

ข้าพเจ้าขอแนะนำวิธีคลายเครียดที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งคือให้
หามุมสงบในบ้านของท่านหรือจะเป็นห้องพระก็ยิ่งดี ขอให้ท่าน
นั่งที่หน้าพระพุทธรูปหรือรูปหลวงพ่อดู จะลืมตาหลับตาก็ตาม
แต่อย่าศรับ สูดลมหายใจลึก ๆ พอสบายดีแล้วก็พูดระบาย
ความในใจให้ท่านฟัง ความกลุ้ม ความเครียดจะลดลงได้

เหมือนคนที่ทานอาหารมากเกินไปจนมีแก๊สอยู่เต็ม
ท้อง อืดอืดไปหมด หากได้ดื่มน้ำขิงร้อนหรือทานยาขับลมเสีย
บ้างคงจะดี เมื่อกายสบายใจสบาย สมองก็จะปลอดโปร่งแจ่มใส
สบายกายสบายใจ และสามารถมองเห็นหนทางแก้ไขปัญหาได้
ดีขึ้น

เราเคยรู้สึกอย่างนี้กันบ้างไหม ถ้าถามข้าพเจ้าก็ต้อง
ขอตอบอย่างมั่นใจว่า

“เคยครับ”

ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลวงพ่ót่านเมตตาคอยเป็นกำลังใจและ
ให้ความช่วยเหลือเราเสมอ ขอให้เรที่ตั้งใจแก้ปัญหาด้วยสุจริตวิธี

ไม่มีปัญหาใดในโลก ที่มนุษย์ก่อกำขึ้นแล้วมนุษย์จะ
ไม่สามารถแก้ไขได้ ข้าพเจ้าเชื่ออย่างนี้จริงๆ

๕๘

อะไรได้ อะไรเสีย

คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าในชีวิตคนเรานั้น ต้องประสบ ความสูญเสียทุกคน บางคนสูญเสียคนรัก พ่อ แม่ ลูก เมีย ญาติ เพื่อน อันเป็นเหตุแห่งความกระทบกระเทือนทางจิตใจที่สำคัญ ยิ่ง การสูญเสียเงินทอง ข้าวของ ทรัพย์สินสมบัติ ก็เป็นต้นเหตุหนึ่งของความทุกข์โศกเศร้าอันใหญ่หลวงของอีกหลาย ๆ คน ของที่เคยมีเคยได้ กลับเป็นของที่ไม่มีไม่ได้ คนที่เคยรักต้องพลัดพรากจาก ไกลกัน การค้าที่เคยมีกำไรกลับกลายเป็นขาดทุนเสียหาย จนทำให้ใจให้ยอมรับได้ยาก

หากยังจำกันได้ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อปี ๒๕๓๔ มีความตอนหนึ่งว่า

“การขาดทุนของเรา เป็นการได้กำไรของเรา (Our loss is our gain.)” ซึ่งท่านได้อธิบายว่า “ถ้าเราทำอะไรที่เป็น การกระทำ แล้วเราก็เสีย แต่ในที่สุด ก็ไอ้ที่เราเสียนั้นมันเป็นการได้เพราะว่าทางอ้อมได้”

เป็นพระราชดำรัสที่มีความไพเราะ สึกซึ่ง ก็น่าใจยิ่งนัก

สำหรับนักปฏิบัติแล้ว ถ้าเราพร้อมที่จะเรียนรู้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในชีวิตก็จะเป็นครูของเราไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ถูกต้อง หรือการกระทำที่ผิดพลาด สิ่งที่ได้มา สิ่ง que เสียไป ความทรงจำอันสวยงามหรือไม่งาม สิ่งที่ยังมีชีวิตอยู่หรือสิ้นไปแล้วก็ตาม

เสียงของหลวงพ่อบ่นมาในความคิดคำนึงของข้าพเจ้าทันที “*ถูกเป็นครู ผิดก็เป็นครู*” แต่ผิดเป็นครูที่ดีกว่าเพราะทำให้เราไม่ประมาทให้ผิดวันนี้ เป็นถูกของวันหน้า ให้สิ่งที่เสียไป คือสิ่งที่ได้มา อย่างที่ในหลวงท่าน...ได้มอบไว้ให้พวกเรา

*จากพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย ๔ ธันวาคม ๒๕๓๔

๕๙

ความสำเร็จ

“...เมื่อประสบความสำเร็จ สิ่งแรกก็คือ ดีใจจนลืมหิว และเผลอในบางอย่าง สำหรับจะประมาท หรือสะเพร่าในอนาคต ความสำเร็จ เป็นครูที่ดีน้อยกว่า ความสำเร็จ แต่มีเสน่ห์ ใจคนทั่วไปเกลียดความไม่สำเร็จ เมื่อไม่ประสบความสำเร็จ เราจะได้อะไรที่มีค่ามากกว่า เมื่อประสบความสำเร็จไปเสียอีก แต่คนทั่วไปมองในแง่ลบ เห็นเป็นความเสียหาย และเกิดทุกข์ใหม่เพิ่มขึ้นอีก เป็นโซคร้ายไปเสียโน่น

ถ้าต้อนรับความไม่สำเร็จอย่างถูกต้อง มันจะมอบความรู้ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จถึงที่สุดในกาลข้างหน้า จนกลายเป็นผู้ทำอะไร สำเร็จไปหมด...”

ส่วนหนึ่งของข้อเขียนปุจฉาบุคคล “ท่านพุทธทาส” ซึ่งแสดงไว้ในห้องนิทรรศการเกี่ยวกับ “ชีวิตผลงานท่านพุทธทาส” ณ อาคารคณะธรรมทาน ที่ตั้งอยู่หน้าประตูด้านทิศใต้ของวัดธารน้ำไหล หรือเป็นที่รู้จักมักคุ้นในนาม “สวนโมกขพลาราม” แห่งตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มีพระสูตรที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่นาถบิณฑิกเศรษฐี
ในเรื่องความปรารถนาของมนุษย์ที่จะทำให้สำเร็จสมหวังได้ยาก
๔ ประการ คือ

ขอให้สมบัติจงเกิดมีแก่เราในทางที่ชอบ

ขอยศจงมีแก่เราและญาติพี่น้อง

ขอให้เราเป็นผู้มีอายุยืนนาน

เมื่อตายจากโลกนี้ไป ขอให้เราได้ไปเกิดในสวรรค์

ความปรารถนาทั้ง ๔ ข้อที่กล่าวมานี้ จะสมหวังได้มิใช่
ด้วยเหตุเพียงปรารถนาอ่อนน้อมมิได้ทำอะไรเลยหรือทำอะไรที่
ไม่ตรงเหตุ ผลย่อมไม่บังเกิด ความสำเร็จในชีวิตย่อมเกิดจาก
การวางแผนที่ดี มิใช่ทำเหตุเพียงเล็กน้อยแต่หวังผลไว้วายหว

ถ้าเข้าใจว่า ไม่มีอะไรที่มีค่าแล้วได้มาง่าย ๆ ก็จะไม่หมด
กำลังใจ อยากได้ผลอย่างไร ควรสร้างเหตุให้เกิดผลอย่างนั้นด้วย
ความอุตสาหะ พยายามอย่างเต็มที่

ในโลกนี้...ไม่มีอะไรฟรีครับ !

อารมณฺ์ชั้นของหลวงพ่อ

ญาติโยมคณะหนึ่ง เป็นกลุ่มที่ชอบแสวงหาพระ หาเจ้า หลวงปู่ หลวงพ่อองค์ไหนที่ว่าดีว่าดี มีคนขึ้นกันมาก โยมคณะนี้ จะพากันไปกราบไหว้ ไปทำบุญกัน และก็เป็นที่ธรรมดา ที่หลายคนก็นับถือหลวงพ่อดู ในฐานะที่เป็นเกจิอาจารย์ดัง คิดว่าท่าน คงให้หวยเบอร์เหมือนอย่างอาจารย์บางองค์

เมื่อสบโอกาส โยมคนหนึ่งก็เข้ามากราบเรียนขอหวย จากหลวงพ่อ ในวันนั้นเผอิญข้าพเจ้าได้มีโอกาสมา กราบ นมัสการหลวงพ่อยู่ด้วย หลวงพ่อมองหน้าโยมคนนั้น พร้อมกับ ชี้มือไปที่ปฏิทินรายเดือนที่มีรูปในหลวงแบบที่ธนาคารทั้งหลาย ชอบแจก ซึ่งติดอยู่ข้างฝาที่ด้านหลังท่าน แล้วท่านก็ว่า

“นั่นแหละ แยกไปสลับเลขเอาเอง มีเลขรางวัลครบ ทุกตัว ข้าให้ตั้งแต่รางวัลที่หนึ่ง ยันเลขท้ายสองตัวเลย ถ้า ไม่ถูก ให้มาด่าข้าได้”

ข้าพเจ้าขำจนแทบกลิ้ง แต่โยมที่ขอหวยจากหลวงพ่อ คงขำไม่ออกและคงเข็ด ไม่กล้าขอหวยจากหลวงพ่อไปอีกนาน

หลังจากที่โยมคนนั้นกลับไปแล้ว หลวงพ่อได้ให้อโวาท
กับศิษย์ที่เหลื่อและข้าพเจ้าว่า

**“คนเรานี้ก็แปลก ให้ธรรมะของดีไม่เอา จะเอาแต่
หวยเบอร์...”**

๖๑

ของหายาก

เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๐ มีเรื่องประทับใจที่ข้าพเจ้าต้องบันทึกไว้เรื่องหนึ่ง คือวันที่ข้าพเจ้าได้รับตะกรุดของหลวงปู่ หรือที่เรียกกันในหมู่ลูกศิษย์ของท่านว่า “ตะกรุดมหาจักรพรรดิ” เรื่องมีอยู่ว่า

วันนั้นมีคนมาราบนมัสการหลวงปู่จำนวนมาก หลังจากที่ข้าพเจ้าได้กราบหลวงปู่และขอโอกาสหสักมานั่งภาวนาที่หอสดมภ์ สักครูใหญ่ก่อนที่จะเลิกภาวนา ฐู่ๆ ก็มีนิมิตเป็นองค์หลวงปู่ดูลอยเด่น พร้อมรัศมีกายสว่างไสวอยู่เบื้องหน้าข้าพเจ้า และมีเสียงท่านบอกข้าพเจ้าว่า “**ข้าให้แก**”

ในขณะนั้นข้าพเจ้าไม่ได้นึกแปลความหมายนิมิตเป็นอื่นใด เข้าใจเพียงว่าท่านคงให้ธรรมะกับเราข้าพเจ้าบังเกิดความปีติมาก หลังจากเลิกภาวนาแล้วข้าพเจ้าได้เดินไปหลังวัดเพื่อไปนมัสการหลวงปู่สายหยุด ระหว่างทางผ่านกุฏิของหลวงปู่องค์หนึ่งเป็นพระภิกษุที่ข้าพเจ้าเคยเห็นท่านอยู่ที่วัดสะแกหลายปี แต่ไม่เคยได้สนทนาอะไรเป็นกิจจะลักษณะกับท่านมาก่อนเลยประการหนึ่ง และไม่เคยเอ่ยปากขออะไรจากท่านอีกประการหนึ่ง

แต่วันนั้นนับเป็นเหตุการณ์ประหลาดอัศจรรย์สำหรับข้าพเจ้า ที่หลวงพี่เกิดนึกเมตตาข้าพเจ้าอย่างกะทันหัน ท่านบอกข้าพเจ้าว่า...เดี๋ยวก่อน จากนั้นท่านกลับเข้าไปในกุฏิชั่วคราว ท่านออกมาพร้อมกับพระผงแบบหยดน้ำรูปพระพุทธรูปและรูปหลวงพ่อดู ๒-๓ องค์ และตะกรุดขนาดเล็กกระทัดรัดของหลวงพ่อยื่นให้ข้าพเจ้าและบอกว่า “ของหลวงปู่ เก็บเอาไว้ใช้”

เป็นที่แปลกใจยิ่งสำหรับข้าพเจ้าที่เหตุการณ์เกิดขึ้นภายหลังจากที่ข้าพเจ้าได้นิมิตว่าได้รับ “อะไร” จากหลวงพ่อเมื่อห้าวันที่ผ่านมา

ข้าพเจ้าได้มาเรียนเรื่องนี้ถวายให้หลวงพ่อฟัง

ท่านยังได้ให้อโวาทข้าพเจ้าอีกว่า...

“...ที่ว่า ข้าให้แก่นั้น ข้าให้พุทธรูป ธรรมัง สังฆเครื่องรางของขลังภายนอกนั้นหาไม่ยาก พระพุทธรูป ธรรมัง สังฆ หายากกว่า แยกไปตรงดูให้ดีเถอะ”

๖๒

คนหายาก

ในพระพุทธศาสนาได้พูดถึงบุคคลหายากในโลกนี้มี ๒ ประเภทคือ บุพการี และบุคคลผู้มีกตัญญูกตเวที

บุพการี หมายถึงบุคคลผู้ทำอุปการะก่อนหรือคือผู้มีพระคุณนั่นเอง ได้แก่ พระพุทธเจ้า ครูอาจารย์ มารดาบิดา และพระมหากษัตริย์ที่ทรงทศพิธราชธรรม ในที่นี้จะขอพูดถึงพ่อแม่ของเรา

ในมงคลสูตรได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า มาตาปิตุอุปัฏฐาณัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง การบำรุงมารดาและบิดาเป็นมงคลสูงสุดในชีวิตอย่างหนึ่ง

มีผู้กล่าวว่า “วันแม่” สำหรับลูกหลาย ๆ คนมีวันเดียวในหนึ่งปี แต่สำหรับแม่แล้ว “วันลูก” มีอยู่ทุกวัน

ความซื่อเป็นจริงอย่างที่ไม่มีการเอาเปรียบได้ โดยทั่วไปแล้ว ความรักที่แม่มีต่อลูกนั้น ย่อมมีมากกว่าความรักที่ลูกมีต่อแม่ ในบทสวดเทวตาทิสัททักขินานุโมทนาได้กล่าวเปรียบไว้ว่า “...มาตาปุตตัง วะ โอระสัง เทวะตานุกัมปิโต...”

คำแปลตอนหนึ่งของบทสวดมีความว่า

“...บัณฑิตชาติอยู่ในสถานที่ใด พึงเชิญท่านที่มีศีลสำรวม
ระวัง ประพฤติพรหมจรรย์ในที่นั้น เทวดาเหล่าใดมีในที่นั้นควร
อุทิศทักษิณาทานเพื่อท่านเหล่านั้นด้วย เทวดาที่ได้บูชาแล้ว
นับถือแล้ว ท่านย่อมบูชาบ้าง ย่อมนับถือบ้าง ท่านย่อม
อนุเคราะห์เขาประหนึ่ง มารดาอนุเคราะห์บุตรผู้เกิดจากอก
ผู้ที่ได้อาศัยเทวดาอนุเคราะห์แล้ว ย่อมมีแต่ความเจริญทุกเมื่อ”

มารดาบิดาเป็นพระพรหมของลูก เป็นครูอาจารย์คนแรก
ของลูก และเป็นเทวดาองค์แรกของลูก จึงเป็นผู้ควรรับการ
สักการะบูชาจากลูก

พระพุทธเจ้าได้สอนไว้ใน “มาตาปิตุคุณสูตร” ว่า

บุตรไม่อาจตอบแทนคุณแก่มารดาบิดานั้น ให้สิ้นสุดได้
โดยประการใด ๆ ด้วยอุปการะอันเป็นโลกียะ แม้จะทำให้ท่าน
ทั้งสองนั่งอยู่บนป่าช้า บนป่าช้าของลูก ลูกปรนนิบัติดูแลท่าน
ตลอดหนึ่งร้อยปี ก็ไม่สามารถตอบแทนบุญคุณท่านได้

ส่วนบุตรคนใดทำให้มารดาบิดาผู้ไม่มีศรัทธาให้ตั้งอยู่ใน
ศรัทธา ทำให้มารดาบิดาผู้ไม่มีศีลให้ตั้งอยู่ในศีล ทำให้มารดา
บิดาผู้มีความตระหนี่ถี่เหนียวให้ตั้งอยู่ในจาคะ ทำให้มารดาบิดา
ผู้มีความหลงให้ตั้งอยู่ในปัญญาสัมมาทิฐิ บุตรนั้นจึงจะได้ชื่อว่า
ได้ทำการตอบแทนบุญคุณของมารดาบิดาอย่างเต็มที่

ลูกที่ไม่มีความฉลาดย่อมไม่เห็นคุณค่าความรักของพ่อ
แม่ที่มีต่อลูก ลูกที่มีความฉลาดย่อมเห็นคุณค่าของสิ่งเหล่านี้
ตั้งแต่พ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่

วันนี้...เราได้ทำสิ่งดี ๆ ให้พ่อกับแม่...แล้วหรือยัง

๖๓

ด้วยรักจากศิษย์

...หลวงพ่อกับครอบครัว ถ้าหากหมูนซีมนานาฬิกาให้เดินย้อนกลับได้ ผมขอหมูนกลับไปเป็นปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ปีที่พวกเราได้เริ่มมาราบหลวงพ่อกับรอยยิ้มและภาพอากัปภิกิริยาของหลวงพ่อกับเมื่อคราวที่สอนพวกเรา หลวงพ่อกับหัวเราะและเอามือตบที่หน้าตัก พวกเรายังจำได้ดี พวกเรายังจำได้ และจะพยายามทำตามทีหลวงพ่อกับสอน ไม่ให้ถอยหลัง ไม่ให้หลวงพ่อกับต้องผิดหวังครับ

...หลวงพ่อกับ หลวงพ่อกับเคยบอกว่าปฏิบัติมาก ๆ เกอะจะดี สมบัตินอกกายไม่จริง กินเข้าไปเด็ยวก็ชื้อออกมา เสื้อผ้าสวย ๆ หามาแต่ง เด็ยวก็ต้งทั้ง เงินตอนตายญาติเอาใส่ปาก สับหระอื่ก็เอาไปชื้อเหล้า เสื้อผ้าก็ถอดออก เหลือแต่ตัวเปล่าให้เขาเอาไปเผา ...ที่แท้เราไม่มีอะไรสักอย่าง

...หลวงพ่อกับเจ้าคะ หนูนรู้ตัวดีว่าใจตัวเองถ้าผลอ มันก็จะลงต่ำอยู่ร่ำไปถ้าไม่มีหลวงพ่อกับคอยเป็นกำลังใจ ขอหลวงพ่อกับอยู่เป็นกำลังใจให้หนูนตลอดไปนะคะ

...หลวงปู่ครับ ได้เจอะเจอหลวงปู่ในชีวิตนี้ผมถือเป็น

บุญหลาย พระท่านว่า ปุชา จะ ปุชเนียหนังเอตัมมังคะละมุตตะมัง
การบูชาบุคคลที่ควรบูชา เป็นมงคลสูงสุดของชีวิต

...ได้มาเจอหลวงปู่ ผมถือว่าไม่เสียชาติเกิดแล้วครับ

หลวงพ่อกับ...ใครจะคิดว่าหลวงปู่อยู่กับหลวงปู่ทวด
เป็นองค์เดียวกันหรือไม่ ผมไม่สนใจหรอกครับ

หากหลวงปู่เป็นหลวงปู่ทวดจริง ๆ ผมถือว่าพวกเรา
โชคดีที่สุดครับ ความที่หลวงปู่...เป็นหลวงปู่คู่เป็นหลวงปู่
คู่...อย่างเดียว ก็ทำให้ผมรักและเคารพหลวงปู่จนเต็มล้นหัวใจ
ไม่มีอะไรจะทำให้เต็มไปกว่านี้อีกแล้วครับ

๖๔

ด้วยรักจากหลวงพ่อก

เมื่อครั้งที่หลวงพ่อกอาพาธในช่วง ๒ - ๓ ปี ก่อนที่ท่านจะจากพวกเราไป คุณธรรมอันโดดเด่น คือความอดทนและความเมตตาของท่านยิ่งชัดเจนในความรู้สึกของข้าพเจ้า

บ่อยครั้งที่ศิษย์จอมขี้แยอย่างข้าพเจ้า ไม่สามารถที่จะกลั้นน้ำตาไว้ได้ในความคิดคำนึงว่าไอ้ความขี้เกียจ ความไม่เอาไหน ไม่เอาถ่านของเรา ทำให้ท่านต้องทนนั่งแบกธาตุชันธที่เจ็บป่วยสอนศิษย์โง่ ๆ อย่างเรา ทั้งอบรมก็แล้ว พร่ำสอนก็แล้ว ว่ากล่าวตักเตือนก็แล้ว ศิษย์จอมขี้เกียจก็ยังไม่สามารถเอาตัวเองเป็นที่พึ่งได้

สรีระของหลวงพ่อกเปลี่ยนแปลง ผ่ายผอมและซูบซีดลง แต่ตรงกันข้ามกับกำลังใจของท่านที่เอ่อล้นด้วยความรักและห่วงใยศิษย์ที่กลับเพิ่มทวีคูณขึ้นในหัวใจของท่าน จนยากที่ศิษย์ทุกชีวิตจะปฏิเสธได้ในความรักและปรารถนาดีของท่าน

ในโลกของข้าพเจ้า *ความรักของหลวงพ่อกยิ่งใหญ่อ่างยิ่ง* แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าคือ ท่านสอนให้ศิษย์ทั้งหลายรู้จักวิธีที่

จะหยิบยื่นความรัก...ความปรารถนาดี...ให้กับคนรอบข้าง ดังที่
ท่านได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ได้อย่างเหมาะสมและกลม
กลืน...อย่างสม่ำเสมอและยาวนาน และยืนยันคำพูดของท่าน
ที่ว่า...

**“แกคิดถึงข้า ข้าก็คิดถึงแก
แกไม่คิดถึงข้า ข้าก็ยังคิดถึงแก”**

๖๕

จิ้งจกทัก

พูดถึงเรื่องลางสังหรณ์แล้ว คนโบราณเชื่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผิดไปจากชีวิตประจำวัน อย่างเช่น การเขม่นตา อาการกระดูกที่เปลือกตา การจาม หรือการที่จิ้งจกตกใส่ มิงูหรือสัตว์บางอย่างเข้าบ้านถือเป็นสิ่งบอกเหตุเช่นกัน คนสมัยก่อนเชื่อเรื่องจิ้งจกทักอยู่มาก เวลาสั่งสอนหรือห้ามปรามใครไม่ฟังแล้วมักพูดว่า แม้จิ้งจกทักโบราณยังเชื่อ คนทักทำไมไม่เชื่อ

หลวงพ่อกเคยบอกให้ศิษย์ฟังว่า ถ้าเข้าไปหาพวกแก ให้ฟังเสียงจิ้งจกให้ดี

มีศิษย์ผู้หนึ่งถามว่า ทำไมต้องเป็นจิ้งจกคะ ท่านตอบว่า ลองนึกดูว่า หากแกสวดมนต์ไหว้พระอยู่ที่บ้าน จู่ ๆ ชำก็มาที่บ้านแก จะเป็นยังไง

ก็ชื่อคชิเจ้าคะ ศิษย์ตอบ

ก็นั่นละซี หลวงพ่อตอบและยิ้มเก๋ด้วยเมตตาเป็นบทสรุปแทนคำตอบ

ผู้หลักผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ผ่านร้อนผ่านหนาว ท่านมักมีความปรารถนาดีเมื่อเห็นผู้น้อยจะคิด จะพูด จะทำในสิ่งที่ไม่ควร

ท่านจึงเตือนหรือปรามไว้ล่วงหน้า เป็นทำนองกันไว้ดีกว่าแก้ หลาย
คนที่ยังไม่มีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง บางครั้งอาจไม่แน่ใจ
ว่าเสียงจิ้งจกนี้ใช่หลวงพ่อดูเตือนหรือไม่ หากยังมีความตั้งใจที่จะทำ
ดีจริง ก็จะพบว่าหลวงพ่อดูจะเตือนผ่านจิ้งจกซ้ำแล้วซ้ำอีกจนผู้นั้นเกิด
ความมั่นใจด้วยตนเอง มิต้องไปซักถามผู้ใด เสียงจิ้งจกมีหลาย
ลักษณะแตกต่างกัน เช่น เสียงดังๆ ลั่นๆ เสียงพื่อให้ได้ยินให้รู้ตัว
หรือเสียงทักให้ได้ยินพร้อมกันหลายคน ความหมายก็แตกต่างกัน
ไป เช่น เป็นการดู เป็นการบอกกล่าวหรือเป็นการเตือนให้ระวังตัว

เรื่องที่ข้าพเจ้าประสบกับตัวเองคือ ครั้งหนึ่งที่ข้าพเจ้า
ขับรถยนต์จะเดินทางไปต่างจังหวัด ขณะจะออกจากบ้าน ก็ได้ยิน
เสียงจิ้งจกทัก และเหตุการณ์ในวันนั้นคือมีรถมอเตอร์ไซค์มาเฉี่ยว
ชนรถ เรื่องราวที่ศิษย์ผู้อื่นเล่าให้ฟังก็มี เช่น เกือบทุกครั้งทีสวดมนต์
หน้าห้องพระก่อนออกจากบ้านไปทำงาน ก็จะได้ยินเสียงจิ้งจกทัก
ออกมาจากห้องพระ ซึ่งศิษย์ท่านนั้นก็รู้สึกอึ้งใจเหมือนท่านรับรู้ด้วย
ทุกครั้ง ศิษย์อีกท่านเล่าว่าในยามคับขันของชีวิตครั้งหนึ่งได้นึกถึง
หลวงพ่อดูและขอให้ท่านช่วยเหลือ จากนั้นเขาก็ได้ยินเสียงจิ้งจกทัก
โดยที่บริเวณนั้นไม่เห็นตัวจิ้งจกเลย สุดท้ายปัญหาและอุปสรรคของ
เขาก็สามารถผ่านไปได้อย่างดี หลวงพ่อดูเคยฝากข้อคิดแก่ข้าพเจ้า
ในเรื่องนี้ไว้ว่า คนโบราณเขาว่าหากจิ้งจกทัก จะไปไหนมาไหน
ก็ต้องเตรียมเครื่องให้ครบ หากไม่รบก็อาจต้องสู้ แก่กว่าจริงไหม

จากนี้ไป เราคงจะเจี่ยหูฟังเสียงจิ้งจกทักกันมากขึ้นแล้วละ

จู้...จู้...จู้...

๖๖

หลวงพ่อกับศิษย์ใหม่

หลวงพ่อดู พรหมปัญญา ท่านเป็นพระที่มีความเมตตา เป็นห่วงเป็นใยแก่ศิษย์และผู้ทีั่ระลึกถึงท่านทุกคนอย่างที่ไม่ต้องสงสัย มีเรื่องเล่ามากมายเกี่ยวกับความรักความเมตตาอาหารของท่านที่มีต่อศิษย์ หนึ่งในหลาย ๆ เหตุการณ์นั้นก็คือเรื่องของพระเพื่อนสหธรรมิกของข้าพเจ้า

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ระหว่างช่วงเทศกาลเข้าพรรษา พระนวกะจากวัดบวรนิเวศวิหาร จำนวน ๓ รูป ได้เดินทางจากกรุงเทพฯ เพื่อมานมัสการหลวงพ่อดูที่วัดสะแก ทั้งสามองค์ต่างมีความตั้งใจตรงกันว่าจะนำดอกไม้ ธูปเทียน มาถวายตัวเป็นศิษย์ของหลวงพ่อกับเพื่อกราบนมัสการ และถวายตัวเป็นศิษย์เพื่อขอเรียนพระกรรมฐาน

ครั้นกำหนดวันได้เรียบร้อยตรงกันดีแล้ว ก็ออกเดินทางโดยไม่มีโอกาสได้กราบเรียนให้หลวงพ่อบรรลุหน้าก่อน เมื่อเดินทางมาถึงที่หมายคือวัดสะแกก็เป็นช่วงเวลาใกล้เพลแล้วที่บริเวณปากทางเข้าวัดต่างองค์ต่างปรึกษากันว่าจะไปกราบหลวงพ่อก่อนดีหรือจะแวะฉันเพลก่อนดี ถ้าหากแวะฉันเพลก่อน

ก็จะติดเวลาที่หลวงพ่opakหลังเวลาเพล จะทำให้หลวงพ่อก็มีเวลาพักผ่อนน้อยลง ต้องเสียเวลามานั่งรับแขก แต่หากไปกราบนมัสการท่านเลย ทั้งสามองค์ต่างก็มีกังวลว่าแล้วจะได้ฉันเพลกันหรือไม่

ในที่สุดก็ตัดสินใจว่าไม่ได้ฉันก็ไม่เป็นไร ไปกราบหลวงพ่อก่อนให้สมควรตั้งใจก่อนดีกว่า ครั้นพอเดินเข้าประตูวัดได้ประมาณสักร้อยเมตร ก็มีศิษย์ฆราวาสของหลวงพ่อกคนหนึ่งตรงเข้ามาหาแล้วบอกว่า “หลวงพ่อนิมนต์ให้ฉันเพลที่นี่ ท่านไม่ต้องกังวล หลวงพ่อกให้เด็กจัดอาหารให้แล้ว”

ทุกองค์ต่างแปลกใจ เหมือนกับหลวงพ่อกจะ...รู้ล่วงหน้าว่าจะมีพระเดินทางมาหาจึงให้ลูกศิษย์จัดเตรียมอาหารไว้ถวายพระด้วย

จากนั้นพระทั้งสามองค์ได้ขึ้นไปขึ้นที่หอสวดมนต์บริเวณตรงข้ามกุฏิของหลวงพ่อกก็ลงกราบพระ ๓ ครั้ง แล้วหันมาทางหลวงพ่อกมือไหว้ท่านจากระยะไกล ก่อนที่จะเข้ามากราบท่าน แต่จะนั่งพับเพียบก็ยังไม่กล้า นั่งได้แต่นั่งคุกเข่าอยู่ ต่างองค์ต่างก็ยังนั่งกระสับกระส่ายด้วยคิดกังวลกันว่า คงต้องอาบัติหากต้องนั่งฉันโดยไม่มีอาสนะในที่เดียวกับที่นั่งของฆราวาส เพราะตามพระวินัยแล้ว ภิกษุจะไม่นั่งเสมือหรือร่วมอาสนะเดียวกับอนุสัมบัน ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ยังไม่ได้อุปสมบท ได้แก่ คฤหัสถ์และสามเณร หรือผู้ที่ไม่ใช่ภิกษุหรือภิกษุณี

สักครู่หนึ่ง ชาววาสคนเดิมก็เข้ามาบอกว่า

“หลวงพ่อก่อนถามว่า ธรรมยุตินี้ต้องมีอาสนะใช้หรือไม่
ท่านให้จัดเตรียมอาสนะมาให้แล้ว”

ทั้งสามองค์จึงได้อาสนะมาปูนั่งฉันจนเรียบร้อย ไม่ต้อง
อาบัติ นี่เป็นอัศจรรย์เหมือนหลวงพ่อกับสามารถรู้วาระจิตของพระ
ทั้งสามเป็นครั้งที่สอง

เมื่อฉันเสร็จจึงได้มากกราบนมัสการท่าน ได้แต่นั่งข้าง
ล่าง ไม่กล้านั่งเสมอกับท่าน หลวงพ่อกับได้เมตตาเป็นที่สุด
โดยเรียกให้พระใหม่ทั้งสามบนเสมอกับท่านและบอกว่า “เราลูก
พระพุทเจ้าเหมือนกัน”

จากนั้นทั้งสามองค์ต่างถวายตัวเป็นศิษย์ หลวงพ่อกับ
ท่านกล่าวอนุโมทนาแล้วได้แนะนำให้ไปเรียนพระกรรมฐานกับ
พระสายหยุด ฐริทัตโต ที่กุฏิหลังวัด

๖๗

คาถาของหลวงปู่

ท่านที่เคยมีโอกาสไปเยือนเจดีย์พิพิธภัณฑสถานของท่าน
พระอาจารย์จวน กุลเชษโฐ ฌ วัดเจติยาภิรติวิหาร จังหวัดหนองคาย
จะสังเกตเห็นประตูไม้ประดู่แผ่นเดียว แกะสลักด้วยลายที่เรียบ
ง่ายปิดทองและกระจกสีเพื่อรักษาเนื้อไม้ กลางประตูด้านในสลัก
เป็นรูปนกยูง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ หมายถึง คาถายุงทองของท่าน
พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตมหาเถระ ที่ศิษย์ของท่านทุกองค์ต่างให้
ความเคารพและระลึกถึงโดยสวดสาธยายเป็นประจำว่า

“...นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตง”

คืนวันหนึ่งข้าพเจ้าได้มีโอกาสกราบนมัสการเรียนถาม
หลวงปู่ว่า “ลูกศิษย์ท่านพระอาจารย์มั่น มีคาถายุงทองเป็น
เครื่องระลึกถึงครูบาอาจารย์ แล้วลูกศิษย์ของหลวงปู่ควรใช้
คาถาบทใดเป็นเครื่องระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์บ้าง”

หลวงปู่ได้วิสัชนาโดยให้ข้าพเจ้าไปเปิดดูอุณหัสนิสวีสัย
สูตรในหนังสือมุตโตทัย ซึ่งเป็นคำสอนของท่านพระอาจารย์มั่น
ภูริทัตตมหาเถระ (รวบรวมและเรียบเรียงโดยพระอาจารย์วิริยงค์
สิรินธร วัดธรรมมงคล)

พระสูตรนี้มีความไพเราะทั้งอรรถและพยัญชนะที่ควรศึกษา จดจำ และทำความเข้าใจให้แยกคายโดยยิ่ง ท่านได้กล่าวไว้ว่า “ผู้ใดมาถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะที่พึ่งแล้ว ผู้นั้นย่อมชนะได้ซึ่งความร้อน”

อุณหัสส คือ ความร้อนอันเกิดแก่ตน มีทั้งภายในและภายนอก ภายนอกมีเลือดสาบค่างแดง ภูตผีปีศาจเป็นต้น ภายในคือกิเลส

วิชัย คือ ความชนะ ผู้ที่มาน้อมเอาสรณะทั้งสามนี้เป็นที่พึ่งแล้วย่อมจะชนะความร้อนเหล่านั้นไปได้หมดทุกอย่าง ที่เรียกว่า อุณหัสสวิชัย

อุณหสสวิชัย ธมฺโมโลกะ อนุตฺตโร	พระธรรมเป็นของยิ่งในโลกทั้งสามสามารถชนะซึ่งความร้อนนอกกร้อนใจอันเกิดแต่ภัย ต่าง ๆ
ปริวฺชเช ราชนฺเท พยคฺเช นาคเ วิเส ภูเต	จะเว้นห่างจากอันตรายทั้งหลาย คือ อาชญาของพระราชา เลือดสาบ นาค ยาพิษ ภูตผีปีศาจ
อกาลมรณน จ สพฺพสุมา มรณา มุตฺโต	หากว่ายังไม่ถึงคราวถึงกาลที่จักตายแล้วก็จักพ้นไปได้จากความตายด้วยอำนาจพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่ตนน้อมเอาเป็นสรณะที่พึ่งที่นับถือนั้น

ความซื่อนี้มีพระบาลีสาธกตั้งจะยกมาอ้างอิง ในสมัย
เมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ราวป่ามทวันใกล้กรุง
กบิลพัสดุ์ พร้อมด้วยพระอรหันต์หนุ่ม ๕๐๐ รูป เทวดาทั้งหลาย
พากันมาดูแล้วกล่าวคาถาขึ้นว่า

เยเกจิ พุทฺธํ สรณํ

คตา เสน เต คมิสฺสฺสนฺติ

บุคคลบางพวกหรือบุคคลใด ๆ
มาถึงพระพุทธเจ้าเป็นสรณะที่พึ่ง
แล้ว

อปายญฺมิ ปหาย มานุสํ

เทหํ เทวกายํ

ปริปุเรสฺสนฺติ

บุคคลเหล่านั้นยอมไม่ไปสู่อบาย
ภูมิทั้ง ๔ มี นรก เป็นต้น เมื่อละ
ร่างกายอันเป็นของมนุษย์นี้แล้ว
จักไปเป็นหมู่แห่งเทพยดา
ทั้งหลาย ดังนี้

สรณะทั้ง ๓ คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มิได้เสื่อม
สูญ อันตรธานไปไหน ยังปรากฏอยู่แก่ผู้ปฏิบัติเข้าถึงอยู่เสมอ
ผู้ใดมายึดถือเป็นที่พึ่งของตนแล้ว ผู้นั้นจะอยู่ในกลางป่าหรือเรือน
ว่างก็ตาม สรณะทั้งสามปรากฏแก่เขาอยู่ทุกเมื่อ จึงว่าเป็นที่พึ่ง
แก่บุคคลจริง เมื่อปฏิบัติตามสรณะทั้งสามจริงๆ แล้ว จะคลาด
แคล้วจากภัยทั้งหลาย อันก่อให้เกิดความร้อนอกร้อนใจได้แน่
นอนที่เดียว สมดังที่หลวงพ่อดูท่านพร้าย่าเตือนศิษย์อยู่เสมอว่า

**“พุทธัง ธัมมัง สังฆัง ใครเชื่อจริง ทำจริง ก็จะไม่เจอ
ของจริง”**

๖๘

อย่าให้ใจเหมือน...

ในหนังสืองานพระราชทานเพลิงศพของหลวงปู่ขาว อนาลโย แห่งวัดถ้ำกลองเพล จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเขียนโดย ท่านพระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน ได้เล่าถึงคราวที่หลวงปู่ขาวเกิดความสงสัยในการปฏิบัติและได้เรียนถามหลวงปู่มั่นว่า

“ในครั้งพุทธกาล ตามประวัติว่ามีผู้สำเร็จมรรคผล นิพพานมากและรวดเร็วกว่าสมัยนี้ ซึ่งไม่ค่อยมีผู้ใดสำเร็จกัน แม้ไม่มากเหมือนครั้งโน้น หากมีการสำเร็จได้ ก็รู้สึกจะช้ากว่ากันมาก”

หลวงปู่มั่นท่านตอบว่า...“กิเลสของคนในพุทธสมัยมีความเบาบางมากกว่าในสมัยปัจจุบัน แม้การอบรมก็ง่าย ผิดกับสมัยนี้อยู่มาก ประกอบกับผู้สั่งสอนในสมัยนั้นก็เป็นผู้รู้ยิ่งเห็นจริง เป็นส่วนมาก มีพระศาสดาเป็นพระประมุขประธานแห่งพระสาวก ในการประกาศสอนธรรมแก่หมู่ชน การสอนจึงไม่ค่อยผิดพลาด คลาดเคลื่อนจากความจริง ทรงถอดออกมาจากพระทัยที่บริสุทธิ์ ล้วนๆ หยิบยื่นให้ผู้ฟังอย่างสดๆ ร้อนๆ ไม่มีธรรมแปลกปลอม เคลือบแฝงออกมาด้วยเลย

ผู้ฟังก็เป็นผู้มุ่งต่อความจริงอย่างเต็มที่ซึ่งเป็นความเหมาะสมทั้งสองฝ่าย ผลที่ปรากฏเป็นชั้นๆ ตามความคาดหวังของผู้มุ่งความจริง จึงไม่มีปัญหาที่ควรขัดแย้งได้ว่าสมัยนั้นคนสำเร็จมรรคผลกันที่ละมากๆ จากการแสดงธรรมแต่ละครั้งของพระศาสดาและพระสาวก

ส่วนสมัยนี้ไม่ค่อยมีใครสำเร็จได้ คล้ายกับคนไม่ใช่คน ธรรมไม่ใช่ธรรม ผลจึงไม่มี ความจริงคนก็คือคน ธรรมก็คือธรรม อยู่นั่นเอง แต่คนไม่สนใจธรรม ธรรมก็เข้าไม่ถึงใจ จึงกลายเป็นว่า คนก็สักว่าคน ธรรมก็สักว่าธรรม ไม่อาจยังประโยชน์ให้สำเร็จได้ แม้คนจะมีจำนวนมากและแสดงให้ฟังทั้งพระไตรปิฎก จึงเป็นเหมือนเทน้ำใส่หลังหมา มันสลัดออกเกลี้ยงไม่มีเหลือ ธรรมจึงไม่มีความหมายในใจของคนเหมือนน้ำไม่มีความหมายบนหลังหมาฉะนั้น”

ข้าพเจ้าอดนึกถามตัวเองไม่ได้ว่า...

“แล้วเราละ เวลาหัวใจเราเป็นเหมือนหลังหมา หรือเปล่า”

๖๙

วัตถุสมบัติ ธรรมสมบัติ

ท่ามกลางความหลากหลายของอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และกระแสแห่งความแสวงหา ใจทุกดวงที่มีความเร่าร้อน วุ่นวาย สับสน เป้าหมายคือเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการมา แต่เมื่อได้สิ่งที่คิดว่าต้องการมาแล้ว ก็ดูเหมือนว่ายิ่งแสวงหา ก็ยิ่งต้องดิ้นรนมากขึ้น สิ่งที่ได้มานั้นมีสุขน้อยมีทุกข์มาก หากจะมีสุขบ้าง ก็เป็นเพียงสุขเล็กน้อยในเบื้องต้น แต่ในที่สุดก็กลับกลายเป็นทุกข์อีก เป็นอย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าอารมณ์ต่างๆ เหล่านี้ไม่เพียงพอที่จะให้เกิดความชุ่มฉ่ำเย็นใจอบอุ่นได้ยาวนาน หากแต่เป็นอารมณ์ที่ค้างใจอยู่ตลอดเวลาทำให้อยากดิ้นรนแสวงหาสิ่งใหม่ มาทดแทนอยู่เสมอ นี่เป็นธรรมดาของ...วัตถุสมบัติ

ส่วน...ธรรมสมบัติ นั้น จะยังความชุ่มชื้น เพียงพอให้เกิดขึ้นแก่จิตใจได้ มีลักษณะเป็นความสุขที่ไม่กลับกลายมาเป็นความทุกข์อีก วัตถุสมบัติยิ่งใช้นับวันยิ่งหมดไป ต้องขวนขวายแสวงหาเพิ่มเติมด้วยความกังวลใจ ธรรมสมบัติยิ่งใช้นับวันยิ่งเจริญออกงามขึ้น ก่อให้เกิดความสุข สงบ เย็นใจแก่ตนและคนรอบข้าง

คงไม่มีใครที่ได้รู้จักหลวงพ่อกฎีเสธว่า หลวงพ่อก่อน เป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลที่ใช้..ธรรมสมบัติ ยิ่งความ สงบเย็น ให้แก่ใจทุกดวงที่ได้เข้ามาใกล้ชิดท่านไม่เฉพาะคนหรือสัตว์ แต่รวมไปถึงเหล่าเทพยดาและอมนุษย์ทั้งหลายที่ศิษย์ของหลวงพ่อกฎีหลายคน ต่างมีประสบการณ์อันเป็น ปัจจัยตั้ง และสามารถเป็น ประจักษ์พยานได้อย่างดี

หลวงพ่อกฎีบอกข้าพเจ้าว่า

**“คนทำ (ภาวนา) เป็นนี้ ใคร ๆ ก็รัก
ไม่เฉพาะคน หรือสัตว์ที่รัก
แม้แต่เทวดาเขาก็อนุโมทนาด้วย”**

๗๐

ทำไมหลวงพ่อ...

สมัยที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปลงอายุสังขารแล้วนั้น ได้ทรงปรารภเรื่องพระติสสะเถระใน คราวที่พระองค์จวนจะปรินิพพาน มีความตอนหนึ่งที่ท่าน พระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโนได้นำมาถ่ายทอดอบรม ศิษย์ไว้ในหนังสือ “ความรักเสมอต้นไม่มี” ความว่า

“...ก่อนจะปรินิพพานจากวันปลงพระชนม์ไปถึงเดือนหกเพ็ญ พระสงฆ์ยุ่งกันใหญ่ พอปลงพระชนม์ว่าจะ ปรินิพพานเดือนหกเพ็ญเท่านั้น ยุ่งกันเกาะกันเป็นฝูงๆ ว่า จั้นเลย อย่าว่า เป็นคณะๆ เลย เป็นฝูงๆ คือจิตใจมันยุ่งแต่ภายนอก

มีพระติสสะองค์เดียวไม่ยุ่งกับใคร เข้าอยู่ในป่าตลอดทั้งวันทั้งคืน แล้วพระบ้ำเหล่านี้หาว่าพระติสสะไม่มีความจงรักภักดีต่อพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจะปรินิพพานทั้งองค์ พระติสสะไม่เห็นมาปรารภอะไรเลย อยู่แต่ในป่า จึงพากันเข้าฟ้องพระพุทธเจ้า ว่าพระติสสะไม่มีความหวังดีในพระพุทธเจ้า ไม่มี ความเชื่อใจในพระพุทธเจ้า หลีกไปอยู่ แต่องค์เดียว

พระองค์เป็นผู้ทรงเหตุผลอยู่แล้ว รับสั่งพระติสสะ มา
ท่ามกลางสงฆ์ ไหนว่าไง พระติสสะเวลานี้ พวกบ้านี้ ถ้าเป็น
หลวงตาบัวจะพูดอย่างนั้น เวลานี้พวกบ้านั้นว่าเธอไม่มีความ
จงรักภักดีต่อเราตถาคต ไปแอบอยู่คนเดียวทั้งวันทั้งคืน ไม่เข้า
มาเกี่ยวข้องมั่วสุมกับหมู่เพื่อนเลย ว่าไงพระติสสะ รับสั่งถาม

ข้าพระองค์มีความจงรักภักดีต่อพระองค์สุดหัวใจ นั้น
เวลาตอบ เท่าที่ข้าพระองค์ไม่ได้มาเกี่ยวข้องกับหมู่เพื่อน ก็เพราะ
เห็นว่าเวลาของพระองค์นั้นกำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว จากนี้ถึงวัน
นั้นจะปรินิพพาน ความเป็นไปในจิตของเราเป็นยังไง แล้วรีบเร่ง
ชวนชวายจิตใจของเราให้ทันการณ จะควรบรรลุธรรมก็ได้
บรรลู่ในระยะที่พระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ ข้าพระองค์ต้องรีบ
เร่งชวนชวายทางด้านจิตใจ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับใครเลยทั้งวันทั้งคืน
เอ้อ ถูกต้องแล้วติสสะ สาธุๆ ถูกต้องแล้ว

จากนั้นก็ยกขึ้นเป็นภาษิตว่า “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควร
แก่ธรรม ผู้นั้นชื่อว่าบูชาเราตถาคต...” คำว่า ปฏิบัติธรรมสมควร
แก่ธรรม นี้ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงครั้งที่มีเพื่อนผู้ปฏิบัติท่านหนึ่งมา
ปรารภให้ฟังเกี่ยวกับ การภาวนาของตนว่า “ไม่ก้าวหน้าเลย
ทำไมหลวงพ่อก็ไม่มาสอนผม ทำไมหลวงพ่อก็ไม่ช่วย ทำไมหลวง
พ่อ...”

หลวงพ่อดูได้เคยให้กำลังใจในการปฏิบัติ แก่ข้าพเจ้า
ว่า **“หมั่นทำเข้าไว้ พระท่านคอยจะช่วยเราอยู่แล้ว เราได้
ช่วยเหลือตัวเองก่อนหรือยัง”**

ข้าพเจ้าจึงตอบเพื่อนผู้นั้นกลับไปว่า อย่ามัวแต่ถามว่า
ทำไมหลวงพ่อดี... ทำไมหลวงพ่อดี...แต่ควรถามตัวเราเองว่า

“ทำไมเราไม่ทำตัวให้สมกับที่ท่านสอนล่ะ
เราปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมแล้วหรือยัง”

ถ้าเราปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมแล้ว ได้เตรียมใจของ
เราให้เป็นภาชนะอย่างดีสำหรับรองรับธรรม สามารถเก็บรักษา
ธรรมมิให้ตกหล่น สูญหายไปได้ ข้าพเจ้าเชื่อเหลือเกินว่า...

พระพุทธเจ้าและหลวงพ่อดีทั้งเราแน่นอน

๗๑

“งาน” ของหลวงพ่อ

ทุกชีวิตย่อมมีงาน เพราะงานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต บางทีเราอาจลืมไปว่า งานของชีวิตที่เราทำอยู่ดีแล้วพอแล้ว แต่ยังมีงานอื่นที่นอกเหนือจากหน้าที่การงานหรืองานประจำ ที่เราทำอยู่ ท่านพุทธทาสภิกขุเคยให้โอวาทตอนหนึ่งว่า

**“....ให้เอางานในความหมายของคนทั่วไป เป็นงาน
อดิเรก เอางานคือการปฏิบัติธรรมเป็นงานหลักของชีวิต
เป็นการงานที่แท้จริงของชีวิต”**

ถ้าเราเข้าใจในความหมายนี้ ชีวิตจะสดใสขึ้น ปลอดโปร่งใจขึ้น ความกังวล ความกั๊กกั้มจะลดลง ความโลภ ความโกรธ ความหลงจะลดลง หากได้ฝึกสังเกตความคิดและ ความรู้สึกของตนเอง นี่เป็นงานของชีวิตอีกระดับหนึ่ง ที่ควรทำความเข้าใจและปฏิบัติให้ถูกต้อง หลวงพ่อดู่มักจะใช้คำศัพท์ที่ว่าให้ไป **“ทำงาน”** กับลูกศิษย์ ซึ่งหมายถึง ให้ไป **“ภาวนา”** หรือ อีกนัยหนึ่ง **“งาน”** ในความหมายของท่าน ก็คือ **“งานรื้อวัฏฏะ”** นั่นเอง

ท่านเคยบอกข้าพเจ้าว่า

“ทุกอย่างที่เราทำวันนี้ เพื่อเอาไว้กินวันข้างหน้า
พอดายแล้ว โลกเขาชนเอาบาปกันไป แต่เราจะชนเอาบุญเอา
นิพพานไป”

ในครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับพระอานนท์
และพระอรหันต์ทั้งหลายว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้จะไปสู่สุคติได้นั้น น้อย
มาก เท่ากับโคลงเขาเท่านั้น ผู้ที่จะตกอยู่ในห้วงของ อบายภูมิ
นั้นมีเท่ากันกับชนโคทั้งตัว”

อันที่จริงมนุษย์แต่ละคนอยู่ในโลกนี้ชั่วระยะเวลาสั้น
เหลือเกิน ถ้าเทียบกับอายุของโลกหรืออายุของจักรวาล

ถูกของหลวงพ่อก็เป็นที่สุด...

เวลาไม่กี่ปีบนโลกใบนี้ เรายังเตรียมอะไรกันตั้งมาก
มาย ขวนขวายหาซื้อบ้าน ซื้อที่ดิน ซื้อรถยนต์ หาเงินเก็บเงิน ฝาก
ธนาคาร แสวงหาสมบัติพิสดานจิปาณะ และยังต้องแสวง หาไว้
เพื่อลูกเมีย บางคนถึงรุ่นหลานก็ยังกินไม่หมดเลยทีเดียว ทุกชีวิต
สั้นสุดที่ **ตาย** คำเดียวเสมอกันหมด เราพร้อมสำหรับ วันนั้นหรือ
ยัง

มาทำงานถวายหลวงพ่อกันเถอะ

๗๒

ขอเพียงความรู้สึก

นักปฏิบัติภาวนาหลายท่านชอบติดอยู่กับการทำสมาธิแบบสงบ ไม่ชอบที่จะใช้ปัญญาพิจารณาเรื่องราวต่างๆ ให้เห็นเหตุและผล ให้ลงหลักความจริง หากจะถามว่าพิจารณาอย่างไร?

ครั้งหนึ่ง หลวงพ่อเคยยกตัวอย่างให้ข้าพเจ้าฟังว่า หากใจเราร่วงจากการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับความจริงของชีวิต แล้วเรื่องที่ควรสนใจศึกษาน้อมนำมาพิจารณาให้มากอีกเรื่องหนึ่ง คือ พุทธประวัติ ประวัติของครูบาอาจารย์องค์ต่างๆ ได้แก่ ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตโต ท่านพระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน เป็นต้น การพิจารณานั้น ขอให้เทียบเคียงความรู้สึกว่า เรามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษามากขึ้นเพียงใด เช่น ในช่วงปีแรกที่เราได้รู้จักท่านพระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน เรามีความรู้สึกรอคอยเสียดายที่ท่านอย่างไร ต่อมาเราได้ไปอยู่ปฏิบัติภาวนาที่วัดของท่าน ได้เห็นข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ ของท่าน ได้เห็นสาธารณประโยชน์หลายอย่างที่ท่านพาทำ ความรู้สึกเรอคอยเสียดายศรัทธาของเราย่อมมีมากขึ้นฉันใด การศึกษาพุทธประวัติก็ฉันนั้น

ในระยะแรกของการศึกษา...เราอาจจะยังไม่มี
เคารพเลื่อมใสในพระพุทธเจ้ามากนัก แต่เมื่อเราได้ปฏิบัติ
ภาวนามากขึ้น ได้พิจารณามากขึ้น การได้อ่านเรื่องของ เจ้าชาย
สิทธัตถะ จะไม่เป็นเพียงการอ่านเรื่องราวของเจ้าชายที่ละทิ้ง
ปราสาทราชวัง ทั้งพระชายา พระโอรส เหมือนสมัยเราเป็นเด็ก
ที่เพิ่งเริ่มศึกษาพุทธประวัติ

หากแต่เราจะสามารถเข้าใจ *ความรู้สึก* ของเจ้าชาย
สิทธัตถะ ในแต่ละเหตุการณ์ของพุทธประวัติได้อย่างดี จาก
ศรัทธาธรรมดาที่เคยมีในใจ จะเริ่มก่อตัวมั่นคงยิ่งขึ้น จนกลายเป็น
เป็น **ตถาคตโพธิสัทธา คือ ความเชื่อในปัญญาตรัสรู้ของ
พระพุทธเจ้า** เมื่อนั้นความปีติ อิ่มเอิบ และสงบเย็นจะปรากฏ
ขึ้นในใจ ใจกับธรรมที่เคยแยกเป็นคนละส่วนกัน จะกลายเป็น
ใจกับธรรมที่ผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

การฟังเทศน์จากครูอาจารย์ ที่เคยฟังผ่านเพียงโสต
วิญญาณ จะกลายเป็นการฟังธรรม ที่การฟังนั้นสัมผัสลงสู่มน
วิญญาณ สามารถเข้าถึง *ความรู้สึกของใจ* อย่างแท้จริง

๗๓

ปาฏิหาริย์

ข้าพเจ้าขออนุญาตเขียนเรื่องนี้ เพื่อที่ท่านผู้อ่านจะได้มีความเข้าใจในวิธีการสอนของหลวงพ่อดูมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของ “ปาฏิหาริย์” ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกันแต่เพียงความหมายของ “อิทธิปาฏิหาริย์” และเหมารวม ว่าเป็นสิ่งเดียวกันซึ่งเป็นการเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เท่าที่ข้าพเจ้าได้ยินได้ฟังจากเพื่อนหม่อมคณะและที่ประสบด้วยตนเอง จึงเชื่อเหลือเกินว่า ศิษย์หลวงพ่อกหลายๆ ท่านเคยมีประสบการณ์และเห็นชัดด้วยตนเองมาแล้ว

ในพระพุทธศาสนา นี้ พระพุทธเจ้าท่านสอนเรื่องปาฏิหาริย์ไว้มี ๓ อย่าง คือ

๑. อิทธิปาฏิหาริย์ คือ ปาฏิหาริย์ในเรื่องการแสดงฤทธิ์ แสดงความเป็นผู้วิเศษ ดลบันดาลสิ่งต่าง ๆ เหาะเหิน เดินอากาศ นирมิตกายให้เป็นหลายคนได้ มีหุทิพย์ ตาทิพย์ เป็นต้น

๒. อาเทศนาปาฏิหาริย์ คือ การทลายใจ ทลายความรู้สึก ในใจ ทลายความคิดของผู้ถูกสอนได้

๓. อนุศาสน์ปาฏิหาริย์ คือ คำสอนที่แสดงความจริงให้ผู้ฟังรู้และเข้าใจ มองเห็นความเป็นจริงของโลก ให้ผู้ฟังได้ปฏิบัติตามอย่างนี้ ละเว้นการปฏิบัติอย่างนั้น และยังสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติตาม จนรู้เห็นได้ผลจริงด้วยตนเอง

ปาฏิหาริย์ทั้ง ๓ อย่างนี้ พระพุทธเจ้าไม่ทรงสรรเสริญ ๒ อย่างแรก คือ อธิติปาฏิหาริย์ และอาเทศนาปาฏิหาริย์ หากแสดงเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งและไม่นำไปสู่อนุศาสน์ปาฏิหาริย์ ซึ่งเป็นปาฏิหาริย์ที่พระองค์ทรงสรรเสริญมากที่สุด

ในแก้วกฐสูตรได้เล่าถึงครั้งพุทธกาล ก็เคยมีชาวบ้านที่เมืองนาลันทาชื่อแก้วกฐะ ได้กราบทูลพระพุทธเจ้า ขออนุญาตให้พระภิกษุรูปหนึ่งกระทำอธิติปาฏิหาริย์ เพื่อให้ชาวเมืองนาลันทาเสื่อมใสในพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงตอบแก้วกฐะสรุปได้ความว่า ทรงรังเกียจปาฏิหาริย์ประเภทฤทธิ์ เนื่องจากปาฏิหาริย์ประเภทฤทธิ์ แม้จะมีฤทธิ์มากมาย แต่ก็ไม่อาจทำให้ผู้ถูกสอนรู้ความจริงในสิ่งทั้งหลาย ไม่สามารถแก้ข้อสงสัยในใจตนได้ เมื่อแสดงแล้วผู้ได้พบเห็นหรือได้ยินได้ ฟังก็จะงง ดูเหมือนผู้ที่แสดงเก่งแต่ผู้ถูกสอนก็ยังไม่รู้ที่อยู่เหมือนเดิม แต่อนุศาสน์ปาฏิหาริย์จะทำให้ผู้ฟังเกิดปัญญา ได้รู้ความจริง ไม่ต้องมัวพึ่งพาผู้ที่แสดงปาฏิหาริย์ แต่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้

เหตุผลอีกประการหนึ่ง คือหากชาวพุทธมัวแต่ยกย่องผู้มีอธิติปาฏิหาริย์แล้วอาจทำให้เสียหลักศาสนาได้ เนื่องจาก

พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ แต่ไม่มีอิทธิปาฏิหาริย์ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก จะไม่ได้รับการบำรุงจากชาวบ้าน แต่ผู้ที่ไม่มีความดีเป็นสาระแก่นสาร หากแต่มีอิทธิปาฏิหาริย์ จะมีผู้คนศรัทธาให้ความเคารพนับถือแทน

อย่างไรก็ตามพระพุทธเจ้าก็ได้ทรงละการทำฤทธิ์ และดักทายใจ ถ้าเราได้ศึกษาพุทธประวัติในบทสวดพาหุง จะพบว่าพระองค์ทรงใช้ฤทธิ์ปราบ เช่น เรื่องพระองค์คุลิมาล หรือ ทรงใช้ฤทธิ์ปราบฤทธิ์ เช่น เรื่องปราบพญานาคที่ชื่อนันโทปนันทะ หรือเรื่องปราบทมิฬท้าวพกาพรหม เมื่อปราบเสร็จก็เข้าสู่อนุศาสน์ปาฏิหาริย์ คือ ทรงแสดงคำสอนที่ทำให้เห็นหลักความเป็นจริง ซึ่งเมื่อผู้ใดปฏิบัติตามก็ย่อมจะพบความจริงแห่งความพ้นทุกข์

หลวงพ่อดูท่านก็ได้ดำเนินตามพุทธวิธีการสอนนี้เช่นกัน ข้าพเจ้าและเพื่อนหมู่คณะหลายท่านขอเป็นประจักษ์ พยาน ในระยะแรกที่ข้าพเจ้าได้มาวัดสะแกและพบกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เรียกกันว่า “**ปาฏิหาริย์**” อันเกี่ยวเนื่องกับ หลวงพ่อดูนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจและงุนงงกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น ต่อมาเมื่อได้ศึกษาคำสอนของครูบาอาจารย์มากขึ้น จึงเริ่ม มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และเริ่มรู้ว่าหลวงพ่อดูต้องการจะสอนอะไรกับเรา

การเรียนธรรมะ การฟังธรรมะของผู้เริ่มสนใจศึกษาหลายๆ ท่านเปรียบเสมือนการกินยาขมดังนั้น หลวงพ่อดูจึงได้ใช้กุศโลบาย นำเอา “**ปาฏิหาริย์**” ทั้งสามอย่างมาใช้กับศิษย์ประกอบกันจึงสำเร็จประโยชน์ด้วยดี

เหมือนกับท่านให้เราทานยาขมที่เคลือบด้วยขนม
หวานเอาไว้ เมื่อทุกคนตระหนักรู้และเข้าใจในคุณประโยชน์ของ
ยาขมดีแล้ว ขนมหวานนั้นก็หมดความหมายไป

๗๔

เรื่องบังเอิญที่ไม่บังเอิญ

ในชีวิตของเราทุกๆ คน คงเคยได้ผ่านเหตุการณ์ต่างๆ หลากหลายรส และในบรรดาเหตุการณ์หลายเรื่องที่ผ่านมาไปนั้น คงมีบางเรื่องที่เราเคยมีความรู้สึกว้า...ช่างบังเอิญเสียจริงๆ

คำว่า “บังเอิญ” นี้สำหรับนักปฏิบัติภาวนาแล้วดูเหมือนจะขัดกับ “หลักความจริง” ตามคำสอนของพระพุทธเจ้าของเรา ดังเรื่องที่ว่าข้าพเจ้าขอยกมาเป็นตัวอย่างนี้

ภายหลังที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ และได้แสดงธรรมโปรด ฤๅษีทั้ง ๕ หรือปัญจวัคคีย์ จนได้บรรลุธรรมะเป็นพระอรหันต์ แล้ววันหนึ่ง **พระอัสสชิ** หนึ่งในปัญจวัคคีย์ได้เข้าไปบิณฑบาตในเมือง ยังมีปริพาชกหรือนักบวชนอกพุทธศาสนารูปหนึ่ง ชื่อ **อุปติสสะ** เดินมาพบพระอัสสชิเข้า ได้แลเห็นท่าทางอันสงบ น่าเลื่อมใส จึงเข้าไปถามท่านว่า

“ใครเป็นศาสดาของท่าน

ศาสดาของท่านสอนว่าอย่างไร”

พระอัสสชิตอบว่า

“เย ธมฺมา เหตุปฺปภา เตสํ เหตุ ตถาคโต เตสญฺจ โย นิโรธो จ เอวํ วาที มหาสมโณ”

แปลได้ความว่า “ธรรมทั้งหลายเกิดจากเหตุ ถ้าต้องการดับ ต้องดับเหตุก่อน พระพุทธองค์ทรงสอนอย่างนี้”

อุปติสสะเมื่อได้ยินคำตอบก็เกิดความแจ้งในจิต จนได้บรรลุธรรมเบื้องต้นในที่นั่นเองและขอเข้าบวชกับพระพุทธเจ้า ต่อมาท่านได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ เป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา ที่เรารู้จักกันในนามของ **พระสารีบุตร** นั่นเอง

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่ว่าด้วยเหตุกับผล ผลย่อมเกิดแต่เหตุเท่านั้น จะเกิดขึ้นลอยๆ ไม่ได้

หลวงพ่อกเคยบอกข้าพเจ้าว่า

“ถ้าเรามีญาณหยั่งรู้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดในชีวิตเรา ไม่มีเรื่องบังเอิญเลย”

ผู้ปฏิบัติภาวนาต้องให้ความสำคัญที่เหตุ มากกว่าให้ความสำคัญที่ผล จึงขอให้ตั้งใจสร้างแต่เหตุที่ดีๆ เพื่อผลที่ดีในวันพรุ่งนี้...และต่อๆ ไป

๗๕

คลื่นกระทบฝั่ง

ข้าพเจ้าขอเล่าเหตุการณ์หนึ่งซึ่งเกิดขึ้นเมื่อต้นปี ๒๕๔๐ มาในที่ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลวงพ่อดูท่านเมตตามาโปรด โดยเฉลย ปัญหาข้อขัดข้องใจในการปฏิบัติธรรมของข้าพเจ้า

เรื่องมีอยู่ว่าในระหว่างนั้น ข้าพเจ้ามีข้อขัดข้องในการ ปฏิบัติว่าจะมีอุปายวิธีอย่างไรจึงจะสามารถควบคุมอารมณ์ ควบคุมจิตใจของเราให้เป็นไปในทางที่เราต้องการได้ในคืนนั้นขณะที่ ข้าพเจ้าเดินจงกรมภาวนา เมื่อใจเกิดความสงบดีแล้ว ข้าพเจ้า รู้สึกเหมือนได้ยินเสียงหลวงพ่อดูบอกข้าพเจ้าว่า คำตอบที่ ข้าพเจ้าต้องการนั้นอยู่ในหนังสือ **“อุปสมณี”** ซึ่งเป็นหนังสือเรื่องราวชีวิตและการปฏิบัติธรรม ตลอดจนรวมธรรมคำสอนของท่านพระโพธิญาณเถระหรือหลวงพ่อบุชา สุภัทโท วัดหนองป่าพง อำเภอวารินชำราบ จังหวัด อุบลราชธานี

ข้าพเจ้าจึงเดินไปที่ตู้หนังสือ และหยิบเอาหนังสือ **อุปสมณี** มาพลิกดู เป็นที่อัศจรรย์สำหรับข้าพเจ้าว่า หนังสือ **อุปสมณี** ซึ่งเป็นหนังสือเล่มโต มีความหนาถึง ๕๘๕ หน้า ข้าพเจ้าพลิกดูเพียงสองสามหน้าก็บังเกิดความปีติขลุกลนขึ้น

เนื่องจากได้พบกับเรื่องที่ต้องการในหน้า ๒๗๖ มีใจความว่า

ธรรมอุปมา

การอุปมาเป็นวิธีการสอนธรรมะที่ดูเหมือนหลวงพ่อบชอบมากที่สุด และเป็นวิธีที่ท่านถนัดมากที่สุดด้วย ท่านยกเอาธรรมชาตีสอบด้านเข้ากับสภาวะ เข้ากับปัญหาถูกกับจริตนิสัยของคนนั้น อุปมาอุปไมยประกอบการสอนธรรมะ จึงทำให้ผู้ฟังเกิดภาพพจน์ตามไปด้วย ทำให้ผู้ฟังสามารถมองปัญหาได้อย่างทะลุปรุโปร่ง หมดความสงสัยในหลักธรรมที่นำมาแสดง ตัวอย่างการอุปมาของหลวงพ่อดีแก่

“การทำกรรมฐาน ทำเหมือนระฆังใบนี้ ระฆังนี้ตั้งไว้เฉยๆ เสียงไม่มีนะ สงบ สงบจากเสียง เมื่อมีเหตุกระทบขึ้นมา (หลวงพ่อดีระฆังตั้ง ๑ ที) เห็นไหมเสียงมันเกิดขึ้นมา นักปฏิบัติเป็นคนมักน้อยอย่างนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นมา แก้ไขทันท่วงทีเลย ขณะด้วยปัญญาของเรา แก้ปัญหาแล้วก็สงบตัวของเราเหมือนระฆังนี้”...

“เหมือนกับคลื่นในทะเลที่กระทบฝั่ง เมื่อขึ้นมาถึงแค่ม้วนก็สลายเท่านั้น คลื่นใหม่มาก็ต่อไปอีก มันจะเลยฝั่งไปไม่ได้ อารมณ์มันจะเลยความรู้ของเราไปไม่ได้เหมือนกัน เรื่อง **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** จะพบกันที่ตรงนั้น มันจะแตกราวอยู่ที่ตรงนั้น มันจะหายก็อยู่ตรงนั้น เห็นว่า **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** คือ ฝั่งทะเล อารมณ์ทั้งหลายผ่านเข้ามาเหมือนคลื่นทะเล”

ขณะนั้นเป็นเวลาตีมากแล้ว ข้าพเจ้าจึงคิดว่า สมควร
แก่เวลาพักผ่อน จึงได้ขึ้นไปอยู่ที่ห้องนอน ที่ตู้หัวเตียงมีหนังสืออยู่
หลายเล่ม แต่เหมือนมีสิ่งใดดึงดูดใจให้ข้าพเจ้าหยิบ หนังสือเล่ม
หนึ่งขึ้นมา ชื่อ “พุทธทาส สอนโมกขพลาราม กำลังแห่งการหลุด
พ้น” เป็นหนังสือขนาดพอๆ กับอุปลมณี ซึ่งรวมคำสอนของท่าน
พุทธทาสภิกขุไว้มีเนื้อหา ๓๕๖ หน้า และมีความหนาถึงหนึ่งนิ้ว
ข้าพเจ้าเปิดหนังสือ พลิกดู ๒-๓ หน้า ก็บังเกิดความปิติจนจนลุก
ขึ้นอีกครั้ง เนื่องจากได้พบกับธรรมอุปมาในเรื่อง **คลื่น
กระทบฝั่ง** ซึ่งเป็น เรื่องเดียวกันอีก คัดลอกจากเทปบันทึกเสียง
ท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งอยู่ในหน้า ๑๔๖ มีใจความว่า

หลักปฏิบัติเกี่ยวกับพลังงานทางเพศ

มันเป็นไปโดยอัตโนมัติ ไม่ได้มีแผนการคือ เราทำงาน
ที่เราชอบหารุ่งหารมค่า แล้วพลังงานที่เหลือที่รุนแรงทางนั้น
มันก็ลุด มันก็หมดไป แรงกระตุ้นอยากมีชื่อเสียง อยากให้มี
ประโยชน์แก่ผู้อื่นที่เขาคอยรอผลงานของเรา อันนี้มันมีมากกว่า
นี่ก็เลยทำเสียจนหมดแรง พอเพลียก็กลับไป พอตื่นขึ้นมาก็ทำ
อีก ไม่มีโอกาสใช้แรงไปทางเพศตรงกันข้าม เราไม่ได้เจตนา
โดยตรง มันเป็นไปเองเหตุการณ์มันบังคับ ให้เป็นไปเอง คือ
เราหาอะไรทำให้มันง่วนอยู่กับงาน พอใจในงาน เป็นสุขในงาน
มันก็ซบลิเมท (sublimate หมายถึง กลั่นกรอง ทำให้บริสุทธิ์
- ผู้เขียน) ของมันเอง เอาแรงทางเพศมาใช้ทางสติปัญญา เอา

แรงงานกิเลสมาใช้เป็นเครื่องของสติปัญญา ต้องมีงานอันหนึ่งซึ่งพอใจ หลงใหลขนาดเป็นนางฟ้า เหมือนกับเรียนพระไตรปิฎก ต้องหลงใหลขนาดนางฟ้า ความรู้สึกทางเพศมันก็ต้องเกิด แต่ว่าความรู้สึกทางนี้ (ความคิดที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม) เหมือนกับสิ่งต้านทาน เช่นว่า คลื่นกับฝั่ง **คลื่นมันก็แรงเหมือนกัน แต่ว่าฝั่งมันแข็งแรงพอจะรับ** (หัวเราะ)

ถาม- วิกฤตแบบจวนเจียนจะไปไม่ไป ตัดสินใจอย่างไร

นั่นมันเรื่องคิดฝัน เวลามันช่วยได้หรือว่าไม่รู้ไม่ชี้ (หัวเราะ) มันช่วยได้ มันเหมือนกับ **คลื่นกระทบฝั่ง** พอพ้นสมัย พ้นเวลา มันก็ไม่รู้หายไปไหน แต่สรุปแล้วมันต้องทำงาน พอถึงเวลาเช้า มันต้องทำงาน มันรักงานอยู่ ไปทำงานเสีย ความคิดฝันนั้นก็ค่อยๆ ซาไปๆ มันไปสนุกในงาน

ข้าพเจ้าได้มาพิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องนี้เป็นอุปมาธรรมที่มีประโยชน์มาก หากไม่บันทึกไว้เป็นหลักฐานก็เกรงว่าตนเองจะหลงลืมในภายหลัง และจะไม่เกิดประโยชน์อะไร หากไม่ห่อมนำมาพิจารณาบ่อยๆ เรื่อง **คลื่นกระทบฝั่ง** นี้ จึงกลายเป็น **เรื่องบังเอิญที่ไม่บังเอิญ** ที่ข้าพเจ้าได้ **“ประสบ”** อีกเรื่องหนึ่ง

๗๖

หลวงพ่อบอกข้อสอบ

ในราวปี พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๒๘ สมัยที่ข้าพเจ้ายังเป็นนักศึกษาอยู่ที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลวงพ่อผู้ท่านเคยบอกข้อสอบให้ข้าพเจ้าทราบล่วงหน้าและช่วยเหลือข้าพเจ้าในการทำข้อสอบ เท่าที่ข้าพเจ้าจำความได้ถึง ๕ วิชาด้วยกัน

ข้าพเจ้าจะขอเล่าเฉพาะวันที่หลวงพ่อบอกข้อสอบ วิชาที่อาจารย์ฉายศิลป์ เขียวชาญพิพัฒน์ เป็นผู้สอน คือวิชา แรงงานสัมพันธ์ ค่ะวันนั้นเวลาประมาณ ๓ ทุ่ม ก่อนวันสอบ ๑ วัน ข้าพเจ้านั่งอ่านตำราและทบทวนความรู้ที่อาจารย์ได้สอนมาตลอดเทอม ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังมีสมาธิกับตำราที่อยู่เบื้องหน้า ข้าพเจ้ารู้สึกเย็นวาบขึ้นที่ใจพร้อมกับมีเสียงบอก ข้าพเจ้าว่า พระธาตุหลวงปู่ทวดเสด็จ ข้าพเจ้าหันหลังกลับไปมองที่โต๊ะหมู่บูชาในห้องทันทีและเกิดความสงสัยว่า พระธาตุเสด็จมา แล้วท่านอยู่ที่ไหนล่ะ...อยู่ที่กระถางธูป เสียงตอบข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าหยุดอ่านหนังสือ เดินตรงมายังโต๊ะหมู่บูชา
สายตาหยุดอยู่ที่กระถางธูปใบน้อย...แล้วข้าพเจ้าจะทราบได้
อย่างไรละ ว่าอันไหนเป็นเม็ดกรวด เม็ดทราย อันไหนเป็นพระ
ธาตุ แต่แล้วข้าพเจ้าก็มองเห็นองค์พระธาตุสีน้ำตาลเกือบดำ
มีลักษณะค่อนข้างกลม ขนาดเล็กมากเหมือนไข่ปลา ข้าพเจ้าจึง
แยกออกมาจากกระถางธูปเพื่อนำมาบูชา

จากนั้นข้าพเจ้าได้มานั่งอ่านหนังสือต่อ สักครูก็มีความ
รู้สึกเหมือนมีคนบอกให้ข้าพเจ้าเขียนจดหมายวิจารณ์การสอน
ของอาจารย์ผู้สอน ข้าพเจ้าก็เลยนึกสนุกขึ้นมา นั่งเขียนจดหมาย
อย่างเอาจริงเอาจัง แทนที่จะนั่งอ่านหนังสือ เขียนเสร็จก็พับใส่
ซอง ตั้งใจไว้ว่าวันรุ่งขึ้นเมื่อสอบเสร็จ จะนำไปมอบให้อาจารย์
ที่ห้องพักของท่าน

วันรุ่งขึ้นเป็นวันสอบ เมื่อข้าพเจ้าได้เห็นข้อสอบซึ่งเป็น
ข้อสอบบรรยายเสียส่วนใหญ่ ข้าพเจ้าต้องแปลกใจที่หนึ่งในข้อ
สอบบรรยายข้อใหญ่ นั้นให้วิจารณ์การเรียนการสอนของท่าน
อาจารย์ฯ ในตอนแรกข้าพเจ้าก็ไม่ค่อยจะแน่ใจตนเองเท่าใดนัก
ว่าเราคิดเอาเองหรือเปล่า เป็นเรื่องบังเอิญหรือไม่

เรื่องพระธาตุเสด็จ หลวงพ่อบอกข้อสอบ ข้าพเจ้าเชื่อว่า
หากเป็นคนอื่นก็คงไม่แน่ใจตนเองเหมือนกัน แต่ในที่สุดก็มีเรื่อง
ที่ยืนยันให้ข้าพเจ้าแน่ใจว่าเป็นเรื่องจริง เพราะเหตุการณ์เกิดซ้ำ
รอยเดิม

หากเป็นเรื่องบังเอิญ คงไม่สามารถเกิดเรื่องทำนองเดียวกันได้หลายครั้ง หลวงพ่อบอกข้อสอบข้าพเจ้า อีกเป็นครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ และครั้งที่ ๔ ต่างกรรมต่างวาระกัน จนผลการสอบของข้าพเจ้าออกมาได้เกรดเอ หลายวิชา

ข้าพเจ้าได้พิจารณาแล้วคิดว่าเรื่องนี้หลวงพ่อดต้องการสอนอะไรบางอย่างให้แก่ข้าพเจ้า คงมิใช่เพียงแค่การบอกข้อสอบ และก็คงมิใช่เอาไว้ให้ข้าพเจ้านำมาเล่าให้หมู่คณะฟังเท่านั้น

ปริศนาธรรมจากนิมิตครั้งนี้ จะจริงหรือเท็จประการใด พระธาตุเสด็จมาจริงหรือไม่ หรือหลวงพ่อบอกข้อสอบจริงหรือไม่ สำหรับข้าพเจ้าแล้ว ถือว่าเป็นปาฏิหาริย์ที่หลวงพ่เมตตาให้ บทเรียนบทต่อมากับข้าพเจ้า

เป็นบทเรียนที่นำไปสู่ **อนุศาสนีปาฏิหาริย์** ให้ข้าพเจ้า ได้มีความเข้าใจในธรรมมากขึ้น และเป็น **สัมมาทิฏฐิ** มากขึ้น ในเวลาต่อมา

๗๗

ตัวประมาณ

หลังจากที่หลวงพ่อบอกข้อสอบให้ข้าพเจ้าทราบ ครังแรกแล้ว ท่านก็ได้ช่วยข้าพเจ้าทำข้อสอบอีกเป็นครั้งที่ ๒ ที่ท่านช่วยเหลือข้าพเจ้า คราวนี้เป็นวิชา พบ. ๒๕๓ วิชาการบริหารงานผลิตซึ่งมีอาจารย์ผู้สอนหลายท่าน ข้อสอบมีหลายลักษณะ ทั้งบรรยาย เต็มคำ ให้กากบาทหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด ฯลฯ

หลวงพ่อดูท่านเคยสอนวิธีทำข้อสอบแบบปรนัย (ให้กากบาทหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด) ให้ข้าพเจ้าว่า เวลาที่เราไม่แน่ใจ แทนที่เราจะเดาสุ่มหรือที่เรียกว่ากาส่งเดช เราจะไม่ทำ อย่างนั้น หลวงพ่อท่านสอนให้ข้าพเจ้าหลับตาและนึกถึงหลวงพ่อทวด (หลวงพ่อทวด เขี้ยบบน้ำทะเลจืด) แล้วกราบเรียนถามท่าน

ขณะที่อยู่ในห้องสอบ เมื่อข้าพเจ้าทำข้อสอบเสร็จ แต่เวลายังไม่หมด และยังมีข้อสอบประเภทกากบาทเหลืออีกประมาณ ๑๐ ข้อที่ข้าพเจ้าไม่แน่ใจ ข้าพเจ้าไม่รอช้า นึกถึงที่หลวงพ่อสอนทันที ค่อยๆ พิจารณาทีละข้อ หากข้อใดถูกต้อง เมื่อข้าพเจ้าเอปากกาจิ้มไปที่ตัวเลือก จะเกิดเป็นแสงสว่างขึ้นทันที แต่ถ้าไม่ถูกต้อง ก็จะมีมืดและไม่มีแสงสว่าง

ข้าพเจ้า ทำข้อสอบส่วนที่เหลือด้วยวิธีนี้จนเสร็จเรียบร้อย หลังจากประกาศผลสอบออกมา ข้าพเจ้าได้เกรด A เช่นเคย เดือนต่อมา ข้าพเจ้าได้มีโอกาสนำเรื่องนี้ไปเรียนถวายให้หลวงพ่อบุญราชมงคล ในครั้งนั้นมีเพื่อนของข้าพเจ้าซึ่งเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่งมากราบหลวงพ่อบุญราชมงคลด้วยเช่นกัน เพื่อนข้าพเจ้าคนนี้ได้ฟังเรื่องที่ข้าพเจ้าเล่าถวายหลวงพ่อบุญราชมงคล เขาจึงได้กราบเรียนหลวงพ่อบุญราชมงคลว่า

ผมได้ทำข้อสอบกากบาทแบบนี้เหมือนกัน ข้อสอบมี ๑๐๐ ข้อ พอเข้าห้องสอบผมก็หลับตาค้นถึงหลวงพ่อบุญราชมงคล ขอให้ช่วยทำข้อสอบด้วย จากนั้นก็ทำข้อสอบโดยใช้วิธีหลับตาค้นที่ละข้อ จนครบ ๑๐๐ ข้อ ผลสอบออกมาปรากฏว่าได้ F คือ สอบตก ทำไมเป็นอย่างนี้ครับหลวงพ่อบุญราชมงคล เพื่อนข้าพเจ้าถามหลวงพ่อบุญราชมงคล

หลวงพ่อบุญราชมงคลมองหน้าเพื่อนของข้าพเจ้าและเมตตาอบรมเตือนสติทั้งเพื่อนและข้าพเจ้าว่า

“แกไม่พิจารณาให้ดี นั่นแหละตัวประมาท จำไว้ ตัวประมาทนี่แหละตัวตาย”

ตรงกับพระพุทธพจน์ที่ว่า **ปมาโท มัจจุโน ปทัง** ความประมาทเป็นหนทางไปสู่ความตาย นั่นเอง

๗๘

ของโกหก

มีพระพุทธพจน์ว่า

“บุคคลใด เห็นสิ่งอันไม่เป็นสาระว่าเป็นสาระ และเห็น
สิ่งอันเป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ บุคคลนั้นมีความดำริผิดประจำใจ
ย่อมไม่อาจพบสาระได้”

ส่วนบุคคลใด เห็นสิ่งอันเป็นสาระว่าเป็นสาระ สิ่งอัน
ไม่เป็นสาระว่าไม่เป็นสาระ บุคคลนั้นมีความดำริถูกประจำใจ
ย่อมสามารถพบสิ่งอันเป็นสาระ”

เรื่องราว เหตุการณ์ บุคคล สัตว์ สิ่งของต่างๆ ที่ผ่าน
เข้ามาในชีวิตของเรานั้น

สรรพสิ่งล้วนเปลี่ยนแปลง ไม่คงที่ และไม่สามารถคงอยู่
ตลอดไป

หากเรารู้จักสังเกต ฝึกหัดพิจารณาหาเหตุหาผล จนใจ
คุ่นเคยกับความเห็นตามความจริง

เราจะเห็นถึง ความเปลี่ยนแปลง ทั้งบุคคลและสิ่งของ
ทุกอย่างรอบตัวเราได้ไม่ยากนัก

๗๙

ถึงวัดหรือยัง

ธรรมะเป็นสิ่งที่มืออยู่รอบๆ ตัวเราทุกๆ คน เพียงแต่ว่าเราจะสามารถมองเห็นและนำมาพิจารณาได้แค่ไหนอย่างไร ในสมัยพุทธกาล ท่านหมอชีวกโกมารภัจจ์ แพทย์ประจำองค์พระพุทธเจ้าของเรา สมัยที่ศึกษาอยู่กับอาจารย์ทศปาโมกข์ ก่อนจะสำเร็จวิชาการแพทย์ ท่านให้ถือเสียมไป เที่ยวหาดูว่ามีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ใช้เป็นยาไม่ได้ให้นำมาให้ โดยให้ไปเที่ยวหา ๔ วัน วันละทิศ ทิศละ ๑ โยชน์ รอบเมืองตักศิลา ท่านหมอชีวกรับคำสั่งอาจารย์แล้วถือเสียมไปเที่ยวหาตามคำสั่งของอาจารย์ ก็ไม่ได้พบเห็นสิ่งใดที่ไม่ใช่ยาเลย เมื่อกลับมาแล้วเข้าพบอาจารย์ แจ้งความนั้นให้ทราบ อาจารย์จึงกล่าวว่า เธอเรียนวิชาแพทย์สำเร็จแล้ว ความรู้เท่านี้พอเพียงที่เธอจะใช้เป็นอาชีพได้แล้ว

ต้นไม้ทุกชนิด หิน ดิน แร่ต่างๆ มีคุณค่า สามารถนำมาเทียบเป็นยาได้ฉันใด บุคคลผู้มีความฉลาดก็ฉันนั้น รอบๆ ตัวเราทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าคน สัตว์ สิ่งของ เรื่องราวเหตุการณ์ใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้น และผ่านเข้ามาในชีวิตประจำวันของเรานั้น ไม่มีเรื่องใด ที่ไม่สามารถนำมาพิจารณาให้เป็นธรรมะได้เลย

พระพุทธเจ้าท่านสอนให้เรามีความเข้าใจในโลกธรรม
ทั้ง ๘ อย่าง ได้แก่

ได้ลาภ เสื่อมลาภ
ได้ยศ เสื่อมยศ
ได้รับความสุข ประสบกับความทุกข์
มีคนสรรเสริญ และมีคนนินทา

...ถ้าใจเปรียบเหมือนน้ำหนึ่ง เมื่อใจเรากระทบกับ
โลกธรรม ๘ อย่างนี้แล้วกระเพื่อมไหวไปตามอารมณ์ ก็เป็นโลก
แต่ถ้าพิจารณาอย่างมีสติจนเท่าทันโลกธรรม ๘ อย่างแล้ว ไม่ซัด
ส่ายไปตามอารมณ์ทั้งหมดนี้ ใจก็เป็นธรรมอยู่โดยตลอด

ธรรมะแท้อยู่ที่ใจ มิใช่ที่วัด พระสงฆ์ หรือคัมภีร์ใบลาน
ที่ล้วนเป็นศาสนสถาน ศาสนบุคคล หรือศาสนวัตถุ เท่านั้น หาก
เราเข้าใจได้อย่างนี้ ศาสนธรรมอันเป็นสิ่งสำคัญ ที่สุดก็จะเกิดขึ้น
ที่ตัวเรา เมื่อนั้น เราก็จะเข้าใจคำว่า พระที่คล้องใจ มิใช่ พระที่
คล้องคอ

หลวงพ่อดู ท่านสรุปเรื่องนี้ให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“ถึงแก่วัด แต่ใจยังมีโกรธ โลก หลง ไปตาม ๘
อย่างที่ว่านี้ แกยังมาไม่ถึงวัด แต่ถ้าแกอยู่บ้านหรือที่ไหน ๆ
แต่ไม่ โกรธ ไม่โลภ ไม่หลง ไม่มี ๘ อย่างนี้มากวนใจ ข้าว่าแก
มาถึงวัดแล้ว”

๘๐

รางวัลคุณภูมิพล

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๗ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีเหตุการณ์หนึ่งซึ่งหลวงปู่ทวดได้เมตตาให้ความช่วยเหลือจนข้าพเจ้าไม่มีวันที่จะลืมไปได้คือวันหนึ่งข้าพเจ้าได้ทราบข่าวว่า ทางมหาวิทยาลัยจะมีการจัดประกวดการเขียนเรียงความในหัวข้อเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชกับพุทธศาสนาในสังคมไทย”

ข้าพเจ้าเกิดความสนใจที่จะเขียนเรียงความดังกล่าวขึ้นมาทันที แต่ก็ไม่แน่ใจตนเองว่าจะมีความสามารถเขียนได้ดีสักเพียงใด เมื่อข้าพเจ้าตัดสินใจแน่วแน่แล้วว่า จะเขียน จึงได้มากราบพระ ระลึกถึงพระคุณครูบาอาจารย์ และอาราธนาหลวงปู่ทวดและหลวงปู่คู่เพื่อขอความช่วยเหลือจากท่านให้งานเขียนชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังนึกอธิษฐานอยู่ในห้องพระเพียงลำพังนี้ ก็บังเกิดนิมิตเป็นหลวงปู่ทวดท่านเดินออกมาจากโต๊ะหมู่บูชามาหาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าแลเห็นภาพตัวเองนั่งคุกเข่า หมอบตัวลง และหงายฝ่ามือทั้งสองยื่นไปข้างหน้า เบื้องหน้า ข้าพเจ้าแลเห็นเป็นภาพหลวงปู่ทวดยืนสวดมนต์ให้พร

พร้อมกับเป่าลมที่มือทั้งสองของข้าพเจ้า ในนิมิตนั้น ข้าพเจ้าเห็น เป็นอักขระโบราณอยู่เต็มสองฝ่ามือ ข้าพเจ้าจึงกราบเรียนถาม หลวงปู่ทวดว่า “อะไรหรือขอรับ” ท่านตอบสั้นๆ ว่า “ความรู้” จากนั้นท่านก็หันหลังเดินกลับหายลับเข้าไปในโตะหมู่บูชา

ข้าพเจ้าปลื้มปีติมาก และเกิดเป็นกำลังใจอย่างยิ่งในการเขียนหนังสือครั้งนั้น และได้ใช้เวลากว่าสามเดือน จึงเขียนเรียงความแล้วเสร็จ ขณะที่เขียนหากติดขัดอะไร เมื่อนึกถึงหลวงปู่ทวด จะเหมือนท่านช่วยดลใจให้สามารถเขียนต่อได้ จะค้นคว้า หรือหาข้อมูลอ้างอิงใด ๆ ก็ไม่ติดขัดเลย เป็นเรียงความเรื่องยาว ขนาดมากกว่า ๓๐ หน้ากระดาษพิมพ์ดีด ซึ่งนับเป็นงานเขียนที่ยาวที่สุดในชีวิตของข้าพเจ้าเลยทีเดียว เมื่อทางมหาวิทยาลัย ประกาศผลการประกวดเรียงความ งานเขียนของข้าพเจ้าเป็นงานเขียนชิ้นเดียวในปีนั้นที่ได้รับพระราชทานรางวัลทุนภูมิพล โดยได้เข้ารับพระราชทานรางวัลเป็นทุนการศึกษาจากพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันพระราชทานปริญญาบัตร

จากคนที่ไม่เคยเขียนหนังสือ จากคนที่ไม่เคยสนใจงานด้านซีดๆ เขียนๆ มาก่อน จนมาได้รับพระราชทานรางวัล **ทุนภูมิพล** ไม่เป็นที่สงสัยเลยว่าข้าพเจ้าจะยินดีและดีใจเพียงใด ข้าพเจ้าขอกราบแทบเบื้องบาทของหลวงปู่ทวดและหลวงพ่อดู๋ ขอนมัสการด้วยความเคารพ...ด้วยเศียร... และ เกล้า...ที่ทำฝันของข้าพเจ้าให้เป็นจริง

๘๑

หลวงปู่ทวดช่วยชีวิต

ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ เป็นคำสอนของพระพุทธองค์ที่ใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย ความทุกข์ของคนเรานั้นมีมากมายหลายเรื่องหลายอย่าง การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่เพียรพยายามรักษาอย่างไรก็ไม่ยอมหายสักที นี่ก็เป็นความทุกข์ที่ทรมาณจิตใจมากเรื่องหนึ่งของมนุษย์เรา บทความที่ท่านจะได้อ่านต่อไปนี้เป็นเรื่องของคุณรัตนากรณี อินทรกำแหง ซึ่งเขียนโดยเบญจจะ ชินปัญชนะ จากหนังสือขวัญเรือน ได้เล่าไว้ดังนี้

คุณรัตนากรณี อินทรกำแหง เป็นศิลปินดาราคีที่เด่นดังในอดีตและยังมีผลงานอยู่ถึงทุกวันนี้ ชีวิตจริงของศิลปินท่านนี้ได้ผ่านอุปสรรคมาแล้วอย่างมากมาย ตื่นเต้นเร้าใจยิ่งกว่าภาพยนตร์ที่เธอแสดง และเมื่อถึงบทเศร้าแล้ว เศร้าสุดจนต้องฆ่าตัวตาย เมื่อหลายปีก่อนคุณรัตนากรณี ได้เกิดล้มป่วยเป็นอัมพาต ลุกเดินไม่ได้ ได้ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลมีชื่อแห่งหนึ่ง หมดเงินไปร่วม ๒ แสนบาท แต่ไม่หาย และไม่ดีขึ้นเลย พอรู้ข่าวว่าที่ไหนมีหมอเก่ง จะรีบให้คนพาไป รักษาแล้วก็เหมือนเดิม รักษาไปจนทรัพย์สินเงินทองเกือบหมด โรคร้ายที่ทรมาณเพราะ

ลูกเดินไม่ได้ก็ยังทรมาณใจอยู่ เป็นเช่นนี้อยู่ยาวนานถึง ๗ เดือน

ฆ่าตัวตายดีกว่า คนเราเมื่อหมดหนทางไม่มีทางออก ก็ต้องคิดสั้น คนที่ต้องอยู่ในสภาพที่ช่วยตัวเองไม่ได้เป็นระยะเวลา นานๆ ต้องอยู่แต่ในห้องที่แคบๆ จะทำอะไรก็ต้องอาศัยผู้อื่น มั่นหน้าเพื่อนหายคับแค้นใจยิ่งนัก ตายซะจะดีกว่าชาติที่แล้ว คงทำกรรมไว้มาก ขอยอมชดใช้กรรมแต่เพียงเท่านี้

นั่นเป็นคำพูดของคุณรัตนภรณ์ ที่น้อยอกน้อยใจในชะตากรรมของตนเอง ก่อนที่จะตัดสินใจไปตาย ! เมื่อตัดสินใจแล้ว จึงเดินทางท่องเที่ยวแบบสั่งลา อยากรไปที่ไหนก็ไปชอบใจที่ไหนก็อยู่นานหน่อย เมื่อไปถึงภูเกิดเกิดความเบื่อจึงหลบไปชายหาดที่ไม่มีคนส่งบุตรบุญธรรม (เพราะคุณรัตนภรณ์ หรือคุณแดง ไม่มีบุตร) ให้ไปซื้อข้าวปลาอาหารทานกันที่ชายหาด

เมื่อไม่มีใครอยู่แล้ว คุณแดงจึงได้ตั้งจิตอธิษฐานต่อคุณพระศรีรัตนตรัย โดยเฉพาะ **หลวงพ่อทวด** ที่เคารพนับถือมาก เพราะเคยได้ประจักษ์ในด้านอิทธิฤทธิ์อิทธิปาฏิหาริย์จากการรอดตายมาแล้ว (ถึงกับได้ชักชวนคุณสมบัติ เมทะนี ดารา ยอดนิยมในอดีต ช่วยกันสร้างพระเครื่องบูชาหลวงพ่อทวด ถวายให้วัดข้างให้ไปรุ่นหนึ่ง) ช่วงนั้นคุณแดงได้ตั้งจิตอธิษฐานต่อองค์หลวงพ่อทวดไว้ว่า

“ขณะนี้ลูกได้ถูกร้ายเบียดเบียน ทนทุกข์ทรมาณ เป็นเวลานานแล้ว วันนี้ได้ตัดสินใจขอลาตาย บุญใดที่ลูกได้ทำ

มาแล้ว ในอดีตชาติก็ดี และในชาตินี้ก็ดี ลูกขออุทิศบุญนั้นให้กับ
เจ้ากรรมนายเวรที่ได้ล่วงเกินกันมา จะด้วยเจตนาที่ดี ไม่เจตนา
ก็ดี ขอให้หลวงพ่อดู ช่วยเป็นสื่อไปบอกให้เจ้า กรรมนายเวร
ต่าง ๆ มารับไปและอโหสิกรรมให้ลูกด้วย และถ้าเมื่อลูกได้หมด
กรรมจริงแล้ว ขอให้หลวงพ่อดูได้เมตตาสงเคราะห์ให้หายจาก
โรคร้ายในวันนี้ด้วย ถ้ายังไม่หาย ลูกขอลาตายในบัดนี้”

เมื่อจบคำอธิษฐานแล้ว คุณแดงก็ลงมือคลานกิ้งตัวลง
ทะเลไป เมื่อเจอคลื่นซัดมา ก็กิ้งกลับไปแต่ก็ยังกระเสือกกระสน
คลานต่อไป แล้วก็ถูกคลื่นซัดเข้าฝั่งอีก ต่อสู้กับคลื่นเพื่อที่จะไป
ให้ลึกพอที่จะจมน้ำแล้วหายใจไม่ออก เป็นเช่นนี้อยู่ ครึ่งชั่วโมง
จนบุตรบุญธรรมกับคนใช้มาพบเห็น ช่วยพยุงตัวขึ้นฝั่ง ขณะนั้น
เหนื่อยจนไม่ได้สติ มาตกใจรู้ตัวเพราะเสียงตะโกนลั่นว่า “แม่
หายแล้ว ! แม่หายแล้ว !” ปาฎิหาริย์เกิดขึ้นแล้ว เพราะคุณแดง
ยืนได้แล้ว เดินได้ด้วย หายจากโรคร้ายแล้ว จากคุณพระรัตน
ตรัยและหลวงพ่อดูที่ประทานให้ เหนรมิตให้โดยใช้เวลาสั้นๆ
จากการที่ต้องทนทรมานอยู่นานถึง ๗ เดือน

นี่เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ข้าพเจ้าขอฝากท่านผู้อ่านไว้ เป็น
เครื่องเจริญศรัทธา

๘๒

ทามาก็อตจิ

ทามาก็อตจิ หรือเจ้าสัตว์เลี้ยงคอมพิวเตอร์ที่แสนจะซื่ออ่อน ซึ่งกำลังแพร่ระบาดและเป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ญี่ปุ่นและในบ้านเรา จนทางโรงเรียนต้องห้ามนักเรียนไม่ให้นำมาโรงเรียน เพราะจะทำให้เสียการเรียน เนื่องจากต้องคอยดูแลทามาก็อตยิ่งกว่าไขในหิน ต้องคอยป้อนอาหารให้ทาน พาเข้าห้องน้ำ เจ็บป่วยต้องพาไปหาหมอและอื่นๆ อีกอีกปาละ มิฉะนั้น... มันก็จะตาย

จากเรื่องทามาก็อตจิเจ้าสัตว์เลี้ยงปลอม ทำให้ข้าพเจ้าคิดถึงถึงวรรณกรรมที่มีชื่อเรื่องหนึ่งในอดีต คือ *ตลิ่งสูง ซุงหนัก* ของ *นิคม* ร่ายยาว กวีซีไรต์เมื่อหลายปีก่อน ครั้งนั้น นิคมได้นำเสนอเรื่องความเป็น *ของจริง* และ *ของปลอม* ได้อย่างไพเราะกินใจยิ่งนัก *นิคม* ได้ให้ *คำกาย* ตัวเอกของเรื่องเรียนรู้และพบคำถามได้โดยการ “*ประสบ*” กับ คำตอบอันเป็นรูปธรรมหลาย ๆ ครั้ง จนสามารถโยงเข้าสู่ปริศนาในใจได้

คำกายเริ่มแกะข้างใหญ่เท่าตัวจริง เขาเริ่มตั้งคำถามว่า “*เราเคยเดินทางไกล ได้พบเห็นอะไรหลายอย่าง แต่ตัวเราเอง*

เป็นของใกล้ที่สุด เรากลับไม่เคยเห็นมันเลย” จนเมื่อค่างายแกะข้างได้เป็นตัวเป็นตนแล้ว แต่เขายังหาความเป็นข้างไม่ได้

จนวันหนึ่ง เมื่อเขาอยู่บนหลังพลาญสุด ยามที่พลาญสุดตกมัน เมื่อเขาคุมสติได้เขาพบว่า สิ่งนี้เองที่เราอยากรู้ เขาคิดขณะความอ่อนและอ่อนละมุนจากตัวข้างเล่นชานใต้ร่างเขา มันมีอารมณ์มีเลือดเนื้อมีชีวิตและวิญญาณ เขาสัมผัสได้ถึง ความมุกทะลุ รุนแรงที่กำลังทะยานไปข้างหน้า รู้สึกถึงความหวาดกลัว และหัวโนไหวชั่วขณะของมัน ความเศร้า ความเจ็บปวด และความตกใจ ขณะตื่นรนและวิ่งพล่าน พัดเหวี่ยงอยู่กับ แอ่งที่หาทางออกไม่ได้ สิ่งที่ค่างายค้นพบนี้ ไม่ใช่เพียงแค่ชีวิตและเลือดเนื้อของข้างตัวหนึ่งเท่านั้น แต่คือชีวิตและเลือดเนื้อของมนุษยชาติที่ขาดหายไปในโลกปัจจุบัน โลกที่ผู้คนจมจุ่มกับชีวิตที่เป็น “ซาก” มากกว่าชีวิตที่เป็น “จริง”

ดังนั้น ค่างายจึงหันกลับมาพิจารณาข้างไม้ของเขา อีกครั้งหนึ่ง และจงใจฉายหน้าว่า “คนเรานี้แปลกจริง ๆ ไม้ใหญ่ มันก็ใหญ่ของมันอยู่แล้ว ใครไม่ได้ทำให้รูปข้างใหญ่ แต่ท่อนไม้มันใหญ่ของมันเอง ตัวมันจริง ๆ คือต้นไม้ใหญ่ แต่คนกลับ ไม่เห็นความสวยและมีค่าของมันตอนมีร่มเงามีชีวิต กลับโค่น มันลิดกิ่งใบให้เป็นซากไม้แล้วเอามาแกะให้เหมือนซากข้าง ชื่นชมมันมากกว่าได้เห็นข้างหรือต้นไม้ที่มีชีวิตจริง ๆ เสียอีก **ทำไปทำไม จะไม่มีของจริงเลยสักอย่าง ไม่ว่าข้างหรือไม้**”

เรื่องของทามา ก็อดจิก ค่างาย และพลายสุด เป็นตัวอย่าง
อันดีให้ข้าพเจ้าได้ความเข้าใจชัดเจนแจ่มแจ้งขึ้นในเรื่อง **ของจริง
ของปลอม**

บทสนทนาตอนหนึ่ง ที่หลวงพ่อดูท่านพูดคุยกับ
ข้าพเจ้าและเพื่อนครั้งที่ได้กราบนมัสการและถวายดอกบัวแก่
ท่าน ก่อนที่จะถวายดอกบัว เพื่อนของข้าพเจ้าได้นำดอกบัว มา
พับกลีบบัวให้ดูเหมือนเป็นดอกกุหลาบ อีกกลุ่มก็เอาดอกบัวมา
พับกลีบเข้าไปที่ละชั้นจนเห็นเกษรดอกบัวที่อยู่ด้านใน หลวงพ่อ
ท่านนั่งมองดูอยู่ในที่สุดท่านได้ฝากข้อคิด ในการไปทำบุญครั้ง
นั้นให้ข้าพเจ้าว่า

**“ดอกบัวที่พับกับดอกบัวที่ไม่ได้พับ อย่างไหนอยู่ได้
นานกว่ากัน”**

“อย่างที่ไม่พับครับ” ข้าพเจ้าตอบ

**“เอ้อ ! ก็เรานั้นอยากนี่นา อยากให้เป็นอย่างนั้น
อยากให้เป็นอย่างนี้ ข้าฝากแก่ไปคิดดู”**

พับกันไปพับกันมา ในที่สุดของจริงก็อยู่ได้ทนนานตาม
ธรรมชาติกว่าของที่ถูกพับ และก็ดูจริง ๆ แล้วดอกบัวที่ถูกพับเป็น
ดอกกุหลาบนั้นจะดูเป็นดอกบัวก็ไม่ใช่ จะเป็นดอกกุหลาบก็ไม่เชิง

เอา *ความเป็นดอกบัว...ถวายท่านดีกว่า* ข้าพเจ้าตอบ
กับตัวเอง

๘๓

ไตรสรณาคมน์

คุณหม่อมรา มลิลลา เป็นภรรยาของผู้ปฏิบัติธรรมได้ดี ยิ่งผู้หนึ่ง ที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือและถือเป็นแบบอย่าง วันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้มีโอกาสสนทนาธรรมกับท่านที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

บทสนทนานั้น ได้พูดกันถึงพระไตรสรณาคมน์ คุณหมอได้ฝากข้อคิดในเรื่องที่กล่าวกันว่า การขอถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะ เป็นที่พึ่ง จะสามารถกำจัดภัยได้จริงนั้น ถึงอย่างไร จึงกำจัดภัยได้จริง คุณหมอได้อธิบายว่า

การถึงพระพุทธ เพื่อเป็นสรณะนั้น หมายถึง การเข้าใจถึงศักยภาพของจิตแท้ที่เป็นพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ใครก็ตามที่เชื่อเช่นนี้ จนพากเพียรบากบั่น ฝึกอบรมจิตใจของตนให้ เกิดเป็นสัมมาทิฐิ ตั้งมั่นในมรรค ไม่ย่อหย่อน อ่อนแอ ท้อแท้ เกียจคร้านที่จะปฏิบัติให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

จนในที่สุด ใจนั้นถึงพร้อมด้วยสติ สมาธิ ปัญญา และมีกำลังพอที่จะขุดรากถอนโคนกิเลสอาสวะทั้งปวงออกไปจาก จิต

ใจได้ จิตของผู้นั้น ก็จะเป็นอิสระจากสิ่งเศร้าหมอง คือ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน ตีน เบิกบาน เป็นพุทธะ มีความบริสุทธิ์เทียบเท่ากับพุทธะของพระอรหันต์ทั้งปวง และของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ แต่ความสามารถทางอภิญญาอาจ ยิ่งหย่อนกว่ากันได้

การถึงพระธรรม คือ การมีสติรักษาใจให้น้อมเอา เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตมาเป็นธรรมะสอนใจแทนการปล่อยให้ปรุงคิดเตลิดไปตามสัญญา อารมณ์เกิดเป็นความทุกข์ เกิดเป็นความคับข้องใจ หรือเมื่อใดใจคิดฟุ้งซ่าน ก็หยุดกำหนด รั้อยู่กับปัจจุบัน คือขณะเดี๋ยวนี้นี้ เฉพาะหน้าแต่ละขณะ แต่ละขณะ ใจที่ฝึกเช่นนี้ จะเปรียบเสมือนมีธรรมของพระพุทธองค์เทศน์ให้ ฟังอยู่ในใจตลอดเวลา

เมื่อไม่มีสิ่งกระทบก็รั้อยู่กับปัจจุบัน เมื่อมีสิ่งกระทบ ไม่ว่าจะเป็นผัสสะจากภายนอก หรืออารมณ์ของใจเอง ก็จะหมุนให้ คิดเป็นมรรคทุกครั้ง จะเปลี่ยนจากความคิดที่เป็นกิเลส ให้เป็น มรรคเปลี่ยนกิเลสเป็นมรรค ดังนี้เรื่อยไป ดังนั้น ความคิด คำพูด หรือการกระทำด้วยกายทุกอย่าง จะเป็นการกระทำเพื่อความสิ้น สุดแห่งทุกข์ถ่ายเดียว

การถึงพระสงฆ์ คือ การน้อมตนให้ปฏิบัติตั้ง “พระสงฆ์” คือ เป็นผู้ปฏิบัติดี (สุปฏิปันโน) ปฏิบัติตรง (อุชุปฏิปันโน) ปฏิบัติถูก (ญายปฏิปันโน) ปฏิบัติชอบ (สามี จิปฏิปันโน) ตลอดเวลาที่จะระลึกได้

การปฏิบัติดังกล่าวมานี้คือ การถึงพระพุทฺธ พระธรรม
พระสงฆ์ ที่จะเป็นสรณะที่พึ่งอันแท้จริง สามารถกำจัด ทุกข์ กำจัด
ภัยได้จริง

ข้าพเจ้าฟังคุณหมอบอกอธิบายจนจบได้แต่่อมยิ้ม

ใบหน้าของหลวงพ่อดูผ่อนคลายพร้อมกับเสียงของท่าน
ดังขึ้นมาในโสตประสาทของข้าพเจ้าว่า **“นั่นแหละ พระไตร
สรณาคมน์ ใครเชื่อพระ ก็เป็นพระ ใครละได้ ก็ไม่ใช่คน”**

๘๔

ไม่พอดีกับ

ข้าพเจ้าเคยได้ยินผู้อำนวยการวัยห้าสิบท่านหนึ่ง ใน
ธนาคารปรารภกับผู้ใหญ่อีกท่านว่าสมัยหนุ่ม ๆ มีเร็วแรงดี แต่
เงินเดือนน้อย อยากไปเที่ยวเมืองนอกก็ไปไม่ได้ เพราะไม่มี
สตางค์ แต่ทุกวันนี้มีเงินเดือนมาก อายุก็มากขึ้นตามมา มีเงิน
ไปเที่ยวได้อย่างสบาย แต่ไม่มีแรงไป

ข้าพเจ้านึกถึงคำคมที่ อุดม แต่พานิช หรือ “โน้ส”
ศิลปินตลกและนักเขียนที่โด่งดังสุดขีดจากเดี่ยวไมโครโฟน และ
งานเขียนหนังสือที่ขายดีติดอันดับยอดขายสูงสุดคนหนึ่งในบ้าน
เราขณะนี้ ได้เล่าไว้ในหนังสือ *Note Book* หน้า ๑๓๑ ว่า

มีแรง มีเวลา ไม่มีเงิน

มีแรง มีเงิน ไม่มีเวลา

มีเงิน มีเวลา ไม่มีแรง

นี่เป็นข้อคิดที่ดีทีเดียว ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงคำสอน
หลวงพ่อดูที่สอนข้าพเจ้าให้ตั้งอกตั้งใจภาวนาตั้งแต่อายุไม่มาก
ในเวลาที่มีเร็วแรง มีเวลา(จะมีเงินหรือไม่มีเงิน ช่างมัน!) ว่า

“ข้อสำคัญที่สุดของการปฏิบัติคือ ต้องไม่ประมาท
ต้องปฏิบัติให้เต็มที่ตั้งแต่วันนี้ ใครจะรู้ว่าความตาย
จะมาถึงเราเมื่อไร ?

เคยเห็นไหม เพื่อนเรา คนที่เรารู้จักที่ตายไปแล้ว นั้น
นะ เขาเตือนเรา

ถ้าเราปฏิบัติไม่เป็นเสียแต่วันนี้ เวลาจะตายมันก็ไม่
เป็นเหมือนกัน

เหมือนกับคนที่เพิ่งคิดหัดว่ายน้ำ เวลาใกล้จะจมน้ำ
ตายนั้นแหละ ก็จมนตายไปเปล่า ๆ

แกไม่ปฏิบัติหนึ่งวันนี้ เสียหายหลายแสน

วันหนึ่งก็มีความหมาย

ข้าฝากให้แกไปคิดเป็นการบ้าน”

๘๕

ธรรมะจากสัตว์

เวลาพระพุทธเจ้าตรัสสอนเหล่าพระสาวก ท่านมักจะยกสัตว์ต่าง ๆ มาแสดงเปรียบเทียบให้ได้แง่คิดทางธรรมอยู่เสมอ นับเป็นวิธีสอนธรรมที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ และมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจนทีเดียว

ดังตัวอย่าง เช่น ยกเรื่องงูพิษเปรียบกับการศึกษาเล่าเรียน ถ้าเรียนไม่ดี เรียนไม่เป็น ได้ความรู้มาผิด ๆ ความรู้นั้นอาจจะเป็นอันตรายดุจเดียวกับงูพิษที่ซ่อนหาง ย่อมถูกงูพิษแวงกัดเอาได้

ยกลิงโง่อยากลองเอามือจับตั้ง เอาเท้าถีบและใช้ปากกัด ผลที่สุดติดตั้งดินไม่หลุด เปรียบเหมือนคนที่ไม่รู้จักวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องเต็มไปด้วยความเห็นผิด ความเข้าใจที่ผิด ในที่สุดก็จะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ลำบาก

ยกเต่าหดหัวอยู่ในกระดอง ได้ยินเสียงอะไรที่ผิดปกติ ก็จะหดหัวเข้ากระดองปลอดภัยไว้ก่อน เปรียบดังผู้ปฏิบัติที่สำรวมอินทรีย์ (คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) เห็นอะไร ได้ยิน

อะไร...ก็มีสติ ไม่ยินดี ยินร้ายไปตามเสียงร่ำจากภายนอก ก็ยอม
ปลอดภัยจากกิเลสได้

ยกนกเขา ที่ร้องเสียง คุณ คุณ เหมือนคนที่ตระหนี่ถี่เหนียว
หวงแหนโภคทรัพย์ ไม่แบ่งปันคนอื่น ตัวเองก็ไม่กิน ไม่ใช่ บุญ
กุศลก็ไม่ทำ ได้แต่นอนกอดทรัพย์ภูมิใจว่าทรัพย์ของคุณ ของคุณ
หลงยึดติดอยู่อย่างนั้น

ในบรรดาเรื่องที่ยกตัวอย่างมานี้ เรื่องที่หลวงพ่อดู
นำมาเล่าเป็นอุทาหรณ์สอนใจให้ศิษย์ได้ฟังกันบ่อย ๆ คือ เรื่อง
นกเขา ที่ร้องเสียง คุณ คุณ ได้ฟังแล้วเหมือนเป็นเครื่องเตือนใจ ให้
ศิษย์ทั้งหลายอย่าได้ประมาท และหมั่นพิจารณาอยู่เนือง ๆ ว่า

ตัวเรา...ตัวเขา

ไม่ใช่เรา...ไม่ใช่เขา

ของเรา...ของเขา

ไม่ใช่ของเรา...ไม่ใช่ของเขา

๘๖

สังคมวิปริต

ในหนังสือพุทธธรรมกับสังคมซึ่งเขียนโดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวถึงสังคมไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๘ ไว้ว่า “ประเทศไทยมีวัดกว่า ๒๕,๐๐๐ วัด พระกว่าสองแสนรูป เณรกว่าแสนรูป พุทธศาสนิกชนอีกเต็มประเทศ โฉนเราจึงมี ปัญหาทางสังคมมากขึ้นเรื่อยๆ”

ความเป็นคนใจบุญสุนทานของผู้คนไทยในอดีต และการที่มีวัดวาอารามสร้างอยู่ทุกมุมเมือง ไม่ได้ช่วยให้ปัญหา สังคมลดลงไปในปัจจุบัน

สภาพเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมถึงขั้นวิกฤต ผู้คน มีความทุกข์ยากกันมากมาย เรามีผู้นำบ้านเมืองที่ไม่สามารถ เอาเป็นแบบอย่างที่ดีได้ จนสื่อมวลชนต่างพากันขนานนามว่า เป็นยุคคราหุครองเมือง ทั้งผู้นำและคนรอบข้างหมดปัญญาแก้ไข ปัญหาบ้านเมืองในทางที่ถูกที่ควร ถึงขนาดต้องสะเดาะเคราะห์ ต่อชะตา ทำพิธีรับส่งราหู ดูฮวงจุ้ยกันให้วุ่นวายสับสน จนเประอะ กันไปหมด ประชาชนเดือดร้อน สังคมวิปริตกันถ้วนหน้า

ท่านพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้ฝากข้อคิด
หลักธรรมไว้ในหนังสือของท่าน ชื่อ “เมืองไทยจะวิกฤต ถ้าคน
ไทยมีศรัทธาวิปริต” ซึ่งข้าพเจ้าขออนุญาตคัดลอกมา ณ ที่นี้
สรุปความว่า คุณสมบัติของชาวพุทธที่ดี หรืออุบาสกธรรม ๕
ประการ ที่ควรปฏิบัติคือ

๑. มีศรัทธา เชื่ออย่างมีเหตุผล มั่นในคุณพระรัตนตรัย
ไม่มกมาย
๒. มีศีล มีความประพฤติสุจริตตั้งงาม อย่างน้อยดำรง
ตนได้ในศีลห้า
๓. ไม่ตื่นข่าวมงคล เชื่อกรรม มุ่งหวังผลจากการกระทำ
มิใช่จากโชคกลางของคลัง พิธีกรรม สิ่งศักดิ์สิทธิ์
๔. ไม่แสวงหาทักษิไณยนอกหลักคำสอนของพระ-
พุทธเจ้า
๕. เอาใจใส่ ทำนุบำรุงช่วยกิจการพระพุทธศาสนา

เริ่มต้นที่ตัวเรา...เริ่มที่บ้านเรา แล้วเราจะมีใช้ตัวปัญหา
ที่ทำสังคมให้วิปริต แต่จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาสังคม
วิปริต ให้เป็นส่วนหนึ่งที่ลูกศิษย์หลวงพ่อมอบเป็นของขวัญ
ถวายแด่ในหลวง และมอบถวายแด่...หลวงพ่ของเรา

๘๗

เชื่อดื้อยา

หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับวันอังคารที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ หน้า ๒๐ ในคอลัมน์เมนู ข้อมูลโดย นายดาต้า ได้พูดถึงเรื่องของการหมกกับการสั่งยาให้แก่คนไข้ ข้าพเจ้าขอเล่าให้ฟังโดยย่อ ๆ เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการสื่อให้ท่านผู้อ่านได้ทราบ เรื่องของเรื่องมีว่า มีคำถามจากชาวบ้านถึงนาย ดาต้า ข้าพเจ้าขอคัดลอกมาดังนี้

“ผมสังเกตว่าเดี๋ยวนี้ไปหาหมอ แล้วหมอสั่งยามาให้ มาก อย่างเป็นทางการไปรักษาที่โรงพยาบาลเอกชน ค่ารักษา ค่ายา ๔๐๐ - ๕๐๐ บาท ทุกครั้ง ทั้งที่แต่เดิมนั้น โรคหวัดนี้ กินยาแผงไม่กี่บาทก็หายแล้วทำไมถึงเป็นเช่นนั้น”

จากคำถามข้อสงสัยดังกล่าว นายดาต้าก็ได้ตอบไปในลักษณะที่ว่า หมอจ่ายยาให้ไปเกินกว่าเหตุ ข้าพเจ้าได้นำเรื่องนี้ไปสอบถามจากญาติซึ่งเป็นอายุรแพทย์ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางการรักษาด้วยยาซึ่งก็ได้ความกระจ่างกลับมาว่า เราคงเคยทราบกันว่ามีเชื้อโรคมามากมายมีอาการดื้อยา ทำให้รักษาหายได้ยาก โดยเฉพาะในเมืองไทย ทั้งนี้ มีสาเหตุที่สำคัญ คือการให้การ

รักษาที่ไม่เต็มที่ ดังเช่น คนไข้ไปซื้อยามาทานเองจากร้านขายยา หรือไปพบแพทย์ตามคลินิก โรงพยาบาล แพทย์ส่วนใหญ่จะจัดยาให้คนไข้ครบตามจำนวนว่าจะต้องทาน ยากี่วัน ๕ วัน ๗ วัน หรือ ๑๐ วัน ก็จะจัดยาให้ครบ เช่น คนไข้เป็นหวัดเนื่องจากติดเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งคนไข้จำเป็นต้องได้ยาปฏิชีวนะหรือยาแก้อักเสบ คนไข้ที่เป็นวัณโรค คนไข้ที่เป็นโรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ ฯลฯ

เมื่อคนไข้เหล่านี้ทานยาแล้วมีอาการดีขึ้น หรือ หายไป ก็จะหยุดยาทันที ที่เชื้อโรคยังไม่หาย เมื่อหยุดยา ขณะที่เชื้อโรคบางส่วนยังไม่ตายนั้น มันจะกลับฟื้นขึ้นมาใหม่ แพร่พันธุ์ใหม่ ออกมา ซึ่งเป็นพันธุ์ที่จะมีวิวัฒนาการให้ดื้อต่อยาที่เคยใช้มาก่อน แต่ใช้ไม่ครบตามจำนวน จากนั้นไม่นาน อาการเจ็บไข้ก็จะเกิดขึ้นมาใหม่ คราวนี้จะรักษาให้หายก็จะยากกว่าครั้งแรกแน่นอน ต้องใช้ยาที่แรงขึ้นกว่าเก่า หากคนไข้ใช้ยาผิดวิธี เชื้อก็จะดื้อยาขึ้นมาอีก ทุกวันนี้จึงมีโรคดื้อยา เกิดขึ้นมากมาย เพราะการใช้ยาที่ไม่ศึกษาให้ถูกวิธี

ในเรื่องของการศึกษาปฏิบัติธรรมก็เช่นเดียวกัน

การใช้ยาไม่ถูกวิธี... ทำให้เชื้อโรคดื้อยาขึ้นจนใด
การศึกษาปฏิบัติธรรมไม่ถูกวิธี... ก็ทำให้ศิษย์ดื้อคำสั่งสอนของ
ครูอาจารย์ฉันนั้น

๘๘

คุณธรรม ๖ ประการ

หลวงพ่อดู เคยปรารภธรรมเกี่ยวกับเรื่องการเจริญโพชฌงค์ อันเป็นคุณธรรมที่ทำให้บุคคลผู้ปฏิบัติตามได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน มีแต่ความเย็นใจในทุกที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ เป็นธรรมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อีกทั้งมีความไพเราะทั้งอรรถและธรรม จึงขอฝากไว้กับศิษย์หลวงพ่อดี้นำไปพิจารณากัน

“ดูก่อนท่านผู้เห็นภัยในวัฏฏสงสารทั้งหลาย ผู้ที่เห็นภัยในวัฏฏสงสารนั้น ถ้าประกอบด้วยคุณธรรม ๖ ประการนี้ ย่อมจะได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน ถึงความเยือกเย็นอย่างยอดเยี่ยม คุณธรรม ๖ ประการนั้น คือ

ช่มจิตในสมัยที่ควรช่ม

ประคองจิตในสมัยที่ควรประคอง

ยังจิตให้ร่าเริงในสมัยที่ควรร่าเริง

วางเฉยจิตในสมัยที่ควรวางเฉย

มีจิตน้อมไปในมรรค ผล อันประณีตสูงสุด

ยินดียิ่งในพระนิพพาน”

ผู้ปฏิบัติที่มีความชาญฉลาด ย่อมจะต้องศึกษาจิตใจ และอารมณ์ของตนให้เข้าใจ และรู้จักวิธีกำหนด ปล่อยวาง หรือ ควบคุมจิตใจและอารมณ์ให้ได้ เปรียบเสมือนเวลาที่เราขับรถยนต์ จะต้องศึกษาให้เข้าใจถึงวิธีการขับที่ปลอดภัย บางครั้ง ควรเร่ง บางคราวควรผ่อน บางทีก็ต้องหยุด

เร่งในเวลาที่เหมาะสม

ผ่อนในเวลาที่เหมาะสม

หยุดในเวลาที่เหมาะสม

ก็จะสามารถถึงที่หมายได้อย่างปลอดภัย

เปรียบเทียบเหมือนการปฏิบัติธรรมะนี้ละ ทำนองเดียวกัน ให้พิจารณาอย่างนี้

๘๙

ลิงติดตัง

ท่ามกลางกระแสสังคมที่สับสน วุ่นวาย ไม่ว่าจะเป็ กิจ
ธุระส่วนตัว กิจธุระเรื่องครอบครัว เรื่องที่ทำงาน เรื่องของญาติ
สนิทมิตรสหาย จนบ่อยครั้งที่เรารู้สึกเหมือนถูกพันธนาการด้วย
ภาระและหน้าที่ที่ต้องจัดการมากมายอยู่ทุกวี่ทุกวัน ทั้งตัวเราเอง
และทั้งผู้คนรอบข้าง

หลวงพ่อดีเคยเปรียบลักษณะเช่นนี้กับอาการของลิง
โดยท่านได้ถามข้าพเจ้าว่า

“แกเคยรู้จักไหม โลกติดตัวเหมือนลิงติดตัง”

(“ตัง” ตามความหมายในพจนานุกรมหมายถึง ยาง
ไม้ที่ผสมกับสิ่งอื่นแล้ว ทำให้เหนียวใช้สำหรับดักนก)

เวลาที่เขามาตักจับลิง เมื่อลิงมาติดกับที่มีตังติดอยู่
ตังติดมือลิงข้างหนึ่ง มันก็ใช้มืออีกข้างมาแกะออก แต่แกะไม่ ออก
กลับติดตังทั้งสองมือ เอาเท้ามาช่วยดึงออก ก็ไม่ออกอีก เอาปาก
กัดอีกผลที่สุดเลยติดตังไปทั้งตัว ทั้งสองมือ สองเท้า และปากติด
ตังไปหมด นอนรอให้เขามาจับตัวเอาไป

ข้าพเจ้าก็มองดูตัวเอง และเหลียวมองดูรอบตัว ไม่เห็น
สิ่งแม้แต่ตัวเดียวที่ติดตั้ง เห็นแต่ตัวเองและคนรอบๆ ข้าง ติด
ตั้งเต็มไปหมด... ไม่มีสิ่งสักตัว

ใครก็ได้ ช่วยแกะที่เกาะครับ !

๙๐

ปรารภธรรมเรื่อง “การเกิด”

ป้ายร่มลมเย็นวันหนึ่ง ในอิริยาบถสบาย ๆ ของหลวง
พ่อที่กุฎิท่าน หลวงพ่อได้ปรารภธรรมเกี่ยวกับเรื่อง “การเกิด”
ให้กับศิษย์ได้ฉุ่กคิดเป็นการบ้าน

ท่านได้ปรารภไว้ว่า

**“คนเราเกิดมา ไม่เห็นมีอะไรดี มีดีอยู่อย่างเดียว
สวดมนต์ไหว้พระ ปฏิบัติภาวนา”**

ข้าพเจ้าหวนรำลึกถึงคำสอนท่านพุทธทาสภิกขุจาก
หนังสือ “เล่าไว้เมื่อวัยสนธยา” ซึ่งสัมภาษณ์โดยพระประชา
ปสันนธัมโม ท่านพุทธทาสภิกขุได้พูดถึงเรื่องที่สำคัญที่สุดใน
ชีวิตว่า คือ เกิดมาควรจะได้อะไร เกิดมาทำไม

คนส่วนใหญ่สมัยเป็นเด็ก ๆ ไม่มีทางรู้ ไม่มีทางรู้ว่าเกิด
มาทำไม พ่อแม่ก็ไม่ได้สอนว่าเกิดมาทำไม เพียงแต่ได้รับ การ
ดูแลว่าทำอย่างนั้นทำอย่างนี้ ที่เรียกว่าดี ๆ ให้เรียนหนังสือ ให้
ประพฤติดี ก็ดีแต่ไม่รู้ว่าจะเกิดมาทำไม จนกระทั่งเป็นหนุ่มสาว ก็ไม่
รู้ว่าเกิดมาทำไม เพื่อประโยชน์อะไร แต่ก็ได้ทำทุกอย่าง อย่างตาม

ที่ผู้หลักผู้ใหญ่สอนให้ทำ ตามขนบธรรมเนียมประเพณี มีให้
ทำ จึงมีการศึกษา มีอาชีพสำหรับทำมาหากิน ความเป็นอยู่ที่ดี
ดีขึ้น บางคนจนเลยวัยผู้ใหญ่ล่วงถึงวัยชรา ก็ไม่มีโอกาส แม้จะคิด
หาคำตอบที่สำคัญที่สุดในชีวิตนี้ ข้าพเจ้าขออนุญาต ชีตเส้นใต้
คำว่า **ที่สำคัญที่สุดในชีวิตนี้**

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้เฉลยคำตอบนี้ไว้ว่า...

**“เกิดมาให้ได้รับสิ่งดีที่สุดในมนุษย์ควรจะได้
คือ ให้มีชีวิตที่เย็น ที่ไม่เป็นทุกข์เลย”**

สรุปได้ว่า เพื่อแสวงหาความสุขที่ไม่กลับกลายเป็น
ความทุกข์อีก

มีสุภาษิตจีนบทหนึ่งที่ว่า...

รู้ก่อน แก้ก่อน

รู้หลัง แก้หลัง

ไม่รู้ ไม่แก้

รู้แล้ว ทำไม่ไม่แก้

นั่นนะซิ รู้แล้ว...ทำไม (ยัง) ไม่แก้ (วะ) !

ข้าพเจ้าอุทานกับตัวเอง

๙๑

เมต อิน วัดสะแก

ท่านที่มีความสนใจในพระเครื่องพระบูชาของหลวงพ่อดู พรหมปัญโญ จะพบว่าพระเครื่อง พระบูชา วัตถุมงคลของท่านมีมากมายหลายรุ่นหลายแบบ

เท่าที่พอจะสืบทราบ หลวงพ่อได้เริ่มสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๘๔ เรื่อยมา มีทั้งชุดพระบูชาที่เป็นพระพุทธรูปและที่เป็นรูปหล่อหลวงปู่ทวด หลวงพ่อดู ครูบาอาจารย์องค์อื่น ๆ เช่น หลวงพ่อเกษม เขมโก ที่เป็นพระเครื่องก็ได้แก่ ชุดพระเหนือพรหม ชุดชัยมงคลคาถา (พาหุงฯ) ชุดเหรียญรูปเหมือนหลวงพ่อดู รวมทั้งเหรียญโลหะ อื่น ๆ พระหยดน้ำ รูปหล่อลอยองค์ ขนาดเล็ก พระพิมพ์ต่าง ๆ ล็อกเกต และแหวน

เมื่อต้นปี ๒๕๔๐ ที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้เห็นหนังสือเกี่ยวกับพระเครื่องเล่มหนึ่ง ผู้เขียนได้เล่าถึงชาวดังในรอบปี ๒๕๓๙ และได้จัดอันดับ ๑๐ ชาวดังแห่งวงการพระเครื่องในรอบปี ซึ่งก็ว่ากันไปตามประสาคนในวงการพระเครื่อง แต่มีชาวหนึ่งในบรรดา ๑๐ ชาวดังนี้ที่สะดุดใจข้าพเจ้า คือ

“...สัสนที่สุด ในวงการพระเครื่องคือ พระเครื่องบูชา
ของหลวงปู่ดู พรหมปัญโญ วัดสะแก อำเภอกุทัย จังหวัดพระ
นครศรีอยุธยา สัสนจนบรรดาเซียนพระไม่กล้าจัดประกวด
เพราะไม่สามารถแยกแยะได้ว่าอันไหนของจริง อันไหนของ
ปลอม” ข้าพเจ้าอ่านแล้วอดขำไม่ได้ ก็พวкт่านทั้งหลาย
(บรรดาเซียนพระเครื่อง) เล่นจัดประกวดพระเครื่องด้วยวัตถุ
ประสงค์ที่จะตีราคาพระเครื่องพระบูชาของหลวงพ่อกออกมาใน
เชิงพาณิชย์ เพื่อนำมาซื้อๆ ขายๆ แสวงหากำไรกำไรกันในตลาด
ซึ่งไม่ใช่วัตถุประสงค์ของหลวงพ่อก

วัตถุประสงค์ของหลวงพ่อก ต้องการให้พระเครื่องบูชา
ของท่านเป็นสื่อ..ให้เข้าถึงพระแท้ในจิตใจของผู้ประพฤติปฏิบัติ
ตามธรรมคำสอนของท่าน ต้องการให้พระนี้ได้ถึงมือบุคคลที่
สนใจศึกษาปฏิบัติจริง ๆ ดังจะเห็นได้จากการที่มีพระเครื่อง พระ
บูชาของหลวงพ่อกจำนวนมากที่ทำเป็นพระผงผสมปูนซีเมนต์ขาว
มีจำนวนมากมายนับแสนองค์ จนบางคนมีความรู้สึกว่ พระ
หลวงพ่อกดู...ไม่มีราคา แต่ข้าพเจ้ากลับรู้สึกตรงกันข้ามว่ พระ
หลวงพ่อกดู... เมต อิน วัดสะแกนี้

ที่ว่...ไม่มีราคานั้น คือ ไม่มีราคาแบบที่หาค่ามิได้
เป็น Invaluable หรือ Priceless Thing สำหรับผู้รู้ **คุณค่า** มิใช่
สำหรับผู้รู้ **มูลค่า** ที่นิยมการซื้อขายแลกเปลี่ยนเป็นเงินทองกัน

๙๒

หลวงพ่อดู หลวงปู่ทวด

วันหนึ่งในคราวที่ปลอดคน ข้าพเจ้าได้มีโอกาสอยู่ที่กุฏิของหลวงพ่อกับท่านโดยลำพัง หลวงพ่อได้เล่าให้ข้าพเจ้า ฟังว่ามีลูกศิษย์นายทหารคนหนึ่งมาเล่าให้ท่านฟังว่า หลวงปู่ทวดท่านไปหลอกเขา

“หลอกยังไงหรือครับ” ข้าพเจ้าถามท่าน

“เขาว่าเวลาที่เขากวนาอยู่ หลวงปู่ทวดไปยืนอยู่ข้างหน้าเขา สักพักตัวท่านก็เปลี่ยนไป หัวเป็นหลวงปู่ทวด ตัวเป็นข้า...”

หลวงพ่อดูตอบข้าพเจ้ายังไม่จบ ข้าพเจ้าอดถามแทรกไม่ได้ว่า “เขารู้ได้อย่างไรครับว่าตัวเป็นหลวงพ่อ”

ท่านตอบข้าพเจ้าว่า “เขารอয়สักรูปผีเสื้อที่มีมือขาได้” หลวงพ่อดูได้เล่าต่อว่า “เมื่อหลวงปู่ทวดไปหลอกเขาโดยแสดงให้เห็น หัวเป็นหลวงปู่ทวด ตัวเป็นข้าแล้ว สักพักก็เปลี่ยนใหม่ ทีนี้หัวเป็นข้า ส่วนตัวเป็นหลวงปู่ทวดถือไม้เท้ากลับไปกลับมาอย่างนี้ ”

เรื่องที่หลวงพ่อดีได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังนี้ ตรงกับนิมิตที่
ศิษย์ของหลวงพ่อบุคคลหลายคนเคยมีนิมิตเกี่ยวกับท่าน คือ เป็นนิมิต
รูปพระพุทธรูปเจ้าอยู่ตรงกลางด้านขวา ด้านซ้ายมีรูปหลวงปู่ทวด
และหลวงพ่อดู สักพักภาพทั้งสามก็ค่อยๆ เลื่อนมารวมเป็นภาพ
เดียวกันคือเป็นภาพพระพุทธรูปเจ้า

หากหลวงพ่อดูและหลวงปู่ทวดมิใช่พระองค์เดียวกัน
แล้ว สมควรแล้วหรือนิมิตที่ศิษย์นายทหารท่านนั้นจะเห็น
ศิระหลวงพ่อดูไปวางบนลำตัวหลวงปู่ทวด สมควรแล้วหรือนิมิต
ที่ศิระหลวงปู่ทวดมาวางบนลำตัวหลวงพ่อดู และสมควรแล้วหรือนิมิต
ที่ภาพพระพุทธรูปเจ้า หลวงปู่ทวด และหลวงพ่อดู มารวมเป็นภาพ
เดียวกัน

ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลวงพ่อดูเป็นพระโพธิสัตว์ที่ปรารถนา
พุทธภูมิเช่นเดียวกับหลวงปู่ทวด ส่วนท่านจะเป็นองค์เดียวกัน
หรือไม่นั้น ข้าพเจ้าไม่ทราบได้ เพราะเป็นวิสัยของผู้มีญาณ
เท่านั้นที่จะพึงทราบ เหตุที่บันทึกเรื่องนี้ไว้ก็เพียงเพื่อเตือนใจ
ตัวเองที่ครั้งหนึ่งหลวงพ่อดีเคยเมตตาเล่าเรื่องนี้ให้ข้าพเจ้าฟัง
และหากจะเป็นประโยชน์กับใครบ้าง ช่วยสร้างศรัทธาปสาทะให้
เกิดความ پاکความเพียร ที่จะก้าวล่วงความทุกข์ให้ได้แล้ว
ข้าพเจ้าขออนุโมทนาด้วยอย่างยิ่งครับ

๙๓

กรรมฐานพาลจิตเพี้ยน

เมื่อหลายปีก่อน มีการเสวนาทางวิชาการเรื่อง **“โรคจิตกับกรรมฐาน”** จัดโดยธรรมสถานจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ในครั้งนั้นมีการเชิญจิตแพทย์จากโรงพยาบาล ศิริราช มาเล่าถึงปัญหาโรคจิตที่เกิดจากการนั่งวิปัสสนากรรมฐาน ว่าที่จริงแล้วการทำกรรมฐานไม่ได้เป็นสาเหตุ ของการเกิดโรคจิตแต่ประการใด การที่คนทั่วไปนั่งวิปัสสนา กลับมาแล้วเกิดอาการทางจิตที่คนอื่นมองว่า **“เพี้ยน”** หรือเป็นโรคประสาท เป็นเพราะทำไม่ถูกวิธี

จิตแพทย์ท่านนั้นได้กล่าวว่า การที่มีผู้ไปทำวิปัสสนา กลับมาแล้วผิดปกติมีไม่มากนัก แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงมากก็คือ ปัจจุบันมีสำนักสอนการปฏิบัติ รวมทั้งวิปัสสนา เกิดขึ้นอย่างมากมาย จนทำให้คนคิดว่าเป็นแฟชั่นที่กำลังได้รับความนิยม คาดว่ามีสำนักน้อยใหญ่ทั่วประเทศเป็นพันแห่ง สาเหตุที่ทำให้คนมุ่งเข้าสู่สำนักกรรมฐานเหล่านี้เนื่องมาจากความทุกข์ ความผิดหวังในชีวิต จึงต้องหาที่พึ่งทางใจไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยว

สรุปได้ว่าคนที่เพี้ยนจากการทำกรรมฐานนั้น ส่วนใหญ่ มีความอ่อนแอทางจิตใจอยู่แล้ว และมาพบกับแนวทาง วิธีการ สอนที่ผิดๆ เช่น อ่านตำราแล้วนำไปตีความเอง เพิ่งฝึกใหม่แต่ คิดค้นวิธีปฏิบัติเองนอกแบบของครูอาจารย์ ฟังจากเพื่อนที่เล่า ให้ฟังต่อๆ กันมา

เจ้าสำนักกรรมฐานบางแห่งมักใช้วิธีพิสดารต่างๆ เพื่อ สร้างความขลังให้สำนักตนด้วยการฝึกแบบแปลกๆ จนทำให้ คนที่ฝึกแบบที่ผิดๆ นี้เกิดอาการเคร่งเครียด บ้างก็เกิดความกลัว หวาดระแวง เกิดเป็นอาการเพี้ยนต่างๆ ตามมา อาการเพี้ยนนี้ มิใช่เพิ่งเกิดในสมัยปัจจุบัน หากแต่ในครั้งพุทธกาลก็มีหลักฐาน ปรากฏในพระวินัยปิฎกภาค *อาทิกกรรมิกะ* คือ

สมัยหนึ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนกรรมฐานข้อที่ว่าด้วยการให้พิจารณาร่างกายดุจเป็นซากศพแก่พระภิกษุ หลังจากนั้น พระพุทธเจ้าเสด็จเข้าवासุมหาวิหารธรรม คือทรงพักผ่อนส่วน พระองค์เป็นเวลา ๑๕ วัน ในระหว่างนี้ จะไม่เสด็จออกบิณฑบาต จะมีแต่พระภิกษุผู้ทำหน้าที่คอยอุปัฏฐากอยู่ ไม่ทรงรับแขกและ งดการแสดงธรรม

พระภิกษุที่ได้ฟังพระพุทธเจ้าสอนเรื่อง *อสุภะกรรมฐาน* ได้นำคำสอนไปปฏิบัติโดยไม่มีครูอาจารย์คอยควบคุมอย่างใกล้ชิด ก็เกิดอาการวิปริต เห็นร่างกายเป็นซากศพ เป็นที่น่าขยะแขยง เป็นทุกข์ จึงจ้วงวานคนอื่นให้ฆ่าตัวเองบ้าง ลงมือฆ่ากันเองบ้าง

เมื่อพระพุทธเจ้าทรงเสด็จจากฉาสุกวิหารธรรม ทรงทราบเรื่องเข้า จึงทรงสอนให้ภิกษุที่เหลืออยู่ให้พิจารณากรรมฐานในแนวใหม่

อีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องพระภิกษุกลุ่มหนึ่งเรียนกรรมฐานจากพระพุทธเจ้าแล้วกราบทูลลาเข้าป่าหาที่สงบปฏิบัติกรรมฐานจนได้บรรลุธรรมเป็นความสงบแล้ว ไม่นานก็เกิดความคิดผิดคิดว่าตนได้สำเร็จขั้นอรหัตต์แล้ว จึงชวนกันออกจากป่ากลับมาเฝ้าพระพุทธเจ้า และได้บอกความประสงค์เรื่องนี้แก่พระอานนท์ พระอานนท์เข้าไปกราบทูลพระพุทธเจ้าเพื่อขออนุญาตเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าไม่ทรงอนุญาต แต่รับสั่งให้พระอานนท์ไปบอกพระภิกษุเหล่านั้นให้ไปพิจารณาซากศพในป่าช้าก่อน ซึ่งในขณะนั้นในป่าช้ามีคนที่ตายใหม่ๆ ยังไม่ได้เฝ้า

พระภิกษุเหล่านั้นก็ได้ไปดูศพในป่าช้า เมื่อดูศพที่กำลังขึ้นอืดก็บังเกิดความเกลียด และเมื่อไปดูศพหญิงสาวที่เพิ่งตายแลเห็นอวัยวะทุกส่วนยังสดอยู่ก็บังเกิดราคะ พระภิกษุเหล่านั้นจึงทราบว่าพวกตนยังไม่ได้บรรลุธรรมใดๆ ก็เกิดความสลดสังเวชใจในความสำคัญผิดของตน หลังจากนั้นได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าได้ฟังธรรมจึงได้สำเร็จเป็นพระ อรหัตต์ในเวลาต่อมา

นี่เป็นหลักฐานว่าการปฏิบัติกรรมฐานตามหลักศาสนาพุทธ จำเป็นต้องมีครูอาจารย์คอยดูแล เช่นคอยแนะนำว่าภาพที่เห็นและความคิดที่เกิดขึ้นในขณะเจริญพระกรรมฐาน หรือ

เวลานั่งกรรมฐาน ตลอดจนอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างนั้น มีความหมายอย่างไรและควรวางอารมณ์ต่อสิ่ง เหล่านี้อย่างไร มิฉะนั้น ผู้ทำกรรมฐานอาจเกิดความเห็นผิด แล้วพัฒนากลายเป็นความวิปริตหรือผิดเพี้ยน ที่สุดแล้วอาการอาจรุนแรงจนควบคุมไม่ได้ กลายเป็นคนวิกลจริตไปก็มี

ผู้ปฏิบัติจึงควรเริ่มต้นศึกษาพุทธศาสนาด้วยการศึกษาค้นคว้าความรู้ ทำความเข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าให้เข้าใจก่อนที่จะลงมือนั่งสมาธิเจริญภาวนา เพราะการ ทำสมาธิแต่เพียงอย่างเดียวก็มีโทษ มิใช่มีประโยชน์ด้านเดียว

ดังนั้น จึงขอฝากผู้ปฏิบัติที่มักมีนิมิตภาวนา ไม่ว่าจะเป็น นิมิตประเภทภาพ เสียง กลิ่น หรือสิ่งอื่นใดก็ตาม หลวงพ่อท่าน เคยสอนไว้ว่า **“อย่ายินดียินร้าย และอย่าโน้มใจเชื่อในนิมิตที่เกิดขึ้น”** ท่านสอนไม่ให้ปฏิเสธ หรือว่าไม่ให้เชื่อนิมิตทันทีที่ นิมิตเกิดขึ้น แต่สอนให้เชื่อหรือปฏิเสธก็ต่อเมื่อ **ความจริง** ปรากฏขึ้นเท่านั้น หลวงปู่ดุลย์ อตุโล ท่านได้เคยแนะนำวิธีละ นิมิตกับศิษย์คนหนึ่งในหนังสือ **“หลวงปู่ฝากไว้”** เรียบเรียงโดย พระโพธิ์นันทมุนี หรืออดีตพระครูนันทปัญญานารณ์ว่า

“...นิมิตบางอย่างมันก็สนุกดี น่าเพลิดเพลินอยู่หรอก แต่ถ้าติดอยู่แค่นั้นมันก็เสียเวลาเปล่า วิธีละได้ง่ายๆ ก็คืออย่า ไปดูสิ่งที่ถูกเห็นเหล่านั้น ให้ดูผู้เห็น แล้วสิ่งที่ไม่อยากเห็นนั้นก็ จะหายไปเอง”

๙๔

จะไปทางไหน

หลวงปู่เคยพูดถึงความรู้สึกห้วงใยของท่านที่มีกับบรรดาศิษย์ว่า หลายคนก่อนจะมาเกิดนี้ พวกที่อยู่บนสวรรค์ ก็ได้ไปรำลาพระก่อน พอลงมาแล้วก็มาเพลิดเพลินหลงติดอยู่กับโลก ครั้นเมื่อตายไปแล้วก็ไปเกิดในที่ลำบาก ในอบายภูมิ มีนรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน ไม่สามารถกลับขึ้นไปรับผลบุญบนสวรรค์ ชั้นพรหม หรือไปนิพพานได้

พระพุทธเจ้าเคยเปรียบเทียบบุคคลไว้ ๔ จำพวก คือ

๑. บุคคลที่มีตมมาแล้วมีตไป เปรียบได้กับบุคคลที่มาจากภพภูมิที่ต่ำกว่า มนุษย์ ได้แก่ นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน ครั้นมาเกิดแล้วก็ประกอบแต่กรรมชั่ว เมื่อตายจากโลกมนุษย์ก็กลับไปสู่อบายภูมิอีก

๒. บุคคลที่มีตมาแล้วสว่างไป เปรียบได้กับบุคคลที่มาจากภพภูมิที่ต่ำกว่ามนุษย์ ได้แก่ นรกเปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน ครั้นมาเกิดแล้วก็ประกอบแต่กรรมดี เมื่อตายจากโลกมนุษย์ เขาก็สามารถไปสู่สุคติมีสวรรค์ พรหม พระนิพพานได้

๓. บุคคลที่สว่างมาแล้วมืดไป เปรียบได้กับบุคคลที่มาจากภพภูมิที่สูงกว่าภูมิมนุษย์ได้แก่สวรรค์ พรหม ครั้นมาเกิดแล้วก็ประกอบแต่กรรมชั่ว เมื่อตายจากโลกมนุษย์ก็กลับไปสู่อบายภูมิ

๔. บุคคลที่สว่างมาแล้วสว่างไป เปรียบได้กับบุคคลที่มาจากภพภูมิที่สูงกว่าภูมิมนุษย์ ได้แก่ สวรรค์ พรหม ครั้นมาเกิดแล้วก็ประกอบแต่กรรมดี เมื่อตายจากโลกมนุษย์ เขาก็สามารถไปสู่สุคติมีสวรรค์ ..พรหม ..พระนิพพานได้

จะมีมืดมาหรือสว่างมา ข้าพเจ้าคิดว่าไม่สำคัญเท่ากับจะมีมืดไปหรือสว่างไป เพราะอย่างไรเสีย เราก็ได้มาเกิดแล้ว แต่ขณะนี้เรายังไม่ได้...ไป

ในประวัติของสมเด็จพระพุฒาจารย์โต พรหมรังสี แห่งวัดระฆังโฆสิตาราม เมื่อคราวที่ในหลวงรัชกาลที่ ๔ ทรงให้ชุดสระน้ำและปลุกพระตำหนักกลางสระน้ำอย่างสวยงาม ท่านได้ตรัสถามสมเด็จพระโตว่า “สวยไหม ขรัวโต” สมเด็จพระโตกราบทูลตอบว่า “**สวยมากมหาบพิตร ดุจราชรถอันวิจิตร**”

เท่านี้แหละ ในหลวงทรงกริ้วไปหลายวัน เพราะท่านเป็นปราชญ์เชี่ยวชาญภาษาบาลี คำกราบทูลของสมเด็จพระโตว่า “**ดุจราชรถอันวิจิตร**” นี้ตรงกับพุทธภาษิตบทหนึ่งว่า

“สูททั้งหลายจงมาดูโลกนี้ อันตระการตาดุจราชรถอันวิจิตร ที่พวกคนโง่หลงติดอยู่ แต่ผู้รู้หาติดข้องอยู่ไม่”

๙๕

ดีเหลือร้อน ๆ

ครั้งหนึ่ง มีเพื่อนผู้ปฏิบัติธรรมของข้าพเจ้าได้ฝากเรียนถามหลวงพ่อกว่า ในยุคปัจจุบัน ผู้คนกำลังมีความทุกข์กันมากมาย นอกจากการปฏิบัติธรรมแล้ว ควรทำอะไรอีก ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า ซึ่งท่านเมตตาตอบว่า คำถามมันมีคำตอบอยู่ในตัวแล้ว นอกจากการปฏิบัติธรรมแล้วไม่มีอย่างอื่น เพราะการปฏิบัติธรรมคือปฏิบัติให้ถูกต้อง ที่สำคัญอย่างแรกคือต้องทำความเห็นเราให้ถูกเสียก่อนว่าที่ว่า **“ปฏิบัติธรรม”** นั้น **“ปฏิบัติอะไร”** และ **“ปฏิบัติอย่างไร”** ท่านได้แยกแยะให้ไว้เป็นสองนัย คือ **โลกียธรรม** และ **โลกุตระธรรม**

โลกียธรรม คือ ให้ปฏิบัติหน้าที่ของเราให้พร้อมสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ต่อพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ หัวหน้า ลูกน้อง เพื่อนๆ และหน้าที่ต่อตัวเอง

โลกุตระธรรม ก็ใช้ทุกข์จากสภาพที่เป็นอยู่นี้แหละ เป็นเครื่องกำหนดรู้ สำหรับผู้มีปัญญาแล้ว ยิ่งเห็นทุกข์มากเท่าใด ก็ยิ่งอยากที่จะพ้นทุกข์มากเท่านั้น โดยอาศัยหนทางมรรคที่พระพุทธเจ้าสอนเป็นแนวทางเดิน

ได้ฟังคำตอบของหลวงพ่อก็ทำให้ข้าพเจ้าระลึกถึงประวัติของสมเด็จพระโต วัดระฆังฯ อีกครั้ง โดยปกติในหลวงรัชกาลที่ ๔ มักนิมนต์สมเด็จพระโตเข้ามาเทศน์ในวังเสมอ วันหนึ่งที่ท่านนิมนต์สมเด็จพระโตมาเทศน์ พอดีวันนั้นท่านมีกิจธุระที่จะต้องไปทำต่อ เมื่อสมเด็จพระโตมาเทศน์ ท่านทราบดีว่าในหลวงมีเรื่องร้อนพระทัยอยู่จะรีบไป ท่านก็เทศน์ให้ในหลวงฟังอยู่เสียนานกว่าจะจบลงได้

ครั้งต่อมา ในหลวงนิมนต์สมเด็จพระโตเข้ามาเทศน์ในวังอีก วันนั้นท่านว่างจากกิจธุระการงานดีแล้ว ตั้งใจจะฟังเทศน์สมเด็จพระโตเต็มที่ สมเด็จพระโตแทนที่จะเทศน์อะไรให้ในหลวงฟัง วันนั้น ท่านกลับไม่แสดงธรรมและไม่เทศน์เลย เพียงแต่ขึ้นต้นว่าธรรมใด ๆ มหาบพิตรก็ทรงทราบดีอยู่แล้ว เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า จะดีเหลือก็ให้ติดอนร้อน ๆ ในวันแรก ในหลวงทรงมีเรื่องกังวลพระทัยจิตใจไม่ปกติ สมเด็จพระโตท่านจึงต้องเทศน์นานหน่อย แต่วันต่อมาท่านสบายพระทัย จิตใจเป็นปกติดี ก็ไม่มีเหตุอันใดที่ต้องเทศน์สอนอีก ฉันทัด การพิจารณาทุกซีให้เข้าใจทุกซีให้ผ่านทุกซีให้ได้ ก็ต้องพิจารณาในยามที่เผชิญทุกซีมากๆ ยามที่ปัญหาเศรษฐกิจรุนแรงเราเช่นปัจจุบันนี้ ฉันทัน

๙๖

ครูพักลักจำ

คุณธรรมที่โดดเด่นของหลวงพ่อดู่อีกประการหนึ่ง ที่ข้าพเจ้ายังจดจำได้ดี คือหลวงพ่อรู้จักเอาเหตุการณ์เล็กๆ น้อยๆ ที่ดูเหมือนไม่สลักสำคัญอะไร มาจุดประกายความคิด แก่ศิษย์ ด้วยวิธีคิดและกุศโลบายอันแยบคาย จนทำให้ เหตุการณ์เล็กๆ น้อยๆ กลับเป็นเรื่องราวที่มีค่า กลายเป็นบทเรียนอันทรงคุณค่า...สำหรับศิษย์ในเวลาต่อมา อย่างเช่น เรื่องหนึ่งในสี่ หลวงพ่อดีได้เคยปรารภธรรมกับข้าพเจ้าว่า

“ข้าพเจ้าเคยดูคุณตาของคุณยายแล้วตั้งปัญหาถามตัวเองว่า เราปฏิบัติได้หนึ่งในสี่ของศาสนาหรือยัง ถ้าของยานี้แบ่งเป็นสี่ส่วน เรายังไม่ได้หนึ่งในสี่ มันจวนเจียนจะได้แล้วก็คล้าย เหมือนกับเรามัดเชือกจนเกือบจะแน่น ได้ที่แล้วเราปล่อย มันก็คลายออก เรายังไม่เชื่อจริง ถ้าเชื่อจริงนี่มันต้องได้หนึ่งในสี่แล้ว”

ต่อมาภายหลังท่านได้ขยายความให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“ที่ว่าหนึ่งในสี่นั้น อุปมาตั้งการปฏิบัติธรรมเพื่อให้บรรลุผลในพุทธศาสนา ท่านแบ่งไว้เป็นขั้นโสดาบ้น

สภิกขาคามี อนาคตามี และอรหัตตผล อย่างน้อยเราเกิดมา
ในชาตินี้ ได้พบพระพุทธศาสนา เปรียบเหมือนได้พบสมบัติ
ล้ำค่า หากไม่ปฏิบัติเอาให้ได้อย่างน้อยหนึ่งในสี่ ให้ถึงความ
เป็นพระโสดาบัน ปิดประตูบาปกรรมให้ได้ ก็เท่ากับว่าเราเป็น
ผู้ประมาทอยู่มาก”

ยิ่งได้ศึกษา ยิ่งได้เรียนรู้กับหลวงพ่อบุญเจ้าก็ยิ่งบังเกิด
ความอัศจรรย์ขึ้นในจิตใจ ท่านสอนให้เราได้หลักและวิธีคิดด้วย
โยนิโสมนสิการ ทำให้เราได้เกิดศรัทธาและก่อให้เกิด “ปัญญา”
อันเป็นยอดปรารถนาของทุกคน ให้เกิดความเข้าใจแจ่มชัดใน
เรื่องตัวตนของเราและทุกชีวิตที่อยู่รอบข้าง

หลวงพ่อบุญเจ้าท่านเคยเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“คนสมัยก่อนที่เขาปฏิบัติกันได้ดี ต้องรู้จักสังเกต
จดจำสิ่งที่ติงามของผู้อื่นมาปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดให้มีที่ตัวเรา
เหมือนที่ข้าสอนพวกแกนี้ ไม่ใช่สำนักปฏิบัติ ไม่ใช่สำนักวัด
สะแก ถ้าเป็นสำนักก็ต้องตั้งแบบใหม่

ที่ข้าสอนนี้ไม่ใช่แบบใหม่ แต่เป็นแบบของพระ
พุทธเจ้า ข้าก็สักสอนแอบสอนอยู่นี้ ใครเชื่อจริงเอาจริงก็ได้ไป
ช่วย ๆ กัน ...ช่วยเหลือพระศาสนา”

๙๗

ที่สุดแห่งทุกขเวทนา

“ธรรมนั้นอยู่พอกตาย ไม่รอดตาย ไม่เห็นธรรม”

เป็นคำสอนธรรมที่ไพเราะ กินใจ และเป็นประโยชน์ในการนำมาขบคิดพิจารณาให้แจ่มแจ้งกับตนเองอย่างยิ่ง

วันหนึ่งขณะที่ข้าพเจ้านั่งปฏิบัติภาวนา ใจมีความสงบ ระวังพอสมควร เวลาผ่านไปได้สัก ๒ - ๓ ชั่วโมง ทุกขเวทนาอันเนื่องมาจากความปวดเมื่อยตามร่างกายเริ่มทวีขึ้นเรื่อยๆ

ในครั้งแรก ข้าพเจ้าอาศัยกำลังสมาธิเข้าช่มความเจ็บปวด โดยพยายามให้จิตจดจ่ออยู่กับคำภาวนาให้มั่นคงขึ้น ความปวดเมื่อยก็หายไป แต่ก็เพียงชั่วขณะไม่นานนัก ความปวดเมื่อยนั้นก็กลับคืนมาอีกและรุนแรงขึ้น ข้าพเจ้าจึงตั้งคำถามตัวเองว่า...

“ที่ว่าเจ็บปวด มันปวดตรงไหน ที่จิตหรือที่กาย”

“เจ็บที่กาย” ข้าพเจ้าตอบตัวเอง

“เออ เจ็บที่กาย มันก็ต้องไม่เกี่ยวกับจิต ถ้าเราเชื่อพระพุทธเจ้าว่าจิตกับกายเป็นคนละส่วนกัน เราจะต้องเห็นจิต

เห็นกายว่าเป็นคนละส่วนด้วยตัวเรา และต้องไม่ทรนทราย จาก ความเจ็บปวดอันนี้” ข้าพเจ้าบอกกับตัวเองอีก

เวลาผ่านไปอย่างช้าๆ แต่อุณหภูมิจากความเจ็บปวดมิได้ หายไปไหนเลย กลับทวีความรุนแรงถึงขนาดที่ขาทั้งสองข้างของ ข้าพเจ้าสั่นระริกและกระตุกด้วยความเจ็บปวดเอง ขณะนั้นเกิด เป็นความร้อนทั่วร่างกาย โดยเฉพาะที่หัวเข่าที่หนึ่ง ชัดสมาธิเกิด ความเจ็บปวดแสนสาหัสเหมือนมีใครมาบิดขาและดึงให้ยืดออก เป็นความทรมานที่สุดครั้งหนึ่งของการปฏิบัติภาวนาของข้าพเจ้า ที่เดียว

ข้าพเจ้าบอกกับตนเองว่าวันนี้ต้องให้เห็นที่สุดของ ทุกขเวทนาให้ได้ เราจะไม่ยอมลุกจากที่นั่งโดยไม่ผ่านทุกข์ ไม่ เห็นที่สุดของทุกขเวทนา ถ้าเราลุกแปลว่าเราไม่เชื่อพระพุทธเจ้า ถ้าเราเชื่อพระพุทธเจ้าจริงเราต้องผ่านทุกข์ให้ได้ **ให้ใจเราเห็น ให้ได้ว่า จิตกับกายนี้เป็นคนละส่วนกัน** ถ้าหากวันนี้เราแพ้ ก็ไปหาผ้าถูมาหุงเสีย แล้วไม่ต้องมาปฏิบัติ อีกเลย ปฏิบัติไป ก็ตายเปล่า เพราะคนไข้แพ้ทำอะไรมันก็แพ้อยู่วันยังค่ำ เวลา จะตายมันเจ็บปวดเพียงไรจะทนไหวหรือ

เมื่อตกลงกับตัวเองดังนี้แล้ว ความเจ็บปวดก็ยังมีได้ หายไปไหนเลย คราวนี้กลับเพิ่มความรุนแรงขึ้นจนหน้าตาข้าพเจ้า ไหลออกมาเป็นสาย ในใจขณะนั้นข้าพเจ้าไม่หวังอะไรทั้งสิ้น ไม่ ต้องการแม้กระทั่งความสงบ นึกเพียงอย่างเดียวว่าที่เราทำอยู่

นี้ทำด้วยศรัทธา ด้วยความรักหลงพ่อคู่และขอเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เมื่อความเจ็บปวดรุมเร้าข้าพเจ้าอย่างแสนสาหัส ถึงขนาดเจียนอยู่เจียนไป จนข้าพเจ้ารู้ตัวว่าไม่สามารถทนต่อไปได้อีกแล้ว แต่ใจก็ยังไม่ยอมแพ้ ไม่ยอมลุก และไม่ยอมขยับเขยื้อน ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเหมือนเด็กที่ยืนกำหมัด กัดฟัน แล้ววิ่งเข้าไปชกกับคู่ต่อสู้ที่รูปร่างสูงใหญ่ได้เปรียบกว่า ทุกประตู ข้าพเจ้าทั้งร้องไห้ทั้งตะโกนอยู่ในใจว่า **“ผมทำถวายหลวงพ่อกับครับ”**

สิ้นคำกล่าวของข้าพเจ้านี้ เหมือนกับหลวงพ่อกำลังรับทราบ พลันเกิดเหตุอัศจรรย์เป็นนิมิตที่ข้าพเจ้าจดจำได้ตลอดชีวิต คือ ข้าพเจ้าเห็นหลวงพ่อดูเป่าพรวดลงมาที่กระหม่อมของข้าพเจ้า ความรู้สึกขณะนั้นดุจมีน้ำทิพย์ชโลมรดตั้งแต่ศีรษะจนจรดปลายเท้า ทุกขเวทนาความปวดเมื่อย ที่เมื่อสักครู่ราวกับถูกก้อนหินที่มีน้ำหนักหนึ่งร้อยกิโลทับไว้ ก็พลันหายไปในพริบตา เกิดเป็นความเย็นกายเย็นใจตั้งแต่ศีรษะจนจรดปลายเท้า ไม่มีที่ใดที่ความเจ็บปวดชอนเร้นหรือหลงเหลืออยู่เลย

ข้าพเจ้าเริ่มมีความมั่นใจในการปฏิบัติมากขึ้น ความลังเลสงสัยในวิถีทางปฏิบัติเริ่มหมดไป มีแต่ความปลาบปลื้มปิติในธรรมอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน สังเกตดูจิตกับอารมณ์ถูกแยกออกเป็นคนละส่วนเหมือนแก้วที่ใส่น้ำไว้ แก้วกับน้ำแยกอยู่ด้วยกัน แก้วก็เป็นแก้ว น้ำก็เป็นน้ำ อยู่กันคนละส่วน ฉันทะจิตก็เป็นจิต... เป็นผู้รู้ อารมณ์ก็เป็นอารมณ์ ...เป็นผู้ถูกรู้ ฉันทะนั้น

เมื่อหยุดอยู่สักพักหนึ่ง จึงโน้มเอาความสงบมา
พิจารณาธรรมารมณ์ต่างๆ ที่มากกระทบใจต่อไป

อย่างนี้กรรมังที่ท่านหลวงตา (พระอาจารย์มหาบัว
ญาณสัมปันโน) เคยสอนไว้ว่า การต่อสู้กับกิเลส ถ้าสู้กับมัน
ชกกับมัน หากสู้ไม่ไหว ถูกมันจับได้ จับมือเรมัดไว้ เราจะมี
ก็ต้องเตะตีมัน หากถูกมันจับขาได้อีก ปากเราก็ต้องกัด ต้อง
ด่ามัน ให้สู้จนยับตา

ข้าพเจ้าเริ่มเข้าใจบทเรียนบทนี้แล้ว ความเข้าใจเริ่มมี
มากขึ้น พร้อมกับความรักที่มีต่อหลวงปู่คู่มิมากขึ้นเช่นกัน

๙๘

พุทธนิมิต

การตอบคำถามของหลวงพ่อกแก่ศิษย์ช่างสงสัยอย่างข้าพเจ้า บางครั้งท่านไม่ตอบตรง ๆ แต่ตอบด้วยการกระทำ การแสดงให้ดู และการตอบของท่านก็ยิ่งความอัศจรรย์ให้เกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้าและเพื่อนๆ เป็นอย่างยิ่ง ดังเหตุการณ์เมื่อครั้งที่เกิด **“พุทธนิมิต”** เมื่อคืนวันขึ้น ๑๔ ค่ำเดือน ๖ ก่อนวันวิสาขบูชา ปี พ.ศ.๒๕๒๘ หนึ่งในคืนที่วัดสะแก

เหตุเริ่มแรกเกิดจากเมื่อตอนกลางวันในวันนั้น ข้าพเจ้าได้มากราบนมัสการหลวงพ่อกที่วัด พร้อมกับพกพาเอาความสงสัยสองเรื่อง คือ เวลาที่หลวงพ่อกหลวงปู่ทั้งหลาย ท่านจะไปช่วยลูกศิษย์ที่อยู่ห่างกันคนละที่ในเวลาเดียวกัน ท่านไปได้ได้อย่างไร พร้อมกับเรื่องนี้ ในวันนั้นข้าพเจ้าได้นำรูปปาฏิหาริย์ของครูอาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่ศิษย์ของท่านเหล่านั้นถ่ายภาพ ได้รวบรวมมาถวายให้หลวงพ่อกท่านดู มีภาพของพระอาจารย์มหาปิ่น หลวงปู่ขาว หลวงปู่ครูบาชัยยะวงศาฯ และพระอาจารย์จวน ด้วยความสงสัย ข้าพเจ้าจึงถามท่านว่าภาพเหล่านี้ถ่ายกันจริง หรือว่าทำขึ้นมา

หลวงพ่อกำหนดพิจารณาตราบเท่าที่ละไบจนครบ ใช้เวลาประมาณหนึ่งนาที่ แล้วรวบเข้าไว้ด้วยกัน ยกมือไหว้ แล้วบอกข้าพเจ้าว่า “ข้าโมทนาสาธุด้วย ของจริงทั้งนั้น” ดังนั้น จึงไม่มีคำอธิบายอื่นใดอีกนอกจากนี้

ครั้นตกละเวลากลางคืนประมาณสองทุ่ม ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ มาที่กุฏิหลวงพ่อกีกครั้ง มีลูกศิษย์มากมายต่างมาสร่งน้ำหลวงพ่อก่อนโอกาสวันคล้ายวันเกิดท่าน...วันวิสาขบูชา เมื่อขณะที่มาสร่งน้ำหลวงพ่อก็ดำเนินทางกลับไปหมด เหลือแต่ข้าพเจ้าและเพื่อนๆ พวกเราขออนุญาตหลวงพ่อกำหนดถ่ายรูปกับท่านไว้เป็นที่ระลึก ข้าพเจ้าจำได้ดีว่าเมื่อหลวงพ่อกำหนดแล้ว จากนั้นท่านก็นั่งนิ่ง ไม่ขยับเขยื้อน ไม่เคลื่อนไหวใดๆ ทั้งสิ้น ศิษย์ตากล้องผลัดกันถ่ายภาพได้ประมาณสิบภาพ แล้วทุกคนก็กราบหมัสการท่านอีกครั้ง บรรยากาศคืนนั้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่แปลกไปกว่าทุกวัน จำได้ว่าบริเวณกุฏิหลวงพ่อกำลังเย็นสบาย... เย็นเข้าไปถึงจิตถึงใจข้าพเจ้าอย่างยิ่ง

เมื่อนำฟิล์มทั้งหมดไปล้าง ปรากฏว่ามีภาพปาฏิหาริย์ “พุทธนิมิต” เกิดขึ้น ส่วนแรกเป็นภาพพุทธนิมิต คือเป็นภาพพระพุทธเจ้าที่ถ่ายได้โดยไม่มีวัตถุที่เป็นพระพุทธรูป เหตุอัศจรรย์อีกประการหนึ่งคือเป็นภาพที่อยู่ต้นฟิล์มที่มีได้ตั้งใจถ่าย เป็นภาพที่ผู้ถ่ายต้องการกดชัตเตอร์ทั้ง ส่วนที่สองเป็นภาพหลวงพ่อกำลังมีแสงสีเป็นรังสีต่างๆ รอบๆ องค์ท่าน

สำหรับข้าพเจ้าแล้ว นี่เป็นการตอบคำถามที่หลวงพ่อเมตตาตอบข้าพเจ้าที่ได้ถามท่านไว้สองคำถามเมื่อตอนกลางวัน ภาพ “พุทธนิมิต” เป็นการตอบคำถามที่ว่าเวลาที่ หลวงพ่อหรือหลวงปู่ทั้งหลายท่านจะไปช่วยลูกศิษย์ ที่อยู่ห่างกันคนละที่ในเวลาเดียวกัน ท่านไปได้อย่างไร ส่วนภาพหลวงพ่อดูที่มีแสงสีเป็นรังสีต่าง ๆ รอบ ๆ องค์ท่าน ก็เป็นการตอบต่อคำถามที่ว่า ภาพครูอาจารย์องค์ต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้านำมาถวายให้ท่านดูนั้น “เป็นของจริง” ข้าพเจ้าเชื่อแน่เหลือเกินว่า หลวงพ่อคงมิได้ตอบคำถามข้าพเจ้าเพียงสองคำถามเท่านั้น จึงขอฝากท่านผู้ที่ได้เห็นภาพเหล่านี้ให้นำไปพิจารณาด้วยดี ก็จะได้รับประโยชน์อีกมากทีเดียว

หลังจากเกิดเหตุการณ์นี้ ข้าพเจ้าได้นำภาพเหล่านี้มาถวายให้หลวงพ่อดูและกราบเรียนขอคำอธิบายจากท่าน

ท่านตอบอย่างรวบรัดว่า “เขาทำให้เชื่อ”

หลวงพ่อเน้นเสียง สีหน้าเปลี่ยนยิ้มด้วยเมตตา

๙๙

หลวงพ่อบอกหวย

ความจริงแล้วข้าพเจ้าควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่า “วิดีโอประวัติ และคำสอนของหลวงพ่อ” มากกว่า แต่ชื่อเรื่องยาวไป และไม่ชวนอ่านเท่า “หลวงพ่อบอกหวย” จึงขออนุญาตใช้ชื่อเรื่องนี้แทน

ข้าพเจ้าและหมู่คณะอีกหลายคนมีความตั้งใจที่จะทำวิดีโอประวัติและคำสอนของหลวงพ่อ เพื่อเป็นอนุสรณ์รำลึกถึงท่าน โดยจัดทำด้วยความเคารพท่านเป็นที่สุด ไม่ต้องการหาผลกำไรจากการนี้

จากนั้นก็ได้ปรึกษากันในเรื่องทุนที่จะดำเนินการ และหลังจากที่ได้แบ่งงานกันแล้ว ทุกคนพร้อมใจกันมาราบนมัสการหลวงพ่อด้านหน้าสระของท่าน ที่ตั้งไว้ที่หอสดมภ์ ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับกุฏิของหลวงพ่อในปัจจุบัน ข้าพเจ้าจำได้ว่าคำอธิษฐานของพวกเราในวันนั้น คือ ขออนุญาตต่อหลวงพ่อในการจัดทำวิดีโอประวัติและคำสอนของท่าน และหากหลวงพ่อบอกหวย ขอให้หลวงพ่อบอกพวกเราด้วย จะโดยนิมิต มาเข้าฝัน หรือวิธีใดก็แล้วแต่ เพื่อให้พวกเราสบายใจ ว่าไม่ได้ทำโดยที่หลวงพ่อไม่อนุญาต และขอให้สิ่งที่จะต้องทำทุกอย่างสะดวกราบรื่น ไม่ติด

ชัดเจนงานสำเร็จ แต่หากหลวงพ่อไม่อนุญาตแล้ว ขอให้การทำงานของเราติดขัด มีอุปสรรค ทำให้ท้อใจ และเลิกล้มความตั้งใจที่จะทำกันให้ดีที่สุด

จากวันที่พวกเราได้ขออนุญาตหลวงพ่อแล้ว พวกเราสืบกว่าคนใช้เวลากันประมาณหนึ่งปี เพื่อจัดทำวิดีโอที่มีความยาวประมาณ ๓๐ นาที เริ่มตั้งแต่การเขียนบท เปลี่ยนจากบทให้เป็นสคริปต์ ติดต่อหาข้อมูลเกี่ยวกับหลวงพ่อตั้งแต่ชีวิตของท่านในวัยเยาว์ จนกระทั่งอุปสมบทเป็นพระภิกษุ สอบถามจากพระเถระครูอาจารย์ที่เคยร่วมธุดงค์กับท่าน ผู้เฒ่าผู้แก่ที่รู้จักท่าน ติดต่อช่างภาพที่จะมาถ่ายทำวิดีโอนอกสถานที่ โดยต้องไปถ่ายทำที่บ้านเกิดของท่าน เป็นต้น จนกระทั่งวิดีโอที่ช่วยกันจัดทำแล้วเสร็จ

ข้าพเจ้ายังจำได้ดีวันนั้นเป็นวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๓๖ เวลากลางวัน ประมาณสามทุ่ม ข้าพเจ้านั่งดูวิดีโออยู่คนเดียวที่ชั้นล่าง ดูไปก็คิดถึงท่านไป ผ่านไปได้ค่อนข้างเร็ว ด้วยความคิดถึงท่าน น้ำตาเจ้ากรรมของข้าพเจ้าก็เอ่อล้นขึ้นมา ในขณะเดียวกันนั้นเอง ข้าพเจ้าแลเห็นหลวงพ่อคู่ทางด้านขวามือข้าพเจ้า ท่านเดินเข้ามาหาแล้วหยุดห่างจากข้าพเจ้าประมาณเมตรเศษ แล้วบอกข้าพเจ้าว่า

“ข้าอนุโมทนากับพวกแกด้วย ที่ทำให้คนอื่นได้บุญหลาย”

ข้าพเจ้าเห็นท่านด้วยหางตา ครั้นเมื่อหันไปมองท่าน
ตรงๆ ปรากฏว่าท่านหายไป แล้วข้าพเจ้าถามตัวเองว่าคิดเอาเอง
หรือเปล่า เสียงจิ้งจกทักทันทันทีที่ความคิดนี้เกิดขึ้นในใจ ข้าพเจ้า
นึกถึงคำที่หลวงปู่เคยบอกพวกเราไว้ว่า

“ถ้าเข้าไปหาแก ให้คอยฟังเสียงจิ้งจกให้ดี”

พอดีวัดโอบจบ ข้าพเจ้าจึงขึ้นไปห้องพระชั้นบน ขณะที่
ข้าพเจ้ากำลังจะก้มลงกราบพระ ภาพหลวงปู่ก็ปรากฏเบื้อง
หน้า ทางด้านซ้ายของโตะบูชาพระ หรือขวามือของข้าพเจ้า แล้ว
ท่านก็บอกข้าพเจ้าอีกว่า “ **พรุ่งนี้หอยออก ๒๑** ” ข้าพเจ้ายัง
งุนงงกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในเวลานั้นว่าคิดเอาเองอีก
หรือเปล่า ทำให้ถึงเป็นเรื่องเป็นราวทีเดียว หลวงปู่ท่านคงรู้
ความคิดของข้าพเจ้าในขณะนั้น ท่านจึงบอกข้าพเจ้าอีกว่า
“ **ไม่เชื่อให้ดูในรูปข้า ปฏิทิน ๒๑** ”

ข้าพเจ้ารีบเดินเข้าใกล้ที่บูชาพระซึ่งมีรูปหลวงปู่ ขนาด
๘ x ๑๐ นิ้ว ใส่กรอบตั้งอยู่ เป็นรูปหลวงปู่หนึ่งสมาธิ หน้ากุฎี
ท่านเอง ที่ข้างฝากุฎีมีปฏิทินแบบฉีกใบละวันแขวนไว้ วันที่ใน
ปฏิทินที่เห็นนั้นเป็นวันที่ ๒๑ ซึ่งตรงกับที่ข้าพเจ้าได้ยินหลวงปู่
บอกอยู่ในเวลานี้ ข้าพเจ้าก้มลงกราบพระ ๓ ครั้ง และเรียนหลวง
ปู่ว่าข้าพเจ้าไม่เคยคิดจะขอหอยหลวงปู่เลย ข้าพเจ้าเริ่มเข้าใจ
แล้วละ หากวันนี้หลวงปู่มาจริง ไม่ใช่ภาพนิมิตที่ข้าพเจ้าคิด
ขึ้นเองก็ขอให้พรุ่งนี้หอยออก ๒๑ จริง แต่ถ้าพรุ่งนี้หอยไม่ออก ๒๑

แปลว่าภาพนิมิตทั้งหมดเป็นเรื่องไม่จริงและข้าพเจ้าเพี้ยนเอง ตั้งแต่ต้นจนจบรายการนี้

วันรุ่งขึ้นข้าพเจ้ามีงานที่ทำงาน จำได้ว่ากำลังยุ่งอยู่กับการจัดทำแผนงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้าพเจ้าลืมเรื่องนี้ไปสนิทตลอดทั้งวัน ตกเย็นก็ต้องทำงานล่วงเวลากว่าจะได้กลับบ้าน ก็เป็นเวลาค่ำ เส้นทางที่ข้าพเจ้าขับรถกลับบ้านต้องข้ามสะพานพระปิ่นเกล้าเป็นประจำทุกวัน วันนั้นข้าพเจ้าขับรถมาติดไฟแดงอยู่ที่หน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลพอดี พลันข้าพเจ้านึกขึ้นมาได้ จึงเลี้ยวไปมองผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ติดประกาศเป็นตัวเลขเด่นอยู่หน้าสำนักงานฯ สิ่งที่ข้าพเจ้าได้เห็นก็คือเลขท้ายสองตัวของหวยงวดประจำ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ ออกเลข ๒๑ ซึ่งตรงกับที่หลวงพ่อบอกข้าพเจ้าไว้ตั้งแต่เมื่อคืนนี้

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ข้าพเจ้ามาสรุปเองได้ว่า หลวงพ่อต้องการมาบอกให้ข้าพเจ้าทราบว่า ท่านอนุญาตให้พวกเราทำวิดีโอเรื่องของท่านได้ ซึ่งข้าพเจ้าได้นำเรื่องนี้มาเล่าให้หมู่คณะได้รับทราบว่าพวกเราไม่ได้ทำกันโดยพลการ หลวงพ่ออนุญาตแล้วจริงๆ ซึ่งหากท่านไม่บอกเหตุการณ์ล่วงหน้าโดยมาผูกเรื่องกับหวยที่จะออกในวันรุ่งขึ้น ข้าพเจ้าก็คงจะไม่เชื่อว่าท่านอนุญาตสำหรับข้าพเจ้าแล้ว นี่เป็นเหตุการณ์ที่ประทับใจข้าพเจ้ามากที่สุดครั้งหนึ่งที่แสดงถึงความรัก ความเมตตา และความห่วงใยของ

หลวงพ่ที่มีต่อบรรดาศิษยานุศิษย์ ข้าพเจ้ามีความเชื่อ ๑๐๐ % เต็ม ว่าถึงแม้หลวงพ่จะมรณภาพไปแล้ว ก็เป็นการจากไปแต่กายของท่าน แต่หลวงพ่ด่องค์จริงที่เป็นองค์ธรรมของท่านยังอยู่ คอยช่วยเหลือพระศาสนา และคอยช่วยเหลือผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลายอย่างที่ไม่เสื่อมถอยไปกว่าสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่เลย

เหตุการณ์เรื่องหลวงพ่บอกหวนนี้ เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งในหลายเหตุการณ์ที่หลวงพ่ท่านเมตตา มาช่วยเหลือหมู่คณะ ซึ่งข้าพเจ้าและศิษย์หลายคนที่เคยมีประสบการณ์ คงไม่มีใครปฏิเสธว่าหลวงพ่ดูท่าน... มาได้จริงๆ

๑๐๐

อยากได้วัตถุมงคลของหลวงปู่

ผมได้รับทราบคำสอนและปฏิบัติเกี่ยวกับหลวงปู่ได้จากศิษย์ของท่านคนหนึ่ง จนเกิดศรัทธาปสาทะ กระทั่งได้มีโอกาสเดินทางไปถวายสังฆทานกับหลวงปู่ครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นครั้งเดียวที่ได้พบได้กราบท่าน หลังจากนั้นเวลาผ่านไป...ผมได้รับทราบเรื่องราวของหลวงปู่มากขึ้นเรื่อยๆ ความรัก ความเคารพบูชามีมากขึ้นตามกาลเวลา แต่ก็ไม่เคยได้ไปกราบท่านอีกจนท่านมรณภาพ

วันนั้น...เมื่อคราวไปทำบุญกับหลวงปู่ ผมเคยคิดน้อยใจที่ไม่ได้รับโอวาทคำสอนหรือว่าสิ่งใดจากหลวงปู่เลย ความคิดเช่นนี้แม้ไม่ถูกต้องนักเพราะเป็นการทำบุญที่หวังผล แต่นี่คือความรู้สึกของปุถุชนคนหนึ่งที่ยังต้องการกำลังใจ ต้องการที่พึ่ง พิงทางใจอยู่

ถึงวันนี้...ผมเชื่อในความเมตตาของท่าน เพียงแต่จะแผ่มาถึงเราในลักษณะใดเท่านั้น ผมได้รับฟังเรื่องราวเกี่ยวกับคุณธรรมและคุณวิเศษของหลวงปู่หลายเรื่องหลายลักษณะ แต่ไม่เคยได้ประสบกับตนเอง จนครั้งหนึ่งในชีวิต...ได้เกิดขึ้น

ผมเป็นคนที่ชอบสะสมและสนใจพระเครื่อง และเชื่อว่า พระที่หลวงปู่ธัญฐานจิต มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นมงคลกับผู้ ครอบครอง ผมเองก็ได้แสวงหากระทั่งได้เหรียญรุ่น “เปิดโลก” จากลูกศิษย์หลวงปู่ ที่นี้ปัญหาเกิดตรงที่ว่าตัวเองได้แล้วยังไม่ พอ...ยังอยากได้เผื่อไว้ให้รุ่นพี่ที่ทำงาน ซึ่งเป็นคนนิสัยดีมีหน้าใจ เกิดความรู้สึกอยากให้พี่คนนี้มีพระของหลวงปู่ โดยเฉพาะเหรียญ รุ่นเปิดโลกนี้แหละ

ทุกข์เกิดขึ้นแล้ว...ตัวเองก็ไม่มี แต่อยากให้เขา...จะ ไปขอใครก็กลัวเขาว่า ได้ไม่รู้จักพอหรือใจ

ปกติผมจะสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนทุกคืน คืนนี้ก็ เช่นเดียวกัน ใจก็ยังคงมีความคิดว่าจะหาพระให้พี่คนนี้อย่างไร จิต ก็คิดว่า...พระของหลวงปู่ ขอจากหลวงปู่ก็แล้วกัน นึกแล้ว จึงหัน หน้าไปทางรูปหลวงปู่แล้วเรียนท่านว่า “หลวงปู่ครับ ผมอยาก ได้เหรียญเปิดโลกของหลวงปู่ไปให้คุณ...เพื่อ ให้เป็นสิริมงคลคุ้ม ครองตัว แต่ผมไม่มีพระของหลวงปู่ ขอให้ผมได้พระของหลวง ปู่ด้วยครับ”

ขอโทษครับ...ความรู้สึกว่าจะได้พระนั้นไม่มี เพราะ เป็นเพียงการนึกเอง คิดเองและพูดเอง คิดว่าท่านคงไม่ได้รับรู้ สิ่งที่บอกกับตนเองคือนอนดีกว่า คิดมากก็ฟุ้งซ่านเปล่าๆ เข้า ของสองวันต่อมา ลูกศิษย์หลวงปู่เจอผมบอกว่า “เดี๋ยวว่างๆ มี เรื่องจะถามพี่หน่อย”

จากเช้า...จนบ่าย เขาก็ยังไม่ว่างและคงลืมไปแล้ว ตกเย็นเขาจะกลับบ้าน ผมนึกได้เลยถามเองว่า “เมื่อเช้าจะถามอะไรผมหรือครับ”

“อ้อ! คืออย่างนี้ จะถามว่า เหริยญเปิดโลกนี้ พี่จะเอาก็เหริยญครับ” เขาถาม

“ฮ่า ! พุดใหม่อีกทีซิครับ พุด ช้าๆ ชัดๆ” ผมอุทานด้วยความแปลกใจและรู้สึกได้ทันทีว่ามีอะไรผิดปกติแน่นอน

เพื่อนผมคนนั้นก็ทวนคำถามเดิมแล้วเล่าให้ฟังว่า

“เมื่อคืนสวดมนต์ไหว้พระตามปกติ ขณะที่จิตสงบอยู่ ก็มีนิมิตเป็นหน้าพี่ปรากฏขึ้นและได้ยินเสียงของหลวงพ่อบอกว่าเอาเหริยญเปิดโลกของข้าไปให้เขา พอตอนเข้ามาว่าจะถามพี่แล้วก็ลืม” และเขายังได้เล่าให้ฟังเพิ่มเติมว่าเห็นนิมิตเช่นเดียวกันนี้ตั้งแต่คืนวานแล้วแต่ไม่แน่ใจ นึกว่าคิดไปเอง จนกระทั่งเมื่อคืนเกิดนิมิตเหมือนเดิมอีก ภาพปรากฏชัดเจนขึ้น เสียงของหลวงพ่ที่สั่ง ก็ดังฟังชัด จึงคิดว่าไม่น่าที่จะคิดเอาเอง

ผมจึงได้เล่ารายละเอียดสิ่งที่ได้คิดได้ทำ ให้เพื่อนผมฟัง และขอเหริยญเปิดโลกมาให้พี่คนดีของผมได้ตามที่ตั้งใจไว้ เหตุการณ์นี้เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นกับตัวผมเอง และคงยืนยันถึงความเมตตาของหลวงปู่ที่สงเคราะห์ผมและคนรอบข้างด้วย

“แกคิดถึงข้า ข้าก็คิดถึงแก” คำพูดนี้ยังก้องอยู่ในหูของ

ผม และคงก้องอยู่ในหูของลูกศิษย์ของหลวงปู่ตลอดไป และสิ่ง
ที่แปลกสำหรับปุณฺชนคนธรรมดาอย่างเราก็คือ หลวงปู่ท่าน
มรณภาพไปแล้ว ทำไมยังมาช่วยเราได้อีก เราคงเคยได้ยินผู้
ปฏิบัติธรรมได้พบพระพุทธเจ้า พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ
ทั้งหลายที่ท่านมรณภาพไปแล้วเช่นกันมาสอน มาโปรดลูกศิษย์
ในรูปร่างต่าง ๆ ...แต่คนธรรมดาอย่างเรา ตายกันไปแล้วมาก
มาย บางครั้งอยากให้มีก็ไม่เห็นมา

สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นเพราะบุญบารมีของแต่ละ
ท่านหรือเปล่า ? ขอฝากให้ช่วยกันคิดต่อไป

ลาภะปัญโญ

๑๐๑

เห็นแล้วไม่หัน

ครั้งแรกที่ดิฉันถูกเพื่อนชวนไปวัดต่างจังหวัดแห่งหนึ่ง ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เริ่มจากดิฉันได้ถามเพื่อนว่า “วันเสาร์นี้ว่างไหม” เพื่อนผู้นั้นตอบว่า “ไม่ว่าง”

“ไปไหน” ดิฉันซักด้วยความสงสัย

“ไปอยุธยา” เพื่อนตอบ

“ไปด้วยคนซี อยุธยาน่าสนใจดีออก” ดิฉันตอบรับอย่างกระตือรือร้นด้วยความอยากเที่ยว

“ไปวัดนะ” เพื่อนย้ำ

“วัดอะไร”

“วัดสะแก”

“ไปทำไม วัดสะแก” ดิฉันสงสัยเพราะไม่เคยได้ยินชื่อวัดมาก่อน

“ไปกราบหลวงพ่อดู”

“ไปก็ไป” ดิฉันตอบตกลงด้วยความที่อยากออกไป ไหนสักแห่งนอกกรุงเทพฯ

วันแรกที่ได้ไปถึงวัดสะแก สังเกตจากภายนอกเป็นวัดธรรมดา เก่า ๆ ไม่มีอะไรที่น่าสนใจ เมื่อเดินขึ้นกุฏิ ได้พบและกราบหลวงพ่อบ้านกำลังสูบบุหรี่ ดิฉันนึกในใจว่า“พระสูบบุหรี่ไม่เห็นชอบเลย”

ในเวลานั้นใกล้เพลแล้ว วันนั้นเป็นวันทำงานปกติ คนจึงมีไม่มากนัก ดิฉันได้ทานอาหารกลางวันแบบบุฟเฟ่ต์ครั้งแรกคือ นั่งทานอาหารที่หลวงพ่อบ้านเสร็จแล้ว โดยนั่งรวมกันหลาย ๆ คน กับพื้นไม้กระดานบริเวณหน้ากุฏิท่าน

ภายหลังอาหารมื้อนั้น ดิฉันหามายมันปั่นมือเตรียมคำถามที่อ่านมาจากหนังสือแล้วเกิดความสงสัยหาคำตอบไม่ได้ จึงขอนำมาถามหลวงพ่อบ้าน หลวงพ่อบ้านอยู่ในอิริยาบถพักผ่อนแบบสบาย ๆ ของท่าน

“หลวงพ่อบ้านเจ้าคะ กุศลกรรมชักนำกุศลกรรม อกุศลกรรมชักนำอกุศลกรรม นี่หมายความว่าอย่างไรเจ้าคะ”

หลวงพ่อบ้านมองหน้าดิฉันอยู่ครู่หนึ่ง แล้วยิ้มอย่างอารมณ์ดี “ข้าไม่ตอบเอ็งล่ะ เอ็งมองดูที่กระดานเอาเองก็แล้วกัน”

ดิฉัน มองหากระดานอย่างงง ๆ

“คนหันไม่เห็น คนเห็นแล้วไม่หัน” ดิฉันอ่านตามเบา ๆ ในใจ “หมายความว่าอย่างไรเจ้าคะ” ดิฉันถามท่านด้วยความงงชื่อ

“เอ็งว่าอย่างไรล่ะ” หลวงพ่อถาม

ดิฉันเงยบจนเพื่อนต้องสะกิด

“ไม่ทราบเจ้าคะ”

หลวงพ่อก็ได้อธิบายให้ฟังว่า

“ถ้าเอ็งหันไป เอ็งก็ไม่เห็นอะไร

แต่ถ้าเอ็งเห็นแล้ว เอ็งก็ไม่ต้องหันไปหาอะไร”

ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา ดิฉันได้มาที่วัดสะแกอีกหลายครั้ง เพื่อที่จะรู้ว่าที่ “เห็น” นะ เขา “เห็น” อะไรกัน บ่อยครั้งในช่วงเวลาหลายปีนั้น ดิฉันมีเรื่องไม่สบายใจ มีปัญหามากมาย จึงเตรียมตัวเตรียมคำถามที่เป็นปัญหาไปถามหลวงพ่อก่อน แต่เป็นที่น่าแปลกว่าเมื่อได้มาพบกับหลวงพ่อก่อนแล้วคำถามต่างๆ ที่ล้วนเป็นปัญหาหนักอกทางโลกที่เตรียมมาถามนั้นได้มีอันอันตรธานหายไปหมด นึกเท่าไรก็นึกไม่ออก เป็นเช่นนี้บ่อยครั้งจนดิฉันสังเกตได้

มีอยู่ครั้งหนึ่ง มีปัญหาหนักอกตั้งใจจะไปถามหลวงพ่อก่อน ตั้งใจไว้อย่างดีว่าต้องไม่ลืม ต้องถามท่านให้ได้ วันนั้นได้ไปกราบหลวงพ่อก่อน โดยมีเพื่อนร่วมเดินทางคนเดิมเช่นเคย หลวงพ่อนั่งพักผ่อนอิริยาบถภายหลังอาหารเพล

เพื่อนดิฉันสะกิดแล้วว่า **“อรพินท์ มีอะไรจะมาถามหลวงพ่อก่อนไม่ใช่หรือ ?”**

ดิฉันนึกถึงคำถามที่เตรียมมาถาม ในใจรู้สึกว่าจะอ่อน
คลายแล้ว ปัญหาไม่เห็นสำคัญตรงไหนเลย

“ไม่มีแล้วละ” ดิฉันยิ้มและตอบเพื่อนไป

เช่นเดิม เบื้องหน้าดิฉันเป็นภาพหลวงพ่อดูนิ่งยิ้มอย่าง
มีเมตตาเป็นที่สุด

อรพินท์

๑๐๒

เปรียบศิลป์

ดิฉันเป็นคนช่างสังเกตและซีสงสัยว่า ทำไมในบทสวด
สมათานพระกรรมฐานของหลวงปู่ถึงได้ต้องมีการอาราธนาศีล
ซึ่งมีผู้แนะนำให้ทำเป็นประจำทุกวัน

ด้วยความอดรนทนไม่ได้ เมื่อสบโอกาสที่ได้มากราบ
นมัสการหลวงปู่ จึงเรียนถามท่าน “หลวงปู่เจ้าคะ ทำไม เวลา
สวดมนต์จึงต้องขอศีลทุกวันคะ”

หลวงปู่อธิบายว่า “ก็เหมือนเชือกถ่ เอ็งเคยเห็น
เชือกไหม ห้าเส้นควั่นเป็นเกลียว ถ้าเส้นหนึ่งขาด เราก็ผูกใหม่
สองเส้นขาด เราก็ผูกสองเส้นใหม่ แล้วถ้าเอ็งไม่ผูกมันจะเป็นยัง
ไงล่ะ ?” หลวงปู่จบคำตอบด้วยคำถาม

ดิฉันนั่งนึกอย่างเห็นภาพ...เชือกก็คงบางลง และคง
ขาดทีละเส้น สองเส้น... จนหมด

หลวงปู่มองข้าพเจ้าแล้วยิ้ม

อรพินท์

๑๐๓

บทเรียนทางธรรม

บทที่ ๑ ความกตัญญู และกุศโลบายในการหาบุญ

ครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้ไปกราบหลวงพ่อดู ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ โอวาทที่ท่านมอบให้กับลูกศิษย์หน้าใหม่คนนี้ก็คือ “ทำบุญกับพระที่ไหน ๆ ก็ต้องไม่ลืมพระที่บ้าน พ่อแม่เรานี้แหละ...อย่ามองข้ามท่านไป”

ครั้งนั้น ยังจำได้ว่าข้าพเจ้าและเพื่อนๆ ได้ซื้อดอกบัวไปถวายท่านด้วย ท่านรับและนำไปบูชาพระพุทธรูป แล้วก็ให้โอวาทอีกว่า “พวกแกยังเป็นนักเรียน นักศึกษา ยังต้องแบมือขอเงินพ่อแม่อยู่ คราวหน้าอย่าไปเสียเงินเสียทองซื้อดอกไม้มาถวายระหว่างทางมาวัด หากเห็นสระบัวที่ไหน ก็ให้ตั้งจิตนึกน้อมเอาดอกบัวถวายเป็นพุทธานุชา ธรรมบูชา สังฆบูชา ก็ใช้ได้แล้ว”

นอกจากนี้ วิธีหาบุญแบบง่ายๆ โดยไม่ต้องเสียสตางค์สามารถทำได้ทั้งวันคือ ตื่นเข้ามา ขณะล้างหน้า หรือดื่มน้ำก็ให้ว่า “พุทฺธัง สรณัง คัจฉามิ, ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ, สังฆัง สรณัง คัจฉามิ”

ก่อนจะกินข้าวก็ให้นึกถวายข้าวพระพุทธ ออกจากบ้านเห็นคนอื่นเขากระทำความดี เป็นต้นว่า ใส่บาตรพระ ฉนฺนคนแก่ข้ามถนน ฯลฯ ก็ให้นึกอนุโมทนากับเขา ผ่านไปเห็นดอกไม้ ที่ใส่กระจาดวางขายอยู่ หรือดอกบัวในสระข้างทาง ก็ให้นึกอธิษฐานถวายเป็นเครื่องบูชาพระรัตนตรัย โดยว่า **“พุทธัสสะ ธรรมัสสะ สังฆัสสะ ปุเชมิ”** แล้วต้องไม่ลืมอุทิศบุญให้แม่ค้าขายดอกไม้ และรุกขเทวาที่ดูแลสระบัวนั้นด้วย

ตอนเย็นนั่งรถกลับบ้าน เห็นไฟข้างทางก็ให้นึกน้อมบูชาพระรัตนตรัยโดยว่า **“โอมอักคีไฟฟ้า พุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา”** กลับมาบ้าน ก่อนนอนก็นั่งสมาธิ เอนตัวนอนลงก็ให้นึกคำบริกรรมภาวนาไตรสรณาคมนั้นจนหลับ ตื่นขึ้นมาก็บริกรรมภาวนาต่ออีก

นี่เรียกว่าเป็นกุศโลบายของหลวงพ่อดู ที่ต้องการให้พวกเราคอยตะล่อมจิตใจให้อยู่แต่ในบุญในกุศลตลอดทั้งวันเลยที่เดียว

บทที่ ๒ ระวังจะตกต้นตาล

ด้วยความที่ข้าพเจ้าเป็นคนที่สนใจอ่านหนังสือธรรมอยู่เสมอๆ ทำให้สัญญาหรือความจดจำมันล่องหน้าไปไกล กว่า การปฏิบัติชนิดไม่เห็นฝุ่นเลยที่เดียว

เช้าวันหนึ่ง ในช่วงที่ข้าพเจ้ารู้จักและไปกราบหลวง พ่อใหม่ ๆ ข้าพเจ้าถามท่านว่า **“หลวงพ่อดูครับ พระท่านสอนว่าบุญ**

ก็ไม่ใช่เอา บาปก็ไม่ใช่เอา และอย่าไปยินดีในร้ายกับสิ่งทั้งปวง
ที่นี้ทำอย่างไรผมถึงจะหมดความยินดีในร้ายครับ”

หลวงพ่อบุญมาและตอบพลางหัวเราะว่า “เบื้อง ต้นก็จะ
ขึ้นยอดตาล มีหวังตกลงมาตายเท่านั้น” ทำให้ ข้าพเจ้ารู้สึกเขิน
และได้คิดว่าการปฏิบัติธรรมที่ถูกต้องนั้นไม่ควรจะอ่านตำรับ
ตำรามาก แต่ควรปฏิบัติอย่างค่อยเป็นค่อยไป มุ่งประกอบเหตุที่
ดีอย่างเสมอต้นเสมอปลาย โดยไม่ เร่งรัดหรือคาดหวังผล และ
ที่สำคัญคือ อย่าสำคัญผิดคิดว่า “สัญญา” เป็น “ปัญญา” เพราะ
หากยังเป็นแค่สัญญาหรือความรู้ที่เป็นเพียงการจดการจำ มันยังไม่
ช่วยให้เราเอาตัวรอดหรือพ้นทุกข์ได้

บทที่ ๓ อย่าประมาท

หลวงพ่อบุญมา ท่านพูดเตือนเสมอเพื่อให้พวกเราไม่ ประมาท
รีบทำความดีเสียแต่ยังแข็งแรงอยู่ เพราะเมื่อแก่เฒ่าลง หรือมีโรค
ภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียนก็จะปฏิบัติได้ยาก ท่านว่า “ปฏิบัติธรรม
เสียตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เป็นหนุ่ม เป็นสาว นี่แหละดี เพราะเมื่อแก่
เฒ่าไปแล้ว จะนั่งก็โง่ จะลุกก็โง่ หากจะรอไว้ให้แก่เสียก่อนแล้ว
จึงค่อยปฏิบัติ ก็เหมือนคนที่คิด จะหัดว่ายน้ำเอาตอนที่แพใกล้
จะแตก มันจะไม่ทันการณ์” นอกจากนั้น ท่านยังแนะนำให้หาโอกาส
ไปโรงพยาบาล ท่านว่า “โรงพยาบาลนี้แหละ เป็นโรงเรียนสอน
ธรรมะ มีให้เห็นทั้งเกิด แก่ เจ็บ และตาย ให้หมั่นพิจารณาให้เห็น
ความจริง ทุกข์ทั้งนั้น ... อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา”

บทที่ ๔ ให้หมั่นดูจิต

คำสอนของหลวงพ่อกับข้าพเจ้าได้ยินแทบจะทุกครั้ง
ที่ ไปนมัสการท่านก็คือ

“ของดีอยู่ที่ตัวเรา ของไม่ดีก็อยู่ที่ตัวเรา
ให้หมั่นดูจิต รักษาจิต”

นับเป็นโอวาทที่สั้น แต่เอาไปปฏิบัติได้ยาวนานชั่วชีวิต
หรือยาวนานตราบนานกว่าจะพ้นจากวิภวภูมิจนจะสงบได้ ซึ่ง สอด
คล้องกับพุทธพจน์ที่ว่า...

“ผู้ใดหมั่นตามดูจิต ผู้นั้นจะพ้นจากบ่วงแห่งมาร”

การขาดการตามดูจิต รักษาจิต เป็นเหตุให้เราไม่ ฉลาด
ในความคิดหรืออารมณ์ ซึ่งถึงแม้ว่าเราจะเคยได้ยินได้ฟังคำสอน
ของครูบาอาจารย์มานาน ก็ไม่อาจช่วยอะไรเราได้

เพราะเพียงแต่การฟังธรรมจากครูบาอาจารย์ภายนอก
โดย ปราศจาก โยนิโสมนสิการ หมั่นตรึก พิจารณาส่งต่างๆ ให้
เป็นธรรม หรือนัยหนึ่งคือ ขาดการฟังธรรมในใจเราเองบ้าง
ธรรมต่างๆ ที่ได้ยินได้ฟังมานั้นก็ย่อมไม่อาจสำเร็จประโยชน์ เป็น
ความดับทุกข์ได้เลย

บทที่ ๕ รู้จักหลวงพ่อย่างไร

เช้าวันหนึ่งในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ก่อนหน้าที่
หลวงพ่จะละสังขารไม่กี่วัน ในขณะที่รอใส่บาตรอยู่ที่หน้ากุฏิ

ของท่าน หลวงพ่อได้พูดเป็นคติแก่สาธุศิษย์ ณ ที่นั้นว่า...

“ตราบใดก็ตามที่แกยังไม่เห็นความดีในตัว
ก็ไม่เห็นว่าแกรู้จักข้า
แต่ถ้าเมื่อใดที่เริ่มเห็นความดีในตัวเองแล้ว
เมื่อนั้น ข้าว่าจึงว่าแกรู้จักข้าดีขึ้นแล้ว”

คำพูดนี้ ถือเป็นคำพูดเตือนสติแก่ผู้ที่มาปฏิบัติในสมัย
ที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ว่า อย่าได้สำคัญตนว่าเคยได้อยู่ใกล้ชิด หรือ
เคยได้รับฟังคำสอนโดยตรงจากท่าน เพราะตัววัดว่ารู้จักท่าน
ดีหรือไม่นั้น ท่านว่าอยู่ที่การฝึกฝนตนให้เป็นคนที่ดีขึ้นได้หรือไม่
ถ้าไม่ได้ ก็เท่ากับว่าไม่รู้จักท่านจริง

ในทางกลับกัน คำพูดนี้ช่วยให้เกิดกำลังใจแก่ผู้ที่ไม่
มีโอกาสได้มาสัมผัสท่านในขณะที่ท่านยังมีชีวิต หากแต่ด้วยความ
ศรัทธาที่มีต่อท่าน กระทั่งได้น้อมเอาธรรมคำสอนของท่านมา
ปฏิบัติขัดเกลาตนเองจนเป็นคนดี และยิ่งดีขึ้นเท่าไร หลวงพ่อ
ท่านก็รับรองว่าเป็นผู้รู้จักท่านดีขึ้นเท่านั้น

คำพูดของหลวงพ่อนั้นทำให้ผู้เขียนนึกถึงพุทธพจน์ที่ว่า

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา...ตถาคต”

“พอ”

๑๐๘

พลิกชีวิต

ดิฉันได้มีโอกาสมาพบหลวงพ่อดู ที่วัดสะแก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ คือก่อนที่ท่านจะละสังขารประมาณ ๔ ปี โดยการแนะนำของเพื่อนรักคนหนึ่ง และนั่นคือจุดหักเหชีวิตที่สำคัญที่สุดของดิฉัน เพราะก่อนที่ดิฉันจะได้มาพบหลวงพ่อ ชีวิตของดิฉันช่างไร้สาระ วันคืนหมดไปกับการดื่มสุรา และเล่นการพนัน เพียงเพื่อจะกลบเกลื่อนทุกซัไปวัน ๆ โดยไม่มีสติปัญญาที่จะเตือนตัวเองได้ว่า นั่นไม่ใช่การแก้ปัญหา ตรงกันข้ามกลับเป็นการซ้ำเติมชีวิตให้เลวร้ายลงไปเรื่อย ๆ กระทั่งได้มาพบหลวงพ่อ ผู้ที่พลิกชีวิตของข้าพเจ้าจากด้านมืดมาให้ได้เห็นแสงสว่าง ท่านทำให้ดิฉันรู้ว่าจะใช้ชีวิตอย่างไรจึงจะเกิดคุณค่าแก่ชีวิตที่เหลืออยู่ ทั้งแก่ตนเอง ต่อครอบครัว และต่อคนรอบข้าง

หลวงพ่от่านมีกุศโลบายในการพลิกชีวิตของดิฉันให้สามารถละเลิกอบายมุขได้ที่ละอย่าง โดยเด็ดขาด และที่สำคัญคือด้วยความสมัครใจของตัวดิฉันเอง เป็นต้นว่า ท่านสอนให้ดิฉันพิจารณาเห็นโทษและความไม่ดีต่าง ๆ ของการเมาสุรา โอกาสในการสอนของท่านมาถึงเมื่อเช้าวันหนึ่งที่ดิฉันเดินทางไปถวาย

ภัตตาหารแก่ท่าน พอดีกับมีชาวบ้านเมาสุราหลับอยู่ใกล้ๆ กับบันไดทางขึ้นกุฏิ หลวงพ่อท่านพูดว่า “ข้าว่า คนเมาเหล้านะ เลวกว่าหมา แกว่าไหม?” “เลวกว่ายังเง้าคะ” ดิฉันถามอย่างซิงซัง เพราะรู้สึกจะเป็นเรื่องใกล้ตัวเข้ามาทุกที ท่านก็ย้อนถามมาอีกว่า “ถ้าเราเอาชู้กับเอาเหล้าไปตั้งไว้ แกว่าหมามันจะกินอะไร” แล้วท่านก็เฉลยต่อว่า “มันก็เลือกกินขึ้นนะสิ มันไม่เลือกกินเหล้านะ ข้าจึงว่าคนกินเหล้านี้เลวกว่าหมา” เท่านั้นแหละ ดิฉันก็บังเกิดความละอายใจ บอกกับตัวเองว่าฉันจะไม่กินเหล้าอีก พร้อมกับท่องบ่นในใจว่า “...หมามันกินชู้ มันไม่กินเหล้า คนกินเหล้านี้เลวกว่าหมา ฉันไม่ต้องการจะเป็นคนที่เลวกว่าหมา...”

ไม่ใช่เพียงแค่การดื่มสุรายาเมาเท่านั้นที่ดิฉันสามารถเลิกได้เด็ดขาดในคราวเดียว หากแต่ด้วยอุบายการสอนของหลวงพ่อดิฉันจึงสามารถเลิกอบายมุขอย่างอื่น ๆ ด้วย รวมไปถึงการใช้เครื่องสำอางที่ท่านว่าเกินงามและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งนี้ทั้งนั้นท่านคงทราบว่าคุณณัณณายังมากด้วยทิฏฐิมานะอัตตาดัตตาท่านจึงหลีกเลี่ยงการสอนหรือว่ากล่าวที่ตัวดิฉันโดยตรง หากแต่ใช้วิธีกลิ้งต่าง ๆ ขึ้นเป็นอุปมาอุปมัย แล้วให้ดิฉันคิดพิจารณาตามจนเห็นทุกข์เห็นโทษเห็นภัยและเป็นฝ่ายสมัครใจละเลิกสิ่งไม่ดีไม่งามต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ดิฉันจึงสามารถรับการขัดเกลาที่ละเล็กทีละน้อยจากท่านได้ หลวงพ่อท่านฉลาดและอดทนในการอบรมลูกศิษย์อย่างยิ่ง ท่านไม่เพียงแนะนำการปฏิบัติธรรมแก่ดิฉันเท่านั้น หากแต่ยังได้เมตตาให้ดิฉันเกิดปัญญารู้ความเหมาะสมในการ

ดำรงชีวิตในเพศฆราวาสเพื่อให้ดำเนินไปได้ทั้งทางโลกและทาง
ธรรม อย่างที่ท่านพูดว่าโลกก็ไม่ให้ซ้ำ ธรรมก็ไม่ให้เสีย

การจากไปของหลวงปู่ ยากที่ข้าพเจ้าจะยอมรับได้ แม้ว่า
ท่านจะได้เมตตาพูดเปรยให้ทราบมาเป็นระยะ ๆ รวมทั้งสั่งดิฉัน
ไม่ให้ร้องไห้เมื่อท่านละสังขารแล้วก็ตาม ในเช้าวันที่ ๑๗ มกราคม
๒๕๓๓ วันที่ทราบข่าวมรณกรรมของหลวงปู่ ดิฉันเร่งรีบเดินทาง
ไปที่วัดทันที และเมื่อไปถึง ดิฉันก็ไม่อาจกลั้นความเศร้าโศกเสียใจ
เอาไว้ได้ จำได้ว่าดิฉันต้องอาศัยกอดต้นไม้ข้างกุฏิ ร้องไห้ฟูมฟาย
อยู่พักใหญ่ เพราะเร็วเกินกว่าที่ดิฉันจะทำใจได้ และดิฉันเองก็ยังมี
มีธรรมมากพอที่จะทำให้ใจคอบรรเทาต่อเหตุการณ์การจากไป
ของท่านได้

แม้ว่าหลวงปู่ผู้จุดชีวิตของดิฉันขึ้นจากโคลนตม ได้ละ
สังขารไปแล้ว แต่ดิฉันก็ตั้งสัจอธิษฐานว่าจะขอยึดมั่นในไตร
สรณคมน์ และจะไม่ทิ้งการปฏิบัติไปจนตลอดชีวิต เพื่อบูชาคุณ
หลวงปู่ผู้ที่ได้เมตตาต่อดิฉันและครอบครัวอย่างหาที่สิ้นสุดและหา
บุคคลอื่นเสมอเหมือนมิได้

“นึ”

๑๐๕

ปกิณกบาป

หลวงพ่อดูท่านเป็นพระที่มีความละเอียดอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความระมัดระวังไม่ให้เกิดบาป ตลอดระยะเวลาประมาณ ๘ ปี ที่พบและปฏิบัติธรรมกับท่าน ยิ่งนานวันก็ยิ่งประทับใจในปฏิปทาในเรื่องนี้ของท่าน และบางเรื่องข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นเรื่องที่น่าคิด เพราะก่อปรตด้วยเหตุผล อีกทั้งไม่เคยได้ยินได้ฟังใครกล่าวสอนอย่างตรงไปตรงมาเช่นนี้มาก่อน จึงเป็นแรงบันดาลใจที่จะถ่ายทอดไว้ ณ ที่นี้ เผื่อว่าจะเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่านบ้างไม่มากก็น้อย โดยให้ชื่อหัวข้อเรื่องว่า “ปกิณกบาป”

พาเด็กเข้าวัด - บาป

เรื่องนี้ค่อนข้างเป็นเรื่องที่สวนกับความรู้สึกของคนทั่วไป แต่หากเราได้พิจารณาความจริงไปตามเหตุผลที่หลวงพ่อบุ๊ได้เมตตาชี้แนะก็จะเข้าใจ ท่านว่าเด็กเล็กที่พามาวัดนั้น ยังควบคุมดูแลตนเองไม่ได้ จึงมักคิดคะนองไปตามประสาเด็ก แต่เนื่องจากที่วัดมักมีผู้มาปฏิบัติสมาธิภาวนาอยู่เสมอๆ ดังนั้น เสียงรบกวนของเด็กเล็ก จึงกระเทือนต่อการปฏิบัติภาวนา ดังนั้น บาปจึงเกิดกับเด็กอย่างไม่รู้ตัว ทั้งนี้ก็ด้วยพ่อแม่ผู้ปกครองไม่เข้าใจ

ภาพแห่งความเมตตาที่ท่านเมตตาอบรมชี้แนะข้าพเจ้ายังชัดเจนอยู่ในความทรงจำ วันนั้นข้าพเจ้าพาลูกซึ่งยังเล็กไปวัดสะแกด้วย จำได้ว่าการไปวัดในวันนั้น ข้าพเจ้าไม่รู้สึกปลอดภัยเพราะว่าต้องมาแวะกังวลกับลูกน้อยที่เดี๋ยวก็ส่งเสียงร้องไห้ เดี่ยวก็ปัสสาวะรด พอหลวงพ่อกับท่านเห็นจึงหว่าหะมะ ท่านก็เรียกข้าพเจ้าให้เข้าไปใกล้ ๆ แล้วบอกว่า “นี่เพราะข้ารักแกทรอกนะ จึงบอกจึงสอนให้รู้ คนเขาภาวนากันอยู่ แกพาเด็ก ๆ มาชุกชน ส่งเสียงรบกวน มันบาป อันที่จริงแกเอาเด็กเล็กไว้ที่บ้านก็ได้ เวลาที่แกภาวนาก็ให้นึกถึงเขาแผ่เมตตาให้เขา เขาก็ได้บุญเหมือนกัน”

ชวนคนเข้าวัด – บาป

บางทีคนเราก็มองอะไรไม่รอบด้าน ดั่งนั้น แม้จะมีความปรารถนาดี ก็ไม่เป็นหลักประกันว่าทุกอย่างจะออกมาดี ดังเช่นที่ข้าพเจ้าได้รับการอบรมจากหลวงพ่อบอกว่า “แกเที่ยวชวนคนเขามาวัด ระวิงนะ จะกลายเป็นต้นบาป”

ท่านชี้แนะเพิ่มเติมว่า “แกจะไปรู้หรือว่าสิ่งที่แกเห็นว่าดี เขาจะเห็นว่าดีตามแกไปด้วย ถ้าเขาปรามาสจนเกิดบาป แกต้องมีส่วนรับบาปนั้นไปด้วยครั้งหนึ่งในฐานะที่พาเขามาให้เกิดบาป”

อยู่ใกล้พระอรหันต์นาน ๆ – บาป

เรื่องนี้ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ดูจะสวนทางกับความรู้สึกของคนทั่วไป เพราะทุกคนย่อมจะคิดว่าหากเราได้อยู่ใกล้ชิดพระอรหันต์ ก็ย่อมจะมีโอกาสสั่งสมบุญกุศลได้อย่างเต็มที่ แต่การกระทำ

เป็นเช่นนั้นไม่ หลวงพ่อคู่ท่านสอนว่า “อย่าไปอยู่ใกล้พระอรหันต์
นาน ประเดี๋ยวจะบาป จะบาปอย่างไร ก็บาปตรงที่อาศัยความ
คุ้นเคย เลยเอาท่านเป็นเพื่อนเล่นบ้าง ใช้ท่านทำโน่นทำนี่ให้บ้าง
แล้วจะไม่ให้บาปได้ยังไง”

ถ่ายรูปแบบพระที่มีคุณธรรม – บาป

หลวงพ่อกเคยตั้งคำถามกับข้าพเจ้าว่า “เวลาที่แกถ่ายรูปแบบ
พระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครูอาจารย์ที่ท่านมี คุณธรรมแกจะเอา
รูปไปตั้งไว้ที่ไหน หากแกเอารูปไปไว้ในที่ ๆ ไม่บังควรก็จะเกิดบาป
ขึ้นได้ ส่วนว่าจะเอารูปไปตั้งบูชาในที่สูง ใครผ่านไปผ่านมาก็ยก
มือไหว้ แล้วตรองดูซิว่า แกมีคุณธรรมเสมอกับท่านหรือ หรือแก
มีคุณธรรมอะไรที่จะให้เขายกมือไหว้แก”

“อู๋ย”

๑๐๖

ความเมตตา และขันติธรรมของหลวงปู่

จะมีใครเคยทราบบ้างว่าเบื้องหลังภาพ การปฏิสังขรณ์การพูดจาปราศรัยให้แง่คิดและกำลังใจแก่ผู้ที่มากราบนมัสการหลวงปู่ผู้นั้น บ่อยครั้งท่านต้องใช้ขันติมากสักเพียงใด โดยปรกติหลวงปู่ท่านรับแขกตั้งแต่เช้ามีด กระทั่งจนตึกจนตื้น ทุกๆ วัน ต่อเนื่องนับเป็นปี ๆ ซึ่งไม่ว่าใครจะทุกข์ร้อนหวนวนายใจมาอย่างไร หลวงปู่ท่านก็จะปฏิสังขรณ์ด้วยความเมตตาเสมอ โดยจะมีใครบ้างไหมที่จะสังเกตเห็นหรือสงสัยว่า ท่านนั่งรับแขกบนพื้นกระดานแข็ง ๆ อย่างนั้นตั้งแต่เช้าจรดค่ำในแต่ละวัน ท่านแทบจะไม่ได้ลุกไปไหนเลย ท่านไม่ปวดเมื่อยบ้างหรือ ท่านไม่ปวดท้องหนักท้องเบาบ้างหรือ ท่านเจ็บไข้ไม่สบายบ้างหรือเปล่า ส่วนว่าจะรอฟังท่านเอ่ยปากออกมาก็คงเป็นเรื่องที่ยาก เพราะหลวงปู่เป็นพระที่ขี้เกรงใจอย่างมาก แค่จะใช้สอยลูกศิษย์ให้เดินออกไปซื้อยาที่หน้าวัด ก็ยังต้องเอ่ยปากถามลูกศิษย์อย่างเกรงอกเกรงใจ

ข้าพเจ้าเองได้มาประจักษ์ความอดทนของท่านอย่างชนิดที่ยากจะกลั้นน้ำตาเอาไว้ได้ ก็ในตอนที่ได้อุปฐากรับใช้ท่านในยามที่ท่านชรามากแล้ว โดยมีโอกาสถวายการทาสยาที่แผลที่ก้นของ

ท่าน ภาพที่ปรากฏแก่สายตาของข้าพเจ้านั้นคือ ร่องรอยของแผล
ที่แตกซ้ำๆ ซากๆ ในที่เดิม นี่คงเป็นแผลที่เกิดจากการที่ท่านต้อง
นั่งบนพื้นกระดานแข็งๆ ต่อเนื่องเป็นแรมปี ข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจ
มากที่ท่านเป็นถึงขนาดนี้แล้ว ข้าพเจ้าหรือลูกศิษย์คนอื่นๆ ก็ไม่เคย
ได้ยินท่านเอ่ยบ่นให้ได้รับรู้บ้างเลย ตรงกันข้ามเราทุกคนยังคงเห็น
ท่านทำหน้าที่ครูอาจารย์ที่คอยให้กำลังใจลูกศิษย์ด้วยอาการยิ้ม
แย้มแจ่มใสเป็นปรกติอยู่อย่างนั้น ทำให้เขาเหล่านั้นกลับบ้านไป
ด้วยความปิติทุกรายไป

ข้าพเจ้าเห็นแผลของท่านแล้วก็ไม่อาจกลั้นน้ำตาเอาไว้ได้
ได้แต่ซาบซึ้งใจในเมตตาและขันติธรรมอันยิ่งของท่าน อีกทั้งภูมิใจ
ที่ไม่เสียชาติเกิดที่ได้มีโอกาสมาเป็นลูกศิษย์รับการอบรมสั่งสอน
จากท่าน เพราะท่านไม่เพียงพูดสอนเพียงอย่างเดียว หากแต่ท่าน
ยังสอนด้วยการทำให้ดู ข้าพเจ้าจึงภาคภูมิใจที่มีครูอาจารย์เช่น
ท่าน... หลวงพ่อคู่ พรหมปัญโญ พระแท้ที่จะอยู่ในดวงใจของ
ข้าพเจ้าตลอดไป

“นายอู๋”

๑๐๗

หลวงพ่อตายแล้วต้องลงนรก ?

วันหนึ่ง หลวงพ่อดูท่านมองไปที่ลูกศิษย์ใกล้ชิดกลุ่มหนึ่ง แล้วเอ่ยขึ้นว่า “ข้าตายแล้วต้องลงนรก” พอลูกศิษย์ได้ยินเช่นนั้น ก็ตกใจ เรี่ยนถามท่านในทันทีว่า “หลวงพ่อดีจะตกนรกได้อย่างไร ในเมื่อหลวงพ่อบำเพ็ญคุณงามความดีมามากออกอย่างนี้”

หลวงพ่อดตอบกลับไปว่า “ข้าก็จะลงนรก เพื่อไปเตะพวก แกขึ้นมานะสิ!”

คำพูดเตือนของหลวงพ่อนั้น ชวนให้ศิษย์ทั้งหลายต้องมานึกทบทวนตัวเองว่า การที่ได้มีโอกาสอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์นั้นก็มิใช่เป็นหลักประกันว่าจะไม่ลงนรก ตรงกันข้าม หลวงพ่อบ้านได้พูดเตือนทำนองเดียวกันนี้หลายครั้งหลายหน เพราะช่องทางทำบาปของคนเรามีมากเหลือเกิน จนท่านเอ่ยว่า คนเราเป็นอยู่โดยบาปทั้งนั้น เพียงแต่ผู้ที่ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ก็บาปน้อยหน่อย

หลวงพ่อบ้านเป็นแบบอย่างที่ทำให้ยากในเรื่องการระมัดระวังไม่ให้เป็นที่สงฆ์ ถึงขนาดว่าก่อนที่ท่านจะมรณภาพไม่กี่วัน ท่านได้บอกช่องลับกับโยมอุปัฏฐากให้ทราบ เพื่อว่าจะได้สามารถ

เปิดประตูเข้ากุฏิท่านในกรณีฉุกเฉินได้โดยไม่ต้องไปงัดประตู อันเป็นการทำลายของสงฆ์ ซึ่งในที่สุดก็มีเหตุให้ได้เปิดประตูกุฏิท่านผ่านทางช่องลับนั้นจริงๆ ในเช้าตรู่ของวันอังคารที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๓ อันเป็นวันที่ท่านละสังขาร

นอกจากนี้ ท่านยังได้พูดเตือนอีกหลายๆ เรื่อง ซึ่งเป็นสิ่งที่พวกเราอาจมองข้าม เป็นต้นว่าเอ่ยปากใช้พระหยาบโหน่หยาบนี้ไม่ยกเว้นแม้กรณีขอให้พระท่านหยาบของให้เพื่อจะใส่ปัจจัยถวาย การหยาบฉวยของสงฆ์ไปใช้ส่วนตัว การพูดซัดไปในทางโลกในขณะที่ผู้อื่นกำลังสนทนาธรรม การส่งเสียงรบกวนผู้ที่กำลังปฏิบัติภาวนา การขายพระกิน ซึ่งเรื่องหลังนี้ ท่านพูดเอาไว้ค่อนข้างรุนแรงว่า ใครขายพระกิน จะฉิบหาย สมัยท่านยังมีชีวิต ท่านจะพูดกระหนาบบ่อยครั้ง โดยเฉพาะเวลารับประทานอาหาร ท่านไม่ให้พูดคุยกัน จะทำกิจอันใดอยู่ ก็ให้มีสติ พยายามบริการรณภาวนาไว้เรื่อยๆ เรียกว่าเกลี้ยจิตไว้ให้ได้ทั้งวัน เมื่อถึงคราวนั่งภาวนา จิตจะได้เป็นสมาธิได้เร็ว เวลาจิตจะโลภ จะโกรธ จะหลง ก็จะได้รู้ได้เท่าทัน

ดั่งที่หลวงพ่อบอกว่า การตั้งอยู่ในความไม่ประมาทเท่านั้น จึงจะช่วยให้เราห่างจากนรกได้ ดังนั้น เราจึงจำเป็นต้องคอยสอดทานตัวเองอยู่เสมอๆ ว่าเราเข้าวัดเพื่ออะไร เพื่อความเด่นความดังหวังลาภสักการะ หวังเป็นผู้จัดการพระ ผู้จัดการวัด ฯลฯ หรือเพื่อมุ่งละโลก โกรธ หลง ซึ่งเป็นตัวก่อทุกข์ก่อโทษข้ามภพข้ามชาติไม่รู้จักจบจักสิ้นที่มีอยู่ในใจเรา

ปฏิบัติที่ช่วยให้เราปลอดภัย และห่างไกลจากนรก คือ การเกรงกลัวและละอายใจในการทำบาปกรรม หรือสิ่งที่จะทำจิตใจเราให้เศร้าหมองขุ่นมัว ทั้งในที่ลับและที่แจ้ง นอกจากนี้ ควรหลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับหมู่คณะโดยไม่จำเป็น หากแต่ควรมุ่งเน้นการปฏิบัติภาวนาเป็นหลัก เป็นผู้พร้อมรับฟังคำตักเตือนของผู้อื่น โดยเฉพาะคำตักเตือนจากครูบาอาจารย์ อย่างที่ทางพระท่านสอนว่า ให้อดทนในคำสั่งสอน คิดเสียว่าท่านกำลังดูดำกิเลสของเราอยู่

ท่อนซุงทั้งท่อน ถ้าไม่ได้ขวานช่วยสับช่วยบาก ไม่ได้กับไสไม้ ช่วยทำพื้นไม้หยาบๆ ให้เกลี้ยงเกลาขึ้น ไม่ได้กระดาษทรายช่วยขัดให้พื้นไม้เรียบเนียน ไม่ถูกตัดถูกประกอบ ก็คงไม่กลายมาเป็นเครื่องเรือนเครื่องใช้ที่มีประโยชน์ ฉันทใดก็ฉันทนั้น จิตใจของเราที่หยาบอยู่ หากไม่ได้รับการขัดเกลาหรืออบรมจากครูอาจารย์ ไม่ได้รับการอบรมด้วยธรรมของพระพุทธเจ้า จิตใจนั้นก็ยอมเอาเป็นที่พึ่งไม่ได้

ครั้งหนึ่ง ได้มีโอกาสเรียนถามหลวงพ่อบุญว่า “หลวงพ่อบุญครับ ที่ว่าธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมนั้น ธรรมที่ว่านั้นท่านหมายถึงถึงธรรมเรื่องใดครับ”

เมื่อสิ้นเสียงคำถามของข้าพเจ้า หลวงพ่อบุญท่านก็ตอบในทันทีว่า “กายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต”

ซึ่งคำสอนของท่านข้างต้น ก็เป็นการตอบให้ชัดอีกครั้งว่า อานิสงส์แห่งการประพฤติความดีทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ

นี่แหละ จะกลับมารักษาเราไม่ให้ตกไปสู่โลกที่ชั่ว จึงเป็นหลัก
ประกันที่ช่วยให้เราห่างไกลจากนรก อีกทั้งยังช่วยให้เราสามารถเข้า
ใกล้หลวงพ่อด้วยการเพิ่มพูนคุณธรรมความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป
เพื่อว่าในที่สุดจะได้ไม่ต้องรบกวนหลวงพ่อด้วยต้องลำบากลงนรกมา
สงเคราะห์ศิษย์ ดังที่ท่านปรารถนาด้วยความหวังใญ่ ตั้งแต่ครั้งที่ท่าน
ยังมีชีวิตอยู่

“พอ”

๑๐๘

ปฏิบัติแบบโง่ ๆ

นับเป็นเวลาที่ค่อนข้างยาวนานทีเดียว กว่าที่คำพูดที่หลวงพ่อเคยพูดสอนว่าในเวลาปฏิบัติสมาธิภาวนาให้ปฏิบัติแบบโง่ ๆ นั้น จะค่อย ๆ กระจ่างชัดขึ้นเรื่อย ๆ

การอ่านมาก รู้มาก บางครั้งก็เป็นตาบสองคม เพราะในด้านหนึ่ง การรู้มาก ก็ช่วยให้สามารถมองเห็นเส้นทางเดิน รวมทั้งเห็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังล่วงหน้า ฯลฯ

แต่อีกด้านหนึ่ง ความรู้มากนั้น ก็จะมาเป็นตัวอุปสรรคเสียเอง เช่น เผลอคิดว่าความรู้ (รู้จำ) นั้นเป็นปัญญา (รู้จริง) เกิดเป็นทิฐิมานะปิดกั้นการดูดซับความรู้จากภายนอก ที่สำคัญในขณะปฏิบัติจิตภาวนานั้น ความรู้มากนี้ก็กลายเป็นสิ่งรุกรังในจิตใจ ใช้ความคิดผิดกาลเทศะจนกลายเป็นตัวสร้างนิเวศน์บ้าง คิดไปล่วงหน้าตามประสาคนรู้มากบ้าง คอยใส่ชื่อเรียกให้กับสภาวะต่างๆ ที่กำลังประสบบ้าง คอยสงสัยนั่นนี่บ้าง

การรับรู้หรือสัมผัสจึงไม่เป็นไปอย่างตรงไปตรงมา แล้วเจ้าตัวก็ยิ่งสำคัญตัวว่ากำลังคิดพิจารณาหรือมองดูสภาวะต่างๆ ตาม

ความเป็นจริง ทั้งๆ ที่ของจริง “หนึ่งเป็นใบ้” พอจิตเข้าไปปรุงแต่ง จนรู้งริงไปหมดแล้ว จึงยากที่จะถอยออกมาให้เห็นไปตามสภาวะที่มันเป็นอย่างธรรมชาติ หากแต่เป็นไปอย่างที่จิตเราอยากให้มี เป็น จึงมาตระหนักว่าการปฏิบัติแบบโง่ๆ นี้ สำคัญมาก และจะต้องวางความรู้ต่างๆ ไว้ข้างนอกเสีย กระทั่งเพิกสัญญาความมั่นหมายว่าเราว่าเขา ว่านั่นว่านี่ออกเสีย แล้วรู้สิ่งทีมากกระทบใจอย่างว่าเป็นสภาวะล้วนๆ

นี่แหละหนา หลวงพ่อคู่ถึงว่า “สอนคนรู้มาก” นั้นสอนยาก สู้สอนเด็กๆ หรือคนรู้น้อยไม่ได้

“พอ”

๑๐๙

ธรรม ทำให้ครบ

แต่ก่อนเคยแต่ได้ยินว่าธรรมะทุกข้อล้วนพาคนไปให้ถึงนิพพานได้ ซึ่งฟังแล้วก็นึกคล้ายตาม แต่ก็อดจะเก็บความลึกลับสงสัยในบางส่วนไว้ไม่ได้

กระทั่งหลวงพ่อดู๋พูดถึง “เมตตาพาดกแหว” ประกอบกับคำสอนของท่านเจ้าคุณอาจารย์ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต) ขยายความในเรื่องทำนองเดียวกันนี้ จึงค่อยเกิดความกระจ่างและตระหนักมากขึ้นถึงการปฏิบัติธรรมที่ต้องมีปัญญากำกับในทุกๆ เรื่องทีเดียว

ดังที่หลวงพ่อดู๋ยกมากล่าวเตือนข้างต้น ซึ่งเมตตาก็เป็นธรรมข้อหนึ่งในหมวดพรหมวิหาร ๔ ซึ่งประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างผาสุก เพราะท่านสอนว่า การวางท่าที่ต่อคนปกติทั่วไป คือ วางจิตไว้ด้วยเมตตา ส่วนกับคนที่แย่กว่าเรา ก็ต้องกรุณา ช่วยเหลือสงเคราะห์อะไรได้ก็พร้อมจะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่วนกับคนที่ดีกว่าหรือประสบความสำเร็จในทางที่ชอบที่ควร เราก็พลอยยินดีกับเขาไปด้วย จิตใจก็แช่มชื่นเบิกบาน ไม่คับแคบ

แต่ก็มีบางกรณีที่ควรวางอุเบกขา กล่าวคืออย่าเพิ่งแสดง ความเมตตา กรุณา หรือมุกิตา ออกไป โดยไม่ได้ใช้ปัญญา ไตร่ตรองให้รอบคอบ

ตัวอย่างเช่น การนำเงินไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยเมตตาและ ด้วยกรุณา โดยขาดการประมาณฐานะกำลังหรือความพอดี ซึ่งนอกจากจะช่วยเหลือผู้อื่นไม่สำเร็จแล้วก็ยิ่งพาครอบครัวตัวเองเดือดร้อน ไปด้วย นี้เรียกว่าเมตตาและกรุณาแต่ขาดอุเบกขา

อีกตัวอย่างหนึ่งคือการนึกยินดีหรือมุกิตากับความสำเร็จ ของผู้อื่นอันเกิดจากความไม่ถูกต้อง เช่น จากการเอาวัดเอาเปรียบ หรือทศิล อย่างนี้ก็ไม่นึกยินดีไปกับเขาด้วย

นี่ถ้าผู้ที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่เอาแต่ปฏิบัติธรรมะข้อเมตตาและ กรุณา สังคมและบ้านเมืองคงเต็มไปด้วยระบบอุปถัมภ์ เพราะไม่ ยอมอุเบกขา เอาแต่ช่วยเหลือเพื่อนฝูงคนรู้จัก โดยไม่ปล่อยให้ ดำเนินไปตามกฎระเบียบที่วางไว้บ้างเลย

ผู้ไม่รอบคอบเน้นปฏิบัติต่อข้อใดข้อหนึ่งแล้วละเลยธรรม เครื่องประกอบข้ออื่น ๆ ก็อาจทำให้ปฏิบัติธรรมแล้วล้มเหลวได้ นั่น ไม่ใช่ว่าธรรมะอันเป็นเครื่องมือไม่ดี หากแต่เป็นความบกพร่องของ ผู้ใช้เครื่องมือต่างหาก

ยังมีตัวอย่างของผู้ที่ทำความดีโดยไม่สนใจสภาพแวดล้อม รอบข้าง เช่น สวดมนต์เสียงดังรบกวนคนอื่น กางกลตใจกลางเมือง เป็นเหตุให้ผู้ไม่ศรัทธาวิพากษ์วิจารณ์ หรือหลับตาทำสมาธิโดยไม่

พิจารณาเรื่องกาลเรื่องสถานที่ เหล่านี้แม้ทำด้วยความมีสติ แต่
ก็กล่าวได้ว่าขาดสัมปชัญญะ (อีกชื่อหนึ่งของปัญญา) ดังนั้น สติ
และสัมปชัญญะ จึงต้องไปคู่กัน

แม้ในการปฏิบัติสมาธิภาวนาก็เช่นกัน สัมมาสมาธิใน
มรรคมืองค์แปด หรือที่ย่นย่อมาเป็น ศีล สมาธิ และปัญญานั้น ใน
คราวที่นำมาปฏิบัติจริง ๆ ท่านก็ให้ปฏิบัติธรรมข้ออื่น ๆ เพื่อให้
เกิดความครบถ้วนเพียงพอ ไม่ผิดพลาด กล่าวคือ จากสัมมาสมาธิ
ซึ่งได้แก่ความเพียรชอบ (สัมมาวายามะ) ความระลึกรู้ชอบ (สัมมา
สติ) และความตั้งใจมั่นชอบ (สัมมาสมาธิ) นั้น ท่านก็ให้เพิ่มใน
เรื่องศรัทธาและปัญญาเข้าไปด้วย จากสัมมาสมาธิ จึงขยายออก
มาในภาคปฏิบัติเป็นพละ ๕ ได้แก่ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และ
ปัญญา ซึ่งสติจะเป็นองค์ธรรมที่สำคัญที่คอยตรวจดูให้ศรัทธากับ
ปัญญาสมดุลกัน รวมทั้งตรวจตราให้วิริยะและสมาธิมีความสมดุล
เช่นเดียวกัน

ผู้ที่เอาแต่ใช้ปัญญาครุ่นคิด หากขาดศรัทธา ก็ไปไม่รอด
เพราะหนทางดูจะแห้งแล้ง และชวนให้อ่อนล้า ตรงกันข้าม ผู้ที่เอา
แต่ศรัทธานำ โดยขาดการพิจารณาไตร่ตรองทางปัญญาก็อาจ
ตกไปสู่ความมึนงง หรือไปผิดทิศผิดทางโดยไม่รู้ตัว

ส่วนผู้ที่มีความเพียรในการปฏิบัติ หรือเพียรในการหยิบยก
ธรรมขึ้นพิจารณาโดยขาดปิติ ขาดความสงบ หรือก็คือขาดสมาธิ
จะพิจารณาอะไรก็ไม่ชัดเจน อีกทั้งอ่อนล้า เหมือนผู้ไม่ได้อาหาร

ไม่ได้พักผ่อนที่เพียงพอ แต่ถ้าสมาธิมากเกินไป โดยไม่มีวิริยะมาช่วย
ให้เกิดการทำงานและการแผ่รังสีของจิต ก็มีแนวโน้มจะเป็นจิตที่
ดำดิ่งหรือตกภวังค์ไม่รู้เนื้อรู้ตัวได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปก็คือ หลวงพ่อท่านสอนให้ปฏิบัติธรรม
อย่างมีปัญญา โดยนำเครื่องมือที่พระพุทธเจ้าประทานมาให้
อย่างครบถ้วน ครบหมวดครบหมู่ จึงจะสามารถได้รับผลสำเร็จ
จากการปฏิบัติธรรมตามที่ท่านมุ่งหวัง

“พอ.”

๑๑๐

พุทธคุณกับการเซ็ดพระ !

คงไม่มีใครปฏิเสธว่า พระพุทธชินราชที่จังหวัดพิษณุโลก นั้นมีความงามยิ่ง เป็นองค์พระที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีความงามที่สุดในประเทศไทย ข้าพเจ้าเองก็รู้สึกเช่นนั้น

ครั้งหนึ่งในช่วงเทศกาลปีใหม่ ข้าพเจ้าได้หาซื้อ ส.ค.ส. อยู่ในร้าน และได้แลเห็นโปสการ์ดภาพพระพุทธชินราชจึงได้หยิบมาดู ขณะที่เพ่งมองภาพอยู่นั้น ข้าพเจ้ารู้สึกเหมือนมีพลังงานบางอย่างวิ่งออกจากภาพเข้าสู่ตัวข้าพเจ้าจนเกิดปิติขนลุก น้ำตาไหล เป็นความรู้สึกที่ชัดเจนทั้งสองมือที่จับภาพอยู่ เหตุการณ์เช่นนี้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนเลยในชีวิต ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความสงสัยและสนใจใคร่รู้ขึ้นมาทันที ข้าพเจ้าพยายามทบทวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พบว่าเหมือนกับเมื่อครั้งที่หลวงปู่เคยมอบพระบูชาให้ข้าพเจ้า เป็นเหตุการณ์ขณะที่ท่านยื่นสองมือจับที่องค์พระพุทธรูปและสวดมนต์ให้พร ข้าพเจ้าเองก็หลับตาและยื่นสองมือแตะที่องค์พระเช่นกัน ในระหว่างนั้น รู้สึกว่ามีพลังงานบางอย่างวิ่งออกจากท่านผ่านองค์พระพุทธรูปเข้าสู่ตัวข้าพเจ้าและรู้สึกสว่างไสวไปหมดทั้งๆ ที่ยังหลับตาอยู่

เมื่อท่านให้พรเสร็จ ท่านมองข้าพเจ้าแล้วว่า แก่เป็นดี
ข้าพเจ้าเรียนถามท่านว่าหลวงพ่อดูอย่างไร

ท่านตอบว่า มีปีติออกจากข้า ไหลไปที่แกแล้วกลับมา
หาข้า

หลวงพ่อดูสอนข้าพเจ้าให้หัดจับพระ ซึ่งในหมู่ศิษย์เรียก
กันเองว่า เช็ดพระ วิธีการคือใช้มือขวาหรือทั้งสองมือแตะที่ภาพพระ
หรือกำหนดเป็นพระเครื่อง หรือจับที่องค์พระหากเป็นพระพุทธรูป

จากนั้นทำจิตให้นิ่ง และจะรู้สึกสัมผัสได้ถึงพุทธคุณที่
ครูบาอาจารย์ท่านได้อธิษฐานไว้

หลวงพ่อดีเล่าเรื่องการปลุกเสกพระให้ฟังว่า เรื่อง
คงกระพันชาตรีนั้นทำง่าย แค่ชนลูกก็เหนียวแล้ว แคล้วคลาดยังมี
ดีกว่าเพราะไม่เจ็บตัว แต่ที่ดีที่สุดคือเมตตาเพราะแคล้วคลาดยังมี
ศัตรู แต่รอดพ้นได้ ส่วนเมตตานั้นมีแต่คนรักไม่มีศัตรู การเสกพระ
ให้มีพุทธคุณทางเมตตาจึงทำได้ยากที่สุด

มีเรื่องปรากฏในพระธรรมบทว่า ในกรุงราชคฤห์ เด็ก
คนหนึ่งไปเก็บฟืนกับบิดา โคที่เทียมเกวียนได้หนีเข้าไปในเมือง
บิดาจึงตามโคเข้าไป แต่เวลาจะออกจากเมืองนั้นประตูปิดเสียแล้ว
จึงต้องทิ้งบุตรน้อยคนเดียวไว้นอกเมืองนั่นเอง ถึงเวลากลางคืน
ขณะที่เด็กนอนหลับ ได้มีพวกอมมนุษย์เข้ามาทำร้ายโดยพากันลาก
เท้าของเด็กนั้นไปมา เมื่อเด็กตกใจตื่นขึ้นก็ระลึกถึงพระพุทธเจ้า

แล้วร้องออกมาว่า *นะโมพุทธัสสะ* (ข้าขอนมัสการพระพุทธเจ้า) พวกอมนุษย์ก็ถอยกลับทันที ไม่กล้าทำร้ายเด็กนั้นอีก ความทราบถึงพระเจ้ากรุงราชคฤห์จึงเสด็จไปเฝ้าทูลเรื่องราวนั้นต่อพระพุทธเจ้า

พระพุทธองค์ทรงรับสั่งว่า การระลึกถึงพระองค์นั้นยังไม่พอ ต้องระลึกถึงพระธรรม พระสงฆ์ ตั้งสติมั่น ไม่เบียดเบียนใคร และมีจิตเมตตาด้วย พระพุทธพจน์ข้อนี้เองที่ถือเป็นหลักต่อมาว่า สิ่งที่ป้องกันอันตรายที่ดีที่สุดนั้นคือ **เมตตา** นั่นเอง

ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการสอนของหลวงพ่อดูโดยการให้เช้คพระ เช่นนี้เป็นอุบายวิธีการฝึกให้ศิษย์ได้เกิด **พุทธานุสติ** เพราะทุกครั้งที่จับองค์พระ จิตจะมีอารมณ์นุ่มไปสู่ความเลื่อมใสศรัทธาในองค์พระพุทธเจ้าเสมอ ทำให้เราระลึกและทำแต่สิ่งที่ดี

มีลูกศิษย์ของหลวงพ่อกับองค์พระและสามารถสัมผัสถึงพุทธานุสติ ได้แล้วว่าพระบูชาที่ผ่านการปลุกเสกมาแล้วนั้น หากเด่นในเรื่องคงกระพันชาตรี เมื่อจับดูก็จะมีอาการปิดชนลูกขนพองสยองเกล้า แต่หากเด่นทางเมตตา เมื่อจับดูก็จะมีปิติน้ำตาไหลและบังเกิดความสงบเยือกเย็นถึงจิตถึงใจ

ทำไมหลวงพ่อกำลังสอนเรื่องเช้คพระ ข้าพเจ้ามาใคร่ครวญดูแล้วพบว่านอกจากเพื่อให้เกิดพุทธานุสติแล้ว หลวงพ่อต้องการให้ศิษย์แต่ละคนสามารถเป็นประจักษ์พยานแก่ตนเองได้ ให้เป็นปัจจุัตตัง ได้รู้เองเห็นเอง เป็นพยานให้ตนเองได้ จะได้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติธรรมยิ่งขึ้นนั่นเอง มิใช่ให้ไปอวดเด่นอวดดี หรือ

อวดคุณวิเศษในตัว หรือเที่ยวไปเชิดพระให้ผู้อื่น ซึ่งจริงๆ แล้ว หากผู้อื่นยังทำไม่เป็น ถึงเขาจะบอกว่าเชื่ออย่างไร โดยส่วนลึกเขาก็ยังมีความลังเลสงสัยอยู่นั่นเอง เพราะไม่รู้ไม่เห็นด้วยตนเอง

ปัจจุบันมีผู้อ้างตนเป็นศิษย์หลวงพ่อดูและแสดงความสามารถในการเชิดพระ ไม่ว่าจะเป็นพระเครื่อง พระบูชา หรือแม้กระทั่งพระสงฆ์องค์เจ้า ว่าท่านเหล่านั้นมีคุณธรรมในระดับนั้น ระดับนี้โดยหวังอามิสและลาภผล ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งการหลงเชื่อดังกล่าวอาจนำท่านไปสู่ความเสียหาย ตั้งแต่การเสียทรัพย์หรือหลงออกนอกกลุ่มนอกทางที่พระพุทธเจ้า รวมทั้งที่หลวงพ่อดูพาดำเนิน กระทั่งการทำบาปกรรมจากการไปปรามาสครูอาจารย์ที่ท่านมีคุณธรรมโดยไม่เจตนา เพราะสิ่งที่หลวงพ่อดูพร่ำสอนนั้น จะต้องเป็นไปเพื่อการลดละความโลภ ความโกรธ ความหลง ทิฏฐิมานะ ความถือตัวถือตน จึงเป็นข้อพึงพิจารณา ระมัดระวังไม่ให้ผิดพลาด

ภาคผนวก

ดาถาบูชาพระ

นะโม พุทธายะ พระพุทธไตรรัตนญาณ
มณีนพรัตน์ สีสะหัสสะ สุธรรมา
พุทธโธ รัมโม สังโฆ ยะธาพุทโมนะ
พุทธะบูชา รัมมะบูชา สังฆะบูชา
อัคคีธานัง ะรังคันธัง
สีวลี จะ มหาเถรัง
อะหังวันทามิ กุระโต
อะหังวันทามิ ธาตุโย
อะหังวันทามิ สัพพะโส
พุทธะ รัมมะ สังฆะ ปุเชมิ

คำสมาทานพระกรรมฐาน

บทบูชาพระ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

(๓ จบ)

พุทฺธัง ชีวิตัง เม ปุเชมิ

ธัมมํ ชีวิตัง เม ปุเชมิ

สังฆัง ชีวิตัง เม ปุเชมิ

กราบพระ ๖ ครั้ง

พุทฺธัง วันทาเม

ธัมมํ วันทาเม

สังฆัง วันทาเม

อุปัชฌาย์อาจารย์คุณั่ง วันทาเม (ชาย)

คุณครูบาอาจารย์ วันทาเม (หญิง)

มาตาปิตุคุณั่ง วันทาเม

พระไตรสิกขาคุณั่ง วันทาเม

สมาทานศีล ๕

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

(๓ จบ)

- พุทธัง สรณัง คัจฉามิ
ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ
สังฆัง สรณัง คัจฉามิ
- ทุติยัมปิ พุทธัง สรณัง คัจฉามิ
ตุติยัมปิ ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ
ตุติยัมปิ สังฆัง สรณัง คัจฉามิ
- ตะติยัมปิ พุทธัง สรณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ สังฆัง สรณัง คัจฉามิ

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขา ปะทัง สะมาทียามิ
อทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ
กาเมสุมิจฉาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ
มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ
สุราเมรยะ มัชชปะมาทัญญูรานา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาทียามิ

อิมานิ ปัญจะสิกขา ปะทานิ สะมาทียามิ (๓ ครั้ง)
สีเลนะ สุคะตัง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปะทา
สีเลนะ นิพพุตตัง ยันติ ตัสมา สีลัง วิโส ณะเย

คำอาราธนาพระ

พุทธัง อาราธะนัง กะโรมิ
ธัมมัง อาราธะนัง กะโรมิ

สังฆัง อาราระหนัง กะโรมิ

น้อมระลึกถึงหลวงปู่ทวด แล้วว่า

นะโม โพธิสัตโต อาคันติมายะ อิติภะคะวา (๓ ครั้ง)

น้อมระลึกถึงหลวงพ่อดู๋ โดยว่าคาถาดังนี้

นะโม พรหมปัญโญ (๓ ครั้ง)

คำอนุโมทนาบุญที่ผู้อื่นกระทำไว้ดีแล้ว

สัทธา ทาหนัง อนุโมทามิ (๓ ครั้ง)

คำขอขมาพระรัตนตรัย

โยโทโส โมหะจิตเต นะพุทธัสสัมมิง ปาปะกะโต มะยา

ชะมะณะเม กะตัง โทสัง สัพพะปาปัง วินัสสันตุ

โยโทโส โมหะจิตเต นะธัมมัสสัมมิง ปาปะกะโต มะยา

ชะมะณะเม กะตัง โทสัง สัพพะปาปัง วินัสสันตุ

โยโทโส โมหะจิตเต นะสังฆัสสัมมิง ปาปะกะโต มะยา

ชะมะณะเม กะตัง โทสัง สัพพะปาปัง วินัสสันตุ

คำอธิษฐานแม่เมตตา

ให้ตั้งใจเจริญพรหมวิหาร ๔ แล้วกล่าวคำอธิษฐานว่า

“พุทธัง อนันตัง

ธัมมัง จักรวาลัง

สังฆัง นิพพานะ ปัจจะโยโหตุ ”

คำอธิษฐานพระเจ้าตัว

สัพเพพุทธา สัพเพธัมมา สัพเพสังขา

พะลัปปัตตา ปัจเจกานัญ จะ ยังพะลัง

อะระหันตानัญ จะ เตเชนะรักขัง พันธามิ สัพพะโส

พุทธัง อธิษฐามิ

ธัมมัง อธิษฐามิ

สังฆัง อธิษฐามิ